

Talousarvio 2024

Taloussuunnitelma 2024 - 2026

Riihimäen kaupunki
Hallinto ja konserni
Eteläinen Asemakatu 2
11130 Riihimäki

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio 13.11.2023 § 108

Sisällys

1	Kaupunginjohtajan katsaus	5
2	Riihimäki strategia	10
2.1	Strategiatyö	10
2.2	Kaupunkistrategia	11
2.3	Resurssiviisaus	16
3	Taloussuunnitelman yleisperustelut.....	17
3.1	Yleinen talouskehitys	17
3.2	Kuntien talousnäkymät.....	19
3.3	Alueen talouskehitys.....	22
3.3.1	Kanta-Häme	22
3.3.2	Hyvinkää-Riihimäki talousalue, Riihimäen seutu ja Riihimäki.....	24
3.3.3	Työllisyyskehitys ja työttömyys	25
3.4	Valtion päätösten vaikutuksia	28
3.5	Väestö ja väestöskenaariot	29
3.6	Vuoden 2024 talousarvion lähtökohdat.....	33
4	Henkilöstösuunnitelma.....	36
5	Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta.....	41
6	Tulos- ja rahoituslaskelman perustelut (kaupunkiemo)	44
6.1	Tuloslaskelman välitulokset.....	44
6.2	Verorahoitus – verotulot ja valtionosuudet	47
6.3	Rahoitustuotot ja rahoituskulut.....	51
6.4	Satunnaiset erät ja tulorahoituksen korjauserät	52

6.5	Antolainat	52
6.6	Lainat	53
6.7	Muut maksuvalmiuden muutokset.....	53
7	Käyttötaloulosan yleisperustelut.....	53
8	Investointiosan yleisperustelut	54
9	Talousarviolaskelmat	64
9.1	Tulos- ja rahoituslaskelma.....	64
9.2	Käyttötaloulosan yhteenveto	66
9.3	Investointisuunnitelma	67
10	Käyttötaloulosa.....	69
10.1	Hallinto ja konserni toimiala	69
10.2	Elinvoiman toimiala	93
10.3	Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala	120
10.4	Tekninen toimiala	154
11	Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos.....	182
12	Riihimäen kaupunki yhteensä	187
13	Riihimäki konserni	191
	Talousarviokirjan liitteet	203

1 Kaupunginjohtajan katsaus

Toimintaympäristö, talousnäkymät ja investoinnit

Kaupungit ja kunnat laativat vuoden 2024 talousarviota muuttuneessa toimintaympäristössä. Valtakunnallinen sote-ratkaisu on saatu voimaan ja hyvinvointialueilla on pian takanaan ensimmäinen toimintavuosi. Maan uusi hallitus on laatimassa kiristyneessä taloustilanteessa valtion budjettia, jota leimaa konservatiivinen linja valtion velanotolle ja julkisen talouden tasapainottamiselle.

Työmarkkinoilla on havaittavissa katsausta kirjoittaessa levottomuutta, jonka mittakaavaa ja vaikutuksia on vielä vaikea arvioida. Rakennusala on koko maassa ajautunut melkoiseen äkkijarrutukseen ja konkurssiaalto on vallannut alaa. Sitä, miten rakennusalan tilanne kehittyy, on vaikea arvioida. Ekonomistien arvioiden mukaan Suomen kasvu tulee olemaan tulevina vuosina kiven takana. Rajuimmat arviot ennustavat jopa 90-luvun lamaa vaikeampia aikoja olevan edessä. Edelleen kiristynvä maailmanpoliittinen jännite ja globaalin talouden tilanne voi nopeasti puhalttaa kylmän viiman myös kuntatalouteen, esimerkiksi valtionosuuksien leikkausten muodossa.

Talousarviovalmistelulle 2024 laadittiin kaupunkikonsernin menojen kasvuraamiksi 3,3 prosenttia, jonka jälkeen valtakunnallinen kunta-alan palkkaratkaisu on täsmentynyt. Yleinen kustannusten nousu ja inflaatio ovat edelleen voimakkaita. Euroopan keskuspankki (EKP) on nostanut korkoja tasaisesti vuoden 2023 aikana. Edellä mainitut seikat näkyvät myös talousarviossa, eikä kaupunginhallituksen asettamaan raamiin ole päästy. Kunta-alan palkkaratkaisu saatiin aikaan kesäkuussa. Työvoimakustannusten nousun vaikutus kolmen vuoden sopimuskaudella on korkoa korolle laskien keskimäärin 8,1 prosenttia. Vuosina 2023 ja 2024 vaikutus on keskimäärin 4,86 prosenttia. Inflaation vuosimuutos oli tilastokeskuksen mukaan elokuussa 5,6 prosenttia, kun heinäkuussa se oli 6,5 prosenttia.

Valtionosuudet ovat 8,1 miljoonaa euroa ja verotulot 72,3 miljoonaa euroa vuonna 2024. Valtionosuuslaskelmat tarkistetaan vielä, kun vuoden 2022 verotus valmistuu.

Tilikauden 2024 tulos on 2,6 miljoonaa euroa, josta emokaupungin osuus on 1,3 ja vesi- huoltoliikelaitoksen 1,3 miljoonaa euroa. Lainamäärä kasvaa noin 19,1 miljoonaa euroa talousarvioon 2023 verrattuna ja on 73,9 miljoonaa euroa vuoden 2024 lopussa.

Riihimäen talous on ollut viime vuodet ylijäämäinen. Taseessamme on reilu sata miljoonaa kumulatiivisia ylijäämiä, jotka muodostavat puskuria tulevien vuosien varalle. Vuoden

2023 tilinpäätösennuste näyttää merkittävää ylijäämää (ennuste 14,9 miljoonaa emokaupunki ja 0,9 miljoonaa euroa vesihuoltoliikelaitos, yhteensä 15,8 miljoonaa euroa ylijäämää). Vuonna 2024 noin 10 miljoonan euron pudotus verotuloissa ja valtionosuuksissa asettaa kuitenkin painetta käyttömenojen tarkkaan seurantaan. Vastuullisen taloudenpidon tulee jatkossakin olla Riihimäen kaupungin keskeinen tavoite.

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 29.8.2022 palveluverkosta, joka viitoittaa myös tulevien vuosien investointiohjelmaa. Palveluverkkopäätöksen pohjalta on päivitetty toimintaohjelmaa vuoden 2023 aikana. Investointiohjelma on tulevana vuosina kunnianhimoinen, mikä tukee kaupunkistrategian kasvutavoitetta. Uimahallin remontti etenee parhailaan ja Itäisen koulun rakentaminen on etenemässä toteutukseen. Maauimalan korjaus, asuntomessut sekä asemanseudun kehittäminen ovat Riihimäen kaupungille merkittäviä satsauksia. Emokaupungin nettoinvestoinnit ovat 22,2 miljoonaa euroa vuonna 2024. Investointiohjelman toteuttaminen vaatii kaupungilta velan ottoa. Hallittu velkaantuminen on perusteltua, mutta velkaantumisen rajun kasvun hallinta ja investointien strateginen suunnittelu, jaksottaminen ja rahoitusratkaisut tulevat olemaan valtuuston ykkösprioriteetti tulevana vuosina.

Kaupunkistrategia ja kehitysohjelma

Riihimäen kaupunginvaltuuston 25.4.2022 kokouksessaan hyväksymän RakasRiksu 2035 -kaupunkistrategian toteutus etenee suunnitellusti. Kasvua viitoittavat kolme strategista tavoitetta, jotka ovat vastustamaton vartin kaupunki, tulevaisuuden tekijöiden koti ja kestävän kasvun yhteisö. Talousarviossa on asetettu sekä valtuustoon että lautakuntaan/kaupunginhallitukseen nähden sitovat tavoitteet.

Vuonna 2023 lanseerattu Seuraavana Riihimäki -kehitysohjelma on osoittautunut hyödylliseksi strategian toimeenpanoa tukevaksi kaupunginjohtajan työkaluksi. Poikkitoimialainen ohjausryhmä sekä kaupunginhallitus ovat seuranneet ohjelman toteutusta. Myös valtuustoseminaarissa toukokuussa 2023 kehitysohjelma toimi keskustelun runkona. Ohjelmaan on tunnistettu keskeisiä toimenpidekokonaisuuksia, jotka luovat kaupunkiin kasvua pitkällä aikavälillä.

Kehitysohjelmaan on kirjattu vuoden 2023 alussa muun muassa Asuntomessut 2027 -hankkeen edistäminen, Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK) kasvustrategian tukemi-

nen, Oma Hämeen sote-keskushankkeen edistäminen, Robotiikkakampuksen skaalaaminen innovaatioekosysteemiksi, puolustusalan hyödyntäminen kasvun aikaansaamiseksi sekä TE2025-uudistuksen valmistelu. Hankkeet ovat edenneet ja kiekkoja on saatu lähemmäksi maalia. Esimerkkeinä varaussopimus asuntomessuhankkeesta, aiesopimus HAMK:n ja Hyrian kampusinvestoinneista ja Hämeen liiton myönteiset rahoituspäätökset robotiikan ja puolustusalan hankkeista. On syytä tunnistaa, että kyseessä on monivuotisia prosesseja, joiden edistäminen on huomioitu myös vuoden 2024 talousarviota laadittaessa.

Asemanseudulla Euroopan komission New European Bauhaus Initiative -rahoituksen turvin kehitetty Voimalan toteutuskonsepti saatiin päätökseen kesällä 2023. Konsepti pitää sisällään muun muassa ison tapahtumasalin, ravintolatiloja, elokuvateatterin sekä kaupungin omia tiloja. Tällä hetkellä on käynnissä markkinavuoropuhelu, jossa kartoitetaan kiinteistökehittäjien ja -investorien sekä operaattorien näkemyksiä hankkeesta. Ratkaistavana on Voimalan toteutusmalli ja kaupungin rooli hankkeessa, josta valtuusto pääsee päättämään vuoden 2024 aikana.

Suuri haaste niin Riihimäen kuin valtakunnan tasolla on uusimmat väestöennusteet, jotka indikoivat syntyvyyden jyrkkää laskua ja edelleen kiihtyvää väestön ikärakenteen muutosta. Vuoden 2023 väestökehitystä Riihimäellä paikkaavat ukrainalaiset maahanmuuttajat. On selvää, että maahanmuutolla tulee jatkossakin olla merkittävä rooli, jotta väestökehitys saadaan tavoitteen mukaiseen 0,2 prosentin vuotuisen kasvuun.

Henkilöstö, johtaminen ja tulevaisuus

Haastavassa toimintaympäristössä johtamisen merkitys korostuu. Vuoden 2023 alussa julkaistut henkilöstökyselyn tulokset olivat erittäin rohkaisevia erityisesti lähiesihenkilöiden johtamistaitojen kannalta. Tulosten mukaan Riihimäen kaupungin työntekijät kokevat vahvasti, että oman esihenkilön puoleen on helppo kääntyä ja että esihenkilö luottaa työntekijöihinsä. Kaupunginjohtajan ja esihenkilöiden kanssa käydyt kahdenväliset keskustelut vuoden 2023 kesän ja syksyn aikana korostavat avoimen ja keskustelevan johtamiskulttuurin edelleen kehittämistä. Olemme oikealla polulla.

Kaupunginhallitus toteutti ensimmäistä kertaa itsearviointin työskentelystään syksyllä 2023. Tulokset olivat positiivisia, niissä korostui vuorovaikutus, ennakoiva asioiden valmistelu ja luottamuksellisen ilmapiirin rakentaminen. Kaupunginhallituksen dynamiikka heijastelee koko kaupungin organisaatioon ja edelleen kaupunkilaisille. Olemme tässäkin mielestäni oikealla polulla. Itsearviointi on tarkoitus toteuttaa myös lautakunnissa alkuvuonna 2024.

Olemme rakentamassa visiomme mukaisesti *suurta pikkukaupunkia*, jossa mielekäs arki, kulttuuri ja tulevaisuuden osaamisen koti yhdistyvät kestäväan kasvuun ja ensiluokkaiseen elämänlaatuun. Olemmeko vielä perillä? En usko, että kaupunki on ikinä valmis. Tulevaisuudessa tarvittavat taidot ja uuden osaamisen kehittämisen tulee jatkossakin näkyä vahvasti Riihimäen kaupungin tekemisessä. Uutena avauksena hallinto ja konserni -toimialalle esitetään uutta teknologia- ja innovaatiot -vastuualuetta, joka kokoaa yhteen robotiikkakampuksen lisäksi älykäs kaupunki -toimintojen sekä ekosysteemien kehittämisen. Tekoälyn voimakas esiinmarssi on yksi mahdollisuus, johon Riihimäellä tulee panostaa tulevaisuudessa vahvemmin.

Haluan kiittää koko organisaatiota ja luottamushenkilöjohtoa rakentavasta ja strategisesta otteesta, jolla olemme kaupunkia tänä vuonna luotsanneet. Tiedostan, että kunnianhimoisen kasvustrategiamme edellyttää henkilöstöltä itsensä haastamista ja meidän on syytä kiinnittää jatkossakin huomiota työntekijöiden jaksamiseen sekä uusien työntekijöiden perehdyttämiseen. Mielikuva kaupungista, jossa tapahtuu merkittäviä asioita synnyttää positiivista kierrettä ja uskon sen olevaan kilpailutekijä myös kuntasektorin kilpailluilla työmarkkinoilla.

Lopuksi kiinnitän lukijoiden huomion ChatGPT-tekoälysovelluksella luomaani tekstiversioon. Se löytyy tämän tekstin lopusta. Robotiikan pääkaupungin kaupunginjohtajana pyysin tekoälyä laatimaan ”Riihimäen kaupunginjohtajan saatesanat vuoden 2024 talousarvioon”. Tekoälyn tuottamassa tekstissä korostuvat elinvoima, tulevaisuudenusko ja vastuullinen taloudenpito. Terveystalouden ja sosiaalipalveluiden osalta tekoälyltä näyttää kuitenkin jääneen huomiotta valtakunnallinen sote-uudistus. Tekoälystä ei siis vielä ole isännäksi, mutta ihmistyön tueksi rengin rooliin rohkaista kaikkia kokeilemaan!

Jouni Eho,
kaupunginjohtaja

Laadi kaupunginjohtajan saatesanat Riihimäen kaupungin vuoden 2024 talousarvioon

ChatGPT

Hyvät Riihimäen kaupungin asukkaat,

On suuri ilo ja kunnia esitellä teille Riihimäen kaupungin vuoden 2024 talousarvio. Tämä asiakirja on tulosta ahkerasta, perusteellisesta ja yhteisöllisestä suunnitteluprosessista, jossa on painotettu kestävää ja vastuullista taloudenhoitoa.

Vuosi 2024 on meille kaikille merkittävä vuosi, sillä se edustaa uusien mahdollisuuksien aikaa, jossa voimme yhdessä luoda vahvan ja kestävä perustan kaupunkimme tulevaisuudelle. Tämän talousarvion avulla pyrimme varmistamaan, että Riihimäki jatkaa vahvistumistaan taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti.

Keskeinen tavoitteemme on tukea kaupunkimme elinvoimaisuutta. Riihimäen kaupunki on kasvava ja dynaaminen, ja tämä näkyy myös talousarviossamme. Panostamme voimakkaasti koulutukseen ja nuoriin, jotka ovat tulevaisuutemme perusta. Lisäksi painopisteemme ovat terveydenhuollossa ja sosiaalipalveluissa, jotta voimme tarjota kaupunkilaisillemme parhaan mahdollisen tuen ja palvelut kaikissa elämänvaiheissa.

Vuoden 2024 talousarvio on suunniteltu olemaan tasapainossa. Pyrimme välttämään liiallista velkaantumista ja luomaan taloudellista vakautta, joka mahdollistaa investointeja tulevaisuudessa. Uskomme, että vakaa talous on edellytys sille, että voimme yhdessä rakentaa hyvinvoivaa, turvallista ja innovatiivista Riihimäkeä.

On tärkeää korostaa, että tämä talousarvio on tehty avoimuuden ja yhteistyön hengessä. Olemme kuunnelleet asukkaitamme ja yhteistyökumppaneitamme ja pyrkineet vastaamaan parhaalla mahdollisella tavalla niin yritystemme kuin kaupunkilaistemmekin tarpeisiin. Teidän panoksenne on ollut arvokasta, ja olemme otettuja saamastamme luottamuksesta.

Yhteenvetona, Riihimäen kaupungin vuoden 2024 talousarvio on suunniteltu edistämään yhteisömme hyvinvointia ja tulevaisuudennäkymiä. Se on tarkoin harkittu ja tasapainoinen suunnitelma, joka perustuu kestävä kehityksen periaatteisiin ja huomioi kaupunkimme moninaiset tarpeet. Teemme yhdessä työtä sen eteen, että Riihimäki säilyy dynaamisena, elinvoimaisena ja houkuttelevana paikkana asua, työskennellä ja yrittää.

Kiitos teille kaikille panoksestanne, osallistumisestanne ja tuestanne. Yhdessä luomme Riihimäelle valoisaa ja menestyksekkäätä tulevaisuuden.

Lämpimästi, [Teidän Nimenne] Riihimäen kaupunginjohtaja

2 Riihimäki strategia

2.1 Strategiatyö

Kuntalain (410/2015) 37 §:n mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, palvelujen järjestäminen ja tuottaminen, kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetty palveluvelvoitteet, omistajapolitiikka, henkilöstöpolitiikka, kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet sekä elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös strategian toteutumisen arviointi ja seuranta. Lisäksi kuntalain 110 §:ssä määritetään, että talousarvio- ja suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Riihimäen kaupungin RakasRiksu2035 –strategia on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 25.4.2022. Strategia syntyi osallistamalla kaupunkilaisia, yrityksiä, päättäjiä, sidosryhmiä ja henkilöstöä mm. kyselyin, robottipuhelujen ja erilaisten tilaisuuksien muodossa. Tavoite oli strategia, jolla Riihimäki erottuu muista kunnista ja johon kaupunkiorganisaation ohella kaikki kaupunkilaiset, yritykset ja eri sidosryhmät voisivat laajasti sitoutua. Strategian synnyn taustalla oli Riihimäkeä koskevaa aineistoa, valtakunnallista aineistoa, globaalit megatrendit sekä kestävä kehitys.

Strategia ohjaa tulevien vuosien toiminta- ja taloussuunnittelua ja kytketään osaksi kaupungin toimintaa kaikilla tasoilla. Strategian toteutumisen arviointi ja seuranta on kytketty talousarvioraportointiin. Kaupunginhallitus käynnistää strategian tarkistamisen, mikäli toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Strategian merkityksen syventäminen sekä luottamushenkilöille että henkilöstölle on sen hyväksymisen jälkeen keskeinen tehtävä. Asiasta on laadittu erillinen operatiivinen osallisuus- ja viestintäsuunnitelma. Strategiaa on konkretisoitu ja jäsennetty selkeäksi kehitysohjelmaksi.

Viestinnällä, sidosryhmäyhteistyöllä ja yhteisillä foorumeilla tuetaan strategista johtamista ja strategian konkretisoitumista toiminnaksi. Strategian tavoitteet jalkautetaan osaksi johtamis- ja henkilöstöviestintää sekä ihmisten arkeen osana palvelu- ja markkinointiviestintää. Strategian vision ja arvojen toteutuminen punnitaan jokapäiväisessä työssä. Strategian toteuttamista ohjaavat arvot: reiluus, rohkeus ja ripeys. Tämä tarkoittaa myös valintoja, jolla edistetään hyvinvointia, sujuvaa arkea ja yrittämistä.

2.2 Kaupunkistrategia

RakasRiksu2035 -strategia kuvaa, miltä kaupunki näyttää vuonna 2035, mitä keskeisiä päämääriä kaupunki toiminnalleen asettaa ja mihin periaatteisiin kaupungin henkilöstö sekä luottamushenkilöt ja sidosryhmät voivat toiminnassaan sitoutua. Strategian keskeisenä tavoitteena on kasvun aikaansaaminen, kaupunkilaisten hyvinvoinnin sekä kaupungin kilpailukyyn edistäminen kestävällä tavalla. Kaupunkistrategiaan on valittu tässä hetkessä tärkeitä strategisia painopisteitä kaupungin menestymiseksi tulevaisuudessa. Linjauksissa pysytään strategisen tavoiteasettelun tasolla. Kaupunkistrategian toteutumisen mittareina käytetään indikaattoreita, jotka kertovat koko kaupungin kilpailukyyn ja hyvinvoinnin kehityksestä.

RakasRiksu2035 -strategia sisältää kolme valtuuston päättämää strategista tavoitetta, jotka ovat:

1. Vastustamaton vartin kaupunki
2. Tulevaisuuden tekijöiden koti ja
3. Kestävän kasvun yhteisö

Taulukko 1. Kaupunginvaltuuston asettamat seurantamittarit ja tavoitteet

Mittarimme	Tavoitteemme	Tilannekuva
Vastustamaton vartin kaupunki 1. Asukastyytyväisyys	Vastustamaton vartin kaupunki 1. Vähintään 4	3,3 v. 2023
Tulevaisuuden tekijöiden koti 1. Työttömyysaste 2. Verotulot asukasta kohden 3. Toisen asteen koulutuksen läpäisy %	Tulevaisuuden tekijöiden koti 1. Kehitys on valtakunnallista keskiarvoa parempi. 2. Kehitys on kuluttajahintaindeksiä parempi. Vertailu edelliseen vuoteen, 3. Korkeampi kuin maan ka %.	Riihimäki 9,0 %, koko maa 9,4 % syyskuu 2023. verotulot asukasta kohden -45,9 %, kuluttajahintaindeksi 5,5 % (tulos ei vertailukelpoinen SOTE-HVA muutoksesta johtuen) Kuntatason tietoa ei saada tähän mittariin
Kestävän kasvun yhteisö 1. Väestönkehitys 2. Kasvihuonekaasupäästöt 3. Yhteisöverokertymä	Kestävän kasvun yhteisö 1. Vuotuinen ka kasvu 0,2 %, 2. Vähenee 10 % vuodessa. v. 2030 tavoite 44ktCO ₂ -ekv 3. Kehittyy kuluttajahintaindeksiä paremmin. Vertailu ed. vuoteen. yhteisöverokertymä asukasta kohden -	muutos 31.12.2022 tilanteesta syyskuuhun 2023 on 0,3 % Vuonna 2021 129kt CO ₂ -ekv 27,7 %, kuluttajahintaindeksi 5,5 % (tulos ei vertailukelpoinen SOTE-HVA muutoksesta johtuen)

Hyväksytyt politiikat ja muut kaupunkitasoiset ohjausasiakirjat

Kaupunkitasoiset politiikat, suunnitelmat ja ohjausasiakirjat käydään läpi vuoden 2024 aikana ja tarkastellaan asiakirjojen päivittämisväli sekä niiden suhteet muihin ohjaaviin asiakirjoihin. Tällaisiin ovat mm. omistajapolitiikka, yleiskaava, rakennusjärjestys, ympäristöpolitiikka, henkilöstöohjelma, tietosuojapolitiikka, hankintapolitiikka, tilaohjelma, maapoliittinen ohjelma ja vesihuollon kehittämissuunnitelma, tarkentavat strategisten tavoitteiden toteuttamista. Politiikat ja ohjaavat asiakirjat määrittelevät toiminnan suuntaa, muuttavat ja perustelevat toimintaa tai varmistavat sovittuja toimenpiteitä.

Toimeenpano toiminnan ja talouden suunnittelulla

Strategian linjaukset konkretisoidaan talousarviossa. Strategisen johtamisen keskeinen prosessi on vuosittainen toiminnan ja talouden suunnittelu. Strategia ohjaa vuosittain toistuvaa talousarvion valmistelua sekä muuta toiminnan suunnittelua. Talousarvioon sisältyvät kaupunkitasoiset strategiset tavoitteet ja toimialojen toimenpiteet niiden toteuttamiseksi. Toimialojen ja liikelaitosten on tullut sisällyttää talousarviovalmistelussaan kaupungin strategian toteuttamisen edellyttämät toimenpiteet osaksi taloudellisia ja toiminnallisia tavoitteitaan ja osoittaa toimenpiteille tarvittavat resurssit.

Talousarvioraportoinnin kautta arvioidaan organisaation onnistumista ja tuloksellisuutta strategian toteuttamisessa. Strategian toteutumista seurataan strategisilla mittareilla, jotka kertovat kehityksen suunnasta. Mittareilla ei voida suoraan mitata organisaation tuloksellisuutta, sillä toteutumiseen vaikuttavat myös kaupunkikonsernin ulkopuoliset tekijät. Strategian toimintalupausten seuranta ja raportointi tehdään talousarvioraportoinnin yhteydessä, jonka kautta on mahdollista arvioida myös organisaation tuloksellisuutta.

Seuraavana Riihimäki kehitysohjelma

Taulukko 2. Kaupunginvaltuuston asettamat seurantamittarit ja tavoitteet

Strateginen päämäärä	Mitä tavoittelemme	Kärkihankkeet ja avaintoimenpiteet 2023-2025	Kaupunginjohtajan fokus
Vastustamaton vartin kaupunki	1) Tiiviin ja eheän kaupunkirakenteen edistäminen	elinvoimainen kaupunkikeskusta ja uudistunut asemanseutu	- Voimala investointipäätös tehty - OmaHäme investointipäätös tehty

Strateginen päämäärä	Mitä tavoittelemme	Kärkihankkeet ja avaintoimenpiteet 2023-2025	Kaupunginjohtajan fokus
	2) Monipuolisen ja laadukkaan asuntotarjonnan lisääminen 3) runsaiden ja laadukaiden kulttuuri- ja liikuntapalveluiden lisääminen asukaille ja matkailijoille	- asuntomessut 2027 - tapahtumista, kulttuurista ja liikunnasta elinvoimaa, hyvinvoimaa ja vahva kaupunkibrändi	- Jokikylän tontinluovutuskilpailu käynnissä (TA / ELVO) - Hämeenaukio valmis - Yhteistoimintasopimus tehty - Resursointi ja projekti-suunnitelma valmis - Kokon kaava lainvoimainen - Lasikaupunkibrändäys toteutuksessa - Erämessut 2024 ja muun tapahtumaliiketoiminnan kehittyminen
Tulevaisuuden tekijöiden koti	1) robotiikan pääkaupunkiaseman edelleen vahvistaminen 2) kansainvälisten innovaatioekosysteemien rakentaminen yritysten kilpailukyvyksi 3) tulevaisuustaidot voimavaraksi vauvasta vaariin	- Robotiikkakampus ja kansainväliset innovaatioekosysteemit - HAMK-Riihimäen kasvustrategia - Osaava henkilöstö ja positiivinen työnantajamielikuva - Henkilöstön tilaratkaisun linjaukset (valtuusto, palveluverkko-päivitys)	- Teknologia- ja innovaatioyksikkö vastuualue toiminnassa - Toiminnan vaikuttavuuden lisääminen - Päätös kampusinvestoinnin toteuttamisesta investointipäätös - HAMK uudet koulutusohjelmat käynnissä - Henkilöstön uuden tilaratkaisun päätökset, hanke-suunnitelma

Strateginen päämäärä	Mitä tavoittelemme	Kärkihankkeet ja avaintoimenpiteet 2023-2025	Kaupunginjohtajan fokus
		▪ Lapsiystävällinen kunta ▪ Itäisen koulun hanke-suunnitelma ▪ Opistotalon linjaukset (palveluverkkopäivitykset)	▪ Uuden toimintasuunnitelman mukainen toiminta käynnistyy ▪ Itäinen koulu toteutukseen ▪ Opistotalo päätös, hanke-suunnitelma ▪ Nuorisotilat päätös
Kestävän kasvun yhteisö	1) Tuloksellinen ja aloitteellinen elinkeinopolitiikka 2) TE 2025 3) Hiilineutraalisuus ja päästöjen vähentäminen 4) Vakaa talous	▪ RTOY:n johtama elinkeinopolitiikka ▪ Puolustusalan innovaatioista kasvua ▪ Maankäytön toteuttamisohjelma (MATO), päivitysfrekvenssi ▪ Työ- ja elinkeinopalvelujen uudistus TE 2025 ▪ Kotouttaminen ▪ Ympäristöpolitiikan toteuttaminen ▪ Laaditaan talouden pitkän tähtäimen vakauttamisohjelma	▪ Yritysinvestointien edistäminen ja yritysten kasvun tuki ▪ Define hankkeen vakiinnuttaminen ▪ RTOY strategiapäivityksen toimeenpano ▪ TE 2025 yhteistoimintamalli valmiina toimeenpanoon ▪ Asetetaan uusi, konkreettisempi ilmastotoimenpide + tavoite ▪ Pidetään talous vakaana ja sitä kautta strategian toimeenpanokyky yllä

2.3 Resurssiviisaus

Kaupungin strategian mukaisesti Riihimäen kaupunki on hiilineutraali ja pyrkii toiminnallaan kohti päästöttömyyttä, jätteettömyyttä sekä luonnonvarojen kestävää kulutusta eli resurssiviisautta. Ympäristöpolitiikka ”Resurssiviisas Riihimäki 2030” on valtuuston hyväksymä strategian toimeenpano-ohjelma, jonka keskeisenä tavoitteena on tukea kaupungin strategiaa ja varmistaa Riihimäen kehittyminen resurssiviisaaksi kaupungiksi.

Strategiassa on määritelty tavoitteeksi kestävä kasvun yhteisö, jossa ”vaalimme kestävä kehitystä ja vastuullisuutta”. Mittarina ovat kasvihuonekaasupäästöt, joissa tavoitteena on 10 % vuotuinen vähennys.

Ympäristöpolitiikka sisältää tavoitteiden lisäksi toimenpideohjelman ja seurantamittarit. Ympäristöpolitiikan toteutumista ja seurantamittareita seurataan vuosittain ympäristöraportissa tilinpäätöksen yhteydessä. Seurantamittareina ovat esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöt, luonnonsuojelualueiden pinta-alan kehittyminen sekä asukkaiden osuus kolmen kilometrin säteellä rautatieasemasta.

Ympäristöpolitiikassa on määritetty tavoitetila vuodelle 2030:

”Riihimäen kaupunki pyrkii toiminnallaan kohti päästöttömyyttä, jätteettömyyttä sekä luonnonvarojen kestävää kulutusta. Vuonna 2030 Riihimäen kaupunki on resurssiviisas ja hiilineutraali. Fossiiliset energialähteet on korvattu uusiutuvilla. Kulutus on vähentynyt ja luonnonvarojen käyttö siirtynyt neitseellisestä aineksesta uusiomateriaaleihin. Riihimäen kaupunkirakenne on eheä ja tiivis, ja lähipalvelut ovat jalankulkuetäisyydellä. Pyöräily, jalankulku ja joukkoliikenne ovat yleisimmät kulkutavat. Liikkuminen on lähes päästötöntä. Monimuotoinen luonto on lähellä ja helposti saavutettavissa. Elinympäristö on turvallinen, terveellinen ja viihtyisä, ja kannustaa kestävään elämäntapaan. Riihimäkeläiset kantavat vastuuta ympäristöstä omalla toiminnallaan. Riihimäen yritykset edistävät kiertotaloutta toiminnassaan ja kehittävät vähähiilisiä kiertotalousratkaisuja.”

Ympäristöpolitiikassa on viisi ympäristöpäämäärää, joille on esitetty sitovat tavoitteet, seurannassa käytettävät mittarit sekä toimenpiteitä kuluvalle valtuustokaudelle. Ympäristöpäämäärät ovat:

- 1) Hiilineutraali energiantuotanto ja -kulutus
- 2) Kestävä liikkuminen ja ekotehokas kaupunkirakenne
- 3) Luonnonvarojen kestävä kulutus ja kiertotalous

4) Monimuotoinen luonto ja viihtyisä elinympäristö

5) Vastuullinen riihimäkeläinen

Toimenpiteille on nimetty toteuttajatahot. Vastuuviranhaltijat vastaavat näiden toimeenpanosta. Toimenpiteet ja niihin varattavat määrärahat suunnitellaan osana talousarvioprosessia. Näiden lisäksi voidaan toteuttaa myös muita toimia resurssiviisaustavoitteiden saavuttamiseksi. Toimenpiteiden etenemisestä ja toteuttamisesta raportoidaan vuosittain valtuustolle ympäristöraportissa tilinpäätöksen yhteydessä.

3 Taloussuunnitelman yleisperustelut

Alaluvun 3.1 kuvaus yleisestä taloustilanteesta ja kehityksestä sekä julkisen talouden tilasta perustuu valtiovarainministeriön talouskatsauksiin sekä kuntatalousohjelmaan 2024 - 2027. Katsauksia on julkaistu keväällä ja kesällä 2023.

3.1 Yleinen talouskehitys

Valtiovarainministeriön (VM) kesän talouskatsauksen mukaan maailmantalouden elpyminen covid-19-pandemiasta sekä Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamasta sokista on hauraalla pohjalla. Inflaatio on hidastunut laajalti energian hinnan alennuttua, mutta pohjainflaatio on sitkeästi korkealla tasolla monessa taloudessa. Kuluttajahintainflaation hidastuminen alle pohjainflaation heijastaa energian hinnan laskua.

Suomen talous ei kasva tänä vuonna, kun hintojen ja korkojen nousu vähentää kotitalouksien kulutusta ja investointeja. Ulkomaankaupan nettovaikutus sen sijaan on selvästi positiivinen, kun vienti hieman kasvaa ja tuonti vähenee selvästi.

Vuonna 2024 VM arvioi BKT:n kasvavan 1,4 prosenttia. Hintojen nousu hidastuu, kotitalouksien tulot kasvavat ja ostovoima kohenee. Vuonna 2025 BKT:n kasvu nopeutuu 1,9 prosenttiin. Kulutuksen kasvun lisäksi vihreän siirtymän investoinnit lisäävät kotimaista kysyntää.

Eri instituutiot ovat varovaisempia BKT ennusteissaan kuin VM. Liikepankkien ja muiden instituutioiden ennusteet ovat huomattavasti maltillisempia. Niiden arviot ovat BKT kasvun suhteen alle yhden. Kuntarahoitus on ennustanut BKT:n painuvan miinusmerkkiseksi ensi vuonna. Kaikkiaan 13 instituution ennusteiden vaihteluväli on -0,3 – + 1,4. Talouskehitys on epävarmaa ja muutokset talouden kuvassa vaikuttavat julkiseen talouteen.

Talousnäkömystä on nyt julkaistuista arvioista nähtävissä viesti siitä, että taantuma on siirtymässä ja pitkittymässä ensi vuoden puolelle. BKT:n ennusteilla, työllisyysarvioilla ja työttömyydellä on välitön yhteys julkisen sektorin tuloihin ja menoihin. Valtiovarainministeriön ensi vuoden talousarvion pohjana käytettävän suhdanne-ennusteen mukaan Suomen talouskehitys pysyy kuluvana vuonna nollan tuntumassa, kun hintojen ja korkojen nousu vähentävät kotitalouksien kulutusta ja investointeja. Ulkomaankaupan nettovaikutus kasvuun sen sijaan on positiivinen, kun tuonti vähenee selvästi vahvan edeltävän vuoden jälkeen. Vuonna 2024 BKT kasvaa 1,2 prosenttia kotitalouksien ostovoiman kohentuessa, kun hintojen nousu hidastuu ja kotitalouksien tulot kasvavat. Talouskasvua heikentää kuitenkin edelleen rakentamisen heikko tilanne.

Taulukko 3. Yleisen talouskehityksen tunnuslukuja

Yleinen taloudellinen tilanne							
tilanne VM kevät 2023	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Muutos %							
BKT markkinahintaan (määrä)	-2,2	3,0	2,1	-0,2	1,3	1,6	1,6
Inflaatio	0,3	2,2	7,1	5,5	2,5	1,6	2,0
Ansiotasoindeksi	1,9	2,4	2,5	4,6	3,8	3,1	3,0
Työttömyysaste %	7,7	7,7	6,8	7,0	6,8	6,6	6,4
% BKT:stä							
Veroaste	41,8	43,1	43,1	42,6	42,4	42,1	
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä	-5,5	-2,1	-0,5	-1,6	-1,7	-2,6	-2,6
Julkinen velka	74,8	72,6	73,0	74,4	76,9	79,0	80,7

Työllisyyden kasvun arvioidaan jatkuvan tänä ja seuraavana vuonna. Vuonna 2025 työllisyysaste on 74,6 prosenttia ja työttömyysaste 6,6 prosenttia. Kaksi vuotta jatkunut erittäin vahva palkansaajien määrän lisääntyminen jatkui hidastuneena alkuvuonna 2023, kun työllisyys ylitti vuodentakaisen 0,9 prosentilla ja 20–64-vuotiaiden työllisyysasteen trendi oli huhtikuussa 78,6 prosenttia. Työllisyysasteen ennakoidaan nousevan ennätysellisen

korkealle. Pankkien ja muiden instituutioiden työttömyysaste-ennuste on valtiovarainministeriön näkemystä selvästi synkempi. Työttömyysennusteiden vaihteluväli on 6,7 – 8,0 %.

VM:n arvion mukaan työmarkkinoiden kohtaanto näyttää edelleen heikentyneen. Osaamisen puutteet heikentävät talouden kasvuedellytyksiä väliaikaisen työvoiman kysynnän notkahtamisen lisäksi. Elinkeinoelämän kyselyjen mukaan yritysten on haastavaa löytää tarvitsemiaan työntekijöitä muun muassa kokemuksen puutteen, erityisosaamisen ja koulutuksen riittämättömyyden vuoksi. Pula osaavasta työvoimasta heikentää tuotannon kasvattamisen edellytyksiä.

Nimellispalkkojen nousuvauhti nopeutui kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 3,2 prosenttiin edellisen vuoden 2,3 prosentista. Tämä oli seurausta sopimuspalkkojen kasvusta, sillä palkkaliukumat pienenevät. Erityisesti kuntasektorin sopimuspalkkojen nousu nopeutui selvästi, mutta muillakin julkisen ja yksityisen sektorin toimialoilla maksettiin edellisvuotta suurempia sopimuspalkkoja. Reaalipalkat laskivat lähes viisi prosenttia. Inflaatio on ylittänyt selvästi nimellisansioiden nousuvauhdin jo kuusi vuosineljännestä peräkkäin.

Lähde: VM Taloudelliset katsaukset kevät ja kesä 2023, Kuntatalousohjelma 2024 - 2027 kevät 2023.

3.2 Kuntien talousnäkymät

BKT:n ennusteilla, työllisyysarvioilla ja työttömyydellä on välitön yhteys julkisen sektorin tuloihin ja menoihin. Kuntien koronavuosien tilinpäätökset ovat olleet hyviä. Koronapandemia ei heikentänyt kuntataloutta valtion tukitoimien ansiosta vuosina 2020 ja 2021. Vuonna 2022 kuntien tilikauden tulos ylsi 1,3 miljardiin eroon, mutta oli negatiivinen noin 90 kunnassa. Toimintamenot kasvoivat kuntien tilinpäätösten perusteella viisi prosenttia. Kuntatalouden vuosikate heikkeni vuonna 2022 edellisvuodesta mutta kattoi edelleen poistot. Vuosikate jäi syksyllä ennustetusta pääasiassa toimintakatteen arvioitua jyrkemmän heikkenemisen vuoksi.

Manner-Suomen kuntien vuosikate oli negatiivinen kahdessa kunnassa vuonna 2020 ja kahdeksassa kunnassa vuonna 2021. Vuonna 2022 vuosikate oli negatiivinen 14 kunnassa. Negatiivinen vuosikate kertoo kehityksestä, jossa käyttötalous on rakenteellisissa

ongelmissa, jotka tulisi korjata. Kuntien lainakanta väheni vuonna 2022 0,43 miljardia euroa, ollen 18,69 miljardia euroa ja 3 378 euroa asukasta kohden.

Toimintakatteen heikkenemistä selittää myös toimintatulojen lasku. Vaikka myyntituotot kasvoivat kertaluonteisten tekijöiden vuoksi huomattavasti, painoi tukien ja avustusten supistuminen toimintatulot alle edeltäneen vuoden tason. Tukien ja avustusten pienenemiseen vaikutti suurimmaksi osaksi edellisvuoteen nähden pienemmät koronatuotot. Myös koronaa edeltäneen ajan tason alle jääneet maksutuotot supistuivat hieman. Maksutuotosten pienenemiseen vuonna 2022 vaikutti vielä varhaiskasvatusmaksujen alentaminen elokuusta 2021 alkaen.

Kuntatalouden toimintamenot kasvavat VM painelaskelmassa vuosina 2024–2027 pääasiassa hintojen kasvun seurauksena. Tämän lisäksi toimintamenojen kasvuun vaikuttaa vuonna 2025 kuntien vastuulle siirtyvä työ- ja elinkeinopalveluiden järjestäminen. Samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Vuonna 2025 työ- ja elinkeinopalvelut siirretään kuntien vastuulle. Kuntataloudessa tapahtuu siten lyhyen ajan sisällä jo toinen merkittävä rakenteellinen uudistus. Tämä laajentaa kuntien tehtäväkenttää ja kasvattaa kuntatalouden toimintamenoja noin 840 milj. eurolla. Kuntien henkilöstömäärä kasvaa uudistuksen myötä noin neljällä tuhannella henkilötyövuodella. Tämä näkyy vuonna 2025 etenkin henkilöstömenojen voimakkaana kasvuna. Myös ostot kasvavat uudistuksen seurauksena. Uudistuksen myötä kunnan rahoitusvastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajenee, mikä puolestaan heijastuu vuonna 2025 avustusmenojen tason muutokseen. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen entistä suurempi vaikutus kunnan talouteen. Uusiin avustusmenoihin vaikuttaa etenkin työttömyyden kehitys sekä muutokset kansaneläkeindeksissä.

Talousnäkömyien heikentyminen vaikuttaa luonnollisesti myös kuntien menoihin. Kunnilla on yhä merkittävämpi rahoitusosuuus perustoimeentulotuen ja pitkäkestoisen työttömyysturvan rahoittamisessa. Kun talous sakkaa, työttömyys nousee ja tarve täydentää toimeentuloa erilaisilla etuuksilla lisääntyy. Kuntien on syytä varautua näiden menoerien kasvuun jo ensi vuoden puolella, sillä kuntien rahoitusosuuus toimeentulotuesta ja työttömyysturvasta luo painetta kuntien talouteen.

Kuntaliiton mukaan sosiaaliin turvaan kaavailut leikkaukset kuormittavat kuntataloutta. Hallitusohjelman mukaiset leikkaukset heikentävät kuntien taloutta vuosittain noin 80–100

miljoonalla eurolla. Taakan arvioidaan kasvavan entisestään, jos työttömät eivät työllisty hallitusohjelmassa oletetulla tavalla. Sosiaaliturvaleikkauksen kuntavaikutukset kasvavat tätäkin suuremmiksi, mikäli työttömyysaste on tulevana vuosina noin yhden prosenttiyksikön korkeampi kuin hallitusohjelmaa laatiessa oletettiin.

Toimintamenojen ja -tulojen kehitys

VM:n ennusteessa kuntien toimintamenoja kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa vuosina 2024 - 2027.

Vuosina 2025 - 2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan yleisten työmarkkinoiden ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alan palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat työvoimakustannuksia 2,99 prosenttia vuodessa. Muutoksen jälkeen kuntien suurimmat menot syntyvät varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestämisestä. Toimintamenoja kasvattaa myös Ukrainasta sotaa paenneiden ihmisten auttamiseen panostaminen. Tämän arvioidaan näkyvän varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen valmistavan opetuksen tarpeen kasvuna.

Talousnäkömyien heikentyminen välittyy suoraan myös kuntien talouteen. Sote-uudistuksen jälkeiset kuntien verotuloennusteet heiluttavat aikaisempaa voimakkaammin kuntatalouden tilaa. VM:n keväällä julkaisemassa kuntatalousohjelmassa veroennuste oli vahva. Tämä näkyi normaalisti totuttua myönteisempänä kuntatalouden rahoitusjäämäennusteena lähivuosina. Saattaa kuitenkin olla niin, että valtiovarainministeriön syksyn ennusteessa tilanne voi olla täysin toinen. Verotulojen vähentymisen ohella taloustilanteen hyytyminen vaikuttaa myös kuntien muihin tuloihin, kuten myyntuottoihin.

Toimintatulot kasvavat VM:n painelaskelmassa keskimäärin noin prosentin vuodessa 2024 – 2027. Verotulot laskevat 3,0 prosenttia vuonna 2024. Verotulojen lasku on seurausta siitä, että sote uudistuksen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä, verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Tämän jälkeen verotulojen kehityksen ennakoitaan normalisoituvan keskimäärin 3,6 prosentin vuotuisen kasvuun vuosina 2025–2027.

Kuntatalouden menot pysyvät kehysvuosina 2024–2027 hieman tuloja suurempina. Painelaskelmassa vuosikate riittää kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina. Vuosikate näyttäisi yltävän useimpina vuosina myös nettoinvestointien tasolle. Tulojen ja menojen

epätasapaino korostaa silti palvelutarpeen ennakoivan suunnittelun ja investointien tarveharkinnan tärkeyttä. Väestökehityksen aiheuttamat haasteet ja ratkaisuvaihtoehdot ovat hyvin erilaisia eri kunnissa.

3.3 Alueen talouskehitys

3.3.1 Kanta-Häme

Alueelliset kehitysnäkymät keväällä 2023 on ELY-keskusten yhdessä keskeisten aluekehittäjien kanssa muodostama näkemys maakuntien nykytilasta ja lähiajan näkymistä. Kat-sauksen arviot on tuotettu huhtikuun 2023 aikana.

Kanta-Hämeen merkittävä vetovoima- ja vahvuustekijä ovat hyvä sijainti Suomen kasvu-käytävällä sekä saavutettavuus. Alue on houkutellut uusia yritystoimijoita, uusia yritysalueinvestointeja tehdään muun muassa teollisuuden, logistiikan ja kiertotalouden käyttöön. Poikkeuksellisen maailmantilanteen ja talouden epävarmuuden vaikutukset näkyvät edelleen suoraan yritysten lähiajan näkemyksissä ja suhdannekehityksen odotuksissa, laskien odotuksia voimakkaasti. Talouden suunta riippuu paljon esimerkiksi sodan, korkotason ja kustannusten kehityksestä. Toimintaympäristön ennustettavuus on heikentynyt nopeasti.

Pk-yritysbarometrin mukaan suhdanneodotuksen vaihtelivat seutukunnittain suuresti ol-len Hämeenlinnan seutukunnassa merkittävästi muita paremmat. Hämeenlinnan seutu-kunnassa lähes neljännes (23 %) pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden paranevan seuraavien 12 kuukauden aikana, kun taas Forssan seutukunnassa näin arveli 15 % ja Riihimäki-Hy-vinkää alueella vain 7 %. Riihimäki-Hyvinkää alueella 40 %, Forssan seutukunnassa 38 % ja Hämeenlinnan seutukunnassa 24 % arvioi suhdannetilanteen heikentyvän.

Sota ja energiakriisi eivät kuitenkaan ole tukahduttaneet yritysten kasvu- ja investointiha-luja, mutta yritys- ja toimialakohtaiset erot ovat suuria. Pk-yritysbarometrin mukaan yritys-ten kasvuhakuisuus alittaa kuitenkin valtakunnan tason koko alueella. Kasvuhakuisten yri-tysten merkitys tuleville investoinneille ja työllistämiselle on tärkeää, erityisesti vaikeassa suhdannetilanteessa.

Kantahämäläisille yrityksille esimerkiksi bio- ja kiertotaloudessa ja puolustusteollisuudessa on avautunut uusia mahdollisuuksia maailman myllerryksen myötä. Alueella on meneillään ja suunnitteilla merkittäviä investointihankkeita mm. logistiikassa, teollisuudessa, kiertotaloudessa ja kaupassa. NATO-jäsenyys on pienentänyt maariskiä luoden yrityksille kasvumahdollisuuksia NATO-hankinnoissa.

Alueella on merkittävää puolustusteollisuutta ja alan osaamista. Esimerkkeinä näistä ovat Forssassa ballistisia suojarusteita valmistavan C.P.E Production investointi uuteen tehtaaseen, jossa valmistetaan komponentteja suojaliivien kovaan luotitestaukseen, luotisuojakypäriin ja ajoneuvojen luotisuojaukseen. Riihimäellä ase- ja ampumatarvikevalmistaja Sako Oy on laajentamassa tehdastaan, mikä luo uusia työpaikkoja. Hämeenlinnassa panssaroituja ajoneuvoja suunnitteleva ja valmistava Patria Land Oy rekrytoi.

Työvoimaa kysytään, työllisten määrä kasvaa ja työttömien määrä vähenee. Epävarmat tulevaisuuden näkymät ovat kuitenkin heikentäneet odotuksia henkilöstön määrän kehityksestä. Pk-yritysbarometrin mukaan merkittävimmät työllistämisen esteet olivat ei ole tarvetta työllistää (32 %), työvoiman saatavuus (24 %) ja kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus (20 %). Kysynnän riittämättömyys työllistämisen esteenä oli hieman yleisempää kuin valtakunnallisesti.

Työvoiman saatavuuden ja työllistämisen tarpeen osalta Kanta-Hämeessä oltiin valtakunnan keskiarvossa. Vuonna 2021 työllisten määrä ja työllisyysaste laskivat koko maasta ja monista alueista poiketen. Viime vuonna työllisten määrä kasvoi, mutta alittaa edelleen pandemiaa edeltäneen tason; toisin kuin maassa keskimäärin. Työttömien kokonaismäärä laskee edelleen, mutta työttömiä on Forssan seutukuntaa lukuun ottamatta edelleen enemmän kuin ennen pandemiaa. Lomautettujen määrä on kaikissa seutukunnissa korkeammalla kuin helmikuussa 2019 ja 2020. Alkaneiden työttömyysjaksojen määrissä ei ole havaittavissa merkittävää muutosta, mutta lomautusjaksoissa on kasvua vuodentakaiseen verrattuna.

Pandemian seurauksena Kanta-Hämeen suhteellinen asema työllisyydessä heikkeni, mutta on palannut keskimääräistä paremmaksi. Hyvän lähtötason takia työttömyysaste (TEM) pysyi koko ajan keskimääräistä matalampana. Pitkäaikaistyöttömyys lisääntyi kuitenkin voimakkaasti ja osuus työttömistä nousi aiemmasta poiketen maakuntien kärkijoukkoon. Vaikka yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleiden määrä on pudonnut viidenneksen vuodentakaisesta, on pitkäaikaistyöttömien osuus yhä maakuntien kärkipäätä.

Tilastollisesti matala koulutus, työttömyyden pitkittyminen, korkea ikä, jokin sairaus tai vamma ja ulkomaan kansalaisuus pidentävät keskimääräistä työllistymiseen kuluva aikaa. Työ- ja elinkeinoministeriön työvoimatietokartta-analysissä työttömistä työnhakijoista erotettiin henkilöt, joilla on vähintään kolme näistä työttömyysriskiä kasvattavista tekijöistä. He eivät usein ole välittömässä työmarkkinoiden käytössä, ja työllistymiseen tarvitaan pelkän työnvälityksen tehostamisen lisäksi osaamisen tai työkyvyn tukemista erilaisin koulutuksin ja muiden tukitoimien avulla.

Väkiluku jatkaa laskussa. Vuosina 2020 ja 2021 Kanta-Häme sai muuttovoittoa, joka perustui kasvuun Hämeenlinnan seutukunnassa. Seutukunnat eroavat toisistaan ja Forssan seutukunta on ollut pitkään väestökehitykseltään haasteellinen Hämeenlinnan ja Riihimäen seutukuntiin verrattuna. Tilapäisen suojelun direktiivillä oleskeluluvan saaneet ukrainalaiset eivät vielä näy tilastossa, mutta kotikuntaoikeus voi näkyä väestön kasvuna.

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö: Alueelliset kehitysnäkymät keväällä 2023

3.3.2 Hyvinkää-Riihimäki talousalue, Riihimäen seutu ja Riihimäki

Pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden paranevan seuraavien 12 kuukauden aikana Riihimäki-Hyvinkää alueella vain 7 %. Riihimäki-Hyvinkää alueella 40 % arvioi suhdanteiden heikentyvän seuraavien 12 kuukauden aikana. investointien arvon arvioi paranevan seuraavan 12 kk aikana Riihimäki-Hyvinkää alueella vain 9 % pk-yrityksistä.

Pendelöinti on Hämeenlinnan ja Riihimäen seuduilla merkityksellistä. Useita tuhansia työssäkäyviä pendelöi jatkuvasti Riihimäeltä muualle töihin. Nämä ovat työvoimareserviä Riihimäellä toimiville yrityksille. Pendelöijien joukosta löytyy todennäköisesti hakijoita Riihimäellä avautuviin uusiin työpaikkoihin. Riihimäkeen pääasiallisena asiointipaikkana turvautuvia on noin 50 000. Koko Hyvinkää Riihimäki talousalueen koko on yli 90 000 asukasta. Pendelöinti on erityisen merkityksellistä Hämeenlinnan ja Riihimäen seutukunnissa ja esim. Uudenmaan työmarkkinoiden kehitys näkyy vahvasti Kanta-Hämeessä.

Riihimäen seudun työvoima oli syyskuussa 20 895, uusia avoimia työpaikkoja oli 293 ja kaikkiaan avoimia työpaikkoja oli 624. Riihimäen työpaikkaomavaraisuus on hyvä % osuus. Alueelta pendelöidään myös muualle.

Ukrainalaisia pakolaisia on eniten Riihimäellä ja kaupungin ukrainalaistiheys on valtakunnallisesti korkea. Riihimäki on yksi eniten sotaa paenneita siviilejä vastaanottanut kunta. Riihimäellä käynnistyi tammikuussa uusi yhteistyökoulutus ukrainalaisille työnhakijoille. Koulutuksen tarkoituksena on parantaa Suomessa työllistymisen mahdollisuuksia, ja osallistujat voivat työllistyä jo koulutuksen aikana tai sen päätteeksi. Loppuvuodesta toteutetun kyselyn (Hämeen kauppakamari) mukaan ukrainalaisten työllistäminen oli vielä vähäistä. Vastanneista yrityksistä vain vajaa 7 % oli työllistänyt ukrainalaisen työntekijän tai työntekijöitä. Lukema oli pienempi kuin valtakunnallinen keskiarvo. Kanta-Hämeessä oli helmikuun lopussa yli 400 ukrainalaista työnhakijaa, joista 240 työttömänä. Kaikkiaan ukrainalaisia on alueella yli 1 700, joista Riihimäellä vajaa 1 000.

Riihimäen kaupunki sijaitsee pääradan varrella ja Suomen kasvukäytävällä. Helsingistä Tampereelle ulottuva Suomen kasvukäytävä muodostaa maan merkittävimmän toiminnallisen ja rakenteellisen kokonaisuuden. Kasvukäytävän vaikutusalueella asuu jo joka kolmas suomalainen. Alueen sisällä vähintään yhden kuntarajan ylittää päivittäin yli 301 000 työmatkalaista. Suomen kasvukäytävä muodostaa yhtenäisen työmarkkina-alueen ja yritysten kannalta yhtenäisen työvoimapoolin.

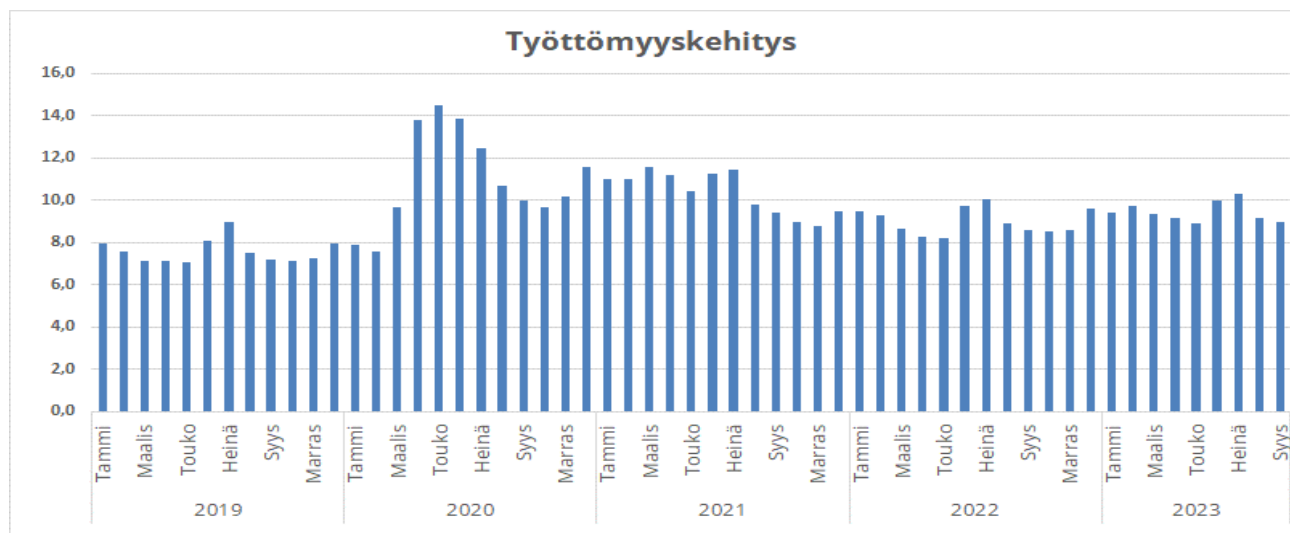
Käytäväkokonaisuus muodostaa koko Suomen talouskasvun ja kilpailukyvyn ytimen. Suomen bruttokansantuotteesta 45 % tuotetaan tämän valtasuonen varrella. Yritysten liikevaihdosta noin 50 % muodostuu Suomen kasvukäytävä -verkoston alueella. Työpaikoista arviolta jo noin 40 % sijaitsee kasvukäytävällä.

3.3.3 Työllisyyskehitys ja työttömyys

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Kanta-Hämeessä vuoden 2022 joulukuun lopussa 10,8 %. Kanta-Hämeen työttömyys oli kuluvan vuoden syyskuussa 8,6 %. Valtiovarainministeriö ja kuntaliitto esittivät vuonna 2020 arvioita, että osa koronan johdosta syntyneestä työttömyydestä jäisi pysyväksi. Vuonna 2020 työttömyyskehityksessä oli kasvupiikki koronavirusepidemiasta johtuen, joka aleni loppuvuonna 2021.

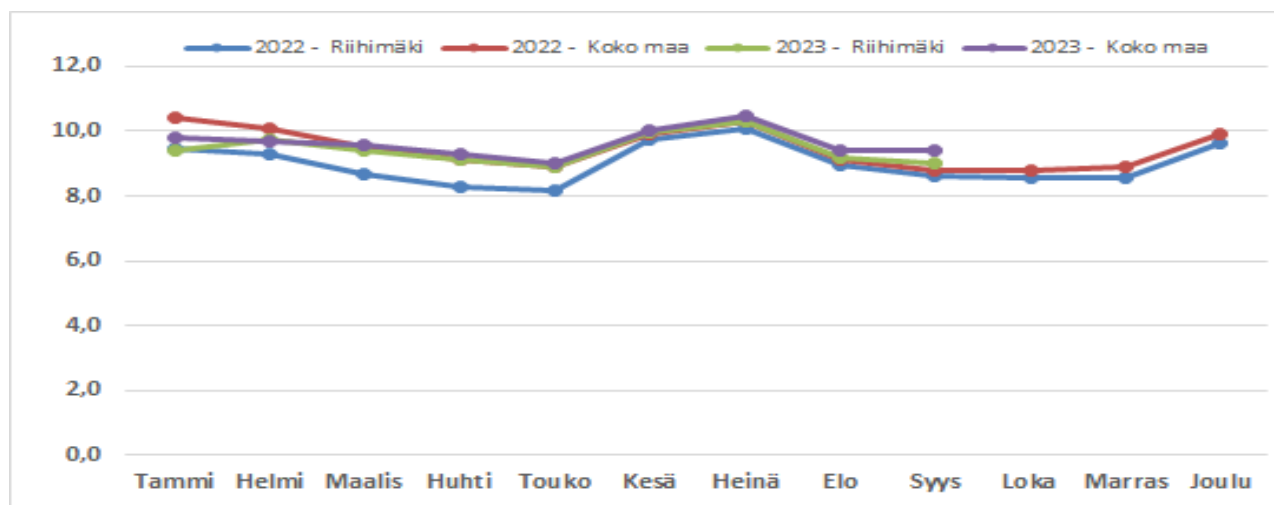
Vuoden 2023 syyskuussa Riihimäellä oli työttömiä 1238, mikä oli 29 työtöntä enemmän kuin vuotta aiemmin. Useamman vuoden tarkastelu osoittaa, että Riihimäen työttömyyskehitys näyttää kuitenkin olevan aleneva vuoden 2020 koronapiikin jälkeisenä aikana.

Työttömyys on, kuitenkin jäänyt vuotta 2019 korkeammalle tasolle, kuten vuodet 2022 ja 2023 työttömyyskehitystä kuvaavat pylväät osoittavat seuraavan sivun kuvassa.

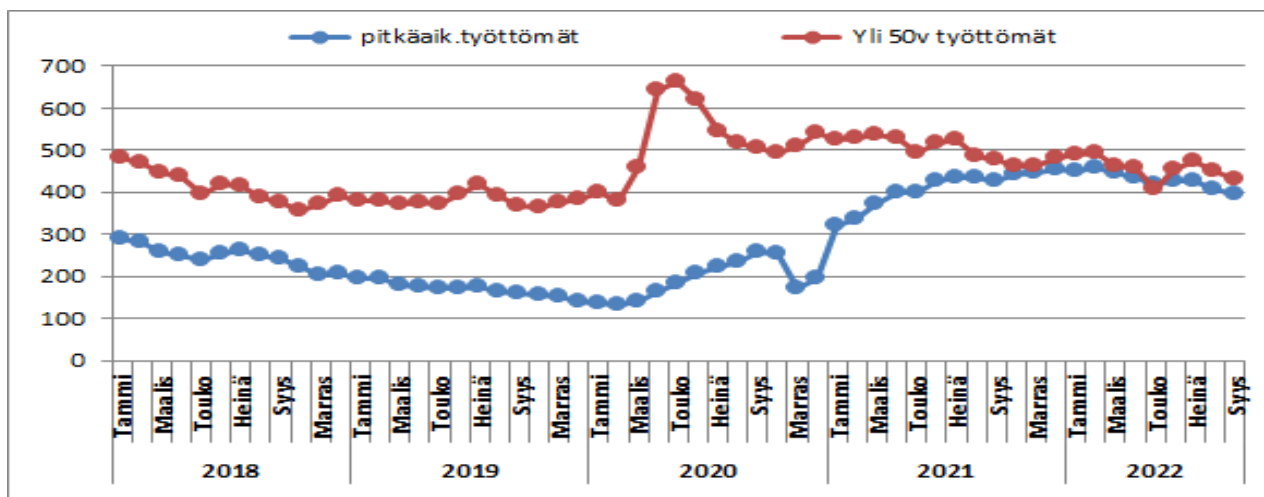
Kuva 1 Työttömyys Riihimäellä vuosina 2019 - 2023

Hämeen Ely-keskuksen tilastojen mukaan Riihimäen työttömyysaste oli vuoden 2023 elokuussa 9,2 %, kun se vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin oli 8,9 %. Työttömyyskehitys on ollut alkuvuonna 2023 korkeampi kuin vuonna 2022. Riihimäen työttömyyskehitys on ollut vuoden alussa koko maan työttömyyskehitystä korkeampi kuluvana vuonna, mutta edellisenä vuonna koko työttömyys vastaavana ajanjaksona koko maata alemmalla tasolla.

Kuva 2 Työttömyys koko maa ja Riihimäki vuosina 2022 ja 2023

Koko maan, Kanta-Hämeen ja Riihimäen työllisyystilanne heikentyi vuoden 2020 keväällä. Tilastojen mukaan työttömyyskehitys on alkuvuonna 2023 ollut vuoden 2022 tasoa korkeampi. Koronasta johtuen keväällä 2020 tuli piikki pitkäaikaistyöttömyydessä, joka näyttää jääneen aiempaa korkeammalle tasolle.

Kuva 3 Pitkäaikaistyöttömyyden kehitys Riihimäellä vuosina 2020 – 2023

Pitkäaikaistyöttömyys näkyy erityisesti yli 50-vuotiaiden työttömien trendissä. Yli 50-vuotiaiden työttömyys näyttää vielä olevan toistaiseksi korkeammalla tasolla kuin vuoden 2021 alussa.

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 380/2023 muuttaa julkisten työvoimapalveluiden järjestämisen vastuun kuntien vastuulle alkaen 1.1.2025. Riihimäen kaupunki sekä Janakkalan, Hausjärven ja Lopen kunnat ovat päättäneet valmistella yhteisen työvoima-alueen muodostamista. Riihimäen kaupungin osalta asiasta päätettiin kaupunginhallituksessa 27.2.2023 § 63. Valmistellun vastuukuntasopimuksen mukaisesti vastuukuntana toimisi Riihimäen kaupunki ja yhteisenä toimielimenä toimisi Riihimäen kaupungin elinvoimautakunnan alainen alueellinen työllisyysjaosto. Työllisyysalueen kuntien yhteinen työvoimapohja ylittää vaaditun 20.000 henkilön rajan eikä ole myöskään laskemassa arvioitavan tulevaisuuden aikana alle tämän rajan. Työllisyysalue kykenee järjestämissuunnitelman mukaisesti tarjoamaan laadukkaita, tehokkaita ja vaikuttavia palveluita asiakkailleen. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen entistä suurempi vaikutus kunnan talouteen.

Uusiin avustusmenoihin vaikuttaa etenkin työttömyyden kehitys sekä muutokset kansaneläkeindeksissä. Riihimäen kaupunginhallitus päätti 25.9.2023 § esittää työllisyysalueen vastuukuntasopimuksen, järjestämissuunnitelman sekä toimitilojen vastaanottamista kaupunginvaltuustolle. Kaupunginvaltuusto käsittelee asiaa lokakuun kokouksessaan.

Lähde: Tilastokeskus, Hämeen Ely keskus työllisyystilasto, TEM työllisyyskatsaukset 2023

3.4 Valtion päätösten vaikutuksia

Valtion päätösten vaikutuksia kuntatalouteen tarkastellaan 9.10.2023 julkaistavassa kuntatalousohjelmassa tarkemmin. Tätä kappaletta täydennetään, kun syksyn kuntatalousohjelma on julkaistu. Tässä tarkasteltavat asiat ovat ennakkollisia nostoja, joista olennaisimpia vaikutuksiltaan ovat verotuloja ja valtionosuuksia koskevat seikat.

Sote-uudistuksen jälkeen kuntien verotulojen merkitys kasvaa ja valtionosuuksien vähenee. Kunnan talouden ennakointi parani sote-uudistuksen myötä, mutta valtionosuuksiin jää kuitenkin riippuvuus kunnan sote-menneisyyteen. Tämä vaikutus on lopullisessa tasossaan vuonna 2027. Kuntien valtionosuuksia ei tulisi leikata hyvinvointialueiden alijäämiä rahoitettaessa. Kunnan tärkeimmät peruspalvelut sote-muutoksen jälkeen ovat varhaiskasvatus ja perusopetus. Kuntien rooli työllisyyden edistämisessä kasvaa TE-palvelut 2024- ja kotoutumislakiuudistusten myötä.

Hallitusohjelman tavoitteena on kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuuden uudistaminen vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantulon sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Uudistuksen lähtökohtana ja tavoitteena on varmistaa eri kokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut kaikkialla Suomessa. Tämän lisäksi sen tulisi ottaa huomioon muuttotappiokuntien tarpeet ja eri alueiden demografisen kehityksen sekä vahvistaa kasvavien kuntien ja kaupunkien edellytykset investoida kasvuun ja hoitaa sosiaalisia ongelmia.

Tavoitteena on säilyttää kuntien saamien valtionosuuksien yleiskatteellisuus ja kuntien tehtävien rahoitusta vahvistettaessa painottaa yleiskatteellisia valtionosuuksia valtionavustusten sijaan. Järjestelmän tulee olla laskennallinen ja selkeä ja vahvistaa kunnallista itsehallintoa omavastuisuuden lisäämisellä.

Hallitusohjelman tavoitteena on osana uudistusta arvioida verotulojen tasauksen piirissä olevien verojen tarkoituksenmukaisuutta sekä tasauksen tasoa. Tämän lisäksi tarkastellaan tasauksen piirissä olevien verojen määrää ja tasauksen suuruutta. Peruseriaatteena pidetään sitä, että kuntien alueella syntyvästä verotulosta mahdollisimman suuren osan tulee jäädä kuntien omaan käyttöön. Tässä otetaan kuitenkin huomioon kaikkien kuntien elinvoima ja kuntien välisen rahoituksen tasapainoisuus.

Ennen kuin laajempi uudistus valmistuu, hallitus seuraa tarkoin kunkin kunnan mahdollisuuksia selviytyä kasvavista palvelukysynnästä ja -kustannuksista. Erityisesti huomio kohdistuu varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, tarvittaessa hallitus reagoi niihin. Kuntien ja kaupunkien investointikykyä vahvistetaan. Tämän lisäksi hallitus pyrkii kaventamaan kuntien nimellisten ja efektiivisten veroprosenttien välistä eroa.

Hallitus vahvistaa ohjelmallaan kaupunkipolitiikkaa, joka rakentuu valtion ja kaupunkien välisen reilun kumppanuuden varaan. Vahvan kaupunkipolitiikan synnyttämä kasvu hyödyttää koko yhteiskuntaa ja tuo resursseja myös kaupunkiseutujen ulkopuolella sijaitsevien alueiden kehittämiseen.

Kaupungeille ja kaupunkiseuduille annetaan hallitusohjelmassa nykyistä suurempi rooli talouden vauhdittamisessa työllisyyden, korkeakoulutuksen, innovaatiopolitiikan ja kansainvälistymisen keinoilla.

Lähde: Vahva ja välittävä Suomi hallitusohjelma 20.6.2023, Kuntaliitto, Kuntatalousohjelma syksy 2023

3.5 Väestö ja väestöskenaariot

Riihimäen kaupungin väestökehitys on ollut laskeva vuosina 2015 - 2022. Väestö väheni kaikkiaan 1001 henkilöä kyseisenä ajanjaksona. Vuonna 2022 väestö väheni 172 henkilöä edellisvuodesta ja oli 31.12.2022 tilanteessa 28 349. Elokuun lopussa väestön määrä oli 28 414 asukasta, jossa on 65 henkilön lisäys vuoden 2022 lopun tilanteesta. Muutos on 0,2 %. Kasvu johtuu muuttovoitosta ulkomailta, johon on erityisesti vaikuttanut Ukrainalaisten sotapakolaisten määrä.

Riihimäen kaupunginvaltuuston hyväksymä väestön kasvutavoite on 0,2 % vuodessa. Seuraavan sivun taulukossa on esitetty väestökehitys kuluvaan vuoteen 2023 ennustetoteuman mukaisena. Ennusteesta on laskettu 0,2 % kasvutavoitteen mukainen kehitysnäkymä taloussuunnitelmavuosille 2024 - 2026.

Taulukko 4. Riihimäen asukasluvun kehitys vuodesta 2013 lähtien

Vuosi	Asukasluku	Muutos %	Muutos abs.
2013	29 318	0,4	103
2014	29 350	0,1	32
2015	29 269	- 0,3	- 81
2016	29 160	- 0,4	- 109
2017	29 021	- 0,5	- 139
2018	28 736	- 1,0	- 285
2019	28 793	0,2	57
2020	28 756	- 0,1	- 37
2021	28 521	- 0,8	- 235
2022	28 349	- 0,6	- 172
ENN 2023	28 440	0,3	91
2024	28 497	0,2	57
2025	28 554	0,2	57
2026	28 611	0,2	57

Syntyvyys on alentunut yleisen, koko maan kehitystrendin mukaisesti myös Riihimäellä. Vuonna 2014 Riihimäellä syntyi 295 lasta, kun vuonna 2022 lapsia syntyi 198. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan kaupungin väkiluvun kehityssuunta on laskeva mentäessä vuotta 2030 kohti. Lasten määrän väheneminen on ennusteen mukaan merkittävä. Väestön ikärakenne muuttuu tilastokeskuksen ennusteiden mukaan merkittävästi 5 - 10 vuoden aikajänteellä.

Taulukko 5. Riihimäen väestötoteuma vuonna 2022 ja tilastokeskuksen väestöennuste vuodesta 2023 vuoteen 2032

Vuosi	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Yhteensä	28349	28389	28295	28203	28110	28017	27926	27832	27742	27655	27573
0 - 6	1588	1568	1538	1516	1510	1499	1477	1457	1440	1423	1409
7-12	1880	1776	1700	1621	1552	1484	1425	1395	1371	1360	1360
13 - 15	1064	1070	1039	1013	950	917	894	864	823	767	729
16 - 18	1021	1072	1092	1098	1102	1077	1046	991	960	938	907
19 - 49	10298	10307	10229	10155	10071	10020	9982	9937	9884	9814	9734
50 - 64	5691	5610	5585	5542	5546	5509	5466	5431	5395	5380	5344
65 - 74	3742	3728	3709	3698	3684	3670	3681	3668	3668	3650	3663
75 - 84	2267	2394	2516	2676	2759	2905	2988	3073	3109	3122	3121
85 - 94	737	798	809	802	854	853	889	937	1012	1117	1219
95-	61	66	78	82	82	83	78	79	80	84	87

Väestöskenaariot

Riihimäen kaupungille on laadittu väestöskenaariot on päivitetty vuosille 2022 - 2050 kaupungin kehittymisen näkökulmasta. Riihimäen kaupungille on laadittu neljä väestöskenaariota, jotka ovat: trendiskenaario, 0,2 % kasvu, 0,4 % kasvu sekä 0,6 % kasvu. Seuraavaan taulukkoon on kuvattu skenaarioiden taustaolettamat.

Taulukko 6. Riihimäen väestöskenaarioiden olettamat

	trendiennuste	0,2 % kasvu	0,4 % kasvu	0,6 % kasvu
pohjaolettama	perustuu 2010-luvun lopun dynamiikkaan	Väestö kasvaa 0,2 %/vuosi keskimäärin ennustejaksolla	Väestö kasvaa 0,4 %/vuosi keskimäärin ennustejaksolla	Väestö kasvaa 0,6 %/vuosi keskimäärin ennustejaksolla
syntyvyys	Vuosien 2017-2023 syntyvyys	sama kuin pohjaennusteessa	sama kuin pohjaennusteessa	sama kuin pohjaennusteessa
kuolleisuus	Vuosien 2010-2019 kuolleisuudesta, elinajan nousu huomioitu	sama kuin pohjaennusteessa	sama kuin pohjaennusteessa	sama kuin pohjaennusteessa
maan sisäinen muutto	Perustuu vuosien 2015-2022/2023 muuttoon	Perustuu vuosien 2015-2023 muuttoon tulo-muuttoa lisätty kohtuullisesti, lähtömuuttoa vähennetty kohtuullisesti	Perustuu vuosien 2015-2023 muuttoon tulo-muuttoa lisätty merkittävästi, lähtömuuttoa vähennetty kohtuullisesti	Perustuu vuosien 2015-2023 muuttoon tulo-muuttoa lisätty merkittävästi, lähtömuuttoa vähennetty merkittävästi
nettosiirtolaisuus	Perustuu vuosien 2010-	sama kuin pohjaennusteessa	Maahanmuuton oletetaan	Maahanmuuton oletetaan

	trendiennuste	0,2 % kasvu	0,4 % kasvu	0,6 % kasvu
	2022/2023 keskitasoon		kasvavan kaksinkertaiseksi vuosien 2010-2023 tasosta vuoteen 2040 mennessä	kasvavan kaksinkertaiseksi vuosien 2010-2023 tasosta vuoteen 2040 mennessä
lopputulokset	väestö vähenee kohtuullisesti	väestö kasvaa maltillisesti	väestö kasvaa merkittävästi	väestö kasvaa merkittävästi

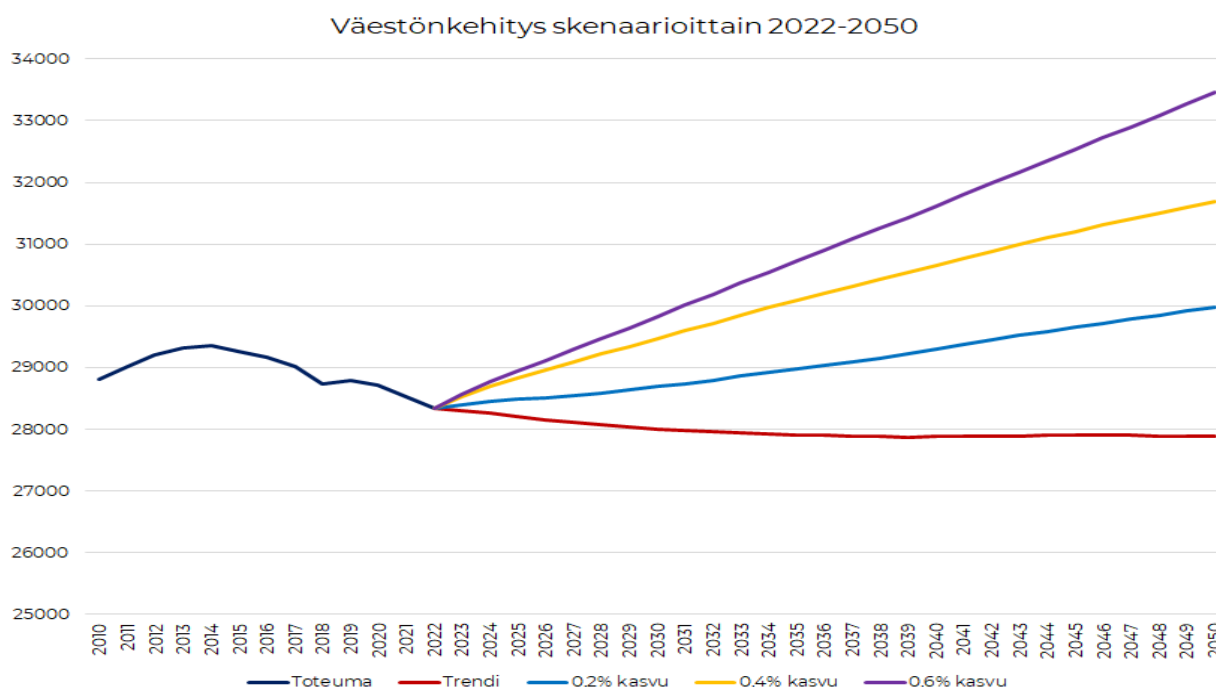
Trendiskenaariossa Riihimäen tuleva kehitys nojaa aiempaan 2010-luvun väestönkehitykseen. Skenaariossa kaupungin väestö supistuu vuoteen 2040 mennessä 470 henkilöllä (-1,7 prosenttia) ja vuoteen 2050 mennessä 460 henkilöllä (-1,6 prosentilla). Väestö vähenee etenkin ennustejakson alussa.

Riihimäen väestö kasvaa 0,2 % -kasvuskenaariossa keskimäärin vuotta kohden 0,2 prosentilla. Skenaariossa vuosien 2022 - 2040 aikana väestö kasvaa 950 henkilöllä eli 3,3 prosentilla ja vuoteen 2050 mennessä 1 600 henkilöllä (5,7 prosentilla). Kehitys voimistuu ennustejakson aikana.

Riihimäen väestö kasvaa 0,4 % -kasvuskenaariossa keskimäärin vuodessa 0,4 prosentilla. Skenaariossa Riihimäen väestö kasvaisi vuosien 2022 - 2040 aikana yhteensä 2 300 henkilöllä eli 8,1 prosentilla. Vuoteen 2050 mennessä kaupungin väestö kasvaisi 3 350 henkilöllä. Kasvu olisi voimakasta koko ennustejakson ajan.

Riihimäen väestö kasvaisi 0,6 % -kasvuskenaariossa vuosien 2022 - 2040 aikana yhteensä 3 200 henkilöllä eli 11,5 prosentilla. Vuoteen 2050 mennessä kaupungin väestö kasvaisi 5 200 henkilöllä. Kasvu olisi voimakasta koko ennustejakson ajan.

Väestönkasvu nojaa kaikissa skenaarioissa maahanmuuttoon ja maan sisäiseen muutto-
liikkeeseen. Näiden merkitys korostuu etenkin vahvemman kasvun skenaarioissa. Luonnollinen väestönlisäys jää sen sijaan merkittävän negatiiviseksi ja selittää heikentyvää väestönkehitystä 2030-luvulla.

Kuva 4 Riihimäen väestöskenaariot vuosille 2022 - 2050.

Riihimäen väestökehitys sijoittuu elokuun 2023 tilanteessa 0,2 % kasvun mukaiseen skenaarioon.

Lähde: Tilastokeskus väestötoteumat ja ennusteet, MDI-väestöskenaariot

3.6 Vuoden 2024 talousarvion lähtökohdat

Kaupungin talousarvion raami asetettiin vuoden 2023 toukokuussa tilanteessa, jossa maahan on valittu uusi eduskunta. Maan uuden hallituksen hallitusohjelmasta ei ollut vielä tietoa. Pääperiaatteena raamin asettamisessa on ollut menojen kasvun tason asettaminen Valtiovarainministeriön (VM) kevään kuntatalousohjelman sekä talousennusteiden peruspalvelujen hintaindeksin kehityksen oletuksen mukaiseksi.

Peruspalvelujen hintaindeksi kuvaa kuntatalouden menojen painorakennetta ja sen kehitystä. Hintaindeksin kehitys on keväällä arvioitu olevan keskimäärin 3,3 % vuodessa, vuosina 2024 - 2027. Talousarviokirjan kirjoittamisvaiheessa, valmisteltaessa talousarviota kaupunginhallituksen lähetekeskusteluun lokakuun alkupuolelle, ei uusimpia valtiovarainministeriön ennusteita ole vielä käytettävissä. Valtiovarainministeriön syksyn ennusteen mukaan kehitys on keskimäärin 3,1% vuodessa.

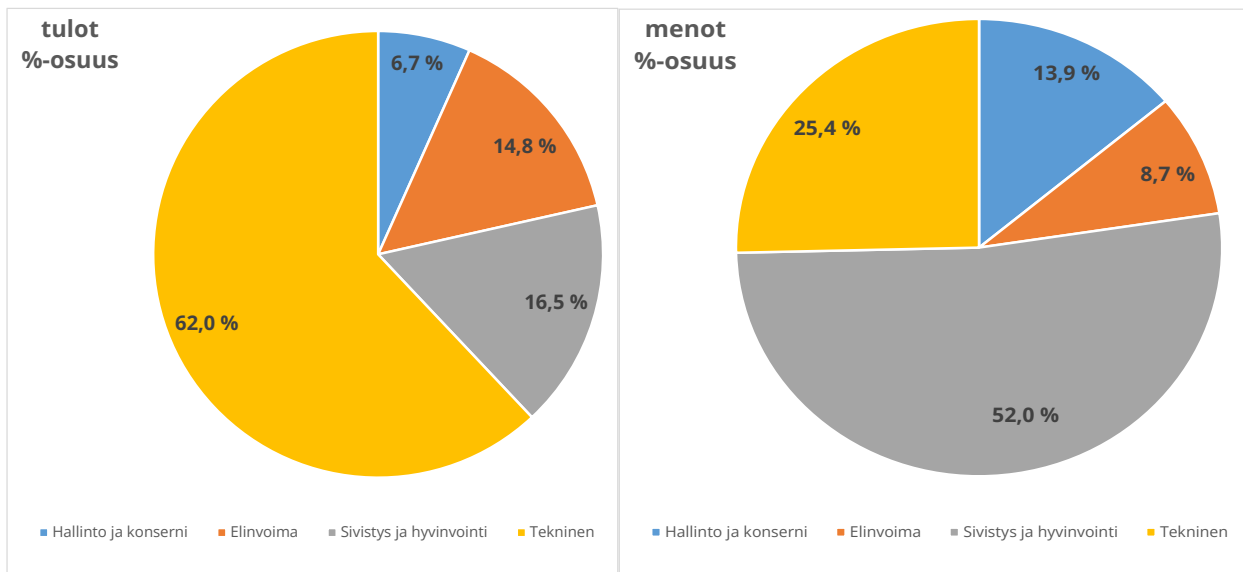
Vuonna 2024 kaupunki vuokraa edelleen sote-kiinteistöjä voimaannapolain mukaisesti hyvinvointialueelle. Kolmen vuoden sopimuksesta on jäljellä kaksi vuotta, jonka jälkeen hyvinvointialueella on mahdollisuus käyttää yhden vuoden optio. Tämän jälkeen vuokraustoimintaa koskee yhtiöittämisvelvoite, koska toimitaan markkinoilla.

Kunta-alan palkankorotusten vaikutus kaupungin toiminnassa on edelleen vuonna 2024 merkittävä. Sopimusvaikutus on yhteensä 1,4 miljoonaa euroa vuonna 2024. Talousarvioesityksen euroissa noudatetaan linjaa, jossa muutoksia tarkastellaan vuoden 2023 muutettuun talousarvioon nähden. Tällä tavalla saadaan riittävä kuva kaupungin toiminnan muutoksista vuoden 2023 ja 2024 talousarvion välillä.

Seuraavassa taulukossa on esitetty vuoden 2024 talousarvio, jonka % muutos on tarkasteltu suhteessa vuoden 2023 muutettuun talousarvioon. Lisäksi on esitetty euromääräinen ero tulot ja menot tarkasteluna keväällä toukokuussa kaupunginhallituksen asettamaan raamiin.

Taulukko 7. Talousarvio 2024 emokaupunki

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	Muutettu TA 2023	Raami	TA 2024	Muutos % TA 2024 vs MTA 2023	Ero raamiin
Yhteenveto							
TOIMINTATUOTOT	38 038 131	34 440 100	35 420 000	34 783 600	36 499 900	3,0	1 716 300
Myyntituotot	6 611 181	4 939 400	4 939 400		6 847 500	38,6	
Maksutuotot	2 735 432	2 755 300	2 755 300		2 394 500	-13,1	
Tuet ja avustukset	4 236 204	4 795 200	5 724 200		3 645 400	-36,3	
Muut toimintatuotot	24 455 314	21 950 200	22 001 100		23 612 500	7,3	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	555 040	603 900	603 900	560 000	629 000	4,2	69 000
TOIMINTAKULUT	-105 109 669	-102 861 700	-105 765 600	-106 254 700	-110 450 100	4,4	-4 195 400
Henkilöstökulut	-52 143 511	-53 772 600	-55 627 800		-58 389 100	5,0	
Palvelujen ostot	-25 677 085	-20 020 300	-21 000 900		-22 330 000	6,3	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 992 809	-7 532 900	-7 607 500		-6 908 600	-9,2	
Avustukset	-2 361 534	-4 291 600	-4 201 600		-4 175 800	-0,6	
Muut toimintakulut	-17 934 730	-17 244 300	-17 327 800		-18 646 600	7,6	
TOIMINTAKATE	-66 516 498	-67 817 700	-69 741 700	-70 911 100	-73 321 200	5,1	-2 410 100

Kuva 5 Kaupunkiemon tulojen ja menojen osuudet toimialoittain

Tuloihin sisältyy valmistus omaan käyttöön.

Taulukko 8. Toimialojen tulot ja menot euroina sekä % osuudet.

Toimialat	Tulot	% osuus	Menot	% osuus	toimintakate
Hallinto ja konserni	2 471 600	6,7 %	-15 385 800	13,9 %	-12 914 200
Elinvoima	5 500 000	14,8 %	-9 568 600	8,7 %	-4 068 600
Sivistys ja hyvinvointi	6 142 600	16,5 %	-57 486 400	52,0 %	-51 343 800
Tekninen	23 014 700	62,0 %	-28 009 300	25,4 %	-4 994 600
Yhteensä	37 128 900	100,0 %	-110 450 100	100,0 %	-73 321 200

4 Henkilöstösuunnitelma

Kaupungin RakasRiksu2035 -strategian ja henkilöstöohjelman 2023 - 2025 mukaisten tavoitteiden läpiviemistä edistetään yhteisillä henkilöstöpoliittisilla linjauksilla, ohjeistuksilla sekä esihenkilöiden ja henkilöstön osaamisen systemaattisella, tulevaisuuden tarpeisiin tähtäävällä kehittämisellä.

Henkilöstötyöllä vastaamme strategisista tavoitteista erityisesti henkilöstön tulevaisuudessa tarvittavien yksilöllisten ja yhteisöllisten taitojen kehittämiseen. Strategian mukaisesti painotamme myös johtamisen kehittämistä, luomme uusia keinoja tukea henkilöstön työssä viihtymistä ja huolehdimme kaupungin hyvästä työnantajamaineesta. Strategisena tavoitteena henkilöstötyön osalta on, että kaupunki on hyvä ja houkutteleva työnantaja sekä nykyisille että uusille työntekijöille. Mittarina on työntekijöiden lähtöpalautekyselyssä sekä henkilöstökyselyssä oleva suositteluindeksi (eNPS-luku). Tavoitetasona vuodelle 2024 on suositteluindeksin taso +10.

Henkilöstösuunnittelu on kiinteä osa toimialoilla tehtävää toiminnan suunnittelua, jossa ennakoidaan tulevaisuuden palvelu- ja resurssitarpeita. Täyttölupamenettelyssä käsitellään tarvittavat täyttöluvut täyttävän viranomaisen tekemän selvityksen perusteella. Täyttölupaprosessi on liitetty osaksi KuntaRekry-järjestelmää. Vapautuvien vakanssien osalta tutkitaan aina myös toimenkuvien ja nimikkeiden muutostarve, jotta ne vastaavat tulevaisuuden tarpeita. Vapautuvista vakansseista osa jätetään vuosittain täyttämättä muun muassa tehtäviä uudelleen järjestelemällä, toimintoja tehostamalla tai sisäisiä siirtoja käyttämällä.

Kaupungin henkilöstömäärän kehitykseen vaikuttaa kuntalaisten palvelutarpeiden muutokset ja palvelujen tuotantotapa. Tavoitteena on tuottaa palvelut mahdollisimman kustannustehokkaasti, oikea-aikaisesti ja digitaalisia mahdollisuuksia hyödyntäen. Aasukkaiden ikärakenteesta johtuvat palvelujen kysynnän muutokset vaikuttavat erityisesti opetustoi-
meen ja varhaiskasvatukseen. Eläköitymisen myötä vapautuvia vakansseja jätetään siellä tarvittaessa täyttämättä ja henkilökuntaa siirretään yksiköiden välillä tarpeen mukaan.

Kaupungin henkilökuntamäärän ja rakenteen ennakoidaan pysyvän lähes entisellään vuonna 2024, mutta vuonna 2025 kaupunki saa hoidettavakseen alueen (Riihimäki, Hausjärvi, Loppi, Janakkala) TE-palvelut, joka kasvattaa kaupungin henkilökuntamäärää muutamalla kymmenellä henkilöllä. Riihimäen kaupunki on toiminut 1.1.2023 lukien isäntäkuntana Forssan ja Riihimäen seudun ympäristöterveydenhuollon henkilöstölle. Ympäristöterveydenhuolto ja sen noin 25 työntekijää sijoittuivat elinvoiman toimialueelle.

Kevan ennusteen mukaan Riihimäen kaupungin eläkepoistuman arvioidaan kokonaisuudessaan olevan keskimäärin 17,5 prosenttia (188 henkilöä) vuoteen 2028 asti. Tämä tarkoittaa noin 31–41 eläköityjää vuosittain. Työkyvyttömyys- tai osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyjien määrä tulee ennusteen mukaan olemaan noin 5,4 prosenttia henkilöstöstä. Vuosina 2024–2028 eläköityminen tulee Kevan ennusteen mukaan olemaan suurinta opettajilla, koulunkäyntiohjaajilla sekä varhaiskasvatuksen hoitajilla ja -opettajilla. (Lähde: Kevan avaintiedot).

Kaupungin henkilöstön kokonaismäärä vuosina 2018 - 2023 on koottu seuraavaan taulukkoon. Taulukossa on esitetty vakituiset ja määräaikaiset työntekijät kunkin vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaisena. Lukuihin sisältyvät myös työllistetyt henkilöt. Luvut sisältävät sekä kaupunkiemon että vesihuoltoliikelaitoksen henkilökunnan. Vuodesta 2025 lähtien +40 henkilön lisäys TE palvelujen siirtyessä kuntiin.

Taulukko 9 Henkilöstön määrä vuosina 2020 - 2026

Vuosi	2020	2021	2022	09/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Henkilöstön määrä	1541	1582	1624	1116	1114	1154	1154

Henkilöstökulut

Nykyiset työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2022–30.4.2025. Kunta-alan palkkakustannukset nousevat vuonna 2024 vähintään keskimäärin 3,11 prosenttia. (KT, yleiskirje, 10/2022, 22.6.2022). Henkilöstökulut sisältävät sekä emokaupungin että vesihuoltoliikelaitoksen.

Taulukko 10 Henkilöstökulut (emo + VHL)

Henkilöstökulut (miljoonaa euroa)	TP 2022	TA + muut tos 2023	TA 2024	Muutos Euroa	Muutos %
Palkat ja palkkiot	60,6	46,1	48,5	+2,3	+4,9
Henkilösivukulut, josta	15,7	11,3	11,6	+0,3	+2,7
Eläkekulut	13,5	9,5	9,6	+0,1	+1,1
Muut henkilösi- vukulut	2,3	1,9	2,0	+0,1	+5,3
Yhteensä	76,3	57,4	60,1	+2,6	+4,5
muutos %		-24,8			

Henkilöstömenoja vähentävät sairausvakuutus ja muut korvaukset sisältyvät em. lukuihin. Vuoden 2024 talousarviossa henkilöstömenot ovat 60,6 miljoonaa euroa. Tämä on 5,6 % enemmän kuin vuonna 2023. Kustannusten nousu johtuu pitkälti kunta-alan työ- ja virkaehtosopimusten mukaisista palkankorotuksista.

Taulukko 11 Sosiaalivakuutusmaksut vuosina 2022 – 2024

Sosiaalivakuutusmaksut	TA 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos
KuEL Palkkaperusteinen maksu	18,24	17,48	17,13	- 0,35
Muut työeläkemaksut	0,7	0,7	0,7	-
Opettajien eläkemaksu (VaEL)	16,89	17,15	16,83	-0,32
Sairausvakuutusmaksu	1,42	1,34	1,53	+0,19
Työttömyysvakuutusmaksu	1,9	1,99	1,98	-0,01
Työtapaturmavakuutusmaksu	0,6	0,6	0,6	-
KuEL-perusteiset maksut yhteensä	22,86	22,11	21,94	-0,17
Opettajien maksut yhteensä	21,51	21,78	21,64	-0,14

Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja työhyvinvoinnin tukeminen

Henkilöstön osaamisen kehittämisen sekä koulutuksen suunnittelun lähtökohtana on RakasRiksu 2035- strategian tavoitteet. Osaamisen kehittämisessä huomioidaan henkilöstön

osaamisen ylläpito, osaamisen siirtäminen sekä uuden osaamisen ennakointi ja hankkiminen. Koko kaupungin henkilöstölle keskeiset osaamistarpeet ja osaamisen kehittämisen painopistealueet lähivuosina ovat

- yhteisölliset työskentely- ja digitaidot
- itsensä johtaminen (uudistuminen ja oman työn kehittäminen), empatia ja tunneäly
- vuorovaikutus- ja viestintäosaaminen (asiakaslähtöinen palveluosaaminen)
- luovuus, ongelmanratkaisukyky ja yhteistyötaidot
- johtaminen- ja esihenkilöosaaminen (valmentava johtaminen, muutosjohtaminen ja tiedolla johtaminen) sekä
- toimialakohtainen sekä tiimi- ja tehtäväkohtainen ammatillinen osaaminen.

Näihin osaamistarpeisiin vastataan perehdyttämisellä, kaupungin omalla henkilöstö- ja esihenkilökoulutuksella sekä erilaisilla kehittämishankkeilla ja kampanjoilla.

Työyhteisöjä kannustetaan uudistumaan ja ottamaan käyttöön uusia moderneja työtapoja ja hyödyntämään digitalisaation mahdollisuuksia. Digitaalisten työkalujen avulla pystytään luomaan läpinäkyvyyttä sekä helpottamaan henkilöstön ja esihenkilöiden arkea. Henkilöstön digiosaamisen osoittamisessa ja kehittämisessä käytetään menetelmänä syksyllä 2022 käyttöönotettuja digiosaamismerkkejä. Esihenkilöosaamisen kehittämisessä hyödynnetään syksyllä 2023 käyttöönotettuja Esihenkilöosaamismerkkejä.

Tiedolla johtamisen tarkoituksena on paremman johtamisen edistäminen ajantasaisen ja analysoidun tiedon ja välineiden avulla. Johdon työpöytä Sarastia365 BI:n avulla esihenkilöt pystyvät seuraamaan talouteen ja henkilöstöön liittyviä avainmittareita helposti ja kootusti.

Hyvinvoinnin ja työkyvyn tukeminen

Työkyvyn hallinnassa korostetaan ennaltaehkäisevien toimenpiteiden, henkilöstön omaehtoisten toimien ja esihenkilötyön merkitystä. Talousarvioon sisältyy määrärahavaroja koko henkilöstön työhyvinvointiin. Määrärahaa kohdennetaan liikunnan tukemiseen, työhyvinvointitoimintaan sekä kattaviin työterveyshuoltopalveluihin. Kaupungin henkilöstöllä on käytössä esimerkiksi vuosittainen Epassi-hyvinvointietu sekä mahdollisuus verovapaan polkupyöräedun käyttöön.

Henkilöstön työkykyä ja työhyvinvointia edistetään osaavalla esihenkilötyöllä ja laadukkaalla työterveysyhteistyöllä. Työkykyä tuetaan ja ylläpidetään muun muassa huolehtimalla asianmukaisista työolosuhteista ja ergonomisista ratkaisuista. Painopiste on työkykyongelmien ennaltaehkäisyssä. Työntekijöiden kokemaa työhyvinvointia mitataan vuosittain tehtävillä henkilöstökyselyillä, joiden tuloksia hyödynnetään henkilöstötyön kehittämisessä koko kaupungin sekä työyhteisöjen tasolla. Turvallisuusjohtamisessa hyödynnetään WPro -työturvallisuusjärjestelmää.

Varhaisella ja tehostetulla tuella, korvaavan työn käytöllä ja oikein kohdennetuilla työterveyshuollon toimilla vaikutetaan henkilöstön työssä jaksamiseen ja jatkamiseen. Työsuoje-lupäällikön työpanosta hyödynnetään esihenkilöiden perehdyttämisessä varhaisen tuen käytäntöihin sekä henkilöstön uudelleensijoitustoiminnassa. Pyrkimyksenä on edistää työurien jatkumista ja vähentää ennenaikaista eläköitymistä vaihtoehtoisilla ja oikea-aikaisilla ratkaisuilla sekä etuisuuksien tavoitteellisella hyödyntämisellä. Esimerkiksi osa-aikaisen työn mahdollistaminen osatyökyvyttömyystilanteissa tuo merkittäviä säästöjä työnantajan eläkekustannuksiin.

Kaupungilla on käytössä työterveyshuoltopalvelujen tuottaja Terveystalon toimittama Siirius-työkykyjohtamisjärjestelmä työkyvyn hallinnan ja seurannan edistämiseksi sekä tuen toteuttamiseksi työpaikan ja työterveyden yhteistyönä. Järjestelmään siirtyvät kaikki henkilöstö- ja poissaolotiedot automaattisesti ja ajantasaisesti hr-järjestelmä Populuksesta. Järjestelmä muun muassa hälyttää sairauspoissaoloista Varhaisen tuen toimintamallin mukaisesti tukien näin esihenkilöä työkykyongelmien ennakoinnissa, puheeksi ottamisessa ja seurannassa.

Mielenterveyssyistä johtuvien poissaolojen määrä kääntyi laskuun vuonna 2023. Osana työterveyspalveluja on käytössä matalan kynnyksen tukena erilaisiin jaksamisen pulmiin Mielen Chat ja Mielen Sparri palvelut sekä mahdollisuus lyhytpsykoterapiaan kymmenelle henkilölle vuosittain asiakasvastaavan työterveyslääkärin arvion pohjalta.

Työllisyyspalvelut

Työllistämisen tavoitteena on vahvistaa kaupungin työnantajamielikuvaa ja helpottaa työvoiman saatavuutta toimialueilla. Nuorten kiinnostusta kuntatyöhön lisätään tarjoamalla

kesätyöpaikkoja toimialueilta noin sadalle riihimäkeläiselle nuorelle. Lisäksi toimialueille työllistetään noin sata työtöntä kuntalaista määräaikaisiin tehtäviin yhteistyössä esihenkilöiden kanssa. Osaavan työvoiman saatavuutta vahvistetaan myös oppilaitos- ja työelämäyhteistyön keinoin.

5 Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta

Talousarvio ja taloussuunnitelma sisältää tuloslaskelmaosan, rahoitusosan, käyttötalouden osan ja investointiosan sekä yleisperustelut ja tarvittavat liitteet. Kokonaistaloutta kuvataan tuloslaskelmaosassa ja rahoitusosassa. Tuloslaskelmaosassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan menot ja tulot, verotulot, valtionosuudet sekä suunnitelman mukaiset poistot. Tilikauden tuloksen käsittelyerät (poistoero, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset) eivät ole määrärahoja tai tuloarvioita, koska ne eivät ole rahoitusvaikutteisia eriä. Valtuusto kuitenkin hyväksyy niitä koskevat suunnitelmat talousarvion tuloslaskelmaosan hyväksymisen yhteydessä.

Kuntalaki ei edellytä muodollista tulojen ja menojen tasapainottamista eli pyrkimystä nol-latulokseen vuositasona. Talousarviossa ja -suunnitelmassa tai niiden hyväksymisen yhteydessä on kuitenkin päätettävä toimenpiteistä, joilla edellisen vuoden taseen osoittama alijäämä ja talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu alijäämä katetaan suunnittelukaudella (alijäämän kattamisvelvollisuus).

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka menot rahoitetaan. Sen avulla kootaan tulorahoitus ja pääomarahoitus sekä investointien hankintamenot ja pääomamenot yhteen laskelmaan. Kunnan toiminnan häiriötön jatkuminen edellyttää, että rahan lähteiden on katettava rahan käyttö. Jos tulorahoitus ei riitä menoihin, on rahoitusosassa osoitettava tarvittava pääomarahoitus. Pääomarahoitusta on lainanotto. Rahoitustarpeen voi kattaa myös toimintapääomaa vähentämällä, mikä voi merkitä rahoitus- tai vaihto-omaisuuteen sitoutuneen pääoman vapauttamista taikka korottoman lyhytaikaisen vieraan pääoman lisäystä.

Kunnan toiminnan ohjausta kuvataan käyttötalouden osassa ja investointiosassa. Käyttötalouden osassa valtuusto asettaa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot toimielimelle tehtävien hoitamiseen. Käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot sisältävät myös ne sisäiset erät, joihin toimielin tai muu toiminnasta vastaava yksikkö voi vaikuttaa.

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille. Investointiosassa käsitellään vain aktivoitavat hankintamenot. Tuloarviona esitetään valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet investointimenoihin. Käyttöomaisuuden myynnit esitetään investointiosassa luovutusarvon määräisinä. Investointivarauksen tai rahaston käyttö hankkeen rahoitukseen esitetään erikseen sitovana perusteluna. Investointiosa varataan määrärahat hyödykkeen hankintaan, mikäli hyödykkeen tai hyödykkeen eri komponenttien veroton hankintahinta on vähintään 10 000 euroa.

Käyttötalousosa

Taloussuunnitelma on laadittu kaikkien suunnitelmavuosien osalta vuoden 2020 rahanarvossa. Inflaation vaikutusta suunnitelmavuosille 2022 ja 2023 ei ole otettu huomioon, vaan vuosittainen menojen kasvuarvio sisältää toiminnassa tapahtuvat muutokset. Käyttötalousosan osalta talousarvio on nettositova toimialatasolla.

Käyttötalousosa on nettositova ja sitovuustasot ovat seuraavat:

- Hallinto ja konserni -toimiala
- Elinvoima toimiala
- Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala
- Tekninen toimiala

Investointiosa

Investointiosan määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia hankeryhmittäin lukuun ottamatta rakennusinvestointeja, joiden osalta sitovuustaso on hanketaso.

Tuloslaskelmaosa

Valtuustoon nähden bruttositovia määrärahoja ja tuloarvioita ovat

- verotulot
- valtionosuudet
- korkotulot

- muut rahoitustulot
- korkomenot
- muut rahoitusmenot
- satunnaiset tulot
- satunnaiset menot

Rahoitusosa

Valtuustoon nähden sitovia määrärahoja ja tuloarvioita ovat

- antolainan lisäys
- antolainan vähennys
- vieraan pääoman netto (=pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten lainojen lisäyksen ja vähennyksen erotus)

Raportointi

Kaupunginvaltuustolle, kaupunginhallitukselle ja toimielinlautakunnille raportoidaan kumulatiiviset kvartaalikatsaukset ajanjaksoilta 1.1.- 31.3.2024, 1.1.- 30.6.2024, 1.1.- 30.9.2024. Näissä raporteissa arvioidaan tavoitteiden toteutuminen, esitetään poikkeamia koskevat analyysit sekä esitetään arviot sekä valtuustoon että lautakuntiin nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta.

Tämän lisäksi kaupunginhallitukselle ja toimialalautakunnille raportoidaan talousarvion toteutuminen euroina kuukausiraporteilla, jotka viedään valtuustolle kokousaikatauluihin sovittaen. Toimialalautakuntien raportoinnista vastaavat asianomaiset toimialat.

Tavoitteiden toteutuminen sekä mahdolliset poikkeamat esitetään kvartaalikatsauksissa ja tilinpäätöksessä toiminnallisten tavoitteiden kokonaisuutena. Valtuuston hyväksymän strategian toteutumisen seurantaan koskevat mittaritiedot raportoidaan tilinpäätöksessä. Kaikkiin raportteihin sisältyy talousarvion toteutumisennuste sekä käyttötalouden että investointien osalta.

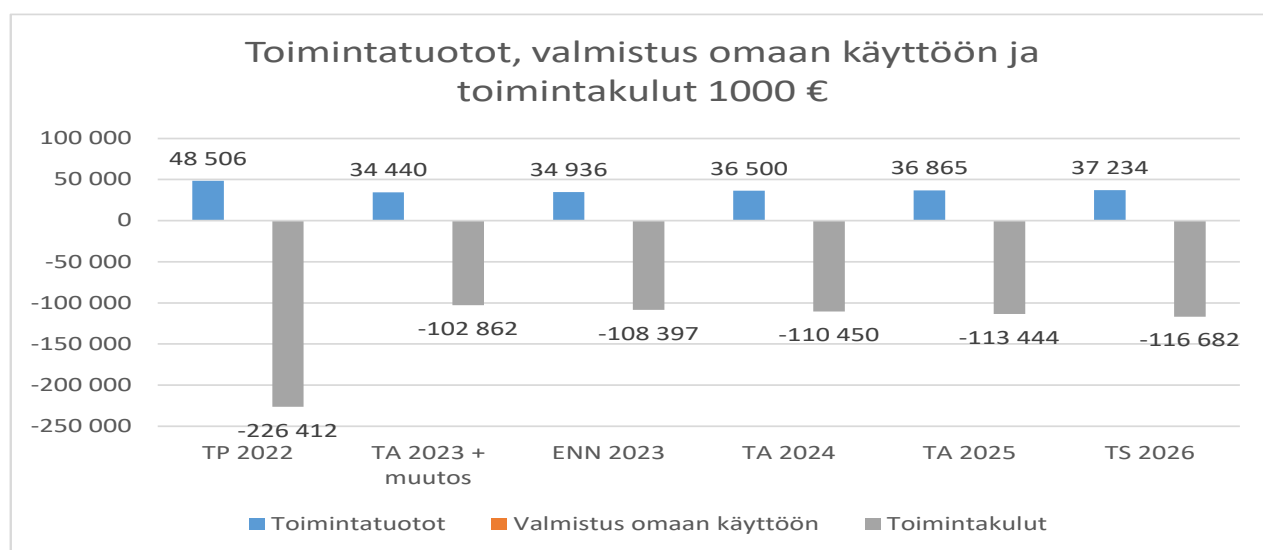
6 Tulos- ja rahoituslaskelman perustelut (kaupunkiemo)

6.1 Tuloslaskelman välitulokset

Tuloslaskelma osoittaa rahoituksen riittävyyden palvelujen järjestämisestä aiheutuviin jaksoitettuihin menoihin. Tuloslaskelman välituloksia ovat toimintakate, vuosikate ja tilikauden tulos. Toimintakate kertoo käyttötalouden tulojen ja menojen erotuksen, joka jää verorahoituksella ja rahoitustuotoilla katettavaksi. Vuosikate kertoo juoksevien menojen jälkeen investointeihin sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin käytettävissä olevan euromäärän.

Toimintatulot ja toimintamenot

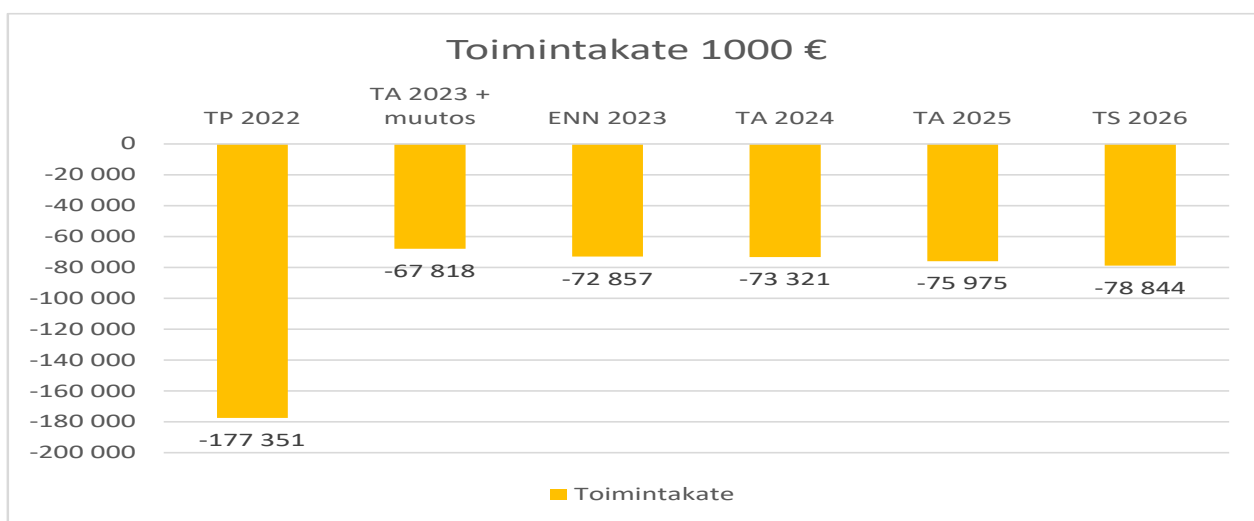
Vuoden 2024 talousarvion toimintamenot ovat talousarvioesityksessä 110,5 milj. euroa. Vuoden 2023 muutettuun talousarvioon verrattuna toimintamenot lisääntyvät 7,6 milj. euroa. Talousarvion toimintakate paranee 8,1 % vuoden 2023 muutetusta talousarviosta. Toimintatulot ovat 36,5 milj. euroa, vuoden 2023 muutettuun talousarvioon verrattuna toimintatulot lisääntyvät 6,0 %. Toimintatulot eivät sisällä valmistus omaan käyttöön tuloja. Valmistus omaan käyttöön on kirjanpidossa oma eränsä. Omaisuuden myyntitulot pienevät hieman verrattuna vuoteen 2023. Toimintatulot ilman omaisuuden myyntituloja ovat 34,8 milj. euroa ja omaisuuden myyntituloiksi on arvioitu 1,7 milj. euroa. Toimintatulojen ja toimintamenojen muutosprosentit vuonna 2024 verrattuna vuoden 2023 muutettuun talousarvioon ovat maltilliset.

Kuva 6 Tulot ja menot (1000€)

Toimintakate

Talousarvioon määrärahat ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Toimintakate kuvaa talousarvion nettomääräisyyttä. Toimintakate (toimintatulojen ja toimintamenojen erotus) ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verorahoituksella (=veroilla ja valtionosuuksilla). Riihimäen kaupungin talousarvio on laadittu sitovaksi toimintakatetasolla. Tämä mahdollistaa sen, että toimialat voivat tehdä myös ratkaisuja, jotka voivat tuottaa tulovirtaa toiminnasta, kustannuskehityksen hillitsemisen ohella.

Kuva 7 Toimintakate (1000€)

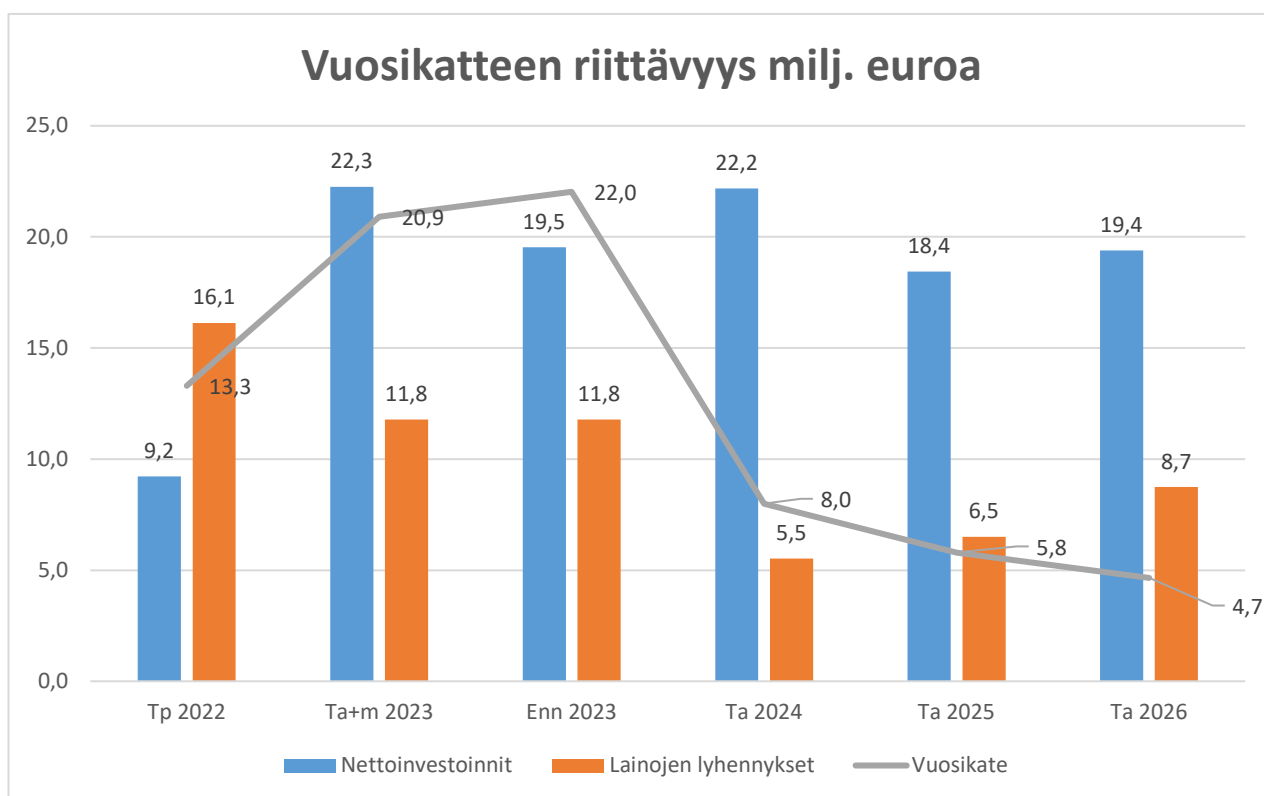
Vuosikate

Vuosikate kuvaa kokonaistaloutta. Vuosikate ilmoittaa, riittääkö tulo-rahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannon tekijöistä aiheutuneet jaksotetut kulut eli poistot. Jos vuosikate on suurempi kuin poistot, on tilikauden tulos ylijäämäinen.

Taulukko 11 Vuosikate

Vuosikatteen riittävyys	Tp 2022	Ta+m 2023	Enn 2023	Ta 2024	Ta 2025	Ta 2026
Nettoinvestoinnit	9,2	22,3	19,5	22,2	18,4	19,4
Lainojen lyhennykset	16,1	11,8	11,8	5,5	6,5	8,7
Vuosikate	13,3	20,9	22,0	8,0	5,8	4,7
Vuosikate euroa/asukas	485	436	505	254	177	151

Vuosikatteen riittävyyttä arvioidaan myös sen riittävyytenä nettoinvestointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Kaupunki pääsääntöisesti velkaantuu, jos vuosikate ei riitä nettoinvestointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Alla olevassa kuvassa on esitetty vuosikatteen riittävyys viivalla. Kuvan viiva osoittaa sen, että vuosikate riittää vuonna 2024 lainojen lyhennyksiin, jonka lisäksi jää käytettäväksi jonkin verran nettoinvestointeihin. Vuosina 2025 ja 2026 vuosikate ei riitä kattamaan lainanlyhennyksiä kokonaisuudessaan. Lainan lyhennykseen investointien jälkeen jäävä summa on vuosikatteen ja nettoinvestoinnin erotus.

Kuva 8 Vuosikatteen riittävyys

Kaupungin euromääräinen investointitaso nousee merkittävästi aikaisemmista vuosista. Vuoden 2024 talousarviossa sekä taloussuunnitelmakausien 2024 - 2026 aikana. Vuosikatteen kehitys talousarviovuonna 2024 ja sen jälkeisinä taloussuunnitelmakauden vuosina 2025 ja 2026 perustuu asetettuihin toimintatulo-odotuksiin, toiminnan menojen kehitykseen sekä verotulojen kasvuennusteisiin.

Tilikauden tulos ja tilikauden yli-/alijäämä

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata pääomaa. Kaupungin taseen ylijäämäkehitys on ollut viime vuosina positiivinen.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään tuloksen käsittelyerät eli vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset. Kaupungilla on rahasto osallistuvaa budjetointia varten.

Taulukko 12 Taseen yli-/alijäämän kehitys

Taseen yli-/alijäämän kehitys	Tp 2022	Ta+m2023	Enn 2023	Ta 2024	Ta 2025	Ta 2026
Riihimäen kaupunki						
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	66,9	74,0	74,0	88,8	90,1	89,6
Tilikauden yli-/alijäämä	7,1	14,9	14,9	1,3	-0,6	-1,7
Yhteensä	74,0	88,8	88,8	90,1	89,6	87,9
Vesihuoltoliikelaitos						
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	36,9	37,8	37,8	38,6	39,9	41,5
Tilikauden yli-/alijäämä	0,9	0,8	0,8	1,3	1,6	1,9
Yhteensä	37,8	38,7	38,6	39,9	41,5	43,4
Kertyneet yli-/alijäämät yhteensä						
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	103,8	111,8	111,8	127,5	130,1	131,1
Tilikauden yli-/alijäämä	8,0	15,7	15,7	2,6	1,0	0,2
Yhteensä	111,8	127,5	127,5	130,1	131,1	131,3
euroa/asukas	3 943	4 458	4 486	4 568	4 595	4 594

6.2 Verorahoitus – verotulot ja valtionosuudet

Verotulot ja valtionosuudet vähenevät vuonna 2024. Verotulojen pudotukseen vaikuttavat aikaisempien verovuosien verohäntien, verokertymien poistuminen. Muutosten vaikutus perustuu valtion kuntia ja hyvinvointialueita koskeviin päätöksiin, jotka näkyvät verorahoituksen kunta - valtio suhteessa.

Verotulot

Vuoden 2024 verotulot on arvioitu Suomen kuntaliiton koko maata koskevien ennusteiden sekä kaupungin verotulojen toteutumatioiden perusteella. Kuntaliiton verotulokehityksenennuste on laadittu tilastokeskuksen viimeisimmän väestöennusteen mukaan. Verotulojen euromääräinen muutos vuonna 2024 on negatiivinen vuoteen 2023 verrattuna, johon sote muutoksesta ja hyvinvointialueen käynnistymisestä sekä aikaisempien vuosien verohäntien poistumisesta. Verotulojen kasvuennuste on negatiivinen myös vuonna 2024, mutta niiden ennakoitua kasvavan vuonna 2025. Taulukossa verotulojen muutosprosentti, kertoo muutoksen edellisen vuoden verokertymään. Vuoden 2024 talousarvion verotulojen muutos on arvioitu vuoden 2023 veroennusteeseen nähden.

Taulukko 13 Verotulot 1000 euroa

Verolaji	TP 2022	TA 2023	Ennuste 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kunnallisvero	114 353	53 800	54 300	51 400	53 000	54 900
muutos %	+5,0	-53,0				
Yhteisövero	15 698	11 150	11 400	10 500	11 300	11 500
muutos %	23,2	-29,0				
Kiinteistövero	10 104	9 850	10 400	10 400	10 400	10 400
muutos %	5,9	-2,5				
Verotuloksi kirjattava	140 155	74 800	76 100	72 300	74 700	76 800
muutos %	6,9	-46,6		-5,0	3,3	2,8

Kaupungin tuloveroprosentti on arvioitu koko vuodelle 2024 lopullisen kuntaliiton tuloveroja koskevan elokuun ennusteen mukaisesti. Valtuustojen tulee kuntalain 111 §:n mukaisesti päättää kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Kaupungin tuloveroprosentti on ollut vuonna 2023 kaikilta kunnilta tehdyn verolaikkauksen jälkeen 7,86 %. Vuoden 2024 tuloveroprosentit tulee määrätä ja ilmoittaa 0,10 %-yksikön tarkkuudella, eli näin ollen kaikkien kuntien tuloveroprosentit muuttuvat.

Mikäli kunta ei ilmoita tuloveroprosenttinsa määrääjassa Verohallinnolle tai ilmoittaa sen virheellisesti (ei 0,10 % -yksikön tarkkuudella) kunnan vuoden 2023 sovellettua tuloveroprosenttia voidaan pyöristää lähimpään prosenttiyksikön kymmenykseen vuodelle 2024. Riihimäen kaupunki ilmoittaa verottajalle, että sen tuloveroprosentti on 7,9 % vuonna 2024.

Maan hallitusohjelman mukaan yleisen maapohjan kiinteistöveron alaraja korotetaan 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin vuodesta 2024 alkaen. Esitetty toimenpide edellyttäisi maapohjan veroprosentin eriyttämistä yleisestä kiinteistöveroprosentista. Jatkossa maapohjan kiinteistöveron vaihteluväli olisi siten 1,30–2,00 %. Alarajan korotuksen takia 245 kuntaa joutuisi asettamaan maapohjan kiinteistöveroprosentin nykyistä korkeammaksi. Korotus nostaisi maapohjan kiinteistöveron määrää eniten niissä 42 kunnassa, joissa yleinen kiinteistöveroprosentti vuonna 2023 on nykyisen alarajan mukainen. Hallituksen esitys on ollut lausuntokierroksella.

Kuntien osuus yhteisveron tuotosta vuonna 2024 on 23,69 % ja valtion osuus on 76,31 %.

Taulukko 14 Veroprosentit ja yhteisöverokanta

Veroprosentit ja yhteisöverokanta	Prosenttien vaihteluväli 2022	2022	Prosenttien vaihteluväli 2023	2023	Prosenttien vaihteluväli 2024	2024
Kunnan tuloveroprosentti		20,50		7,86		7,90
Kiinteistöveroprosentit						
yleinen kiinteistövero	0,93 - 2,00	1,45	0,93 - 2,00	1,45	0,93 - 2,00	1,45
vakituiset asunnot	0,41 - 1,00	0,50	0,41 - 1,00	0,50	0,41 - 1,00	0,50
muut asuinrakennukset	0,93 - 2,00	1,50	0,93 - 2,00	1,50	0,93 - 2,00	1,50
rakentamattomat rakennuspaikat	2,00 - 6,00	6,00	2,00 - 6,00	6,00	2,00 - 6,00	6,00
yleishyödylliset yhteisöt	0,00 - 2,00	0,00	0,00 - 2,00	0,00	0,00 - 2,00	0,00
voimalaitosten rakennukset ja rakennelmat	0,93 - 3,10	3,10	0,93 - 3,10	3,10	0,93 - 3,10	3,10
yhteisöverokanta		20,00		20,00		20,00
kuntien osuus yhteisöverotuotoista		34,25		22,48		23,69

Valtionosuudet

Valtiovarainministeriön (VM) valtionosuuslaskelmaan sisältyy sote-uudistuksen siirtolaskelmien jälkikäteistarkistuksen vaikutus. Jälkikäteistarkistuksessa kunnilta koko maan tasolla

siirtyvät kustannukset ja tulot tarkistetaan, ja näiden erotus täsmäytetään kuntien peruspalveluiden valtionosuuteen vuodesta 2024 alkaen. Jälkikäteistarkistus vähentää valtionosuuksia 161 miljoonaa euroa koko maan tasolla.

Siirtyvien tulojen ja kustannusten täsmäytyksestä aiheutuva vähennys huomioidaan peruspalvelujen valtionosuuksissa vuodesta 2024 lähtien. Vuoden 2023 täsmäytyksestä puolet vähennetään vuoden 2024 ja puolet vuoden 2025 valtionosuuksista. Vähennys on kaikille kunnille asukasta kohden yhtä suuri. Vaikutus on 46 euroa per asukas koko maan tasolla. Sote-laskelmien jälkikäteistarkistuksen yhteydessä päivitetään myös uudistuksen kuntatalousvaikutuksia tasaavat elementit peruspalveluiden valtionosuuksissa.

Vuoden 2024 valtionosuus- ja sote-siirtolaskelma ovat vielä ennakkollisia. Lopulliset laskelmat tehdään loppuvuodesta kaikkien määräytymistekijöiden valmistuttua. Elokuun lopussa päivitetyn VM Sote-siirtolaskelmaan ovat vaikuttaneet palveluluokkakohtaiset tilinpäätöstiedot. Tämän lisäksi loppusyksystä valmistuva vuoden 2022 verotus vaikuttaa lopullisiin laskelmiin. Vuoden 2024 lopulliset VOS päätökset saadaan joulukuun lopulla.

Taulukko 15 Valtionosuudet 1000 euroa

	TP 2022	TA 2023	Ennuste 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Valtionosuus	48 842	14 400	14 000	8 099	6 790	6 881
muutos %	+10,8	-70,5	-71,3	-42,2	-17,8	+1,4

Riihimäen kaupungin valtionosuudet putoavat 6,0 miljoonaa euroa vuoden 2023 ennusteesta. Vaikutus on 212 euroa asukasta. Valtionosuuksien kehitystä tulevien vuosien osalta on haastavaa arvioida. Nykyisten kriteerien valossa valtionosuudet pienenevät edelleen johtuen muun muassa lasten määrän vähenemisestä. Kunnan ikäperusteiset laskennalliset valtionosuudet tulevat lähes täysin 0 - 15 -vuotiaista, samoin valtaosa kunnan lakisääteisistä peruspalveluista kohdistuu näihin ikäluokkiin

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen on asettanut kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistuksen valmistelua varten valmisteluryhmän toimikaudelle 31.8.2023-31.12.2025. Tavoitteena on uudistaa peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä

hallitusohjelman linjausten mukaisesti sekä lisätä järjestelmän ymmärrettävyyttä ja läpinäkyvyyttä. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2025 ja uusi lainsäädäntö tulisi voimaan 1.1.2026.

6.3 Rahoitustuotot ja rahoituskulut

Korkotuotot ovat pääosin korkotuottoja vesihuoltoliikelaitokselle annetuista antolainoista. Muissa rahoitustuotoissa suurimmat erät ovat osinkotulot.

Arvio Riihimäen Kaukolämpö Oy:ltä saatavaksi osinkotuloksi on arvioitu 1,53 milj. euroa. Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy vastaa Yritysvoimala Oy:n kaupungin rahoitusosuudesta. Tästä syystä säännöllisistä osingonmaksuista on luovuttu. Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy käyttää tuottojaan myös muihin kaupunkikehityshankkeisiin. Vesihuoltoliikelaitokselta vuosittain perittävä korvaus peruspääoman tuotosta on 10 % eli 0,75 milj. euroa. Korkokulut ovat talousarviolainojen korkoja.

Taulukko 16 Rahoitustuotos ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut	Tp 2022	Ta+m 2023	Enn 2023	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Korkotuotot						
Korkotuotot antolainoista						
* Vesihuoltoliikelaitos	99 454	76 700	76 700	67 000	58 400	51 200
Muut korkotuotot	68 648	1 900	1 900	1 900	2 000	1 900
Yhteensä	168 102	78 600	78 600	68 900	60 400	53 100
Muut rahoitustuotot						
Osingot ja osuuspääomien korot						
* Riihimäen Kaukolämpö Oy	1 606 500	1 530 000	1 530 000	1 530 000	1 530 000	1 530 000
* Muut	36 394					
Korvaus vesihuoltoliikelaitoksen peruspääomasta	750 150	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000
Viivästyskorot+ muut tuotot	153 987					
Muut rahoitustuotot			3 667 200			
Yhteensä	2 547 033	2 280 000	5 947 200	2 280 000	2 280 000	2 280 000
Korkokulut						
Talousarviolainojen korot	-370 500	-889 100	-1 220 000	-1 400 800	-2 026 900	-2 473 800
Muut rahoituskulut	-697 335	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	1 647 298	1 439 500	4 775 800	918 100	283 500	-170 700

6.4 Satunnaiset erät ja tulorahoituksen korjauserät

Vuoden 2024 talousarvioon ei sisälly satunnaisia eriä. Tulorahoituksen korjauserissä esitetään pakollisten varausten muutos. Muiden pakollisten varausten purkamisella katetaan kaupungin omien eläkkeiden menot. Korjauserissä vuosikatteesta eliminoidaan käyttötalousosan toimintatuottoihin tuloksi merkityt pysyvien vastaavien myyntivoitot. Jotta investointien kassavirroista saataisiin rahoituslaskelmassa kokonaisvaltainen kuva, rahoituslaskelman kohdassa "Investointien rahavirta" esitetään myyntivoitot hankintamenoa vastaavan osuuden (tasearvo) lisäksi.

6.5 Antolainat

Antolainojen lisäykseen sisältyy lainat Riihimäen Vesihuoltoliikelaitokselle ja Riihimäen Kotikulma Oy:lle. Antolainojen vähennykset ovat kaupungin vesihuoltoliikelaitokselle myöntämien lainojen lyhennyksiä.

Taulukko 17 Antolainat katso nämä luvut

Antolainat	Tp 2022	Ta + m 2023	Enn 2023	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Antolainojen lisäykset						
* Vesihuoltoliikelaitokselle				2 000 000		
* Muut		40 000	80 000	2 000 000		
Yhteensä		40 000	80 000	4 000 000		
Antolainojen vähennykset						
* Vesihuoltoliikelaitokselta	650 000	650 000	650 000	650 000	650 000	650 000
* Muut						
Yhteensä	650 000	650 000	650 000	650 000	650 000	650 000

6.6 Lainat

Kaupungin lainakannan nettomuutos on vuoden 2024 talousarviossa 19,0 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Taulukko 18 Kaupungin lainat

Lainat	TP 2022	Ta + m 2023	Enn 2023	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Lainojen lisäys	19 000 000	14 375 800	9 146 000	24 590 200	20 405 900	25 168 500
Lainojen vähennys	- 16 122 406	- 11 783 700	- 11 783 700	- 5 532 600	- 6 507 000	- 8 741 800
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 9 500 000			-	-	-
Lainojen muutos	- 6 622 406	2 592 100	- 2 637 700	19 057 600	13 898 900	16 426 700
Lainakanta 31.12.	57 493 342	60 085 422	54 855 642	73 913 242	87 812 142	104 238 842
Euroa/asukas	2 028	2 102	1 929	2 594	3 075	3 643
Lainat Riihimäen kaupunki	49 568 342	52 810 422	47 580 642	67 288 242	81 837 142	98 913 842
Euroa/asukas	1 749	1 847	1 673	2 361	2 866	3 457
Lainat/Vesihuoltoliikelaitos	7 925 000	7 275 000	7 275 000	6 625 000	5 975 000	5 325 000
Euroa/asukas	280	254	256	232	209	186
Lainojen korot	-370 500	-889 100	-1 220 000	-1 401 400	-2 032 000	-2 481 800

6.7 Muut maksuvalmiuden muutokset

Muissa maksuvalmiuden muutoksissa esitetään pitkäaikaisten saamisten ja velkojen muutokset. Pitkäaikaisia saamisia ovat jälkirahoitteiset valtionosuudet sekä muiden kuin antolainoiksi kirjattavien lainojen vähennykset. Jälkirahoitteiset valtionosuudet saadaan pääsääntöisesti seitsemän vuoden aikana rakennuksen valmistumisesta. Kaupungin talousarviossavuonna 2024 ja taloussuunnitelmassa vuosina 2024 - 2026 ei ole tällaisia maksuvalmiusmuutoksia.

7 Käyttötalousosan yleisperustelut

Käyttötalousosan perustelut on esitetty toimialoittain alkaen sivulta 69.

8 Investointiosan yleisperustelut

Kaupungin taloussuunnitelmakauden investoinnit (2024 - 2026 ja 2024 - 2033) on laadittu yhteistyössä toimialojen ja toimijoiden kanssa siten, että investoinnit tukevat kaupungin strategisia tavoitteita ja päämääriä – Vastustamaton vartin kaupunki, Tulevaisuuden tekijöiden koti sekä Kestävän kasvun yhteisö. Investoinneilla pidetään huolta omaisuuden arvonsäilymisestä sekä rakennetaan kaupungin tulevaisuutta.

Investointitarpeita on noussut investointisuunnitelmaan erilaisten päätöksenteon linjausten myötä. Kaupunkiemon investoinnit on esitetty osa-alueittain: 1) maa- ja vesialueiden investoinnit, 2) osakkeet ja osuudet, 3) tilainvestoinnit, 4) kunnallistekniikan investoinnit ja 5) kalustoinvestoinnit.

Taulukko 19 Investoinnit

Investointiryhmä	2023	2024	2025	2026	Vuodet 2023-2026	Vuodet 2024-2026
▣ Maa- ja vesialueet						
tulot	2 200 000	2 100 000	2 500 000	3 000 000	9 800 000	7 600 000
menot	-1 930 000	-1 950 000	-1 380 000	-1 220 000	-6 480 000	-4 550 000
Maa- ja vesialueet Summa	270 000	150 000	1 120 000	1 780 000	3 320 000	3 050 000
▣ Osakkeet ja osuudet						0
tulot						0
menot						0
Osakkeet ja osuudet Summa						0
▣ Tilainvestoinnit						0
tulot	340 000	610 000	50 000	50 000	1 050 000	710 000
menot	-8 570 000	-16 020 000	-10 550 000	-12 050 000	-47 190 000	-38 620 000
Tilainvestoinnit Summa	-8 230 000	-15 410 000	-10 500 000	-12 000 000	-46 140 000	-37 910 000
▣ Kunnallistekniikka						0
tulot	485 000	0			485 000	0
menot	-10 440 000	-5 960 000	-8 020 000	-7 765 000	-32 185 000	-21 745 000
Kunnallistekniikka Summa	-9 955 000	-5 960 000	-8 020 000	-7 765 000	-31 700 000	-21 745 000
▣ Kalusto						0
tulot						0
menot	-927 000	-953 000	-1 042 000	-1 600 000	-4 522 000	-3 595 000
Kalusto Summa	-927 000	-953 000	-1 042 000	-1 600 000	-4 522 000	-3 595 000
Vuodet 2023-2026	-18 842 000	-22 173 000	-18 442 000	-19 585 000	-79 042 000	-60 200 000

Tulot sisältävät myyntituloja / rahoitusosuuksia.

Kaupungin nettoinvestoinnit seuraavan kolmen vuoden aikana eli taloussuunnitelmakaudella 2024 - 2026 ovat arviolta noin 60,2 miljoonaa euroa investointisuunnitelman mukaisesti. Tästä tilainvestointien osuus on noin 37,9 miljoonaa euroa eli noin 63,0 %. Kunnallisteknisten investointien osuus on noin 21,7 miljoonaa euroa eli noin 36,1 %. Loppu kohdistuu maanhankintaan (n. -3,1 milj. euroa) ja kalustoinvestointeihin (n. 3,6 milj. euroa).

Taloussuunnitelmakaudelle 2024 – 2026 ei ole suunnitteilla osakkeiden ja osuuksien hankintoja. Mikäli tällaisia aktivoituu, nämä ratkaistaan erilliskysymyksinä.

Talousarviovuodelle 2024 ajoittuvien nettoinvestointien suuruus on noin 22,2 miljoonaa euroa (netto). Talousarvion 2024 hyväksymisen yhteydessä valtuusto hyväksyy investointisuunnitelman 2024 – 2026, mutta vuosien 2027 – 2033 investointisuunnitelmavuodet valtuusto merkitsee tiedoksi. Kaupungin 10-vuotinen investointisuunnitelma 2024 – 2033 tulee talousarviokirjan 2024 liitteeksi. Huomioitavaa on, että 10-vuoden investointisuunnitelmassa on tilainvestointien osalta paljon epävarmuustekijöitä, joita tarkennetaan päätöksenteon ja toimitilaohjelman käsittelyn myötä talousarvion 2024 hyväksymisen jälkeen.

RakasRiksu2035 -strategia

Investointisuunnitelma perustuu asetettuihin tavoitteisiin kaupungin kehittymisestä ja kasvusta. Suunnitelma noudattaa strategisia päämääriä Vastustamaton vartin kaupunki, Tulevaisuuden tekijöiden koti ja Kestävän kasvun yhteisö.

Vastustamaton vartin kaupunki tavoitteessa investointinäkökulmasta kehitämme Riihimäkeä ihmisenkokoisena, lapsiystävällisenä ja tiiviinä asemakaupunkina. Arkemme on sujuvaa ja palvelumme ovat lyhyen kävely- tai pyöräilymatkan päässä. Tarjoamme monipuolisia ja laadukkaita asumisen mahdollisuuksia ja palveluita niin nykyisille kuin uusille kaupunkilaisille. Rakennamme viihtyisää, esteetöntä ja turvallista kaupunkiympäristöä, jossa asukkaat voivat nauttia puistoista sekä viher- ja ulkoilualueista. Huomioimme kestävät liikkumismuodot. Tarjoamme runsaat ja laadukkaat kulttuuri- ja liikuntamahdollisuudet asukkaita ja matkailijoita varten.

Vastustamaton vartin kaupunki tavoitetta edistetään investointien osalta mm. toteuttamalla erilaisia liikkumista palvelevia ja liikkumisen edellytyksiä parantavia tila-, katu-, puisto- ja liikuntapaikkainvestointeja. Liikkumista tukee esimerkiksi esteettömyyden erityistason kaupunkitilan, jalankulun ja pyöräilyn sekä liikuntapaikkojen investointien toteutus. Kaupungin viihtyisyyttä lisätään toteuttamalla investointisuunnitelman tila-, katu- ja puistohankkeet. Perusparannushankkeiden toteutus varmistaa kaupunkiympäristön ja tilojen turvallisuuden sekä omaisuuden arvon säilymisen sekä osaltaan viihtyisän kaupunkikuvan.

Tulevaisuuden tekijöiden koti tavoitteessa investointinäkökulmasta luomme hyvinvointia riihimäkeläisille laadukkaana kasvatuksen ja kulttuurin sekä monipuolisen sivistyksen avulla. Huolehdimme laadukkaasta opetuksesta. Kehitämme asukkaiden ja kaupungin henkilöstön tulevaisuuden taitoja. Tulevaisuuden osaaminen edellyttää luovuutta ja ongelmanratkaisukykyä, yhteisöllisiä työskentely- ja digitaitoja, unohtamatta empatiaa ja tunneälyä. Riihimäki on kansainvälisesti tunnettu Suomen robotiikan pääkaupunki. Soveltavan robotiikan tutkimuksen ja tuotekehityksen osaamiskeskittymä luo uusia korkean osaamisen opiskelu- ja työpaikkoja sekä yrityksiä. Olemme tunnettu myös teatterin tulevaisuuden tekijöiden kasvattajina.

Tulevaisuuden tekijöiden koti tavoitetta edistetään investointien osalta mm. parantamalla kasvatuksen, opetuksen, henkilöstön ja kulttuurin toimitiloja. Tiloja parannetaan tilojen suunnitelmien käynnistämällä sekä laadinnalla ja toteuttamalla suunnitellut tilainvestoinnit. Tilojen ja alueiden suunnittelussa otetaan huomioon myös digitaalisuuden mahdollisuudet. Tavoitetta edistetään kalustohankintojen avulla, joita ovat esimerkiksi robotiikan kalustohankinnat sekä ohjelmistohankinnat.

Kestävän kasvun yhteisö tavoite pyrkii investointinäkökulmasta mm. edistämään pysyvää väestönkasvua kasvattamalla asunto- ja yritystonttitarjontaa. Kehitämme asemanseutua ja monipuolisen asumisen mahdollisuuksia koko Riihimäen alueella. Autamme riihimäkeläisiä yrityksiä menestymään ja teemme aktiivista työtä saadaksemme uusia yrityksiä kaupunkiin. Olemme hiilineutraali kaupunki. Tavoittelemme päästöttömyyttä, jätteettömyyttä sekä luonnonvarojen kestävää kulutusta. Käytämme uusiutuvaa energiaa. Kiertotalous on merkittävä osa yritystoimintaa. Monimuotoinen luonto on lähellä ja helposti saavutettavissa. Kannamme vastuuta ympäristöstä omalla toiminnallamme. Hoidamme kaupungin taloutta ja omaisuutta suunnitelmallisesti, vastuullisesti ja tasapainoisesti. Huomioimme väestörakenteen muutokset.

Kestävän kasvun yhteisö tavoitetta edistetään investointien osalta mm. toteuttamalla investointisuunnitelman mukaiset maahankinnat, lisäämällä pientaloaluetarjontaa toteuttamalla investointiohjelman tonttituotantokohteet, parantamalla yritysten liikenneyhteyksiä toteuttamalla investointiohjelman mukaiset elinkeinoinvestoinnit, tehostamalla energiatehokkuutta toteuttamalla investointiohjelman mukaiset energiahankkeet. Rakennusinvestointien suunnitteluvaiheessa arvioidaan mahdollisuus uusiomateriaalien käyttöön ja minimoidaan kohteista syntyvän jätteen sekä etenkin sekajätteen määrä. Tila-, katu-, puisto- ja liikuntapaikkainvestointien suunnittelussa edistetään luonnon monimuotoisuutta suunnittelemalla monipuolista sini-viherympäristöä, esimerkiksi rakennetussa ympäristössä on oltava monipuolisesti puita, pensaita ja kasvistoa. Tavoitetta edistetään huomioimalla hankintojen vähähiilisyystavoitteet.

Maa- ja vesialueiden investoinnit

Maanhankinnan investoinnit ovat päämäärän Kestävän kasvun yhteisö mukaisia.

Maa- ja vesialueiden nettoinvestointitarve talousarviovuodelle 2024 muodostuu pääasiallisesti kahdesta tarpeesta:

Kaupungin maanhankinnan osalta aiemmissa suunnitelmissa vuodelle 2023 ajoitettu, vuonna 2019 käynnistetty maa-alueiden lunastus siirtyy vuodelta 2023 vuodelle 2024 johtuen viiveistä lunastusluvan saannille ympäristöministeriöstä sekä lunastusluvasta jätetyistä valituksista. Siten vuodelle 2023 talousarviossa osoitettu maa-alueiden investointirahan osa, 1,7 miljoonaa euroa, on varattu lunastuskorvauksiin vuodelle 2024.

Lisäksi maanhankinnan investointivaroja käytetään maaperän puhdistamisen hankkeisiin Jokikylän alueella. Jokikylässä tonttialueita puhdistetaan investointina, koska puhdistus kasvattaa tonttimaan tasearvoa ja investointina puhdistaminen on perusteltua. Jokikylän hankkeen osalta maaperän puhdistamistyöhön päästään aiempaa ennakoitua myöhemmin vuoden 2023 lopulla, jolloin merkittävä osa kustannuksista on siirretty vuodelle 2024.

Näin ollen maanhankinnan investointimenoarvio yhteensä vuodelle 2024 on 1 950 000 euroa.

Vastaavasti maankäytön vastuualue arvioi maa- ja vesialueiden myynneiksi investointien osalta vuodelle 2024 kokonaisuudessaan 2 100 000 euroa.

Tilainvestoinnit

Valtuusto hyväksyy tilainvestoinnit hanketasolla talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Teknisessä lautakunnassa hyväksytään tilahankkeiden tarkempi vuosittainen perusparannusohjelma.

Tilojen nettoinvestoinnit ovat taloussuunnitelmakaudella 2024 - 2026 arviolta yhteensä 37 910 000 euroa. Tilainvestointien määrä vuonna 2024 on nettotasolla 15 410 000 euroa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 29.8.2022 palveluverkkouudistuksen. Kaupunginhallitus hyväksyi toimitilaohjelman päivityksen 29.5.2023. Päätöksen mukaan toimitilaohjelman päivitykseen palataan vuoden 2024 ensimmäisellä vuosineljänneksellä, joka osaltaan tulee vaikuttamaan tilainvestointien 10-vuotissuunnitelmaan.

Tilainvestoinnit vuodelle 2024 ovat olleet talousarvion 2023 hyväksymisen yhteydessä 13 850 000 euroa (netto) ja hyväksytyssä toimitilaohjelmassa vuoden 2024 hankkeet on esitetty samalle kustannustasolle. Talousarvion 2024 valmistelun yhteydessä on kuitenkin tarkennettu Uimahallin hankkeen menojen ja tulojen siirtymisiä vuoteen 2024 (2 500 000 euroa netto) ja huomioitu kaupunginmuseon siirron rakennuskustannusten vaikutus vuoden 2024 investointiohjelmaan (110 000 euroa, KV 5.6.2023). Lisäksi muutoksena toimitilaohjelman investointisuunnitteluun on varattu 200 000 euroa, joka on aiempaa alempi kustannustaso. Myös tilojen perusparannusten rahoitustasoa on laskettu tasoon 1 200 000 euroa (netto). Näiden seurauksena vuoden 2024 tilainvestoinnit ovat tasolla 15 410 000 euroa (netto).

Tilahankkeet noudattavat RakasRiksu2035 – strategiaa ja ne painottuvat strategisiin päämääriin Vastustamaton vartin kaupunki ja Kestävän kasvun yhteisö.

Uimahallin perusparannus -hankkeen rakentamisvaihe on alkanut vuonna 2023 ja kohde valmistuu loppuvuodesta 2024. Uimahallin perusparannus -hankkeen nettobudjetti on 15,1 miljoonaa euroa, jossa on huomioitu hankkeelle myönnetty valtionavustus (800 000 euroa). Uimahallin rakentamisen aloitus myöhästyi kaksi kuukautta, koska rakentamisen pääurakka jouduttiin kilpailuttamaan kahdesti tarjousten saamiseksi. Tämän vuoksi peruskorjaus ja rakentamiskulut eivät toteudu vuonna 2023 siinä laajuudessa kuin on ollut tavoite. Tämän vuoksi kuluja siirtyy vuodelle 2024 arviolta 2 660 000 euroa ja valtionavustustuloja vuodelle 2024 siirtyy 160 000 euroa. Vuoteen 2024 kohdistuva nettoinvestointitarve on 8 300 000 euroa. Edellä esitetyn rahoitustarpeen lisäksi tulee huomioida,

että hankkeen budjetissa ei ole varausta pää- ja sivu-urakoiden mahdollisille lisä- ja muutostöille. Näiden vuoksi on todennäköistä, että vuoden 2024 aikana hankkeelle kohdistuu lisämäärärahatarpeita. Syyskuussa 2023 hyväksytyjä lisä- ja muutostöitä on noin 160 000 euroa. Vuonna 2022 hankkeelle syntyi kustannuksia 647 000 euroa varatun 800 000 euron sijaan.

Maauimalan perusparannus -hankkeen kustannusarvio on ollut tarveselvitysvaiheessa 3 200 000 euroa (KH 21.11.2022 § 393). Vuonna 2023 on laadittu kohteen hankesuunnitelmaa. Hankesuunnitelmavaiheen selvitysten ja tarkentuneen suunnittelun perusteella hankkeelle on tiedossa merkittävä kustannusnousu. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on tarkennettu tämän pohjalta investointisuunnitelmaan tasolle 8 640 000 euroa. Hanke on siirretty kustannusnousun ja investointien jaksottamisen vuoksi toteutettavaksi myöhempään ajankohtaan tiedostaen muun muassa allasvuotojen riskit ja se, että hankkeen siirrolla voi olla vaikutus kunnossapito- ja korjauskustannusten kasvuun. Pahimmassa skenaariossa riskit toteutuessaan voivat aiheuttaa toiminnan sulkemisen sekä mahdollisia sulkujaksoja toimintakausilla. Maauimalan hankesuunnitelmaa ja sen hyväksymistä on tarkoitus käsitellä kaupunginhallituksen kokouksessa talousarvion 2024 hyväksymisen jälkeen.

Itäisen koulun ja päiväkodin -uudishankkeessa on käynnissä hankesuunnitelman laatiminen. Vuonna 2024 Itäisen koulun ja päiväkodin hankesuunnitelma tulee hyväksyttäväksi ja toteutussuunnittelu ja rakentaminen käynnistyy. Hankesuunnitelma on määrä hyväksyä vuoden 2024 ensimmäisellä kvartaalilla. Käynnissä olevan hankesuunnittelun perusteella hankkeessa on tiedossa kustannusnousua, jonka vuoksi tässä kohtaa hankkeen kokonaiskustannus on tarkennettu investointisuunnitelmaan tasolle 20 100 000 euroa. Hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä hankkeen tarkempi aikataulutus sekä kustannukset voivat edelleen tarkentua. Hankkeelle on varattu vuodelle 2024 rahoitusta 4 800 000 euroa hyväksytyn toimitilaohjelman mukaisesti ja kyseisen vuoden budjettivaraus arvioidaan olevan riittävä.

Vuoden 2024 aikana toteutetaan Jukolan koulun väestönsuojan rakentaminen. Kyseessä on pakollinen investointi ja rakentamisvelvoite perustuu aiemmin myönnettyyn rakennuslupaan. Rahoitustarve on 400 000 euroa.

Peltosaaren urheilukentän pukuhuonerakennuksen rakentaminen on esitetty investointisuunnitelmassa, hyväksytyssä toimitilaohjelmassa ja rahoitustarve on 400 000 euroa. Kaupunginmuseon siirtymisestä taidemuseon yhteyteen aiheutuu rakennuskustannuksia. Kustannukset on esitetty investointisuunnitelmaan kaupunginvaltuuston päätöksen (5.6.2023) mukaan. Vuoden 2024 rahoitustarve on 110 000 euroa.

Toimitilaohjelman hankkeiden suunnitteluun vuodelle 2024 varataan 200 000 euroa. Tilakeskuksen pienet perusparannushankkeet toteutetaan niille varatulla määrärahalla. Kaupungin hallintosäännön mukaan Tekninen lautakunta päättää investointien työohjelmista. Vuosittaisella perusparannushankkeiden määrärahalla toteutetaan välttämättömiä pieniä perusparannuksia. Rahoitustaso on 1 200 000 euroa (netto).

Kunnallistekniikan investoinnit

Kunnallistekniikan nettoinvestoinnit taloussuunnitelmakaudelle 2024 - 2026 ovat yhteensä 21 745 000 euroa.

Riihimäen kaupungin hallintosäännön mukaan tekninen lautakunta hyväksyy investointien työohjelman. Työohjelma vuodelle 2024 on hyväksytty toukokuussa 2023 (Tekla 16.5.2023 § 62). Hyväksytty työohjelma noudattaa RakasRiksu2035 – strategiaa ja painottuu strategisiin päämääriin Vastustamaton vartin kaupunki ja Kestävän kasvun yhteisö. Kyseinen työohjelma on suunnitelma, jonka pohjalta laaditaan rakentamisen vaatimat suunnitelmat ja työohjelma otetaan huomioon vuoden 2024 talous- ja toimintasuunnitelmaa laadittaessa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy osana talous- ja toimintasuunnitelmaa rahoituksen kunnallistekniikan investoinneille. Kunnallistekniikan investointien sitovuustaso on kunnallistekniikan kokonaismääräraha. Talous- ja toimintasuunnitelmassa 2024 kunnallistekniikan nettoinvestointimääräraha poikkeaa hyväksytystä työohjelmasta. Tämän vuoksi talousarvion 2024 hyväksymisen jälkeen tekninen lautakunta käsittelee uudelleen kunnallistekniikan investointien työohjelman, jossa esitetään kunnallistekniikan investointikohteet. Vuonna 2024 kaupungin kunnallistekniikan nettoinvestoinnit ovat 5 960 000 euroa, joka varmistaa seuraavat toimenpiteet:

1. Katujen ja puistojen välttämättömät perusparantamistyöt. Kohdistettu rahoitus nettotasolla on 1 200 000 euroa. Erityisen tärkeä on huolehtia olevasta infrasta, ehkäistä

Riihimäen yleisten alueiden korjausvelan kasvu sekä varmistaa alueiden turvallisuus (Vastustamaton vartin kaupunki ja Kestävän kasvun yhteisö).

2. Katuvaloverkoston perusparantamistyöt yhteistyössä sähkö- ja teleoperaattoreiden kanssa. Kohdistettu rahoitus on nettotasolla 300 000 euroa. Perusparantaminen varmistaa myös katuvaloverkoston energiatehokkuuden (Kestävän kasvun yhteisö).

3. Hulevesien viemärointimaksulla kaupunki osallistuu vesihuoltolain ja sen pohjalta tehdyn sopimuksen mukaisesti vesihuoltolaitoksen hulevesijärjestelmän rakentamiseen arviolta 250 000 eurolla (Kestävän kasvun yhteisö).

4. Asuntomessuista Riihimäellä on tehty varaussopimus. Asuntomessuista johtuville ylimääräisille infrainvestoinneille ei ole varattu rahoitusta vuodelle 2024, mutta kyseisiä kuluja on kohdennettu investointisuunnitelmassa vuosiin 2025-2026 yhteensä 1,5 miljoonaa euroa kohdassa "Asuntomessut" ja vuodelle 2027 kuluja on miljoona euroa. Yhteensä nämä kulut ovat 2,5 miljoonaa euroa vuosina 2025-2027. Kuluja tarkennetaan seuraavaksi kaupungin ja messuorganisaation yhteistoimintasopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, joka on määrä tapahtua viimeistään kesäkuussa 2024. Ylimääräiset infrainvestoinnit merkitsevät niitä kuluja, joita koituu vain asuntomessuja varten rakennettavasta infrasta. Esimerkkejä näistä ovat porttialueet, ravintola-alueet ja pysäköintialueet. Asuntomessuihin on kuitenkin valmistauduttu muun muassa varaamalla rahoitusta vuodelle 2024 Kokon uuden kaava-alueen "ns. Kokonmäen kaava-alueen" yleisten alueiden suunnitteluun ja rakentamisen käynnistymiseen kunnallistekniikan rakentamisen osiossa (n. 700 000 euron osuus) ja Jokikylän yleisten alueiden rakentamistöihin keskustan ja Asemanpuiston kehittämisen osiossa (n. 1 550 000 euron osuus). Lisäksi vuosien 2025-2027 investointisuunnitelmassa on huomioitu näiden alueiden rakentaminen budjettivapauksineen (ilman messuja).

5. Kaupunkikeskustan ja Asemanpuiston kehittämisen keskustan ja asemanseudun vision mukaisesti. Nämä investoinnit tukevat strategian mukaisesti aktiivisen kaupungin ja kaupunkikuvan kehittämisen kärkihankkeita ja ovat strategian mukaisesti merkittäviä toimintoja. Tämä tarkoittaa vuonna 2024 merkittävimpänä kohteena asemanseudulla Jokikylän asuinalueen ja puiston yleisten alueiden rakentamistöitä ja johtosiirtoja uuden kaavan vaatimalla tavalla. Keskustan alueella merkittävimpänä rahoituksella toteutetaan

loppuun vuonna 2023 alkaneet Hämeenaukion uudistamistyöt. Nämä toimenpiteet tähtäävät etenkin strategiseen päämäärään Vastustamaton vartin kaupunki. Keskustan ja Asemanpuiston kehittämiseen kohdistuva rahoitus on yhteensä 2 110 000 euroa.

6. Kunnallistekniikan rakentaminen sisältää mm. tonttituotannon ja liikenteen investointeja. Osuuden merkittävin kohde on vuonna 2024 Kokon uuden kaava-alueen yleisten alueiden suunnittelu ja alueen rakentamisen käynnistyminen. Kyseinen tonttituotannon kohde on strategian mukaisesti merkittävä kasvua luova toiminto. Kunnallistekniikan rakentamiseen kohdistettu rahoitus on nettotasolla 1 310 000 euroa. Kunnallistekniikan rakentamisen kohteet ovat strategisten päämäärien Vastustamaton vartin kaupunki ja Kestävän kasvun yhteisö mukaisia.

7. Elinkeinohankkeista on huomioitu budjettitarpeena Riihimäenportti I katujen rakentaminen eli Ansatie ja Kinturintien pohjoisosan toteutus sekä Riihimäenportti IV alueen Mt130 liittymäsuunnittelu. Näiden elinkeinoalueiden investointisuunnitteluun ja rakentamiseen kohdistuva rahoitus on 490 000 euroa. Muita elinkeinohankkeita ei ole huomioitu 5 960 000 euron kokonaisbudjetissa. Mikäli elinkeinohankkeita aktivoituu, jokaiselle tulee hakea erillinen rahoitus (lisämääräraha). Elinkeinohankkeet tähtäävät strategiseen päämäärään Kestävän kasvun yhteisö.

8. Ulkoliikuntapaikoille kohdistettu investointirahoitus on 300 000 euroa. Rahoituksesta osa kohdistetaan Peltosaaren urheilupuiston kehittämiseen. Peltosaaren urheilupuiston kehittämistä jatketaan mm. uusimalla katsomorakenteita, alueen valaistusta ja viheralueita. Kaupungin strategiassa on asetettu tavoitteeksi runsas ja laadukas liikuntamahdollisuuksien tarjonta asukkaita ja matkailijoita varten (Vastustamaton vartin kaupunki).

Vuosille 2024 - 2033 kunnallistekniikan investointien nettorahoitus on keskimäärin noin 7,5 miljoonaa euroa vuodessa. Tässä tarpeessa ei ole huomioitu elinkeinohankkeita pois lukien edellä luetellut erät vuoden 2024 kohteet. Rahoitustarve on suurempi, jos infran laatutasoa nostetaan aiottua enemmän tai jos kärkihankkeita päätetään aktivoida toteutukseen useampia samanaikaisesti tai käynnistää uusia. Investointisuunnitelmassa ei ole huomioitu maankäytön suunnitelmissa esitettyä alikulkua/siltaa Veturitalleilta Peltosaareen, jonka kustannukseksi on arvioitu aiemmin 8 000 000 euroa.

Kalustoinvestoinnit

Kalustohankintojen nettoinvestoinnit ovat vuosien 2024 - 2026 aikana yhteensä 3 595 000 euroa. Vuodelle 2024 ajoittuvien investointien kokonaismäärä on yhteensä 953 000 euroa, joka kohdentuu seuraavasti:

Elinvoiman toimialan kalustoinvestointitarve taloussuunnitelmakaudella 2024 - 2026 on yhteensä 100 000 euroa. Elinvoiman kalustohankintoja ei kohdistu vuodelle 2024. Teknisen toimialan kalustoinvestointitarve on taloussuunnitelmakaudella 2024 - 2026 yhteensä 1 700 000 euroa. Vuoden 2024 kalustoinvestoinnit ovat 650 000 euroa. Rahoituksella hankitaan peruskorjatun uimahallin ensikalustus ja lisäksi uudistetaan kunnossapito- ja autokalustoa. Merkittävin hankinta on suunniteltu olevan traktori. Lisäksi mm. henkilö- ja pakettiautokalustoa uudistetaan. Kaluston tulee olla toimivaa ja kalustohankintojen tulee tähdätä ajoneuvojen ympäristöystävällisyyteen ja energiatehokkuuteen (Kestävän kasvun yhteisö). Vuosina 2025 - 2033 teknisen toimialan kalustoinvestointien rahoitustarve arvioidaan olevan keskimäärin noin 530 000 euron vuositasoa.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan kalustoinvestointeja on esitetty taloussuunnitelmakaudelle 2024 - 2026 yhteensä 1 715 000 euroa, josta kalustohankintoja vuodelle 2024 kohdistuu 260 000 euroa. Rahoituksella uusitaan esitystekniikkaa muun muassa Harjuntien koululla ja Eteläisellä koululla, toteutetaan instrumenttihakintoja, robotiikan investointeja ja hankitaan luokkahuoneiden pulpetteja sekä uusitaan lukion opettajainhuoneen kalustoa.

Hallinto ja konserni -toimialalla kalustohankintatarve taloussuunnitelmakaudella 2024 - 2026 on 43 000 euroa. 27 000 euron rahoitus kohdistetaan vuonna 2024 Matkakeskusten 5. kerroksen kalusteisiin ja 16 000 euroa kohdistuu tilavarausjärjestelmän hankintaan. Kotaniemen pienet perusparannustyöt (12 000 euroa) 2024 esitetään tilainvestointien perusparannusohjelmaan.

9 Talousarviolaskelmat

9.1 Tulos- ja rahoituslaskelma

TULOS- ja RAHOITUSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	ENN 2023	TA 2024 taes	TS 2025	TS 2026
Laskenta/tulos- ja rahoituslaskenta							
Toimintatuotot							
Myyntituotot	8 971 502	4 939 400	4 939 400	5 333 300	6 847 500	6 916 000	6 985 200
Maksutuotot	7 182 415	2 755 300	2 755 300	2 455 900	2 394 500	2 418 400	2 442 600
Tuet ja avustukset	6 893 916	4 795 200	5 724 200	5 412 700	3 645 400	3 681 900	3 718 700
Muut toimintatuotot	25 458 657	21 950 200	22 001 100	21 734 200	23 612 500	23 848 600	24 087 100
Toimintatuotot yhteensä	48 506 490	34 440 100	35 420 000	34 936 100	36 499 900	36 864 900	37 233 600
Muutos-%	17,8	- 29,0	- 27,0	- 28,0	6,0	1,0	1,0
Valmistus omaan käyttöön	555 040	603 900	603 900	603 900	629 000	603 900	603 900
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	- 74 679 009	- 53 772 600	- 55 587 800	- 56 688 300	- 58 389 100	- 60 140 800	- 61 945 000
Palveluiden ostot	- 115 532 589	- 20 020 300	- 20 990 900	- 22 837 300	- 22 330 000	- 22 977 600	- 23 804 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 7 837 912	- 7 532 900	- 7 657 500	- 7 552 800	- 6 908 300	- 7 046 500	- 7 187 400
Avustukset	- 7 450 782	- 4 291 600	- 4 201 600	- 3 951 600	- 4 175 800	- 4 259 300	- 4 344 500
Muut toimintakulut	- 20 911 774	- 17 244 300	- 17 327 800	- 17 366 500	- 18 646 900	- 19 019 800	- 19 400 200
Toimintakulut yhteensä	-226 412 065	- 102 861 700	-105 765 600	- 108 396 500	- 110 450 100	- 113 444 000	- 116 681 900
Muutos-%		- 54,6	- 53,3	- 52,1	7,4	2,8	2,9
TOIMINTAKATE	- 177 350 535	- 67 817 700	- 69 741 700	- 72 856 500	- 73 321 200	- 75 975 200	- 78 844 400
Muutos-%		- 61,8	- 60,7	- 58,9	8,1	7,2	3,8
Verotulot	140 156 440	74 800 000	74 800 000	76 100 000	72 300 000	74 700 000	76 800 000
Muutos-%		- 46,6	- 46,6	- 45,7	3,3	2,9	2,8
Valtionosuudet	48 841 708	11 755 700	14 411 000	14 000 000	8 099 100	6 789 900	6 881 400
Muutos-%		- 75,9	- 70,5	- 71,3	31,1	-18,0	1,3
Rahoitustuotot ja -kulut	1 647 298	1 439 500	1 439 500	4 775 800	917 500	278 400	- 178 700
Korkotuotot	168 102	78 600	78 600	78 600	68 900	60 400	53 100
Muut rahoitustuotot	2 547 032	2 280 000	2 280 000	5 947 200	2 280 000	2 280 000	2 280 000
Korkokulut	- 370 500	- 889 100	- 889 100	- 1 220 000	- 1 401 400	- 2 032 000	- 2 481 800
Muut rahoituskulut	- 697 335	- 30 000	- 30 000	- 30 000	- 30 000	- 30 000	- 30 000
VUOSIKATE	13 294 912	20 177 500	20 908 800	22 019 300	7 995 400	5 793 100	4 658 300
Muutos-%							
Poistot ja arvonalentumiset	- 6 364 427	- 6 199 500	- 6 199 500	- 7 299 500	- 6 815 700	- 6 498 400	- 6 498 400
Satunnaiset erät	-	-	-	-	-	-	-
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset kulut							
TILIKAUDEN TULOS	6 930 485	13 978 000	14 709 300	14 719 800	1 179 700	- 705 300	- 1 840 100
Poistoeron lisäys- tai vähennys+	46 875	47 000	47 000	47 000	47 000	47 000	47 000
Varausten lisäys- tai vähennys+							
Rahastojen lisäys- tai vähennys+	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	7 077 360	14 125 000	14 856 300	14 866 800	1 326 700	- 558 300	- 1 693 100

RAHOITUSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	ENN 2023	TA 2024 taes	T\$ 2025	T\$ 2026
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	13 294 912	20 177 500	20 908 800	22 019 300	7 995 400	5 793 100	4 658 300
Satunnaiset erät netto							
Tulorahoituksen korjauserät	- 3 245 392	- 1 980 000	- 1 980 000	- 580 000	- 1 680 000	- 2 250 000	- 2 700 000
	10 049 519	18 197 500	18 928 800	21 439 300	6 315 400	3 543 100	1 958 300
Investointien rahavirta							
Investointimenot	- 13 497 878	- 24 847 000	- 25 436 000	- 21 216 700	- 24 883 000	- 20 992 000	- 22 635 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	630 852	985 000	985 000	985 000	610 000	50 000	250 000
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustul	3 640 893	2 200 000	2 200 000	700 000	2 100 000	2 500 000	3 000 000
	- 9 226 133	- 21 662 000	- 22 251 000	- 19 531 700	- 22 173 000	- 18 442 000	- 19 385 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN							
RAHAVIRTA	823 386	- 3 464 500	- 3 322 200	1 907 600	- 15 857 600	- 14 898 900	- 17 426 700
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	-				- 4 000 000		
Antolainasaamisten vähennykset	664 373	650 000	650 000	650 000	650 000	850 000	850 000
	664 373	650 000	650 000	650 000	- 3 350 000	850 000	850 000
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 000 000	15 144 300	14 375 800	9 146 000	24 590 200	20 405 900	25 168 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 16 122 406	- 12 409 900	- 11 783 700	- 11 783 700	- 5 532 600	- 6 507 000	- 8 741 800
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 9 500 000						
	- 6 622 406	2 734 400	2 592 100	- 2 637 700	19 057 600	13 898 900	16 426 700
Oman pääoman muutokset	-						
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 852 863	80 100	80 100	80 100	150 000	150 000	150 000
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	- 2 105 170	3 464 500	3 322 200	- 1 907 600	15 857 600	14 898 900	17 426 700
RAHAVAROJEN MUUTOS	- 1 281 784	-	-	-	0	-	-
ERITTELYT	TP 2022						
		TA 2023	MTA 2023	ENN 2023	TA 2024 taes	T\$ 2025	T\$ 2026
LAINAKANTA							
Lainakanta 1.1.	64 115 748	64 995 248	57 493 342	57 493 342	54 855 642	73 913 242	87 812 142
Nettomuutos	- 6 622 406	2 734 400	2 592 100	- 2 637 700	19 057 600	13 898 900	16 426 700
Lainakanta 31.12.	57 493 342	67 729 648	60 085 442	54 855 642	73 913 242	87 812 142	104 238 842
Asukasluku	28 349	28 588	28 645	28 440	28 497	28 554	28 611
Lainat euroa/asukas	2 028	2 369	2 098	1 929	2 594	3 075	3 643
Lainakannan erittely							
Riihimäen kaupunki	49 568 342	60 454 648	52 810 442	47 580 642	67 288 242	81 837 142	98 913 842
* euroa/asukas	1 749	2 115	1 844	1 673	2 361	2 866	3 457
Vesihuoltoliikelaitos	7 925 000	7 275 000	7 275 000	7 275 000	6 625 000	5 975 000	5 325 000
* euroa/asukas	280	254	254	256	232	209	186

9.2 Käyttötalousosan yhteenveto

	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / TA 2024
Riihimäen Kaupunki Ilman liikelaitosta				
TOIMINTATUOTOT	48 506 490	35 420 000	36 499 900	3,05%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	555 040	603 900	629 000	4,16%
TOIMINTAKULUT	-226 412 065	-105 765 600	-110 450 100	4,43%
TOIMINTAKATE	-177 350 535	-69 741 700	-73 321 200	5,13%
Hallinto ja konserni -toimiala				
TOIMINTATUOTOT	2 963 108	2 038 700	2 471 600	21,23%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	800	0	0	0,00%
TOIMINTAKULUT	-13 570 810	-14 265 800	-15 385 800	7,85%
TOIMINTAKATE	-10 606 903	-12 227 100	-12 914 200	5,62%
Elinvoiman toimiala				
TOIMINTATUOTOT	4 766 953	5 474 100	5 500 000	0,47%
TOIMINTAKULUT	-5 537 452	-8 846 200	-9 568 600	8,17%
TOIMINTAKATE	-770 499	-3 372 100	-4 068 600	20,65%
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala				
TOIMINTATUOTOT	6 754 686	6 640 000	6 142 600	-7,49%
TOIMINTAKULUT	-55 472 280	-56 683 500	-57 486 400	1,42%
TOIMINTAKATE	-48 717 594	-50 043 500	-51 343 800	2,60%
Tekninen toimiala				
TOIMINTATUOTOT	23 553 384	21 267 200	22 385 700	5,26%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	554 240	603 900	629 000	4,16%
TOIMINTAKULUT	-30 529 126	-25 970 100	-28 009 300	7,85%
TOIMINTAKATE	-6 421 502	-4 099 000	-4 994 600	21,85%
Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos				
TOIMINTATUOTOT	9 077 601	9 394 600	10 220 800	8,79%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	13 847	0	0	0,00%
TOIMINTAKULUT	-4 432 876	-4 847 000	-4 730 800	-2,40%
TOIMINTAKATE	4 658 573	4 547 600	5 490 000	20,72%

9.3 Investointisuunnitelma

Taulukoissa on esitetty kaupunkiemon investoinnit.

	Yht.	2023	2024	2025	2026
1. MAA- JA VESIALUEIDEN INVESTOINNIT					
Menot	6 480 000	1 930 000	1 950 000	1 380 000	1 220 000
Tulot, myynnit	9 800 000	2 200 000	2 100 000	2 500 000	3 000 000
Maa- ja vesialueiden investoinnit yhteensä (netto):	-3 320 000	-270 000	-150 000	-1 120 000	-1 780 000
2. OSAKKEET JA OSUUDET					
Menot	0	0	0	0	0
Tulot	0	0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet yhteensä (netto):	0	0	0	0	0
3. TILAINVESTOINNIT					
Kesäteatteri		150 000			
Uimahallin perusparannus (netto)	15 100 000	6 000 000	8 300 000		
Menot	15 900 000	6 240 000	8 860 000		
Tulot / Valtionavustus, rahoitusosuus		240 000	560 000		
Maauimalan perusparannus	150 000	150 000			
Itäinen koulu ja päiväkoti (n. 6700m ² , alakoulu ja päiväkoti n. 3 000€/m ²) (kustannukset tarkentuvat hankkeen suunnittelun edetessä)	20 100 000	400 000	4 800 000	9 100 000	5 800 000
Jukolan väestönsuoja	400 000		400 000		
Peltosaaren urheilupuiston pukuhuonerakennus	400 000		400 000		
Kaupunginmuseon siirtyminen taidemuseon yhteyteen, rakennuskustannukset		130 000	110 000		
Perusparannukset / tekninen lautakunta	5 250 000	1 500 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Perusparannus (tulot), rahoitusosuus	250 000	100 000	50 000	50 000	50 000
Toimitilaohjelma					
Toimitilaohjelma (suunnittelu)	400 000		200 000	200 000	
Opistotalo	5 000 000				5 000 000
Kaupungintalo	0				
Kalevantalo	0				
Eteläinen koulu	0				
Kohdistamaton	0				
Voimala	0				0
Suunnitelmakaudelle kohdistamattomat kohteet (sis. esim. koulujen peruskorjaukset), n. 67,1 milj.€					
Suomen lasimuseon korjaus	0				
Kino Sampon perusparannus (sisätilat)	0				
Kontiontien päiväkoti	0				
Kirjauksen päiväkoti	0				
Tilainvestoinnit yhteensä:					
Menot	47 190 000	8 570 000	16 020 000	10 550 000	12 050 000
Rahoitusosuudet (tulot)	1 050 000	340 000	610 000	50 000	50 000
Tilainvestoinnit yhteensä (netto):	46 140 000	8 230 000	15 410 000	10 500 000	12 000 000

	Yht.	2023	2024	2025	2026
4. KUNNALLISTEKNIIKAN INVESTOINNIT					
Kunnallistekniikan rakentaminen (netto)	7 510 000	2 265 000	1 310 000	2 070 000	1 865 000
Menot		2 690 000	1 310 000	2 070 000	1 865 000
Rahoitusosuudet, tulot		425 000			
Katujen ja puistojen perusparantaminen	5 200 000	1 600 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000
Keskustan ja Asemanpuiston kehittäminen (netto)	12 475 000	4 365 000	2 110 000	3 000 000	3 000 000
Menot		4 425 000			
Rahoitusosuudet, tulot		60 000			
Elinkeinoalueiden rakentaminen	1 365 000	875 000	490 000	0	0
Asuntomessut	1 500 000	0	0	500 000	1 000 000
(menot täsmentyvät seuraavaksi yhteistoimintasopimuksen yhteydessä)					
Katuvalaistuksen saneeraus	1 100 000	300 000	300 000	300 000	200 000
Hulevesien viemärintimaksu	1 000 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Ulkoliikuntapaikat	1 550 000	300 000	300 000	700 000	250 000
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä:					
Menot	32 185 000	10 440 000	5 960 000	8 020 000	7 765 000
Rahoitusosuudet, tulot	485 000	485 000			
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä (netto):	31 700 000	9 955 000	5 960 000	8 020 000	7 765 000
5. KALUSTOHANKINNAT					
Elinvoiman toimialan kalustohankinnat	304 000	167 000	0	137 000	0
Teknisen toimialan kalustohankinnat	2 280 000	580 000	650 000	550 000	500 000
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan kalustohankinnat	1 895 000	180 000	260 000	355 000	1 100 000
Hallinto ja konserni -toimialan kalustohankinnat	0	0	43 000	0	0
Kalustohankinnat yhteensä (netto):	4 479 000	927 000	953 000	1 042 000	1 600 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ:					
Menot	90 334 000	21 867 000	24 883 000	20 992 000	22 635 000
Rahoitusosuudet (tulot)	1 535 000	825 000	610 000	50 000	50 000
Tulot	9 800 000	2 200 000	2 100 000	2 500 000	3 000 000
Netto	78 999 000	18 842 000	22 173 000	18 442 000	19 585 000

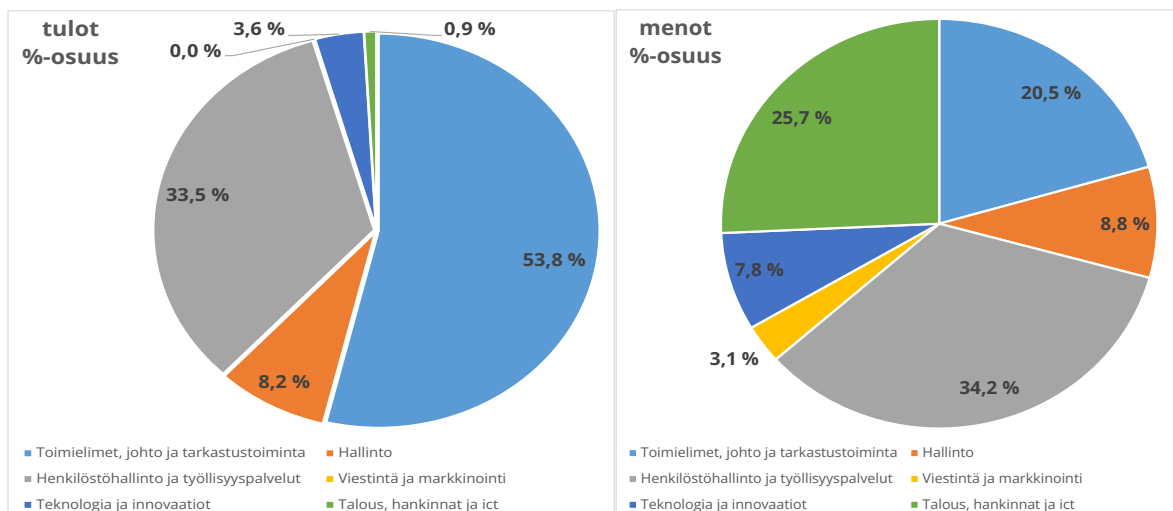
10 Käyttötalousosa

Toimialat ovat omissa teksteissään perustelleet toimintaympäristöstään syntyvien vaikutusten edellyttämät muutokset sekä palvelutoiminnan ja -tuotannon kannalta keskeiset resurssien lisäykset.

10.1 Hallinto ja konserni toimiala

Tuloslaskelma

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Hallinto ja konserni toimiala					
TOIMINTATUOTOT	2 963 108	2 038 700	2 038 700	2 471 600	21,23%
Myyntituotot	429 196	304 300	304 300	1 291 800	324,52%
Maksutuotot	4 706	0			
Tuet ja avustukset	1 609 145	1 459 400	1 459 400	817 800	-43,96%
Muut toimintatuotot	920 061	275 000	275 000	362 000	31,64%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	800	0			
TOIMINTAKULUT	-13 570 810	-14 265 800	-14 265 800	-15 385 800	7,85%
Henkilöstökulut	-6 018 891	-6 553 900	-6 553 900	-7 020 000	7,11%
Palvelujen ostot	-6 129 417	-4 840 700	-4 840 700	-5 432 900	12,23%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-253 839	-186 300	-186 300	-202 100	8,48%
Avustukset	-80 845	-1 702 500	-1 702 500	-1 710 500	0,47%
Muut toimintakulut	-1 087 818	-982 400	-982 400	-1 020 300	3,86%
TOIMINTAKATE	-10 606 903	-12 227 100	-12 227 100	-12 914 200	5,62%
VUOSIKATE	-10 606 903	-12 227 100	-12 227 100	-12 914 200	5,62%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-17 341				
Suunnitelman mukaiset poistot	-17 341				
TILIKAUDEN TULOS	-10 624 243	-12 227 100	-12 227 100	-12 914 200	5,62%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-10 624 243	-12 227 100	-12 227 100	-12 914 200	5,62%

Kuva 9 Hallinto ja konserni toimiala - tulot ja menot %-osuudet vastuualueittain

Taulukko 20 Hallinto ja konserni toimiala - vastuualueiden tulot ja menot eurot sekä % osuudet.

vastuualueet	Tulot	% osuus	Menot	% osuus	toimintakate
Toimielimet, johto ja tarkastustoimin	1 330 100	53,8 %	-3 156 500	20,5 %	-1 826 400
Hallinto	201 700	8,2 %	-1 346 400	8,8 %	-1 144 700
Henkilöstöhallinto ja työllisyyspalvelu	828 700	33,5 %	-5 262 200	34,2 %	-4 433 500
Viestintä ja markkinointi	900	0,0 %	-469 300	3,1 %	-468 400
Teknologia ja innovaatiot	88 300	3,6 %	-1 193 100	7,8 %	-1 104 800
Talous, hankinnat ja ict	21 900	0,9 %	-3 958 300	25,7 %	-3 936 400
Yhteensä	2 471 600	100,0 %	-15 385 800	100,0 %	-12 914 200

Toiminnan kuvaus

Hallinto- ja konsernitoimialan tehtävänä on tuottaa kaupungin yhteiset hallinto-, talous-, hankinta-, ICT- ja henkilöstöpalvelut. Lisäksi toimiala tuottaa kaupungin työllisyys- ja koutumispalvelut. Toimialalla toimii myös pysäköinninvalvonta.

Toimintaympäristö

Toimialalla 2022 tapahtuneen organisaatiouudistuksen toteuttamista jatketaan. Uutena toimintona toimialalle perustetaan Teknologia ja Innovaatio vastuu alue. Vastuualueen tehtävänä tulee olemaan erityisesti kaupungin strategiaan hankkeisiin liittyvä työ. Uudelle vastuualueelle kootaan kaupungin kehittäminen, projektinhallinta ja robotiikka.

Lisäksi vastuualueelle sijoittuvat myös ekosysteemien sekä Smart City -kehittäminen. Tällä järjestelyllä vastataan tarpeeseen saada kaupungin kehittämiseen ketteryttä ja joustavuutta. Erityinen painopiste tulee olemaan Seuraavana Riihimäki -kehittämishojelman toteuttamisen tukeminen.

Muiden toimialojen kanssa tapahtuvaan yhteistyöhön ja palvelutarpeisiin vastaaminen tulee jatkumaan.

Kunnallinen taloudellinen toimintaympäristö muuttuu rahoitusohjan uudistuessa vähintään vuoteen 2027 saakka. Energian hinnan ennustetaan pysyvän korkeana ja yleisen kustannustason nousun jatkuvan myös vuonna 2024.

Työvoimapaalvelut siirtyvät kuntiin 1.1.2025 alkaen (TE25). Siirtymän valmistelua jatketaan vuoden 2024 ajan ja riippumatta valtioneuvoston ratkaisusta työllisyysalueiksi, aiheuttaa

valmistelu resurssitarpeita. Mahdolliset resurssilisäykset (mm. tila- ja ict-ratkaisut) riippuvat mainitusta työllisyysalueratkaisuksi, eikä niitä ole ennakoitu talousarvioon.

Kotoutumispalveluiden osalta jatketaan vuonna 2023 aloitettua kehittämistä näiden siirryttyä sosiaali- ja terveystalouden toimialalta hallinto ja konserni -toimialalle. Myös kotoutumispalvelut uudistuvat 1.1.2025 alkaen (KOTO24). Tämä liittyy olennaisesti TE25-uudistukseen, jolloin mainitut palvelut kytkeytyvät toiminnallisesti yhteen. Tämän vuoksi palveluiden paikka organisaatiossa tulee ratkaista päätöksellä vuoden 2024 aikana.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa vaikuttaa edelleen Riihimäellä, sillä kaupungin alueella sijaitseva vastaanottokeskus on osaltaan aiheuttanut sen, että ukrainalaisten määrä suhteutettuna kuntalaisten määrään, on yksi maan korkeimpia. Ukrainalaisten absoluuttinen määrä on myös Kanta-Hämeen korkein. Tilapäistä suojelua hakevien määrä kasvaa edelleen ja sen arvioidaan kasvavan ainakin niin kauan kuin sota jatkuu. Ukrainalaisilla on oikeus hakea kotikuntaoikeutta oleskeltuaan vähintään yhden vuoden ajan Suomessa. Kotikuntaoikeutta hakevien määrän arvioidaan pysyvän nykyisellä tasolla, noin 30 henkilöä kuukaudessa. Mikäli ukrainalaisten määrässä tapahtuu muutoksia, tulee niiden aiheuttamiin palvelutarpeisiin kyetä vastaamaan ripeästi.

Johdon ja päätöksenteon turvaaminen ja tehokkuus edellyttää yhä toimivampaa, tietoturvallisempaa, energiatehokasta ja paikkariippumattomampaa järjestelmäkokonaisuutta. Erityinen huomio on ICT:n ja tietoturvallisuuden toimivuudessa.

Toimialalla tehdään toiminnan sujuvoittamisen vuoksi kustannusneutraaleja vastuualuesiirtoja, jotka helpottavat toiminnan johtamista.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Toimialueen strategiset tavoitteet

Taulukko 21 Hallinto ja konserni toimialan valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Uuden kaupunkistrategian toteuttamisen johtaminen	Seuraavana Riihimäki -kehittämishjelman toteuttaminen	Kehittämishjelman vuodelle 2024 merkityt toimenpiteet on toteutettu kyllä / ei	kehittämishjelman mukaiset toimenpiteet ei ole / on toteutettu
Vahvistuva tai ylijäämäinen talous	Huolehditaan tulorahoituksen riittävydestä (myynti ja maksutulot, verorahoitus, hankeavustukset)	Vuosikate, joka kattaa pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ja korvausinvestoinnit	v. 2022 taso 17,1 milj. euroa v. 2023 ennuste 27,6 milj. euroa v. 2024 vähintään 16,0 milj. euroa
Kaupunki on hyvä ja houkutteleva työnantaja sekä nykyisille että uusille työntekijöille	Yksilöllisten ja yhteisöllisten taitojen kehittäminen Työhyvinvointisatsaukset – hyvinvointietuus, verovapaa polkupyöräetu, työhyvinvointitoiminta	lähtöpalaute- ja henkilöstökyselyjen suositeluindeksi eNPS tasot	Taso vähintään 10.
Teknologia ja innovaatiot vastualueen toiminnan käynnistäminen	Henkilöstön rekrytointi, resurssien allokointi, muutostilanteen johtaminen	Vastuualue on toiminnassa kyllä / ei	Vastuualuetta ei ole / vastuualue toimii

Taulukko 22 Hallinto ja konserni toimialan henkilöstön kokonaismäärän kehitys

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Henkilöstö	61	54	64	68	55	55

Suunnitelmassa huomioitu paikkatiedon siirtyminen 2023 aikana elinvoiman toimialalle sekä kotoutumishenkilöstön siirtyminen hva-uudistuksen myötä hallinto ja konserni toimialalla.

Lisäksi huomioitu TE25 ja KOTO24 -uudistusten henkilöstövaikutukset 1.1.2025 alkaen.

Taulukko 23 Hallinto ja konserni toimialan kaupunginhallitukseen nähden sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tukeminen.	Lasten Suomi-ryhmien käynnistäminen, nuorten ryhmätoiminnan aloittaminen sekä äitilapsi ryhmätoiminnan aloittaminen.	Toiminnot on käynnistetty, kyllä / ei	Toimintoja ei ole käynnistetty / toiminta on käynnissä.
TE25 uudistus	Valmistautuminen työvoimapalveluiden aloittamiseen. Toiminnan, henkilöstön ja tilojen osalta siirtymä suunnitellaan ja johdetaan.	Työvoimaviranomais-toiminta valmiina käynnistyä häiriöttömästi 1.1.2025 kyllä / ei	Siirtymä ei ole valmisteltu / on valmiina.
Sähköisten palveluiden kehittäminen ja yhdenmukaistaminen.	DVV:n tarjoamat palvelut on käyty läpi ja päällekkäisyydet kaupungin palveluiden kanssa on tunnistettu.	DVV palveluvalikoima on käyty läpi kyllä / ei/ Päällekkäisyydet kaupungin palveluiden kanssa on tunnistettu kyllä / ei	Palveluita ei ole käyty läpi / palvelut on käyty läpi ja päällekkäisyydet on tunnistettu.
Kaupungin pääkanavien tavoittavuuden kasvattaminen	Verkkosivujen käyttäjämäärän ja sosiaalisen median seuraajamäärän kasvattaminen	Verkkosivujen ja sosiaalisen median kanavien analytiikkatiedot.	Vuonna 2024 riihimäki.fi -verkkosivustolla vieraillee joka kuukausi keskimäärin 30 000 käyttäjää.

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
			Vuonna 2024 kaupungin Facebook-, Instagram- ja LinkedIn -tilien seuraajamäärät kasvavat vähintään 15 prosenttia.
Robottiikan opetuksen pilotointi	Opettajien täydennyskoulutuksen kehittäminen ja pilotointi kansainvälisessä yhteistyössä	Koulutuspilottiin osallistuu vähintään kymmenen eurooppalaista opettajaa	Koulutuspilottia ei ole aloitettu / koulutuspilottiin osallistunut 10 opettajaa

TOIMIALA

HALLINTO- JA KONSERNI

VASTUUALUE

Toimielimet, johto ja tarkastustoimi

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Toimielimet, johto ja tarkastustoiminta					
TOIMINTATUOTOT	665 652	1 065 500	1 065 500	1 330 100	24,83%
Myyntituotot	11 445			1 080 000	
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	3 315	910 500	910 500	94 100	-89,67%
Muut toimintatuotot	650 893	155 000	155 000	156 000	0,65%
TOIMINTAKULUT	-2 406 248	-2 623 500	-2 623 500	-3 156 500	20,32%
Henkilöstökulut	-641 379	-931 300	-931 300	-1 381 900	48,38%
Palvelujen ostot	-1 077 354	-1 101 000	-1 101 000	-1 125 700	2,24%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-66 810	-21 000	-21 000	-41 000	95,24%
Avustukset	-33 992	-30 000	-30 000	-30 000	0,00%
Muut toimintakulut	-586 713	-540 200	-540 200	-577 900	6,98%
TOIMINTAKATE	-1 740 596	-1 558 000	-1 558 000	-1 826 400	17,23%
VUOSIKATE	-1 740 596	-1 558 000	-1 558 000	-1 826 400	17,23%
TILIKAUDEN TULOS	-1 740 596	-1 558 000	-1 558 000	-1 826 400	17,23%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 740 596	-1 558 000	-1 558 000	-1 826 400	17,23%

Toiminnan kuvaus

Toimielimet, johto ja tarkastustoiminta vastuualueen tehtävänä on hallinnoida kaupungin yleisiä johtamiseen ja yhteistoimintoihin liittyviä kokonaisuuksia sekä tuottaa kotoutumisen palveluita. Vastuualue vastaa kaupungin yhteisistä lakiasioista ja ohjauksesta.

Vastuualue on uusi ja jatkaa vuonna 2022 aloitettua hallinto ja konserni toimialan organisaatorakenteen toiminnan kehittämistä. Toiminnan kustannusvaikutusten seuraamiseksi on ollut tarkoituksenmukaista eriyttää Toimielimet, johto ja tarkastustoiminta vastuualue erilliseksi Hallinto -vastuualueesta.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Operatiivisen johdon tukeminen ja resurssointi tapahtuu vastuualueen kautta, kuten myös erilainen kunta- ja alueyhteistyö. Erillisten ja erityistehtävien rahoitus on koottu vastuualueelle, jolloin saadaan muodostetuksi selkeä kuva erilaisista rahavirroista.

Kaupungin johtoryhmän työskentelyä kehitetään yhdessä tekemisen ajatuksella. Johtoryhmän jäsenistä on suuri osa vaihtunut viimeisen kahden vuoden aikana, jolloin on mene-

tetty aiempia henkilösuhteisiin pohjautuneita rakenteita. Toimivuuden kannalta on ensiarvoista, että kaupungin johtoryhmä toimii yhdessä ja kykenee linjaamaan kaupungin toiminnan kehittämistä.

Kotoutumistyö siirtyi hyvinvointialueuudistuksen myötä kokonaisuudessaan hallinto ja konserni toimialan vastuulle. Toiminta jouduttiin käynnistämään vajailla resursseilla ja tiedoilla ja se aiheutti lisätalousarvion tarpeen. Kotoutumistyö uudistuu vuoden 2025 alussa KOTO24-uudistuksen myötä. Muutokseen valmistaudutaan luomalla siihen soveltuvat toimintamallit ja yhteistyön muodot.

Maahanmuuttopalveluiden asiakasmäärä, arvioidaan jatkavan kasvua vuonna 2024. Sota Ukrainassa jatkunee ja Riihimäelle saapuu edelleen kymmeniä uusia tilapäistä suojelua saavia joka kuukausi. Vuoden maassaolon jälkeen tilapäistä suojelua saavalla on mahdollisuus siirtyä vastaanottopalveluista kaupungin ja kunnan palveluihin. Kotikunnan saamisen jälkeen alkaa kolmen vuoden kotoutumisaika, jonka ajan valtio korvaa kaupungille kotoutumisen edistämisen laskennallista korvausta. Asiakasmäärän nousu lisää laskennallisen korvauksen määrää. Tämänhetkisen arvion mukaan, vuoden 2024 aikana Riihimäellä kotikuntaan siirtyy 300 uutta tilapäistä suojelua saavaa. Tällöin maahanmuuttopalveluiden asiakasmäärä on vuoden lopussa 700.

Maahanmuuttopalveluiden tavoitteet vuodelle 2024 ovat lasten ja nuorten integraation vahvistaminen, suomen kielen oppimisen vahvistaminen, yhteiskuntaorientaation lisääminen sekä segregaatian ehkäisy. Näihin tavoitteisiin päästään lisäämällä lasten ja nuorten ryhmätoimintaa yhdessä kantasuomalaisten kanssa, järjestämällä lisää suomen kielen keskusteluryhmiä, järjestämällä yhteiskuntaorientaatiota eri kieliryhmille yhdessä kumppanitoimijoiden kanssa. Segregaatiota ehkäistään parhaiten järjestämällä koulutusta kaupungin henkilöstölle sekä omassa toiminnassa olla harjoittamatta väestöryhmien eriyttämistä. Nuorten ryhmätoimintaa ollaan suunnittelemassa yhdessä kaupungin nuorisopalveluiden kanssa.

Hyvinvointialueiden käynnistymisen tukeminen on jatkunut koko vuoden 2023 ajan ja sen ennustetaan jatkuvan ainakin vuoden 2024 ensimmäisen vuosipuoliskon ajan. Tämä aiheuttaa ylimääräistä työtä kaikille hallinto ja konserni toimialan vastuualueilla. Ylimääräinen työ laskutetaan hyvinvointialueelta laadittavan sopimuksen mukaisesti.

Henkilöstösuunnitelma

Maahanmuuttopalveluiden vuoden 2024 henkilöstötarve tulee olemaan 1+6. Ohjaajien tarve on 6 htv. Työhyvinvoinnin ja toiminnan jatkuvuuden kannalta olisi tärkeää, että nykyiset kolme määräaikaista ohjaajan toimea vakinaistettaisiin. Tällä myös turvataan työvoiman pysyvyys Riihimäen kaupungilla.

Muita henkilöstötarpeita vastuualueella ei ole.

TOIMIALA HALLINTO- JA KONSERNI

VASTUUALUE Hallinto

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Hallinto					
TOIMINTATUOTOT	160 882	100 700	100 700	201 700	100,30%
Myyntituotot	126 128	42 600	42 600	48 800	14,55%
Tuet ja avustukset	17 993	58 100	58 100	152 900	163,17%
Muut toimintatuotot	16 762				
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	800				
TOIMINTAKULUT	-1 281 085	-1 634 500	-1 634 500	-1 346 400	-17,63%
Henkilöstökulut	-903 551	-1 161 100	-1 161 100	-934 000	-19,56%
Palvelujen ostot	-150 929	-266 000	-266 000	-208 900	-21,47%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 911	-24 700	-24 700	-31 800	28,74%
Muut toimintakulut	-207 694	-182 700	-182 700	-171 700	-6,02%
TOIMINTAKATE	-1 119 402	-1 533 800	-1 533 800	-1 144 700	-25,37%
VUOSIKATE	-1 119 402	-1 533 800	-1 533 800	-1 144 700	-25,37%
TILIKAUDEN TULOS	-1 119 402	-1 533 800	-1 533 800	-1 144 700	-25,37%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 119 402	-1 533 800	-1 533 800	-1 144 700	-25,37%

Toiminnan kuvaus

Hallinnon vastuualueen tehtävänä on tuottaa ja koordinoida koko kaupungin yhteisiin valmisteluprosesseihin liittyviä hallintoa koskevia tukipalveluita. Tavoitteena on tukea kaupungin johtoa, toimialoja ja luottamushenkilöitä tulevaisuuden, hallinnollisesti sujuvan ja taloudellisesti kestävä Riihimäen kaupungin toiminnan rakentamisessa. Vastuualue vastaa kaupunginvaltuuston ja -hallituksen sekä lautakuntien kokouksista, yleisten vaalien järjestämisestä sekä kaupungin asiakirjahallinnosta

Toiminnan tavoitteet ja painopisteet

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta tuli voimaan 1.1.2020 ja lain soveltaminen jatkuu. Arkistolain ajantasaistaminen vastaamaan julkishallinnon digitaalisen toimintaympäristön vaatimuksia on käynnissä ja uutta lakia odotetaan.

Asiakirjahallinnassa jatketaan digitalisaation edellyttämiä perustehtäviä, joista tärkeimpänä on sähköinen pysyvässäilytys sekä tiedonhallinta ja paperisten arkistojen saattaminen asianmukaisiksi. Uusien toimintatapojen ja digitalisaation edistämisen onnistuminen kaupunkitasoisesti edellyttää asiakirjahallinnan näkökulmasta kaupungin tiedonohjaussuunnitelman ja arkistonmuodostussuunnitelman päivittämistä (TOS, EAMS), kirjauskäytänteiden ja prosessien tarkentamista, asianhallinnan ohjeistuksen suunnittelua ja kouluttamista, arkistoinnin ja arkistojen hallintaa sekä palvelutietovarannon tietojen täydentämistä ja hyödyntämistä.

Työtä jatketaan vuonna 2024. Suomi.fi palveluiden aktiivinen käyttöönotto sekä saavutettavuuden varmistaminen palvelutoiminnassa nivoutuu lainsäädännöllisiin muutoksiin ja niitä jatketaan.

Vuonna 2024 järjestetään presidentinvaalit ja Euroopan parlamentin vaalit.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstön määrään ei esitetä kasvua vuoteen 2023 nähden.

TOIMIALA

HALLINTO- JA KONSERNI

VASTUUALUE

Viestintä ja markkinointi

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Viestintä ja markkinointi					
TOIMINTATUOTOT	17 889	2 000	2 000	900	-55,00%
Myyntituotot	50				
Tuet ja avustukset	12 292	2 000	2 000	900	-55,00%
Muut toimintatuotot	5 547				
TOIMINTAKULUT	-409 878	-391 600	-391 600	-469 300	19,84%
Henkilöstökulut	-189 050	-219 200	-219 200	-242 200	10,49%
Palvelujen ostot	-193 846	-156 200	-156 200	-200 600	28,43%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 552	-6 200	-6 200	-16 500	166,13%
Muut toimintakulut	-10 430	-10 000	-10 000	-10 000	0,00%
TOIMINTAKATE	-391 989	-389 600	-389 600	-468 400	20,23%
VUOSIKATE	-391 989	-389 600	-389 600	-468 400	20,23%
TILIKAUDEN TULOS	-391 989	-389 600	-389 600	-468 400	20,23%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-391 989	-389 600	-389 600	-468 400	20,23%

Toiminnan kuvaus

Vastuualueen luominen liittyy RakasRiksu2030 -strategian ja Seuraavana Riihimäki -kehittämishjelman toteuttamiseen. Viestinnän ja markkinoinnin roolin korostuminen edellyttää sen nostamista omaksi vastuualueekseen. Toiminnan johtaminen sujuvoituu omana vastuualueena päätösvallan myötä. Samalla jatketaan hallinto ja konserni toimialan vuonna 2022 alkaneen rakenneuudistuksen loppuunsaattamista.

Toimintaympäristö

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Viestinnässä kaupunki jatkaa aktiivisella ja avoimella linjalla. Kaupunki lähettää vuosittain yli 300 tiedotetta medioille. Viestinnässä kiinnitetään vuonna 2024 erityistä huomiota visuaalisuuteen ja saavutettavuuteen.

Markkinoinnin osalta kaupunki jatkaa uusien asukkaiden ja yritysten aktivoimista Sisäänheittäjä -kampanjan alla. Matkailumarkkinoinnin osalta kaupunki jatkaa kehitystyötä Lopen, Hausjärven ja Riihimäen messujen kanssa Visit Riihimäki -nimen alla. Kaupunki jatkaa

markkinoinnin kehitystyötä. Vuonna 2024 Riihimäki on mukana useilla eri messuilla ja tekee vähintään kaksi kohdennettua markkinointikampanjaa.

Henkilöstösuunnitelma

Vastuualueella ei ole uusia henkilöstöresurssitarpeita vuoden 2023 tilanteeseen nähden.

TOIMIALA

HALLINTO JA KONSERNI

VASTUUALUE

Teknologia ja innovaatiot

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Teknologia ja innovaatiot					
TOIMINTATUOTOT	282 287	195 400	195 400	88 300	-54,81%
Myyntituotot	113 406	130 700	130 700	0	-100,00%
Maksutuotot	4 706				
Tuet ja avustukset	160 321	64 700	64 700	58 300	-9,89%
Muut toimintatuotot	3 854			30 000	
TOIMINTAKULUT	-1 268 118	-1 500 400	-1 500 400	-1 193 100	-20,48%
Henkilöstökulut	-685 631	-863 200	-863 200	-801 400	-7,16%
Palvelujen ostot	-383 386	-534 500	-534 500	-330 000	-38,26%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-83 682	-74 000	-74 000	-35 700	-51,76%
Avustukset	-775			-2 000	
Muut toimintakulut	-114 644	-28 700	-28 700	-24 000	-16,38%
TOIMINTAKATE	-985 831	-1 305 000	-1 305 000	-1 104 800	-15,34%
VUOSIKATE	-985 831	-1 305 000	-1 305 000	-1 104 800	-15,34%
TILIKAUDEN TULOS	-985 831	-1 305 000	-1 305 000	-1 104 800	-15,34%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-985 831	-1 305 000	-1 305 000	-1 104 800	-15,34%

Toiminnan kuvaus

Teknologia ja innovaatiot vastuualue on uusi ja aloittaa 1.1.2024. Vastuualueen alle kootaan Robottiikkakampuksen toiminta ja kehittäminen. Muita toimintoja ovat Smart City, projektihallinta ja ekosysteemit.

Vastuualueen luominen liittyy RakasRiksu2030 -strategian ja Seuraavana Riihimäki -kehittämishjelman toteuttamiseen. Samalla jatketaan hallinto ja konserni toimialan vuonna 2022 alkaneen rakenneuudistuksen loppuunsaattamista.

Toimintaympäristö

Strategian ja kehittämisohjelman toteuttaminen ja ohjaaminen vaativat ketterää ja kevyttä organisaatorakennetta, joka ei toteudu parhaalla mahdollisella tavalla osana hallinnon palveluja. Hallinto ja konserni toimialasta mahdollisimman itsenäiseksi eriytetty vastuualue toimii kaupunginjohtajan työkaluna, joka kykenee reagoimaan nopeasti muutosten ja mahdollisuuksien mukaan.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Robotiikkakampus on osa uutta Teknologia- ja innovaatiot -vastuualueetta. Tulosityksikkönä Robotiikkakampus keskittyy yhä selkeämmin korkealaatuisen robotiikan opetuksen ja kasvatuksen kehittämiseen. Tulosityksikön toiminta vastaa elinkeinoelämän nykyisiin ja tuleviin osaamisen tarpeisiin. Jo kymmenen vuotta täyttävään Riihimäen robotiikkaopetukseen panostetaan edelleen ja sitä kehitetään suunnitelmallisesti ja koordinoitusti päiväkotien, koulujen ja lukion arjessa. Kaikkiin painopisteisiin liittyy Riihimäen robotiikkakaupunki -tunnettuuden lisääminen ja Robotiikkakampus-brändin vahvistaminen. Vuonna 2024 painopisteitä on neljä.

Tekoäly on jo nyt arkinen osa oppimista ja työtä, ja se muodostaakin ensimmäisen painopisteen. On tärkeää, että jokainen riihimäkeläinen lapsi ja nuori saa perusymmärryksen tekoälyn mahdollisuuksista ja riskeistä osana koulupolkuaan. Tavoitteena on saada valmiiksi syksyllä 2023 aloitettu tekoälyn liittyvien opetusmateriaalien laatiminen ja päivittäminen osaksi opetussuunnitelmia.

Riihimäen robotiikan opetuksen jatkumo varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle eli Riihimäen malli, (Riihimäki Model), on saanut erittäin kiinnostuneen vastaanoton Euroopassa ja kotimaassa. Vuoden 2024 tavoitteena on valmistella kansainvälistä rahoitushakua, joka onnistuessaan mahdollistaa merkittävän lisäresurssin ja verkostojen vahvistamisen robotiikan opetuksen kehittämiseksi kansainvälisesti.

Vuonna 2024 tavoitteena on pilotoida ja kehittää opettajien täydennyskoulutusta kansainvälisessä yhteistyössä. Pilotin tuloksena syntyy uusi koulutusmateriaali ja -konsepti. Koulutuspilottiin osallistuu vähintään kymmenen eurooppalaista opettajaa.

Robotiikan opetuksen pilotti tuottaa ymmärrystä kansainvälisen koulutuksen kehittämistarpeista, tuotteistamisesta ja koulutusmuotoilusta sekä antaa arvokasta tietoa laajemmän kansainvälisen rahoitushaun pohjaksi. Tavoite tukee Robotics Campus – Scale up! -hankkeen tavoitteita ja vahvistaa Riihimäen edelläkävijäasemaa robotiikan opetuksen pääkaupunkina.

Syksyllä 2023 aloitettu varhaiskasvatuksen robotiikkaopetuksen kehittäminen jatkuu vuonna 2024. Tavoitteena on robotiikan varhaiskasvatussuunnitelman päivitys, uusien opetusvälineiden ja toimintaympäristön käyttöönotto sekä Riihimäen kaupungin varhaiskasvatusopettajille järjestetty robotiikan opetuksen koulutus. Näin vahvistetaan rohkeaa ja uteliasta suhtautumista teknologiaa kohtaan jo aivan pienestä pitäen.

Neljäntenä painopisteenä jatketaan Robotiikkakampus-ekosysteemin kehittämistä, jonka ensimmäiset askeleet otettiin Robo Riksu -hankkeessa (2018–2020). Robotics Campus - Scale up! -hankkeen (2023–2024) myötä ekosysteemin kehittyminen on saanut uutta potkua. Robotiikkakampus-ekosysteemi on tulevaisuuden osaamisen yhteisö, jonka muodostavat elinkeinoelämän toimijat, Hämeen ammattikorkeakoulu, Hyria, Sykli, Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy sekä Riihimäen kaupunki.

Henkilöstösuunnitelma

Kehittämiskohtajan suunnitellun eläköitymisen vuoksi on mahdollista palkata Teknologia ja innovaatiot vastuualueelle uusi johtaja. Päällekkäisiä palkkakustannuksia aiheutuu arviolta noin viiden kuukauden ajan. Smart City kehittämisspäällikön palkkakulut ovat kaupungin tasolla kustannusneutraalit, sillä ne katetaan siirtona tekniseltä toimialalta. Muut henkilösiirrot ovat toimialan sisäisiä, jolloin resurssit seuraavat siirtyvää henkilöä.

TOIMIALA

HALLINTO- JA KONSERNI

VASTUUALUE

Henkilöstöhallinto ja työllisyyspalvelut (netto)

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Henkilöstöhallinto ja työllisyyspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	863 001	571 700	571 700	828 700	44,95%
Myyntituotot	165 072	131 000	131 000	163 000	24,43%
Tuet ja avustukset	515 872	320 700	320 700	489 700	52,70%
Muut toimintatuotot	182 057	120 000	120 000	176 000	46,67%
TOIMINTAKULUT	-3 624 619	-4 821 700	-4 821 700	-5 262 200	9,14%
Henkilöstökulut	-2 888 335	-2 501 700	-2 501 700	-2 699 000	7,89%
Palvelujen ostot	-485 156	-446 900	-446 900	-652 400	45,98%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51 986	-42 100	-42 100	-60 500	43,71%
Avustukset	-46 078	-1 672 500	-1 672 500	-1 678 500	0,36%
Muut toimintakulut	-153 063	-158 500	-158 500	-171 800	8,39%
TOIMINTAKATE	-2 761 617	-4 250 000	-4 250 000	-4 433 500	4,32%
VUOSIKATE	-2 761 617	-4 250 000	-4 250 000	-4 433 500	4,32%
TILIKAUDEN TULOS	-2 761 617	-4 250 000	-4 250 000	-4 433 500	4,32%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 761 617	-4 250 000	-4 250 000	-4 433 500	4,32%

Toiminnan kuvaus

Vastuualue suunnittelee, toteuttaa ja koordinoi kaupungin henkilöstöpolitiikkaa sekä henkilöstösuunnittelua ja huolehtii kaupungin työllisyyspalvelujen järjestämisestä.

Toimintaympäristö

Henkilöstöhallinto

Kilpailu osaavasta henkilöstöstä kasvaa ja henkilöstön eläköityminen ja muu vaihtuvuus tuo rekrytointihaasteita työnantajalle. Tämän vuoksi tarvitaan entistä enemmän panostusta hyvään työnantajakuvaan sekä henkilökunnan pito- ja vetovoiman vahvistamiseen.

Työllisyyspalvelut

Ukrainasta tulleiden työttömien työikäisten työnhakijoiden määrä kasvaa. Kotikuntalaisuuden saaneita ukrainalaisia on Riihimäellä noin 150 henkilöä ja maahanmuuttopalvelujen arvion mukaan lähes 200 työikäistä tulee saamaan kotikuntaoikeuden 2024 aikana.

Riihimäen seudun kunnat yhdessä Janakkalan kanssa ovat päättäneet yhteisen työllisyysalueen muodostamisesta 1.1.2025 alkaen. Työ- ja elinkeinoministeriö päättää työllisyysalueiden muodostamisesta 27.11.2023, kuitenkin viimeistään helmikuuhun 2024 men-

nessä. Kunnan tehtäväkenttä laajenee merkittävästi ja henkilöstömäärä kasvaa yli 40 henkilötyövuodella. Muutokset kustannus- ja tulorakenteessa, sekä työttömyysetuuksien rahoituksessa lisäävät talouden ennakkoinnin haasteita.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Henkilöstöhallinto

Kaupungin RakasRiksu2030 -strategian ja henkilöstöohjelmaan sisältyvien tavoitteiden läpiviemistä edistetään yhteisillä henkilöstöpoliittisilla linjauksilla, ohjeistuksilla sekä esihenkilöiden ja henkilöstön osaamisen systemaattisella, tulevaisuuden tarpeisiin tähtäävällä kehittämisellä.

Henkilöstötyöllä vastaamme strategisista tavoitteista erityisesti henkilöstön tulevaisuudessa tarvittavien yksilöllisten ja yhteisöllisten taitojen kehittämiseen. Strategian mukaisesti painotamme myös johtamisen kehittämistä, luomme uusia keinoja tukea henkilöstön työssä viihtymistä ja huolehdimme kaupungin hyvästä työnantajamaineesta. Strategisena tavoitteena henkilöstötyön osalta on, että kaupunki on hyvä ja houkutteleva työnantaja sekä nykyisille että uusille työntekijöille. Mittarina on työntekijöiden lähtöpalautekyselyssä sekä henkilöstökyselyssä oleva suosittelemisindeksi (eNPS), jonka tavoitetasona on vähintään +10 (asteikolla -100 - +100).

Palkkaus ja palkitseminen

Henkilöstön hyvinvointietu nostetaan 200 €/vuosi/ työntekijä (2023: 150 €), johon varaudutaan 55 000 € määrärahalla.

Työhyvinvointi

Talousarvioon sisältyy määrärahavaroja kunnan koko henkilöstön työhyvinvointiin. Määrärahaa kohdennetaan liikunnan tukemiseen ja työhyvinvointitoimintaan. Lisäksi henkilökunnalle tarjotaan kattavat työterveyshuoltopalvelut. Vuonna 2024 henkilöstötyön painopisteenä on henkilöstön työssä jaksamisen ja palautumisen tukeminen, jota toteutetaan ”R niin kuin hyvä työ” -teemavuodella. Yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa kehitetään henkilöstön liikunta- ja hyvinvointineuvontaa ja -ohjausta.

Työterveyshuoltopalvelut

Työkykyjohtamisen kehittämistä jatketaan tiiviissä yhteistyössä työterveyshuollon kanssa hyödyntäen Sirius-työkykyjohtamisen järjestelmää. Tavoitteena on työssä jatkamisen tukeminen sekä ennenaikaisten eläköitymisten ehkäisy. Erilaisiin jaksamisen pulmiin tukena on käytössä matalan kynnyksen Mielen Chat ja Mielen Sparri -palvelut sekä mahdollisuus lyhytpsykoterapian käyttöön enintään kymmenelle työntekijälle vuosittain asiakasvastaavan työterveyslääkärin läheteellä.

Työnantajakuva ja rekrytointi

Työnantajakuva kehitetään yhteistyössä kaupungin viestinnän ja markkinoinnin kanssa. Vuonna 2024 panostetaan rekrytointimarkkinointiin ja työnantajanäkyvyyteen sosiaalisessa mediassa, rekrytointimessuilla sekä oppilaitosyhteistyössä.

Osaamisen kehittäminen

Henkilöstön digiosaamista kehitetään käytössä olevien digiosaamismerkkien suorittamisella. Esihenkilöosaamista kehitetään FCG:n Digikanavan ja siihen pohjautuvien kaupungin omien digitaalisten Esihenkilöosaamismerkkien avulla.

Työllisyyspalvelut

TA 2024 tunnusluvut	HLÖ	HTV
Kaupungille työllisyysvaroin työllistetyt	70	40
Toimialojen varoin työllistetyt	...	...
Velvoitetyöllistetyt	13	7
Oppisopimusopiskelijat	6	5
Kaupungin kesätyöntekijät	100	7
Kesätyötuella yrityksiin työllistetyt nuoret	50	...
Työllistämislisällä yrityksiin työllistetyt	13	...

Työllistäminen

Palkkatuetun työn tavoitteena on helpottaa työvoiman saatavuutta kaupungin toimialueilla ja edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Kaupunki työllistää palkkatukeen oikeutettuja pitkäaikaistyöttömiä, oppisopimusopiskelijoita, alle

30- ja yli 55-vuotiaita sekä työllistämisvelvoitteen piirissä olevia kuntalaisia yhteensä noin sata henkilöä. Työllistettyjen jatkotyöllistymistä tuetaan työvalmennuksen ja rekrytointipalvelujen keinoin kaupungin toimialueilla sekä riihimäkeläisissä yrityksissä.

Nuorten kesätyöt

Sadalle 16–19- vuotiaalle kuntalaiselle tarjotaan kesätöitä kaupungin työyksiköistä. Tavoitteena on tarjota nuorille turvallinen kokemus työelämästä ja vahvistaa positiivista mielikuvaa kaupungista työnantajana.

Yritysyhteistyö

Yrityksille ja yhdistyksille voidaan myöntää taloudellista kesätyötukea nuorten työllistämiseen ja työllistämislisää palkkatukeen oikeutettujen työttömien henkilöiden työllistämiseen. Yrityksille tarjotaan myös rekrytointipalvelua, työvalmennusta sekä ohjausta mm. taloudellisten tukien hakemiseen.

Seutukunnallinen Elinvoima- ja työllisyystyöryhmä kokoontuu 2–4 kertaa vuodessa alueen työllisyyden ja elinvoimaisuuden edistämiseksi. Työryhmässä ovat edustettuina Riihimäen seudun kunnat, RTOY, Hämeen TE-toimisto, Kanta-Hämeen TYP, Ri-Hy Kauppakamari, Elinkeinoasiain neuvottelukunta, Riihimäen Messut, Yritysvoimala, HAMK, Hyria, sekä Lo-pen, Hausjärven ja Riihimäen yrittäjäyhdistykset.

Työllisyyspalvelut järjestää yhteistyössä sidosryhmien kanssa vuoden aikana 1–2 Yrittäjätapahtumaa, 4–6 ukrainalaisille työnhakijoille suunnattua Töitä Nyt! – tapahtumaa sekä RekryRehvit-tapahtuman, jolla mahdollistetaan alueen työnhakijoiden ja työnantajien kohtaaminen ja nopea rekrytointi.

Kierrätyskeskuksen työllisyys- ja kierrätyspalvelut

Kierrätyskeskuksen työllistymistä edistäviin palveluihin (työkokeilu, palkkatuettu työ, valmennus työtehtävissä ja työelämätaidoissa) osallistuu vuosittain noin 50 työtöntä kuntalaista. Palvelut ovat yksilöllisiä, tavoitteellisia ja tähtäävät pääsääntöisesti työnhakijoiden työllistymiseen avoimille työmarkkinoille. Samanaikaisesti kierrätyspalveluissa edistetään kiertotaloutta ja lisätään kuntalaisten kierrätystietoisuutta. Mymälän asiakasmäärä (85 000 hlöä/2022) ja kierrätettävien tavaroiden määrä (129 493 kpl/2022) ovat olleet viime vuosina kasvussa. Kaikissa Kierrätyskeskuksen toiminnoissa painotetaan strategian mukaisesti kestävää kehitystä ja kuntalaisten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta, sekä palvelujen sujuvuutta ja laadukkuutta.

Työllisyyttä edistävien hankkeiden tukeminen

Hämeen Setlementin TyöPolku- hanke tarjoaa maahanmuuttajille ja romaneille työllistymistä ja koulutusta edistäviä palveluita.

Louna Plus Ry:n Tripla3- hanke työllistää pitkäaikaistyöttömiä yhdistyksiin ja yrityksiin.

Hyria Koulutus Oy:n LOGIS- hanke (ESR) hankkii logistiikan alalle työvoimaa ja vahvistaa sen pysyvyyttä alueella.

Työllisyyspalvelut osallistuu hankkeiden ohjausryhmätyöskentelyyn ja asiakasohjaukseen.

Kaikkien työllisyyspoliittisten hankkeiden ELY-rahoitus päättyy syyskuussa 2024.

Työmarkkinatuen kuntaosuus

Vastuualueen talousarviossa on varattu 1 600 000 e määräraha työmarkkinatuen kuntaosuusmaksuja varten.

TE2025- uudistukseen valmistautuminen

Työ- ja elinkeinopalvelut muodostavat tulevaisuuden kunnissa merkittävän tehtäväalueen, TE-palveluiden siirtyessä kuntien järjestämisvastuulle 1.1.2025. Riihimäen seudun kunnat tulevat muodostamaan yhdessä Janakkalan kanssa Etelä-Hämeen työllisyysalueen, jonka vastuukuntana toimii Riihimäki. Etelä-Hämeen työllisyysalueella uudistusta valmistelee alueen yhteinen muutosvalmistelija ja valmistelun etenemistä seuraa virkamiestyöryhmä, jossa työllisyysalueen kunnat ovat edustettuina. TE2025- valmistelua varten varataan määrärahaa 95 700 e/ netto 38 500 e.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstöhallinto

Vakinaisen henkilöstön määrää ei lisätä. Toimenkuvia ja tehtävänjakoja tarkastellaan ja palvelutaso turvataan jatkamalla yhden määräaikaisen työntekijän työsuhdetta.

Työllisyyspalvelut

Määräaikainen työvalmentaja (2022–2023) esitetään vakinaistettavaksi. Työvalmennus on henkilökohtaista ja tavoitteellista työntekijän, esimiehen ja työyhteisön ohjaamista työsuhteen onnistumiseksi, ja jatkotyöllistymisen mahdollistamiseksi. Työllisyyspalveluissa on vakinaistettavan työvalmentajan lisäksi yksi vakinainen työvalmentaja. Työvalmentajat tekevät yksilöllistä asiakastyötä kaupungin toimialueilla, yrityksissä ja yhdistyksissä.

Ukrainankielisten kuntalaisten työllisyyden edistämiseksi palkataan määräaikainen ukrainankielinen työvalmentaja (2024–2025). Ukrainankielisten työnhakijoiden työllistymisen suurimpia esteitä on kielitaidon puute ja myös työllistämistä edistävissä palveluissa ensisijaiset haasteet liittyvät yhteisen kielen puuttumiseen. Työttömiä työikäisiä ukrainankielisiä riihimäkeläisiä arvioidaan Riihimäellä olevan yli 300 henkilöä vuonna 2024.

TOIMIALA HALLINTO- JA KONSERNI

VASTUUALUE Talous, hankinnat ja ICT

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Talous, hankinnat ja ict					
TOIMINTATUOTOT	973 396	103 400	103 400	21 900	-78,82%
Myyntituotot	13 095	0			
Tuet ja avustukset	899 352	103 400	103 400	21 900	-78,82%
Muut toimintatuotot	60 949	0			
TOIMINTAKULUT	-4 580 864	-3 294 100	-3 294 100	-3 958 300	20,16%
Henkilöstökulut	-710 944	-877 400	-877 400	-961 500	9,59%
Palvelujen ostot	-3 838 747	-2 336 100	-2 336 100	-2 915 300	24,79%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 899	-18 300	-18 300	-16 600	-9,29%
Avustukset	0	0			
Muut toimintakulut	-15 275	-62 300	-62 300	-64 900	4,17%
TOIMINTAKATE	-3 607 469	-3 190 700	-3 190 700	-3 936 400	23,37%
VUOSIKATE	-3 607 469	-3 190 700	-3 190 700	-3 936 400	23,37%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-17 341				
Suunnitelman mukaiset poistot	-17 341				
TILIKAUDEN TULOS	-3 624 809	-3 190 700	-3 190 700	-3 936 400	23,37%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-3 624 809	-3 190 700	-3 190 700	-3 936 400	23,37%

Vastuualueen toimintatuotot vähenevät 81 500 euroa, toimintamenot kasvavat 697 800 euroa ja toimintakate heikkenee 779 300 euroa vuoteen 2023 verrattuna. Toimintatuottojen muutos johtuu vuoden 2023 ict-hankkeisiin saaduista valtionavustuksista. Talousyksikön toimintamenojen muutos on 388 200 euroa, hankintojen 15 600 euroa ja ict-tulosityksikön 294 000 euroa. Muutostekijöitä ja eurovaikutuksia on eritelty tarkemmin kunkin tulosyksikön tekstiosioissa.

Toiminnan kuvaus

Taloustulosityksikkö vastaa talouden prosesseista: talousarvio, tilinpäätös, kirjanpito, kirjaamissuunnitelma, maksuliikenne, raportointi ja rahoitus sekä yhteistyöstä näihin liittyvien toimijoiden kanssa.

Hankinnat-tulosityksikkö vastaa kaupungin hankintatoimen järjestämisestä. Tehtäviin kuuluvat keskitettyjen hankintapalveluiden järjestäminen kaupungin toimialueille, hankintojen kokonaiskoordinaatio, sopimus- ja toimittajahallinta sekä hankintojen strateginen johtaminen ja kehittäminen.

Kaupungin ICT-tulosityksikkö vastaa tietohallinnosta, kaupunkiyhteisten toimintatapojen ja ratkaisujen koordinaatiosta, ohjauksesta ja toimittajayhteistyöstä. Toiminta on ryhmitelty ICT-infrapalveluihin, johon kuuluvat toimisto ja tietotyön työkalut, työasemat ja mobiililaitteet, konesali, kapasiteetti, tietoliikenne ja puhepalvelut, identiteettinhallinta ja tekninen tietoturva. ICT-perusjärjestelmäpalvelut kokonaisuus sisältää toimialojen järjestelmien konsultoinnin sekä kaupunkiyhteiset järjestelmät. Uudet ICT-palvelut ja kokeilut digikehityksen tukena kokonaisuuteen kuuluu sovelluskehitys, sovellusrobotiikka, analytiikka ja tekoälykokeilut, digitaalisten kokeilujen tukeminen, ICT-arkkitehtuurin ja ydintietojen hallinta.

Toimintaympäristö

Yleinen taloudellinen tilanne, inflaatiokehitys, korkomarkkinat ja investointien taso haastavat kaupungin taloutta. Sote-pela rakennemuutoksen vaikutus vuonna 2024 pienentää verotuloja ja valtionosuuksia yhteensä 10 miljoonaa euroa vuoteen 2023 verrattuna. TE-palvelut siirtyvät 1.1.2025 kuntiin. Vuoden 2024 aikana valmistellaan TE-2025 edellyttämät muutokset talouden ohjeistuksiin sekä järjestelmiin. Taloushallinnon järjestelmissä tapahtuu muutoksia 1.1.2025. Vuonna 2024 varaudutaan käyttöönottoon.

Kansallisen julkisten hankintojen strategian kehittämisen kärjet ovat strateginen johtaminen ja hankintataitojen edistäminen. Nämä ohjaavat kaupungin hankintatoimen kehittämistä. Hankintoihin liittyen korostetaan ympäristönäkökulmien huomioimista sekä laadun merkitystä julkisissa hankinnoissa. Hankintayksiköiden rooli alueellisen hyvinvoinnin ja markkinoiden edistäjänä on vahvistunut entisestään.

Rakenteelliset uudistukset, kuten TE 2025 muutos valtion ja kuntien välillä, vaikuttavat kuntien tehtäviin ja tietojärjestelmiin, joita tulee sovittaa kaupungin ICT-arkkitehtuuriin ja palvelutoimintaan. Digitalisaatio ja teknologian murros on kaikkialle vaikuttava megatrendi, levittäytyen sekä kuntalaisten palveluihin että henkilöstön työnkulkuihin. DWV-kehittää kansalaisten asiointipalveluja Suomi.fi. Näiden käyttö on maksutonta. Kunta vastaa vain palveluiden integroinnista koituvista kustannuksista.

Kuntia veloitetaan ottamaan käyttöön DWV palveluja. Kaupungin tietohallinnon kehittämisessä huomioidaan DWV tiekartan kehitystyön aikataulut. Valtakunnallista kehitysaikataulua yhteensovitetään kaupungin asiointipalveluiden digitalisoinnin edistämiseksi. Kaupungilla on Kuntien Tieran kanssa viisivuotinen sopimus, joka umpeutuu vuoden 2024 lopussa. Kaupunki valmistelee IT-infrapalveluiden kilpailuttamista loppuvuonna 2023 ja sen toteutus ajoittuu vuoden 2024 alkuun. Käyttöönotto ajoittuisi 2024 kevät-kesä ajankohtaan ja uusi sopimuskausi alkaisi 1.1.2025.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Taloushallinnon strategisia painopisteitä ovat rahoituksen riittävyys, maksuvalmius, lainasalkun sekä sijoitustoiminnan hallinta. Investointikyvyn tarkastelua tehdään kestävän talouskehityksen näkökulmasta. Kuntakonsernin velkaantumiskehityksen seuranta korostuu kestävän kasvun yhteisön näkökulmasta. Konsernitalouden tarkastelu tehdään kriisikuntakriteereillä sekä muilla olennaisilla talouden tunnusluvuilla.

Kaupungin talous- ja palkanlaskentapalveluiden järjestelmäratkaisujen käyttöönottoon keskitytään vuonna 2024 tulevaisuuden tarpeiden kannalta. Palvelujen ostojen menot kasvavat käyttöönoton 350 000 euron kertakustannuksesta sekä palvelujen sopimuskustannusten 13 000 euron noususta. Tavoitteena on opastaa toimialojen eri vastuuhenkilöitä talous- ja raportointiosaamiseen lähikoulutuksen ja talouspalaverien avulla.

Hallinto ja konserni toimialan talouden tavoitteena on se, että kaupungin palvelutuotanto ja investointikyky ovat oikeassa suhteessa palveluja tarvitsevaan väestöön nähden. Talouden keskeinen mittari on vuosikate. Tavoitteena on, että vuosikate kattaa vähintään poistot ja nettoinvestoinnit.

Hankintatoimen kehittämissuunnitelma on laadittu vuosille 2021 – 2024. Suunnitelma sisältää kehityskohteet, vuosittaiset tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden toiminnallistamiseen. Vuosikohtaisten tavoitteiden toteutumisen arviointi ja raportointi jokaisen vuoden lopussa. Loppuraportti kehittämissuunnitelman 2021 – 2024 tavoitteiden toteutumisista ja tuloksista laaditaan vuoden 2024 lopussa.

Hankintatoimen strategiset painopisteet ovat hankintojen strateginen johtaminen, vaikuttavuuden lisääminen ja hankintaosaamisen tason nostaminen sekä kaupungin strategian mukaisten tavoitteiden tukeminen. Selkeästi organisoitu ja strategisesti johdettu vaikutusperusteinen hankintatoimi ohjaa kaupunkikonsernin toimintaa sekä hankintojen hyödyntämistä kaupungin strategian toteutuksessa.

Hankinnan kehittämissuunnitelman mukaiset toimet on tarkoitus saada edistymään vuonna 2024. Vuoden 2023 aikana on jouduttu fokusoimaan tekemistä kilpailutusten toteutukseen sekä hankintapäällikön että toisen hankinta-asiantuntijan irtisanouduttua. Uusi hankintapäällikkö aloittaa marraskuussa 2023, toisen hankinta-asiantuntija tehtävä on edelleen täyttämättä.

Hankintaohjelman ja mittariston suunnittelu sekä toteuttaminen ajoittuvat vuosille 2022 – 2023. Hankintaohjelman tavoitteet liittyvät kestäväan kehitykseen, sosiaalisiin näkökohtiin ja ympäristönäkökohtiin. Mittaristolla on tarkoitus saada kuvaa siitä, miten kaupunkistrategian hiilineutraaliustavoitetta on edistetty kaupungin hankinnoissa.

Hankintoja koskevien tavoitteiden edistämiseksi rekrytoidaan ympäristö- ja sosiaalisiin näkökohtiin erikoistunut hankinta-asiantuntija. Hankintatoimen ohjaamisen, hankintasopimusten hallintaa ja prosessien tehokkuutta pyritään parantamaan asiantuntijajärjestelmän sopimushallinnan metatietojen parantamisella. Hankintayksikön toimintakulujen muutos 15 600 euroa syntyy pääasiassa kunta-alan sopimuskorotusten vaikutuksesta.

ICT-palveluiden painopisteet vuonna 2024 kohdistetaan TE-palvelujen siirtymisen edellyttämiin toimiin tietohallinnossa. Kilpailutettujen infrapalveluiden osalta tavoite on sujuva käyttöönotto vuonna 2024, jolloin tuotanto käynnistyy 1.1.2025 häiriöttömästi.

Tietohallinto tekee omalta osaltaan strategian, palvelulupaukset ja organisoitumisen kuntoon vuoden 2023 loppuun mennessä. Sen jälkeen pyydetään toimialoilta kommentit. Uudet toimintamallit on tavoitteena ottaa käyttöön helmikuun alusta 2024.

Kaupungin oman tietohallinnon ja ostotoimittajan roolit selkeytetään, dokumentoidaan ja viestitään toimialoille. Toimialoja tuetaan yhteistyörakenteilla, viestintää parantamalla sekä konsultoivalla työotteella. Tietohallintostrategia valmistuu vuoden 2023 loppuun mennessä. Siinä määritellään kaupunkikonsernin, toimialojen ja ict-yksikön yhteistyön rakenteet sekä prosessit. Tämän perusteella tiivistetään tietohallinnon kaupunkiyhtenäistä sekä toimialojen tarpeita yhteensovittavia työtapoja.

Palvelujen ostomenot kasvavat noin 200 000 euroa, josta ict-palvelut, ohjelmistokustannukset, palvelinpalvelut ja ohjelmistolisenssit ovat noin 100 000 euroa. Tietoliikenneinfraa parannetaan. Se kohentaa työn sujuvuutta ja säästää henkilöiden työaikaa. Kilpailutettujen it-infrapalvelujen käyttöönotosta syntyy 100 000 euron kertaluonteinen kustannus.

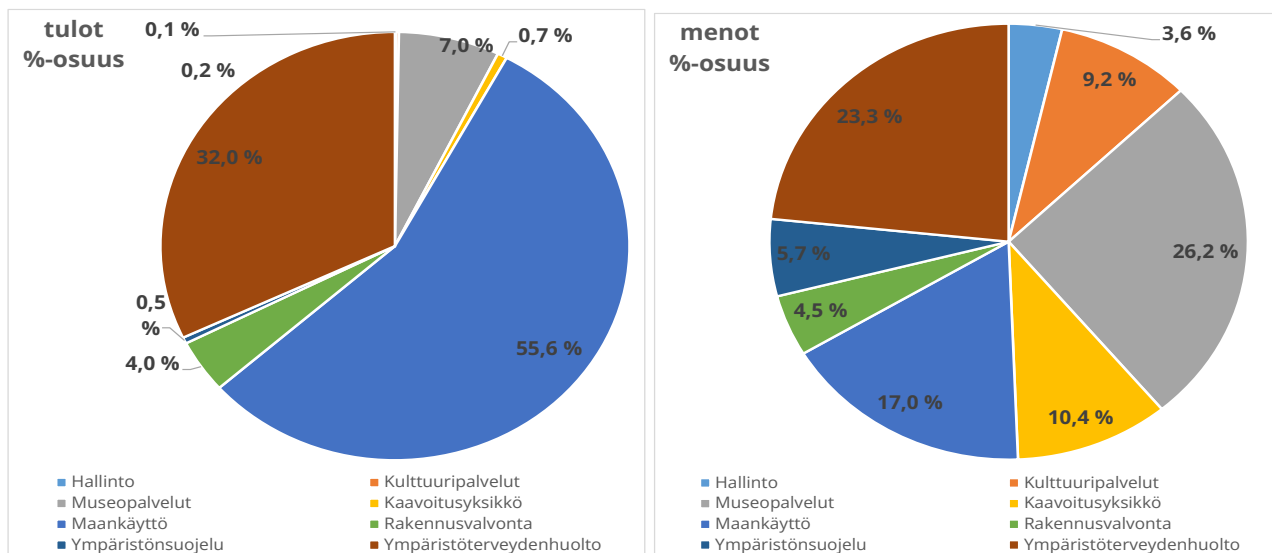
Henkilöstökustannukset kasvavat 101 800 euroa, jotka syntyvät kunta-alan sopimuskorotuksista 12 300 euroa. Yhden vakituisen tehtävän palkkavarausta ei ollut vuoden 2023 talousarviossa ja sen vaikutus on 49 500 euroa.

Tavoitteena on vakinaistaa kaksi määräaikaista ict-asiantuntijaa. Kaupungin tietohallinnon omaan toimintaan liittyviä tehtäviä ovat muun muassa mobiililiittymät ja tuki, Chromebook (Google) hallinta ja hankinta, AV-laitteiden hankinta ja korjaukset (sisältää kilpailutukset), Sivistys ja hyvinvoinnin toimialan laitehankintojen suunnittelu, tuki ja hankinta, lisenssihallinta ja hankinta, tietoliikennetyöt, monitoimilaitteiden ylläpidon tukitehtävät, kuten siirtojen koordinointi, yleinen ICT-tuki. Vakinaistamisen vaikutus on kustannusneutraali vuoden 2023 verrattuna.

10.2 Elinvoiman toimiala

Tuloslaskelma

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Elinvoiman toimiala					
TOIMINTATUOTOT	4 766 953	5 474 100	5 474 100	5 500 000	0,47%
Myyntituotot	158 949	556 500	556 500	1 787 000	221,11%
Maksutuotot	658 625	557 400	557 400	596 700	7,05%
Tuet ja avustukset	67 003	1 347 500	1 347 500	248 600	-81,55%
Muut toimintatuotot	3 882 376	3 012 700	3 012 700	2 867 700	-4,81%
TOIMINTAKULUT	-5 537 452	-8 846 200	-8 846 200	-9 568 600	8,17%
Henkilöstökulut	-2 945 891	-5 204 800	-5 204 800	-5 621 700	8,01%
Palvelujen ostot	-843 291	-1 641 000	-1 641 000	-1 808 300	10,20%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-204 430	-212 400	-212 400	-211 300	-0,52%
Avustukset	-429 222	-409 500	-409 500	-421 500	2,93%
Muut toimintakulut	-1 114 618	-1 378 500	-1 378 500	-1 505 800	9,23%
TOIMINTAKATE	-770 499	-3 372 100	-3 372 100	-4 068 600	20,65%
VUOSIKATE	-770 499	-3 372 100	-3 372 100	-4 068 600	20,65%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-66 945	-20 000	-20 000	-27 100	35,50%
Suunnitelman mukaiset poistot	-66 945	-20 000	-20 000	-27 100	35,50%
TILIKAUDEN TULOS	-837 444	-3 392 100	-3 392 100	-4 095 700	20,74%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-837 444	-3 392 100	-3 392 100	-4 095 700	20,74%

Kuva 10 Elinvoiman toimialan tulojen ja menojen osuudet vastuualueittain

Taulukko 25 Elinvoiman toimiala - vastualueiden tulot ja menot eurot sekä % osuudet

vastuualueet	Tulot	% osuus	Menot	% osuus	toimintakate
Hallinto	3 800	0,1 %	-344 000	3,6 %	-340 200
Kulttuuripalvelut	11 100	0,2 %	-879 900	9,2 %	-868 800
Museopalvelut	383 000	7,0 %	-2 502 300	26,2 %	-2 119 300
Kaavoitusyksikkö	36 900	0,7 %	-998 400	10,4 %	-961 500
Maankäyttö	3 056 700	55,6 %	-1 630 900	17,0 %	1 425 800
Rakennusvalvonta	220 800	4,0 %	-434 700	4,5 %	-213 900
Ympäristönsuojelu	25 800	0,5 %	-546 100	5,7 %	-520 300
Ympäristöterveydenhuolto	1 761 900	32,0 %	-2 232 300	23,3 %	-470 400
Yhteensä	5 500 000	100,0 %	-9 568 600	100,0 %	-4 068 600

Toiminnan kuvaus

Elinvoiman toimiala koostuu kaavoituksen, maankäytön, rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun, museopalveluiden, kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden sekä Etelä-Hämeen ympäristöterveyden vastuualueista. Riihimäen hallintosäännön mukaan toimialan päätehtävänä on kaupungin elinvoimaisuuden lisääminen ja toimiala vastaa kaupungin kehittämistä ja sen luovan vetovoimaisuuden lisäämisestä.

Toimiala huolehtii maankäytön suunnittelusta, kaupunkikuvasta, rakennetun ympäristön ja kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan seurannasta ja hoidosta, kaupungin maaomaisuuden hallinnasta, ympäristönsuojelun strategisesta suunnittelusta ja kehittämisestä sekä kaupungille kuuluvien ympäristönsuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaistehtävien järjestämisestä. Toimiala huolehtii myös kulttuuri- ja tapahtumapalveluista sekä museopalveluista, joihin kuuluvat Suomen lasimuseo, Riihimäen kaupunginmuseo ja Riihimäen taidemuseo. Uutena vastuualueena toimialaan on kuulunut 1.1.2023 alkaen Etelä-Hämeen ympäristöterveyden vastuualue, joka huolehtii Riihimäen ja Forssan seutujen sekä Janakkalan eläinlääkintähuollosta ja terveystalvonnasta.

Toimialan panos on keskeinen erityisesti strategisen tavoitteen Kestävän kasvun yhteisö toteuttamisessa, ja monelta osin (esim. kaavoitus sekä kulttuuri- ja tapahtumapalvelut sekä museopalvelut) myös Vastustamattoman vartin kaupungin toteuttamisessa.

Toimintaympäristö

Elinvoiman palveluiden asiakkaat ovat etupäässä työikäisiä, joiden määrässä eikä palveluiden kysynnässä ole odotettavissa merkittävää muutosta Riihimäellä. Elinvoiman työssä laajasti näkyviä toimintaympäristön muutosilmiöitä ovat mm. asuntorakentamiseen vähentyminen, korkotason nousu, Venäjän-Ukrainan-sota, ilmastonmuutos, digitalisaatio sekä väestörakenteen muutos. Sosiaalisen median käytön, kuntalaisaktiivisuuden ja yhteisöllisyyden lisääntyminen vaikuttavat myös työhömmme. TE25-uudistus vaikuttaa työhömmme valmistautuessamme Te-palveluiden (työvoimapalveluiden ja nykyisten TE-toimistojen elinkeinopalveluiden) siirtymiseen osaksi organisaatiotamme 1.1.2025.

Taloudelliset suhdanteet vaikuttavat merkittävästi toimialueen tulokseen maanmyyntivoittojen määrän muodossa. Vuonna 2022 maanmyyntivoitot ylittivät tavoitteet merkittävästi, mutta vuonna 2023 ollaan jäämässä merkittävästi tavoitteista asuntorakentamisen lauantumisen ja korkotason nousun vähentäessä investointialttiutta.

Toimialan kannalta keskeisiä lakeja on muutettu 2023. Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä astuu voimaan 1.1.2024 ja osin 2029 ja aiheuttaa mm. toiminnallisia muutoksia ja lisääntyviä koulutustarpeita. Rakentamislaki astuu voimaan 1.1.2025. Samassa yhteydessä hyväksyttiin muutos nykyiseen maankäyttö- ja rakennuslakiin, jossa säädetään alueidenkäytön tietojen digitaalisuudesta.

Ympäristönsuojelulainsäädännön vuosia jatkunut kokonaisuudistus sekä palveluiden sähköistämisvelvoite on aiheuttanut ja edelleen aiheuttaa työkuormaa ja osaamisen haasteita. Kaupungille on tulossa myös ilmastosuunnitelman laadintavelvoite. Luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen liittyvät tehtävät lisääntyvät.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Elinvoiman toimialan kannalta keskeisiä valtuustotason strategisia tavoitteita ovat väestönkehitys (+0,2%), kasvihuonekaasujen päästökehitys (-10%/v / 44ktCO₂-ekv/2030) ja maan keskiarvoa parempi työllisyyskehitys sekä kuluttajahintaindeksiä parempi yritys- ja tuloverokehitys.

Näitä tavoitteita edistetään usealla merkittävällä toiminnan painopisteellä. Kaupunki on tehnyt varaussopimuksen Asuntomessujen järjestämisestä Kokon alueella 2027, Jokikylän

toimiessa oheiskohteena. Tavoitteena on 2024 solmia Suomen asuntomessujen kanssa yhteistyösopimus messujen järjestämisestä.

Asemanseudun kehittämisellä on keskeinen vaikutus Riihimäen asukaslukutavoitteen toteutumiseen. Asemanseudulla on meneillään useita strategisia hankkeita, joiden toteuttamiseen toimiala osallistuu keskeisesti. Näitä ovat Voimalan kehittämishanke, Hyvinvointialueen sotekeskushanke, HAMK:n kampushanke, Veturitallien korttelin kaavoitushanke sekä Jokikylän alueen tonttien markkinointi alueen kaavan tultua lainvoimaiseksi. Tämä tehdään ensisijaisesti tontinluovutuskilpailujen muodossa.

Riihimäen merkitystä kulttuurikaupunkina edistetään kehittämällä Lasimuseon merkitystä kaupungille Lasikaupunki brändäyksen avulla ja satsataan Lasimuseon markkinointiin. 2024 on myös uuden museokeskuksen käynnistymisvuosi, kun ensimmäinen Taidemuseon ja Kaupunginmuseon yhteisnäyttely avautuu. Samalla satsataan uusiin avustusmuotoihin joilla tuodaan kaupungille näkyvyyttä taide- ja kulttuurikaupunkina. Ratainsinöörin Talo (Öllerinkatu 3) avautuu 2024 yhdistysten ja kulttuuritapahtumien käyttöön.

Asiakastytyväisyyden merkitystä on korostettu elinvoiman toimialalla lisäämällä asiakastytyväisyystutkimusten tekoa

Taulukko 26 Elinvoiman toimialan valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoite-taso
Asemanseudun kärkihankkeiden edistäminen	Julkisten rakennushankkeiden (Hyvinvointialue, HAMK, Voimala) edistäminen.	Hankesuunnittelu käynnistynyt / ei käynnistynyt	ei ole käynnistynyt / on käynnistynyt
	Jokikylän 1. tontinluovutuskilpailun toteuttaminen	Tontinluovutuskilpailun toteutuminen	ei / on toteutunut

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtö- taso /tavoite- taso
Maanhankinta, kaa- voitus ja tonttimyynti etenevät 0,2% väestö- kasvutavoitteen mu- kaisesti	Maanhankinnan toteutus (neuvottelut maanomis- tajien kanssa, lunastuk- set)	Hankitut maankäy- tön toteutusohjel- man mukaiset maa- alueet	pinta-ala yh- teensä 23,73 ha/ 48 ha
	Asemakaavojen laatimi- nen	Kokonmäen (mahd. asuntomessualue) asemakaava hyväk- sytty	ei hyväksytty / hyväksytty
	Yleiskaavan laatiminen	Yleiskaavan 2050 ehdotus asetettu nähtäville	ei nähtävillä / nähtävillä
	Asuntomessut	Sopimus messujen järjestämisestä tehty/ ei tehty	tehty / ei tehty
	Tonttien markkinointi ja myynti	Tontinluovutukset (asuminen ja elin- keino)	AO 24 kpl, AR 2 kpl, AK 3 kpl, Yritystontit 521 t€ (2022) /AO 10, AR 2, Yritys- tonttien myynti- tulo 1,6 M€

Henkilöstösuunnitelma

Taulukko 27 Elinvoiman toimialan henkilöstön kokonaismäärän kehitys

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Henkilöstö	57	54	78	87	149	148

Huom! 1.1.2023 aloittanut Etelä-Hämeen Ympäristöterveys osana toimialuetta, ja 1.1.2024 alkaen luvussa mukana hallinto- ja konserni toimialalta siirtynyt paikkatieto (4 henkilöä). Luvuissa on mukana TE-palvelujen henkilöstömäärä, joka on 60 henkilöä 1.1.2025 alkaen.

Taulukko 28: Elinvoimalautakuntaan nähden sitovat tavoitteet:

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtö- taso /tavoite- taso
Ympäristöterveys tu- tuksi	Esittelyvideo, mediatie- dottamisen kehittämi- nen, osallistuminen ylei- sötapahtumiin	Toimenpiteet toteu- tettu	Esittelyvideo ei/kyllä Mediatiedotteet 0/10 kpl Yleisötapahtu- mat 0/1 kpl
Ympäristönsuojelun valvonta ja edistämi- nen	Ympäristönsuojelun toi- mintasuunnitelman 2024 laadinta ja suunnitelman toteutumisen seuranta	Toimintasuunni- telma laadittu ja to- teutettu	ei/kyllä
	Valvontaohjelman 2024 laadinta ja ohjelman to- teutus	Valvontaohjelma laadittu ja toteutettu	ei/kyllä
	Riihimäen kaupungin ym- päristöraportin 2023 laa- dinta	Ympäristöraportti laadittu	ei /kyllä
Kiinnostavan kult- tuuri- ja tapahtuma- tarjonnan lisääminen	Ratainsinöörin talon kult- tuuritapahtumakäytön käynnistäminen	Kulttuuritapahtu- mien määrä Ratain- sinöörin talossa	0/4
	Tapahtumien järjestämi- nen	Tapahtumien luku- määrä ja kävijämää- rät	30 (2022) / 35 19585 (2022) /22000
	Museoiden kävijämäärän kasvattaminen	Museoiden kävijä- määrä	53790 (2022) / 62000
Hyvä asiakastytyväisyys	Säännölliset vastuu- aluekohtaiset asiakastyty- väisyysmittaukset. Laajen- netaan mittauksia niille vas- tuualueille, joilla niitä ei ole aiemmin tehty.	Asiakastytyväisyyden taso	4-5 / 4-5

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtö- taso /tavoite- taso
	Asiakaslähtöiset toimintata- vat	Rakennuslupien käsit- telyaika	max 5 viikkoa / max 5 viikkoa

TOIMIALA

ELINVOIMA

VASTUUALUE

Elinvoiman hallinto

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Elinvoiman hallinto					
TOIMINTATUOTOT	24 302	22 500	22 500	3 800	-83,11%
Maksutuotot	21 000	22 000	22 000	3 500	-84,09%
Tuet ja avustukset	3 302	500	500	300	-40,00%
Muut toimintatuotot					
TOIMINTAKULUT	-171 781	-230 500	-230 500	-344 000	49,24%
Henkilöstökulut	-116 982	-129 700	-129 700	-135 000	4,09%
Palvelujen ostot	-45 422	-94 700	-94 700	-202 100	113,41%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 504	-1 400	-1 400	-2 300	64,29%
Avustukset	-500				
Muut toimintakulut	-6 373	-4 700	-4 700	-4 600	-2,13%
TOIMINTAKATE	-147 479	-208 000	-208 000	-340 200	63,56%
VUOSIKATE	-147 479	-208 000	-208 000	-340 200	63,56%
TILIKAUDEN TULOS	-147 479	-208 000	-208 000	-340 200	63,56%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-147 479	-208 000	-208 000	-340 200	63,56%

Toiminnan kuvaus

Elinvoiman hallinto sisältää elinvoiman hanketoiminnan, asumisen kehittämisen, elinkeinojen kehittämisen sekä elinvoimalautakunnan kuluja ja elinvoiman toimialueen yhteisiä kuluja.

Toimintaympäristö

Toimintaympäristönmuutokset on esitelty toimialan kohdalla.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Elinvoiman hallinnon toiminnan keskeiset muutokset ovat seudullisen matkailutoiminnan operointiin tehdyn matkailusopimuksen operointi, joka lisää ostopalveluita 60.000 euroa

vuodessa, sekä Riihimäen asuntomessujen 2027 valmistelun aktivointi, johon on varattu 100.000 euroa.

Elinvoiman hallinnon strategiset painopisteet ja tavoitteet 2024 sisältävät asemanseudun julkisten investointien edistämisen hankesuunnitteluvaiheeseen sekä asuntomessujen yhteistyösopimuksen solmimisen 2024.

Järjestely, jossa Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy on ostanut toimitusjohtajan palveluita elinvoiman hallinnosta, on päättymässä ja vähentää tuloja noin 20.000 euroa.

Henkilöstösuunnitelma

	2023	2024	2025	2026
Henkilöstö	2	2	2	2

TOIMIALA

ELINVOIMA

VASTUUALUE

Kulttuuripalvelut

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Kulttuuripalvelut					
TOIMINTATUOTOT	62 773	10 700	10 700	11 100	3,74%
Myyntituotot	50	500	500	500	0,00%
Maksutuotot	117				
Tuet ja avustukset	15 749	200	200	600	200,00%
Muut toimintatuotot	46 857	10 000	10 000	10 000	0,00%
TOIMINTAKULUT	-768 449	-835 700	-835 700	-879 900	5,29%
Henkilöstökulut	-128 169	-160 800	-160 800	-145 400	-9,58%
Palvelujen ostot	-127 941	-102 800	-102 800	-105 900	3,02%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 987	-8 100	-8 100	-9 700	19,75%
Avustukset	-427 053	-407 000	-407 000	-419 000	2,95%
Muut toimintakulut	-75 300	-157 000	-157 000	-199 900	27,32%
TOIMINTAKATE	-705 676	-825 000	-825 000	-868 800	5,31%
VUOSIKATE	-705 676	-825 000	-825 000	-868 800	5,31%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-32 974				
Suunnitelman mukaiset poistot	-32 974				
TILIKAUDEN TULOS	-738 650	-825 000	-825 000	-868 800	5,31%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-738 650	-825 000	-825 000	-868 800	5,31%

Toiminnan kuvaus

Kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden vastuualue toteuttaa strategiaa Vastustamaton vartin kaupunki -painopisteen teemoissa. Se tuottaa saavutettavaa taidetta ja kulttuuria kaupunkilaisten iloksi ja hyvinvoinnin tueksi. Tapahtumilla tuetaan yhteisöllisyyttä ja osallisuutta ja tuodaan elämää ja elinvoimaa kaupunkiin. Tapahtumateemoilla vaalitaan paikallishistoriaa, luodaan uusia perinteitä ja kasvatetaan kotikaupunkijuuria. Kulttuurin jättämä muistijälki liittyy yksilön osaksi yhteisöä ja vahvistaa paikallisidentiteettiä. Julkisen taiteen tuottamisella tuetaan viihtyisän kaupunkiympäristön rakentamista. Taiteen ja kulttuurin avulla luodaan mielenkiintoisia kohtaamisia, kasvatetaan luovuutta, empatiaa ja tunneälyä.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Tavoitteena on jatkaa kaupunkitapahtumien tuottamista kaupunkilaisten toiveiden mukaisesti ja osallistaa eri kohderyhmien edustajia kulttuuri- ja taidetuotantojen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Mittarina on tapahtumien määrä ja niiden yleisömäärä. Lähtökohtaisesti kaikki hankkeet ovat yhteistyöhankkeita.

Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut pyrkii alkavan vuoden aikana vakiinnuttamaan Ratainsinöörin Talon (Öllerinkatu 3) kulttuuritapahtumien, -klubien ja -foorumien paikkana. Vastuualueen omat toimitilat muuttavat Ratamestarin taloon 2024 aikana.

Jatkossa pyritään nostamaan esiin voimakkaammin myös kulttuurin hyvinvointivaikutuksia ja parantamaan kulttuurin saavutettavuutta kulttuurihyvinvointisuunnitelman avulla. Kulttuurihyvinvointisuunnitelman laatimista jatketaan ja tavoitteena on sen valmistuminen ja käyttöönotto 2024 aikana.

Kulttuurin vuosittain jaettavia avustuksia pyritään selkeyttämään ja parantamaan ottamalla käyttöön uusia avustusmuotoja. Avustusten rooli paikallisen ja ammattimaisen kulttuurituotannon tukemisessa on tärkeä. Uuden avustussäännön myötä uusia avustusmuotoja on jo ollut joltain osin käytössä. Näitä ovat tapahtumajärjestämisen avustus ja asunto-osakeyhtiöille suunnattu avustus julkisen taiteen osalta. Nyt edellä mainittujen avustusten summat on katettu kulttuurin tuottamisen käyttötaloudesta. Tästä syystä avustuksiin esitetään 27 300 euron lisäystä, siten että avustussäännön jo sisältämiin avustuksiin korotetaan kiinteät avustussummat.

Kulttuuritoiminnan avustuksiin tehtävän lisäyksen tarkempi jakautuminen eri avustusten välillä jätetään Kulttuurin vastuualueen ja Elinvoimalautakunnan käsiteltäväksi sekä päätettäväksi.

Eri avustusmuotoja tarvitaan niiden eri kohdennusten takia. Kaupungin kannalta apurahojen avulla tuhannet kaupunkilaiset saavat kulttuurialojen sisältöjä itse tekemällä tai katsojana ja osallistujana. Tämä mahdollistuu kulttuuriyhdistysten vuosittaisella toiminnalla, jonka tärkeä ylläpitäjä on myös kaupungin myöntämät avustukset.

Henkilöstösuunnitelma

Tärkeä asia on henkilöstön työssä jaksamisen edellytysten parantaminen. Siihen päästään joko työmäärää eli tapahtumia ja palveluja vähentämällä tai työntekijäresurssia lisäämällä. Nykyisellä resurssilla ei ole mahdollista ylittää tämän vuoden tavoitteeseen 35 tapahtumaan, esitetään tapahtumatuotannon ja kulttuurin viestinnän vahvistamiseksi yhtä uutta kokoaikaista vakituista työntekijää.

Taulukko 29: Kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden tunnusluvut

Kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden järjestämät tapahtumat ja tilaisuudet				
tapahtumien lukumäärä	18	30	35	35
kävijöiden lukumäärä	1 034	19 585	22 000	22 000
kulttuuripolkutapahtumien lukumäärä	104	103	115	115
kävijöiden lukumäärä	3 638	3 249	6 000	6000
Tunnettuus (tavoite 4<)			4 - 5	4-5
Asiakastytyväisyys (tavoite 4<)			4 - 5	4-5
Hyvinvointisuunnitelma valmis			on / ei	on

TOIMIALA

ELINVOIMA

VASTUUALUE

Museopalvelut

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Museopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	391 872	285 200	285 200	383 000	34,29%
Myyntituotot	110 824	95 000	95 000	105 000	10,53%
Maksutuotot	192 437	113 400	113 400	201 200	77,43%
Tuet ja avustukset	39 979	34 100	34 100	29 100	-14,66%
Muut toimintatuotot	48 632	42 700	42 700	47 700	11,71%
TOIMINTAKULUT	-2 246 092	-2 528 000	-2 528 000	-2 502 300	-1,02%
Henkilöstökulut	-912 912	-1 108 700	-1 108 700	-1 045 200	-5,73%
Palvelujen ostot	-258 892	-331 700	-331 700	-354 400	6,84%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-172 083	-122 100	-122 100	-101 700	-16,71%
Muut toimintakulut	-902 206	-965 500	-965 500	-1 001 000	3,68%
TOIMINTAKATE	-1 854 221	-2 242 800	-2 242 800	-2 119 300	-5,51%
VUOSIKATE	-1 854 221	-2 242 800	-2 242 800	-2 119 300	-5,51%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-33 291	-20 000	-20 000	-18 900	-5,50%
Suunnitelman mukaiset poistot	-33 291	-20 000	-20 000	-18 900	-5,50%
TILIKAUDEN TULOS	-1 887 511	-2 262 800	-2 262 800	-2 138 200	-5,51%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 887 511	-2 262 800	-2 262 800	-2 138 200	-5,51%

Toiminnan kuvaus

Museopalveluiden vastuualue vastaa museolain perusteella tuotetuista palveluista. Lain mukaan museotoiminnan tarkoituksena on kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen tallentaminen, säilyttäminen, esittäminen ja elämysten tarjoaminen, aineistoja ja muita sisältyä koskevan tutkimuksen edistäminen, hyödyntäminen ja niiden saatavuuden, saavutettavuuden ja käytön edistäminen sekä yleisötyö, vuorovaikutus, opetuksen ja kasvatuksen edistäminen.

Vastuualueeseen kuuluvat Riihimäen kaupungin museot -yksikkö (Riihimäen kaupungin museo ja Riihimäen taidemuseo) ja Suomen lasimuseo. Riihimäen kaupungin museon tehtävänä on tallentaa, säilyttää, tutkia ja esitellä riihimäkeläisten sekä Karjalan Antrean pitäjän evakkojen aineellista ja henkistä kulttuuriperintöä. Riihimäen taidemuseo on perustettu esittelemään, tallentamaan ja tutkimaan valtakunnallisesti merkittävää 2000 teosta käsittävää Wähäjärvi-taidekokoelmaa.

Suomen lasimuseo toimii lasialan valtakunnallisena vastuumuseona ja museolain mukaan sen tehtävänä on erikoisalaansa liittyen toteuttaa valtakunnallista museotoimintaa, kehittää ja edistää kulttuuriperintötyötä sekä museo- ja sidosryhmäyhteistyötä, toimia kulttuuriperinnön valtakunnallisena asiantuntijana sekä ylläpitää ja edistää kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta sekä alan kansainvälisiä verkostoja.

Toimintaympäristö

Alueelliset väestömäärien muutokset (alenemiset) eivät vaikuta museoiden kävijämääriin. Määrät eivät ole riippuvaisia pelkästään Kanta-Hämeen alueen väestötilanteesta. Museoiden kävijät tulevat maantieteellisesti laajemmalta alueelta. Väestörakenteen muutoksella ei myöskään ole museotoiminnan kannalta nähtävissä merkittäviä seurauksia. Väestökehityksen osalta huomioidaan museoiden rooli palveluntarjoajana ikääntyvälle väestönosalle muun muassa palvelujen saavutettavuuden ja yleisötyön kehittämisen avulla. Toisaalta lapsille ja nuorille kohdennettavat palvelut ovat edelleen museoissa tehtävän pedagogisen työn keskiössä: Paikalliset lapset ja nuoret pääsevät maksutta museoihin ja opastetuille kierroksille, näyttelyihin ja tapahtumiin liittyvää toimintaa ja oppimateriaaleja on läpi vuoden tarjolla sekä museoissa että niiden verkkosivuilla, lapsille on oma kulttuurilauantaitapahtumakonsepti ja kulttuuripolku takaa edes kerran vuodessa jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuuden kulttuurikokemukseen ja oman alueen kulttuuriperintöön tutustumiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö tulee marraskuussa 2023 vahvistamaan museoiden rahoitussuunnitelman henkilötyövuosien määrän suhteen vuosille 2024 - 2027. Valtakunnallisten vastuumuseoiden rahoitus myönnetään samassa yhteydessä valtionosuuden euromääräisenä ja harkinnanvaraisena korotuksena. Suomen lasimuseo on laatinut rahoitukseen kytkeytyvän nelivuotissuunnitelman, joka on neuvoteltu Museoviraston kanssa toukokuussa.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Vastustamaton vartin kaupunki:

Museopalvelut toteuttavat monipuolista taide-, kulttuuriperintö-, ja muotoilukasvatusta sekä muita aihealueisiinsa liittyviä yleisöpalveluita. Vaikuttavuuttaan museot seuraavat esimerkiksi vuosittaisen kävijä- ja osallistujamääriensä avulla. Museot panostavat laatupainotteiseen asiakaspalveluun ja asiakaslähtöisyyteen, jota mitataan palveluihin liittyvän asiakastyytyväisyyden tason avulla.

Riihimäen kaupunginmuseon toimintavuosi 2024 on tavanomaisesta poikkeava, koska muutto Riihimäen taidemuseon tilojen yhteyteen jatkuu. Museon toiminta keskittyy kokonaisuutensa turvallisesta ja asianmukaiseen siirtoon. Näyttelytoiminta uudessa sijainnissa on käynnistynyt jo vuoden 2023 puolella. Riihimäen taidemuseon rakennuksessa tehtävässä

remontissa huomioidaan taidemuseon näyttelykalenteri ja tilamuutokset pyritään tekemään siten, että ne eivät häiritse museoiden toimintaa. Kaupunginmuseon kokoelman siirto edellyttää suunnitelman mukaista henkilöresurssia ja tuottaa 37.300 € kuluja vielä vuonna 2024 (muutto ja kokoelmien siirto, perusnäyttelyiden rakentaminen ja kaupungin kokoelmien siirtyminen taidemuseolle). Vuonna 2024 avautuu ensimmäinen Taidemuseon ja Kaupunginmuseon yhteisnäyttely sekä osa Kaupunginmuseon perusnäyttelyistä. Riihimäen taidemuseolle on laadittu kehittämissuunnitelma vuosille 2022 - 2026. Suunnitelman tarkoituksena on nostaa museon vuosittainen kävijämäärä 15 000 - 20 000 kävijään vuodessa. Suunnitelma edellyttää, että taidemuseon rahoitusta lisätään 50 000 eurolla vuodessa. Panostusta on hyvä jatkaa, varsinkin kun uusi museokonsepti tarvitsee näkyvyyttä.

Suomen lasimuseon näkyvyys ja lasiin liittyvä valtakunnallinen kiinnostus on lisääntynyt viime vuosina merkittävästi. Museolla ei ole markkinointibudjettia ja on näkyvyytensä suhteen täysin median tekemän toimituksellisen sisällön varassa. Näkyvyys medioissa on suoraan verrannollinen kävijämäärän kanssa. Suomen lasimuseolle olisi tarkoituksenmukaista myöntää rahoitusta (50 000 euroa) toimenpiteisiin näkyvyyden lisäämiseksi. Kaupungissa on käynnistetty kehityshanke, jossa Suomen lasimuseoon ja lasiin liittyvää kiinnostusta hyödynnetään kaupungin brändäyksessä. Museon oma työ näkyvyytensä edistämiseksi tukee myös kaupunkitasoista tekemistä.

Henkilöstösuunnitelma

Museopalveluiden vastuualueella eläköitymiset ovat pitkälti jo tapahtuneet. Niiden myötä tehtävänkuvia on tarkasteltu ja muutettu paremmin vastaamaan tulevaisuuden tarpeita. Ostopalveluina hankitaan jatkossakin sellaisia palveluita, joita omalla henkilökunnalla ei voida osaamis- tai resurssivajeen vuoksi tuottaa. Riihimäen kaupungin museot -yksikössä tarve on jatkuva, koska vakituinen henkilökunta ei riitä museon asiakaspalvelun ylläpitoon eikä näyttelyiden rakentamiseen.

Taulukko 30 Suomen lasimuseo tunnusluvut

Suomen lasimuseo	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kävijät, Suomen lasimuseo	22 664	31 443	35 000	45 000
Kävijät muualla (kiertonäyttelyt yms.)*	0	6 646	25 000	20 000

Suomen lasimuseo	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Näyttelyt Riihimäellä	9	9	9	6
Oheisohjelmiin ja tapahtumiin osallistuneiden määrä	(7 599)		10 000	11 000
Asiakastyytyväisyys (tavoite 4<)			4 - 5	4-5

*Vuoteen 2022 saakka ilmoitettu vain ulkomaille pidetyt näyttelyt

Taulukko 31 Riihimäen kaupungin museot – yksikön tunnusluvut

Riihimäen kaupungin museot	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kävijät				
Riihimäen kaupungin museot				17 000
Riihimäen kaupunginmuseo	0**)	8 158	10 000	
Riihimäen taidemuseo	6 729	14 189	15 000	
Näyttelyt				
Riihimäen kaupungin museot				6
Riihimäen kaupunginmuseo	2	3	2	2
Riihimäen taidemuseo	3	3	4	4
Oheisohjelmiin osallistuneiden määrä				
Riihimäen kaupungin museot				1 500
Riihimäen kaupunginmuseo	2 606		3 000	
Riihimäen taidemuseo			1000	
Asiakastyytyväisyys				
Riihimäen kaupungin museot				4-5
Riihimäen kaupunginmuseo			4 - 5	
Riihimäen taidemuseo			4 - 5	

**Riihimäen kaupunginmuseo oli suljettu yleisöltä vuoden 2021 kokoelmien inventoinnin vuoksi. Kaupunginmuseon näyttelytoimintaa oli järjestetty Riihimäen taidemuseossa (kävijämäärät sisältyvät taidemuseon kävijöihin) sekä kaupunginmuseon piha-alueella ulkonäyttelyinä. Kulttuuripolkutoimintaa järjestettiin Rautatienpuistossa opastettuina kävelykierroksina.

TOIMIALA

ELINVOIMA

VASTUUALUE

Kaavoitus

Kaavoitusyksikkö	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
TOIMINTATUOTOT	35 219	40 700	40 700	36 900	-9,34%
Myyntituotot	3 326				
Maksutuotot	29 679	39 000	39 000	36 000	-7,69%
Tuet ja avustukset	2 214	1 700	1 700	900	-47,06%
Muut toimintatuotot					
TOIMINTAKULUT	-594 234	-1 016 800	-1 016 800	-998 400	-1,81%
Henkilöstökulut	-463 250	-621 200	-621 200	-606 100	-2,43%
Palvelujen ostot	-117 395	-370 600	-370 600	-367 000	-0,97%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-952	-10 200	-10 200	-10 200	0,00%
Muut toimintakulut	-12 637	-14 800	-14 800	-15 100	2,03%
TOIMINTAKATE	-559 014	-976 100	-976 100	-961 500	-1,50%
VUOSIKATE	-559 014	-976 100	-976 100	-961 500	-1,50%
TILIKAUDEN TULOS	-559 014	-976 100	-976 100	-961 500	-1,50%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-559 014	-976 100	-976 100	-961 500	-1,50%

Toiminnan kuvaus

Kaavoituksen vastuualue vastaa maankäytön kehittämisestä, yleiskaavoituksesta, asema-kaavoituksesta, kaupunkikuvasta, kaupunkikuvan laadusta, seudullisesta suunnitteluyhteistyöstä, maisemasuunnittelusta, rakentamisen ohjauksesta ja liikenteen yleissuunnittelusta sekä osallistuu strategiseen sijainninohjaukseen ja hankekehittämiseen. Lisäksi kaavoituksen vastuualue valmistelee ja käsittelee poikkeamispäätökset ja suunnittelutarvetkaisu. Kaavoituksen vastuualueen toimintaa ohjaa maankäyttö- ja rakennuslaki sekä -asetus.

Toimintaympäristö

Kaavoituksen toimintaan vaikuttavat meneillään olevat laajat yhteiskunnalliset ilmiöt, kuten ilmastonmuutos, aluerakenteen erilaistuminen, väestökehitys, kaupungistuminen, digitalisaatio, liikkumisen murros ja siirtyminen puhtaan energian käyttöön. Meneillään oleva maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) kokonaisuudistus rakentamislaki ja alueidenkäyttölaiksi sekä laiksi rakennetun ympäristön tietojärjestelmistä vastaa edellä mainittuihin muutostekijöihin ja tarkoittaa kaavoituksen vastuualueella lisääntyvää koulutustarvetta. Koulutus- ja perehdyttämistarvetta lisää myös muutokset henkilöstössä.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Kaavoituksella luodaan edellytyksiä kaupungin väkiluvun kasvulle ja elinkeinoelämän kehittymiselle. Kaavoittamalla uusia asumisen mahdollisuuksia hyvin saavutettavissa olevista,

vetovoimaisista sijainneista mahdollistetaan RakasRiksu2035-strategian mukaiset tavoitteet asukasluvun kasvattamisesta. Kaavoituksella huolehditaan RakasRiksu2035-strategian Kestävän kasvun yhteisö -teeman tavoitteiden vaatimasta yhdyskuntarakenteesta ja luodaan maankäytön suunnittelun osalta edellytyksiä Vastustamattoman vartin kaupunkiteeman päämäärille.

Sitovana toiminnallisena tavoitteena talousarviokaudelle on Kokonrinteen asemakaavan hyväksymiskäsittely viimeistään kesäkuussa 2024 sekä yleiskaavan 2050 ehdotuksen hyväksyminen nähtäville vuoden 2024 loppuun mennessä.

Kaavoituksen toimintaa ohjelmoidaan vuosittain laadittavassa kaavoituskatsauksessa, joka valmistellaan kaupunginhallituksen hyväksymiskäsittelyyn ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Ennen hyväksymiskäsittelyä elinvoimalautakunnalle varataan mahdollisuus ottaa kantaa kaavoituskatsauksen sisältöön.

Henkilöstösuunnitelma

Kaavoituksella on ollut jo useamman vuoden haasteita uuden, osaavan henkilöstön saataavuudessa. Kaavoituksen yhdeksästä vakanssista on elokuussa 2023 täytettynä viisi. Työmarkkinoilla on vaivannut jo pitkään pulaa osaavista kaavoittajista ja se on heijastunut avoinna olleisiin rekrytointeihin ja näkynyt henkilöstön vaihtuvuutena myös Riihimäellä. Henkilöstön määrän vuoksi kaavoituksen työn alla olevia hankkeita joudutaan edelleen priorisoimaan ja kaikkien tavoitteiden saavuttaminen on haastavaa nykyisellä henkilöstömäärällä. Tavoitteena on nostaa henkilöstömäärä kahdeksaan vuoden 2024 aikana.

TOIMIALA

ELINVOIMA

VASTUUALUE

Maankäyttö

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Maankäyttö					
TOIMINTATUOTOT	3 989 908	3 098 900	3 098 900	3 056 700	-1,36%
Myyntituotot	44 294	25 000	25 000	133 700	434,80%
Maksutuotot	157 159	111 000	111 000	111 000	0,00%
Tuet ja avustukset	3 430	2 900	2 900	2 000	-31,03%
Muut toimintatuotot	3 785 024	2 960 000	2 960 000	2 810 000	-5,07%
TOIMINTAKULUT	-1 017 452	-1 251 600	-1 251 600	-1 630 900	30,31%
Henkilöstökulut	-706 402	-826 800	-826 800	-1 044 200	26,29%
Palvelujen ostot	-206 526	-313 700	-313 700	-458 700	46,22%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 678	-32 800	-32 800	-48 300	47,26%
Avustukset	-1 669	-2 500	-2 500	-2 500	0,00%
Muut toimintakulut	-91 177	-75 800	-75 800	-77 200	1,85%
TOIMINTAKATE	2 972 455	1 847 300	1 847 300	1 425 800	-22,82%
VUOSIKATE	2 972 455	1 847 300	1 847 300	1 425 800	-22,82%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-680			-8 200	
Suunnitelman mukaiset poistot	-680			-8 200	
TILIKAUDEN TULOS	2 971 775	1 847 300	1 847 300	1 417 600	-23,26%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	2 971 775	1 847 300	1 847 300	1 417 600	-23,26%

Toiminnan kuvaus

Maankäytön vastuualue huolehtii kaupungin omistaman, rakentamattoman ja yleisenä alueena käyttöön ottamattoman maaomaisuuden käyttöön, ylläpitoon, hallintaan ja kehittämiseen, hankintaan ja luovuttamiseen kuuluvista tehtävistä. Lisäksi vastuualue vastaa kaupungin maastomittauksesta, kartastosta, osoitteista ja nimistön ylläpidosta sekä kiinteistörekisterinpidon mukaisista tehtävistä asemakaavoitetulla alueella. Vastuualue toimittaa myös verottajalle kiinteistöverotukseen liittyvää tietoa kiinteistöistä. Vuonna 2023 kaupungin paikkatietojen ja paikkatietojärjestelmän ylläpito siirrettiin osaksi maankäytön vastuualueen tehtäviä.

Toimintaympäristö

Maankäytön vastuualueen toimintaympäristöön kohdistuu nykyhetkessä sekä lähitulevaisuudessa merkittävää muutosta maankäyttöön, maankäytön ohjaukseen sekä paikkatietoihin kohdistuvien, laajojen lakimuutosten vuoksi. Kunnille paikkatietojen osalta on osoitettu Valtion suunnalta uusia tehtäviä, joiden vuoksi talousarviovuoden sekä sitä seuraavien suunnitelmavuosien osalta vastuualueeseen kohdistuu tarpeita henkilöstön osaami-

sen kasvattamiseen, ohjelmistouudistuksiin sekä jossakin määrin laitehankintoihin. Etenkin paikkatietojen tehtävien kasvu on huomattavaa Valtion ulottaessa digitalisaatiota sekä erilaisiin tietomalleihin pohjautuvaa toimintaa rakentamiseen, rakentamisen säätelyyn sekä kaavoitukseen. Palveluna paikkatietoa tarjotaan kaupungin kaikille toimialoille ja tehtäväkenttä on laaja.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Maankäytön vastuualueen keskeinen strateginen painopistealue on tonttien tuottaminen luovutettavaksi rakentamiseen ja käyttöön oikea-aikaisesti, oikealta sijainnilta sekä määrällisesti tarpeisiin vastaten. Näiltä osin on keskeistä toteuttaa riittävää maanhankintaa, jolla turvataan kaupungin kasvua keskipitkällä ja pitkällä aikajänteellä. Nyt hankittavat maa-alueet tarjoavat kaupungille kehityksen mahdollistavia tontteja 2020- ja 2030-lukujen taitteessa. Valmiiden asumisen ja työpaikkojen tonttien luovuttaminen on myös keskeisessä roolissa, kun tavoitellaan asukasmäärän kasvun toteutumista. Tonttien myynti ja vuokraus tarjoaa myös kaupungille tulovirtaa uusien alueiden hankintaan sekä kunnallisen infrastruktuurin toteuttamiseen ja ylläpitoon.

Kaupungin olemassa olevan maaomaisuuden kehittäminen on myös vastuualueen toiminnan keskiössä. Kaupungin omistama maaomaisuus on hankittu etenkin yleiskaavan voimaantuloa edeltävinä vuosina ja vuosikymmeninä enemmän ostetaan mistä saadaan -periaatteella, kuin kaupunkia suunnitelmallisesti kehittäen. Voidaankin karkeasti sanoa kaupungin maaomaisuuteen kuuluvan nykyisellään alueita, joille kaupungilla ei ole olemassa olevaa käyttötarvetta tai kehittämissuunnitelmaa. Tavoitteena on järkeistää kaupungin maan omistusta ja käsitellä kaupungin omistamia alueita sen mukaan, millainen rooli kullekin maa-alueelle nähdään kaupungin tulevaisuudessa. Tällä tavoitellaan tulevaisuudessa maaomaisuutta, jossa maata omistetaan koska omistamiseen on syy; maaomaisuuden käytön ja kehittämisen tehostaminen on yksikön alkaneen vuosikymmenen keskeisimpiä haasteita.

Paikkatietojen siirtyminen osaksi maankäytön vastuualuetta tarkoittaa myös strategista painopistettä; kaupungille osoitettujen tehtävien hoidossa yhä useammin korostuvat tieto sekä sen kohdistaminen. Kaupungin paikkatietopalveluita kehitetään suuntaan, joka tarjoaa yhä paremman tuen kaupungin perustoiminnoille sekä päätännässä tiedolla johtamiselle.

Henkilöstösuunnitelma

Maankäytön vastuualueen toiminnassa henkilöstöön kohdistuu tarve osaamisen kasvattamiselle muuttuvassa toimintaympäristössä jatkuvasti monipuolistuvan tehtäväkentän vuoksi. Tulevaisuuden maankäytön osaajan tulee hallita useita ohjelmistoja, tuntee alan lainsäädäntöä, olla monipuolinen asiakaspalvelija sekä talousosaaja.

Maankäytön vastuualueella ei tällä hetkellä ole näköpiirissä akuuttia tarvetta uusille vakansseille. Vuoden 2023 jälkimmäisellä puoliskolla odotetaan saatavan maaliin nykyisellään käynnissä olevat rekrytoinnit, jonka jälkeen painopiste siirtyy olemassa olevien tehtävien sekä henkilöstön kehittämiseen.

Vastuualue on viime vuosina uudistanut rakennettaan sekä työntekijöiden tehtäviä sekä tukenut henkilöstön mahdollisuutta kehittää osaamistaan kurssien sekä työ ohessa tapahtuvan opiskelun kautta. Kunta-alalla vallitsevan osaajapulaan on oman henkilöstön kehittäminen tarjonnut hyvän vaihtoehdon. Käynnissä olevat lainsäädännön muutokset edellyttävät vahvaa panostusta henkilöstön kouluttamiseen myös jatkossa.

Taulukko 32 Ennuste kaupungin tontinmyyntien tuotoista väestönkasvutavoite huomioiden

Kohteet ja tavoite 2024	Luovutus- määrä	Myyntitulo	Tasearvo	Myyntivoitto
Erillispientalotontit	10	300 000	60 000	240 000
Rivitalotontit	2	200 000	40 000	160 000
Kerrostalo tontit	0	0	0	0
Asuminen yhteensä	12	500 000	100 000	400 000
Elinkeinotontit	3	1 600 000	320 000	1 280 000
Kaikki yhteensä	15	2 100 000	420 000	1 680 000

TOIMIALA
VASTUUALUEELINVOIMA
Rakennusvalvonta

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Rakennusvalvonta					
TOIMINTATUOTOT	236 845	241 200	241 200	220 800	-8,46%
Maksutuotot	233 743	240 000	240 000	220 000	-8,33%
Tuet ja avustukset	1 239	1 200	1 200	800	-33,33%
Muut toimintatuotot	1 863				
TOIMINTAKULUT	-339 634	-346 600	-346 600	-434 700	25,42%
Henkilöstökulut	-293 052	-294 400	-294 400	-368 600	25,20%
Palvelujen ostot	-30 387	-39 100	-39 100	-52 600	34,53%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 890			-1 000	
Muut toimintakulut	-13 305	-13 100	-13 100	-12 500	-4,58%
TOIMINTAKATE	-102 789	-105 400	-105 400	-213 900	102,94%
VUOSIKATE	-102 789	-105 400	-105 400	-213 900	102,94%
TILIKAUDEN TULOS	-102 789	-105 400	-105 400	-213 900	102,94%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-102 789	-105 400	-105 400	-213 900	102,94%

Toiminnan kuvaus

Riihimäen kaupungin rakennusvalvonta ohjaa, neuvoo ja valvoo rakentamista.

Rakennusvalvonnan vastuualueella teemme rakennuslupa-asioiden valmistelutyön, päätöksenteon pääosin sekä rakennusaikaisen viranomaisvalvonnan. Rakennusvalvonnassa teemme myös rakennettaviin rakennuksiin liittyvää tilastointia ja arkistointityötä sekä vanhojen rakennusten tietojen ja piirustusten selvittämisen ja kopiointipalvelua.

Rakennusvalvonta suorittaa rakennusten kunnossapidon valvontaa ja rakennetun ympäristön hoidon valvontaa sekä katujen ja yleisten alueiden kunnossapidon ja puhtaanapidon valvontaa.

Riihimäen kaupungissa on noudatettava Riihimäen kaupungin rakennusjärjestyksen määräyksiä, ellei oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, asemakaavassa tai maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL) ole toisin määrätty. Lisäksi on huomioitava Riihimäen kaupungin ympäristönsuojelumääräykset.

Toimintaympäristö

Rakennusvalvonnan toimintaympäristöä ollaan tehostamassa ja suunnittelemassa maankäyttö- ja rakennuslain muutosten kautta sähköisten ohjelmistojen mahdollistamiin toimintatapoihin. Tästä on esimerkkinä lain muutostyössä voimakkaasti huomioitava digitalisaatio. MRL uudistuu Rakentamislaki 1.1.2025.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Rakennusjärjestys uudistettiin osittain ja se sai lainvoiman 14.6.2022. Rakennusjärjestyksen tuomat helpotukset lupajärjestelmiin sekä sähköisten toimintatapojen mahdollisimman kattava käyttöönottoaminen pilvipalvelujen kautta (luvan hakeminen, lupapäätökset, katselmukset, ohjaus ja neuvonta, käyttö- ja päätearkistot) sujuvoittavat asiakkaalle annettavaa palvelutuotantoa. Tästä hyvänä esimerkkinä on sähköinen arkistointi, joka saatiin käyttöön vuoden 2021 alussa. Osittain uudistetun rakennusjärjestyksen tuomat helpotukset tulevat vaikuttamaan lupien määrään ja tiputtamaan rakennusvalvonnan tuloja noin 3-4 %.

Teetäimme toistamiseen asiakastyytyväisyys kyselyn vuoden 2022 luvan hakijoille, pääsuunnittelijoille ja vastaaville työnjohtajille. Tulokset olivat parantuneet viime kerrasta, mikä oli tavoite. Tulokset olivat erinomaiset ja saimme niistä hyviä vinkkejä kehittää toimintaamme. Tavoitteenamme on pitää vähintään sama taso ja mahdollisuuksien valossa parantaa ja kehittää toimintaamme kaupungin strategian mukaisesti. Asiakastyytyväisyyskysely tullaan järjestämään joka vuosi.

Lainsäädännön jatkuva muuttuminen edellyttää yhä enemmän panostusta juridiseen osaamiseen. Tämä tarkoittaa mm. koulutus- ja asiantuntijapalvelumäärärahojen suurempaa tarvetta.

Lakisääteiselle viranomaistoimijalle ei voida asettaa liiketoiminnan kaltaista taloudellista tavoitetta. Nykyisen vakiintuneen toiminnan vuotuisilla toimintakatteilla voidaan mahdollistaa Riihimäen kaupungin strategian mukaista laadukasta palvelua. Asiakkailta palveluista perittävä hinta tulee olla selkeää, hyvin perusteltua ja kilpailukykyistä muihin kuntiin verrattuna. On muistettava, että aiemmin mainitusta lupamenettelyjen helpottamisesta seuraa palvelumaksun vähenemistä. Tehokas kustannusseuranta onkin järkevän toiminnan perusta. Mikäli rakennusvalvonnan toiminta katettaisiin täysimääräisesti rakennusvalvontamaksuilla, tulisi ko. maksuja korottaa n. 50 %.

Henkilöstösuunnitelma

Rakennusvalvonnalle tulevat vuodet ovat haasteellisia. Uusi laki tulee voimaan 1.1.2025 ja henkilöstöstä tulee eläköitymään kahden vuoden sisällä 3 henkilöä. Vuoden 2024 heinä-

kuussa tulee eläköitymään erityisasiantuntija ja hänen tilalleen tullaan rekrytoimaan rakennustarkastaja. Rekrytointi tulisi aloittaa jo vuoden 2023 lopussa ja hänen työnsä tulisi aloittaa jo vuoden 2024 alussa. Tällä pystyttäisiin valmistautumaan tulevan lain haasteisiin ja saisimme pidettyä palvelumme tason laadukkaana ja perehdyttää uusi rakennustarkastaja hyvissä ajoin ennen eläköitymistä. Talousarvioon palkkaaminen tuo noin 28 000,00 euron lisäyksen

Taulukko 33 Rakennusvalvonnan tunnusluvut

Rakennusvalvonnan tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Myönnettyt rakennus- ja toimenpideluvut	255	230	230	220

TOIMIALA

ELINVOIMA

VASTUUALUE

Ympäristönsuojelu

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Ympäristönsuojelu					
TOIMINTATUOTOT	26 035	33 100	33 100	25 800	-22,05%
Myyntituotot	455				
Maksutuotot	24 489	32 000	32 000	25 000	-21,88%
Tuet ja avustukset	1 091	1 100	1 100	800	-27,27%
TOIMINTAKULUT	-399 810	-526 700	-526 700	-546 100	3,68%
Henkilöstökulut	-325 124	-384 000	-384 000	-393 200	2,40%
Palvelujen ostot	-56 728	-115 200	-115 200	-125 900	9,29%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 337	-11 700	-11 700	-11 700	0,00%
Muut toimintakulut	-13 621	-15 800	-15 800	-15 300	-3,16%
TOIMINTAKATE	-373 775	-493 600	-493 600	-520 300	5,41%
VUOSIKATE	-373 775	-493 600	-493 600	-520 300	5,41%
TILIKAUDEN TULOS	-373 775	-493 600	-493 600	-520 300	5,41%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-373 775	-493 600	-493 600	-520 300	5,41%

Toiminnan kuvaus

Ympäristönsuojelun vastuualue huolehtii lakisääteisistä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä sekä mm. kaupungin ympäristönsuojelun strategisesta suunnittelusta ja kehittämisestä. Lakisääteiset tehtävät jakaantuvat kehittämis- ja edistämistehtäviin sekä lupa- ja valvontatehtäviin.

Toimintaympäristö

Ympäristönsuojelulainsäädännön vuosia jatkunut kokonaisuudistus sekä palveluiden sähköistämismääräys on aiheuttanut ja edelleen aiheuttaa työkuormaa ja osaamisen haasteita. Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien lisäksi ympäristönsuojelulle on Riihimäellä osoitettu kaupungin ympäristönsuojelun strategisesta suunnittelusta ja kehittämisestä huolehtiminen. Kaupungille on tulossa myös ilmastosuunnitelman laadintavelvoite. Luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen liittyvät tehtävät lisääntyvät ja edellyttävät kaupungilta asiantuntijuutta, jota tällä hetkellä Riihimäellä ei ole.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Ympäristönsuojelun toimintasuunnitelma vuodelle 2024 valmistellaan elinvoimalautakunnan hyväksyttäväksi. Toimintasuunnitelman toteutumista seurataan kvartaaliraportoinnin ja tilinpäätöksen yhteydessä, toteuma viedään tiedoksi elinvoimalautakunnalle.

YMPÄRISTÖNSUOJELUN LUVAT JA VALVONTA

Vuonna 2024 jatketaan ympäristövalvonnan sähköisen lupapalvelun käytön kehittämistä sekä sähköisen arkistoinnin käyttöönottoa yhteistyössä paikkatiedon sekä konserni- ja hallintopalveluiden kanssa. Valtion ympäristövalvonnan tietojärjestelmä YLVA saadaan käyttöön lainsäädännön edellyttämällä laajuudella laitosten valvonnassa ja raportoinnissa.

Ympäristövalvontaa hoidetaan suunnitelmallisesti ja riskiperusteisesti valvontasuunnitelman 2021–2025 ja vuosittaisen valvontaohjelman mukaisesti. Vuonna 2024 toteutetaan ranta-alueiden kiinteistöiden jätevesien käsittelyn valvontaprojekti sekä vaarallista jätettä tuottavien yritysten valvontaprojekti.

YMPÄRISTÖNSUOJELUN EDISTÄMINEN JA KEHITTÄMINEN

Kaupungin ympäristöpolitiikassa ja toimenpideohjelmassa määritellään tavoitteet ja toimet, joiden avulla kaupungin strategian mukainen tavoitetilä hiilineutraaliudesta ja pidemmällä tähtäimellä päästöttömyydestä, jätteettömyydestä ja luonnonvarojen kestävästä kulutuksesta saavutetaan. Ympäristönsuojelu koordinoi kaupunkiorganisaation ympäristötyötä. Ympäristöpolitiikan toteutumista seurataan tilinpäätöksen yhteydessä jaettavassa ympäristöraportissa, myös lukuisten mittareiden avulla.

Asukkaita aktivoidaan kestävään elämäntapaan ja ympäristöstä huolehtimiseen mm. osallistumalla FISU-kuntien yhteiseen kestävä kuluttamisen teemaan liittyvään hankkeeseen.

Vuoden 2024 aikana selvitetään Riihimäen hiilitase (hiilinielut ja varastot sekä päästöt) ympäristöpolitiikan tulevaa päivittämistä silmällä pitäen. Selvityksen tilaaminen edellyttää 10 000 euron lisämäärärahaa asiantuntijapalveluihin.

Hyvä ympäristön tila ja monimuotoinen luonto ovat asukkaiden hyvinvoinnin perusta ja edellytys. Ympäristötilaa sekä luonnonmonimuotoisuutta edistetään ja seurataan resurssien puitteissa. Vuonna 2024 toteutetaan Riihimäen järvien ja lampien vedenlaadun seurantatutkimus sekä selvitetään luonnonsuojeluohjelman 2. vaiheen kohteiden suojelumahdollisuudet. Luonnon monimuotoisuuden suunnitelmallinen edistäminen vaatisi koko kaupungin kattavan LUMO-ohjelman laadintaa ja työn koordinoitua ja seurantaa. Tämä työ voidaan käynnistää 2024, mikäli ympäristönsuojeluun saadaan uusi luonnonsuojelun asiantuntijan virka.

Henkilöstösuunnitelma

Ympäristönsuojelun henkilöresurssit ovat olleet pitkään jälkeenhäyneet, eivätkä ole vastanneet lisääntyneitä tehtäviä. Helpotusta lupa- ja valvontatehtäviin saatiin vuoden 2023 alussa kun ympäristönsuojeluun perustettiin uusi ympäristötarkastajan virka.

Myös ympäristönsuojelun lakisäätteiset kehittämis- ja edistämistehtävät ovat olleet pitkään aliresursoituneet ja edellyttävät lisäresurssia. Nykyinen yhden henkilön työpanos näihin tehtäviin on riittämätön. Myös luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen liittyvät tehtävät lisääntyvät ja edellyttävät kaupungilta asiantuntijuutta, jota tällä hetkellä Riihimäellä ei ole.

Ympäristönsuojelun vastualueen päällikön lähivuosina tapahtuvaan eläköitymiseen varaudutaan hyvissä ajoin. Mm. hiljaisen tiedon siirtämisestä huolehditaan, varaudutaan mahdollisiin työaikajärjestelyihin ja tehdään tarvittavat tehtäväkuvien tarkistukset. Muita eläköitymisiä ei ole tulossa.

TOIMIALA

ELINVOIMA

VASTUUALUE

Ympäristöterveydenhuolto

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Ympäristöterveydenhuolto					
TOIMINTATUOTOT		1 741 800	1 741 800	1 761 900	1,15%
Myyntituotot		436 000	436 000	1 547 800	255,00%
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset		1 305 800	1 305 800	214 100	-83,60%
TOIMINTAKULUT		-2 110 300	-2 110 300	-2 232 300	5,78%
Henkilöstökulut		-1 679 200	-1 679 200	-1 884 000	12,20%
Palvelujen ostot		-273 200	-273 200	-141 700	-48,13%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-26 100	-26 100	-26 400	1,15%
Muut toimintakulut		-131 800	-131 800	-180 200	36,72%
TOIMINTAKATE		-368 500	-368 500	-470 400	27,65%
VUOSIKATE		-368 500	-368 500	-470 400	27,65%
TILIKAUDEN TULOS		-368 500	-368 500	-470 400	27,65%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ		-368 500	-368 500	-470 400	27,65%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN		-368 500	-368 500	-470 400	27,65%

Toiminnan kuvaus

Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Tehtäviä hoitavat ympäristöterveydenhuollon viranhaltijat, tarkastajat ja eläinlääkärit.

Ympäristöterveydenhuollon tehtäviin kuuluvat terveydensuojelu-, elintarvike-, tupakka- ja lääkelain mukaiset tehtävät sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut. Kunnallinen eläinlääkintähuolto vastaa peruseläinlääkäripalveluiden ja ympäri-
vuorokautisen kiireellisen eläinlääkäriavun antamisesta alueellaan pysyvästi tai väliaikaisesti oleville hyöty- ja harraste-eläimille

Toimintaympäristön muutoksia

Vuoden 2023 alusta alkaen tehtävää on hoitanut yhdeksän kunnan muodostama yhteistoiminta-alue, Etelä-Hämeen ympäristöterveys, vastuukuntana Riihimäen kaupunki. Edellisellä hallituskaudella parlamentaarinen työryhmä esitti ympäristöterveydenhuollon siirtymistä v.2026 alkaen hyvinvointialueille. Uuden hallitusohjelman mukaan hyvinvointialueille ei säädettäisi siirrettäväksi lisää kuntien tehtäviä. Hallitus haluaa kuitenkin lisätä alueellisten ratkaisujen joustavuutta kuntien ja hyvinvointialueiden työnjaossa. Ympäristöterveydenhuollossa nykyistä laajemman alueellisen yhteistyön kehittämismahdollisuuksia tulisi

selvittää. Eläinlääkintähuollon osalta on tarpeen pohtia erityisesti eläinlääkäripäivystyksen toteutusmallia ja -aluetta.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/ 2023) vahvistettiin eduskunnassa keväällä 2023. Laki tulee voimaan vasta sen jälkeen, kun Euroopan komissio on hyväksynyt notifikaation, aikaisintaan vuonna 2024. Uudessa eläinlääkintähuoltolaissa kunnilla olevaa perustasoisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuuta on täsmennetty ja rajattu. Järjestämisvastuu kattaa jatkossa vain laissa yksilöidyt palvelut, joiden riittävä saatavuus on eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden turvaamiseksi välttämätöntä varmistaa koko maassa. Toiminta-alueemme mahdollisuudet järjestämisvelvoitteen ulkopuolisten palveluiden tarjoamiseen ja niiden kustannusvaikutukset tulee jatkossa selvittää.

Terveysvalvonnan erityislainsäädäntöön ei ole tulossa isoja muutoksia. Vuoden 2024 alussa voimaan tuleva uusi eläinten hyvinvointilaki vaikuttaa jonkin verran valvontaeläinlääkärien käytännön tehtäviin.

Ympäristöterveydenhuollon nykyinen valvontaohjelmakausi 2020–2024 päättyy ja paikalliset valvontayksiköt valmistelevat syksyn 2024 aikana omat toimialakohtaiset valvontasuunnitelmat Ruokaviraston ja Valviran yhdessä valmisteleman uuden valvontaohjelmakauden teemojen ja tavoitteiden pohjalta.

Toiminnan tavoitteet ja painopisteet

Ympäristöterveys tutuksi

Toiminnan siirryttyä laajalle alueelle ympäristöterveydenhuollon tehtävä ja merkitys jää helposti vieraaksi kuntalaisille ja toimijoille. Tavoitteena on lisätä näkyvyyttä mm. laatimalla Etelä-Hämeen ympäristöterveyden toiminnasta esittelyvideo verkkosivuille, ajankohtaisten asioiden säännöllisellä mediatiedottamisella sekä esittäytymällä paikallisissa yleisötapahtumissa.

Asiakastyytyväisyyskysely

Vuoden 2024 aikana toteutetaan asiakastyytyväisyyskysely terveysvalvonnassa ja eläinlääkintähuollossa.

Riskiperusteinen valvonta

Ympäristöterveydenhuollon suunnitelmallista ja riskiperusteista valvontaa hoidetaan ympäristöterveyden valtakunnallisen valvontavalvontaohjelman (2020–2024) sekä sen pohjalta laadittujen paikallisten valvontasuunnitelmien mukaisesti. Tavoitteena on, että suunnitelmallisten tarkastusten toteuma vuonna 2024 on toimialoittain vähintään 80 %.

Vuonna 2024 toteutetaan erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi kaksi kouluille ja päiväkodeille suunnattua valvonta-, ohjaus- ja neuvontaprojektia. Elintarvikevalvonnassa selvitetään keittolounaiden suolapitoisuuksia ja terveydensuojelussa huoneilman lämpöolosuhteita.

Henkilöstösuunnitelma

Ympäristöterveydenhuollon henkilöstön kokonaismäärään, 25,2 htv, ei ole tulossa muutoksia. Ensi sijainen tavoite on, että kaikki virat/toimet saataisiin täytettyä sekä osa-aikaisesta työskentelystä johtuva henkilöstövaje korvattua. Haasteena on erityisesti terveydensuojelun toimialalla pätevien ja alan kokemusta omaavien hakijoiden vähyys ja eläinlääkintähuollossa valtakunnallinen eläinlääkäripula. Eläinlääkintähuollossa varsinkin sijaisten saanti on vaikeutunut huomattavasti. Vuodelle 2024 esitetään määräraikaista 0,6htv:n lisäresurssia hoitamaan praktikoiden sijaisuuksia.

Ympäristöterveydenhuollossa on 1-1,5 vuoden sisällä eläköitymässä vastuualueen päällikkö sekä kaksi ympäristöterveystarkastajaa. Kaikki ovat työskennelleet organisaatiossa pitkään ja hiljaisen tiedon siirtämisestä huolehdittava. Virkojen täyttövaiheessa on mietittävä myös tarve tehtäväkuvien muutokselle.

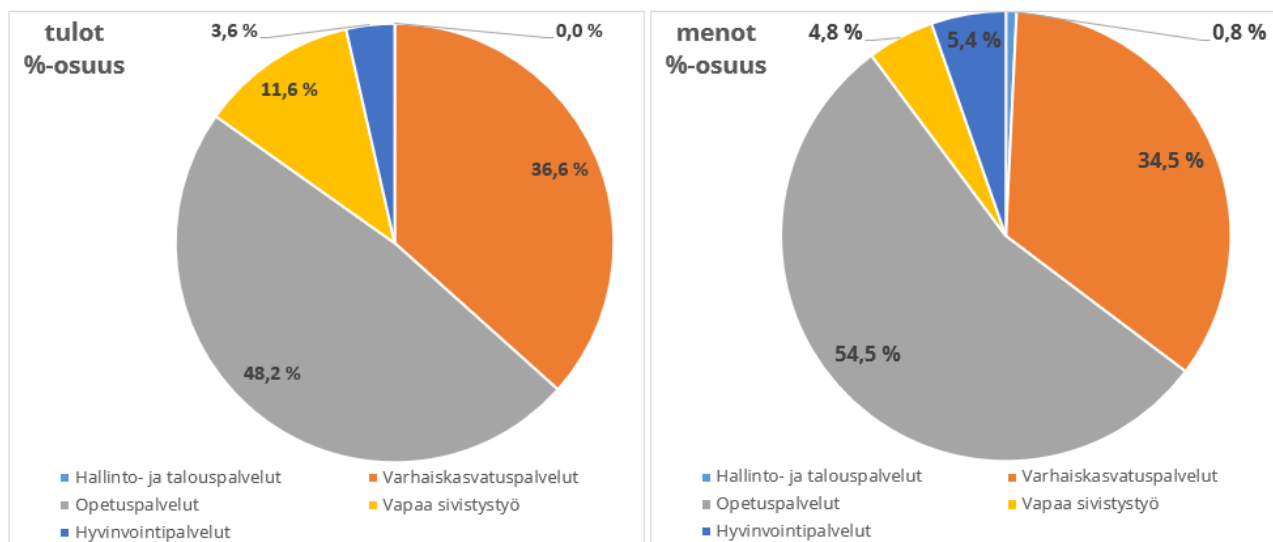
Taulukko 34 Suoritemäärätavoitteet

Suoritetavoitteet	Toteuma 6/2023	TA2023	TA 2024
Terveysvalvonta	613	2 200	1 600
Eläinlääkintähuolto	5 705	9 500	9 500
Ympäristöterveydenhuolto yhteensä	6 318	11 700	11 100

10.3 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala

Tuloslaskelma

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala					
TOIMINTATUOTOT	6 754 686	6 640 000	6 640 000	6 142 600	-7,49%
Myyntituotot	1 466 777	1 029 900	1 029 900	1 215 900	18,06%
Maksutuotot	1 805 894	2 087 600	2 087 600	1 708 500	-18,16%
Tuet ja avustukset	2 064 979	2 554 500	2 554 500	2 227 000	-12,82%
Muut toimintatuotot	1 417 036	968 000	968 000	991 200	2,40%
TOIMINTAKULUT	-55 472 280	-56 657 800	-56 709 200	-57 486 400	1,46%
Henkilöstökulut	-34 625 479	-35 394 200	-35 354 200	-36 803 600	3,98%
Palvelujen ostot	-8 568 560	-8 347 400	-8 388 800	-7 336 500	-12,11%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 283 584	-1 339 400	-1 389 400	-1 218 200	-9,05%
Avustukset	-1 772 589	-2 014 300	-2 014 300	-1 964 300	-2,48%
Muut toimintakulut	-9 222 068	-9 562 500	-9 562 500	-10 163 800	6,29%
TOIMINTAKATE	-48 717 594	-50 017 800	-50 069 200	-51 343 800	2,65%
VUOSIKATE	-48 717 594	-50 017 800	-50 069 200	-51 343 800	2,65%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-96 779	-50 500	-50 500	-57 900	14,65%
Suunnitelman mukaiset poistot	-96 779	-50 500	-50 500	-57 900	14,65%
TILIKAUDEN TULOS	-48 814 373	-50 068 300	-50 119 700	-51 401 700	2,66%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-48 814 373	-50 068 300	-50 119 700	-51 401 700	2,66%

Kuva 11 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan tulojen ja menojen osuudet vastuualueittain

Taulukko 35 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan vastuualueiden tulot ja menot sekä % osuudet

vastuualueet	Tulot	% osuus	Menot	% osuus	toimintakate
Hallinto- ja talouspalvelut	800	0,0 %	-439 400	0,8 %	-438 600
Varhaiskasvatuspalvelut	2 249 500	36,6 %	-19 837 800	34,5 %	-17 588 300
Opetuspalvelut	2 959 300	48,2 %	-31 351 800	54,5 %	-28 392 500
Vapaa sivistystyö	714 300	11,6 %	-2 774 500	4,8 %	-2 060 200
Hyvinvointipalvelut	218 700	3,6 %	-3 082 900	5,4 %	-2 864 200
Yhteensä	6 142 600	100,0 %	-57 486 400	100,0 %	-51 343 800

Toiminnan kuvaus

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala vastaa varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta, vapaasta sivistystyöstä, taiteen perusopetuksesta, nuorisopalveluista, kirjastopalveluista ja avoimista hyvinvointipalveluista. Palvelutuotannon ohella toimiala koordinoi kaupungin lakisääteiseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvää työtä.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala jakautuu viiteen vastuualueeseen: johtamisen, kehittämisen ja tuen vastuualue, varhaiskasvatuksen, opetuspalveluiden, hyvinvointipalveluiden sekä vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen vastuualueet.

Toimintaympäristö

Hallitusohjelman 2023 tavoitteena on varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen osalta varmistaa lasten riittävät perustiedot ja -taidot toisen asteen opintoihin. Tähän pyritään mm. yhtenäisellä oppimisen tuen ketjulla, ns. osaamistakuulla eli kunkin luokkatason vähimmäisosaamistason määrittelyllä, vakiinnuttamalla tasa-arvorahoitusten määrärahataso ja kasvattamalla perusopetuksen vähimmäistuntimäärää 2–3 vuosiviikkotunnilla erityisesti alakoulun vuosiluokilla. Hallituskaudella perusopetuksen vahvistamiseen on varauduttu 200 Me menolisäyksellä. Lukiokoulutusta vahvistetaan 10 Me:lla ja säätämällä opiskelijan oikeudesta tukiopetukseen. Hallitusohjelman mukaan kansallista lukutaitostrategiaa jatketaan, toteutetaan e-kirjojen lainauskorvaus, uudistetaan taiteen perusopetusta koskeva lainsäädäntö, panostetaan etsivään nuorisotyöhön ja nuorten työpajoihin ja lisätään harrastesetelin käyttöä kunnissa lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien laajenta-

miseksi. OKM:n valtionavustusten tasoa lasketaan asteittain. Kansalaisopistojen valtionosuus laskee vuoden 2023 tasosta 12,5 miljoonalla eurolla, mikä tarkoittanee noin 14 %:n leikkausta.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 -periaatepäätöksen mukaan (VN 2021) eriarvoisuuden vähentämisessä ja osallisuuden lisäämisessä tulee kiinnittää huomioita etenkin toimenpiteiden toteuttamiseen eri toimialojen yhteistyöllä sekä toimenpiteiden tarkkuuteen ja kohderyhmien tunnistamiseen. Esimerkiksi toimenpiteiden kohteena ei olisi nuoret ja iäkkäät yleensä, vaan nuoret koulupudokkaat tai liikkumattomat yli 75-vuotiaat.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa tarkoittaa edelleen mm. lasten varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, iltapäivätoiminnan ja valmistavan opetuksen sekä S2-opetuksen järjestämistä kaikilla kouluasteilla. Kuntalaisiksi siirtyvät ukrainalaiset kompensoivat osaltaan lasten ja nuorten ikäluokkien pienenemistä. Vuoden 2024 aikana Riihimäellä on vastaanottopalveluiden piirissä jatkuvasti yli 600 henkilöä, joista arviolta 50 tilapäistä suojelua saavaa lasta on tietyin edellytyksin oikeutettu varhaiskasvatukseen ja oppivelvollisuusiässä olevia on noin 150. Vuoden aikana Riihimäelle kuntalaisiksi siirtyy arviolta 300 uutta tilapäistä suojelua saavaa.

TE-palveluiden siirtyminen työllisyysalueiden vastuulle 1.1.2025 tarkoittanee myös nuorten palvelukokonaisuuden eli Ohjaamo-palveluiden, työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön asemoinnin uudelleen arviointia.

Lisätalousarviossa KV 20.3.2023 § 29 määritelty muutostekijät aiheuttavat kustannusvaiikutuksia edelleen 2024 talousarvioon seuraavasti: ukrainalaisten lasten varhaiskasvatuksesta -351.000 ja valmistavasta opetuksesta -532.000 euroa sekä Sote-toimialalta Sihteeritoimialalle siirtynyt Nuorten työpajatoiminta -240.000 euroa ja Öllerinkodin vuokra -26.400. Lisätalousarviossa KV 5.6.2023 § 52 hyväksytyt kaksitoista (12) koulunkäynninohjaajan vakanssia aiheuttavat 358.000 euron menoerän. Lisäksi palkkaratkaisun vaikutukset ovat sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalla 0,86 % kunta-alan keskimääräistä 4 % sopimuskorotusta suuremmat eli n. 25.600 euroa.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Säädöksistä tai palvelutarpeen muutoksista aiheutuvat euromääräiset muutokset tuotoissa ovat: varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksesta aiheutuva maksutuottojen lasku -400.000, hankkeiden valtionavustukset vähenevät arvioilta -240.000 ja OmaHämeelle tuotettava kehitysvammaisten aamu- ja iltapäivähoito erityishuoltopäätöksen mukaisesti +174.500 (huom. sama summa kulueränä). Säädösperusteiset muutokset kuluissa ovat: lastenhoitajien vakanssien asteittainen muutos sosionomiksi -30.000, kuntouttavan varhaiskasvatuksen ostopalvelu -33.000, tehostetun oppilaanohjauksen vakanssi -24.000 (huom. kevätlukukauden osalta palkkakustannukset huomioitava TA2025) ja luottamushenkilöiden kokouspalkkiot -7.000.

Strategian toimeenpanosta aiheutuvat suurimmat euromääräiset muutokset ovat: työnantajan pätevyitysmiskoulutukseen kohdennettava tuki varhaiskasvatuksen henkilöstölle -20.000 ja opetuspalveluihin -5.000 (katetaan nykyisistä koulutusmäärärahoista) ja digitaalistrategian laitehankinnat -15.700. Lisäksi toimialalla selvitetään mahdollisuuksia käynnistää Perhetalo. Toteutuessaan Perhetalo tarjoaisi lapsiperheille avoimen, kynnyksettömän kohtaamispaikan, hyvinvoinninohjausta, ryhmätoimintaa ja tukea vanhemmuuteen. Perhetalon toimintaa toteutetaan tiiviissä yhteistyössä laajan verkoston, erityisesti hyvinvointialueen kanssa. Perhetalon kustannusvaikutusten arviointi on vielä kesken, koska nykyisestä kiinteistökannasta ei vielä ole löytynyt käyttötarkoitukseen soveltuvaa tilaa.

Palveluiden laadun kehittämisestä aiheutuvana menolisäyksenä on hankekoordinaattorin resursointi -16.000. Vaikka yhteisövaikuttavuus on merkittävä laadullinen palveluiden kehittämisen kokonaisuus, siitä ei aiheudu lisäkustannuksia.

Muut euromääräiset muutokset tuotoissa ovat 7.000 maksu- ja vuokratuottojen kasvu hyvinvointipalveluissa ja vapaan sivistystyön vastuualueella. Varhaiskasvatuksen vastuualueen toimintakuluissa työvoiman vuokraukseen osoitettu määräraha on vuoden 2024 arvioissa siirretty vastuualueen henkilöstömenoihin. Muita kulujen muutostekijöitä ovat: varhaiskasvatuksen ravitsemuspalveluiden hinnankorotus -54.000 ja opetuspalveluiden -67.000 sekä yhdistysten tilan (ent. kaupunginmuseo) vuokratulot -36.000.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan valtuustoon nähden sitova tavoite on kaupunkilaisten terveyden ja hyvinvoinnin paraneminen ennaltaehkäisevän työn keinoin niin, että luodaan ja tuotetaan mahdollisuuksia asukkaiden hyvinvoinnille. Mittarina käytetään HYTE-kerrointa. Tämän lisäksi valtuustoon nähden sitovina tavoitteina esitetään neljää (4) tavoitetta ja niihin kytkettyjä toimenpiteitä sekä mittareita.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Vuonna 2022 Riihimäen hyte-kerroin oli noin 530 000 euroa. HYTE-kerroin muodostuu yhteensä 20 mittarista, joista kuusi perustuu toiminnan tuotoksiin ja 14 kunnan omaan tekemiseen. Ne myös mittaavat nykytilannetta.

Taulukko 36 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit.

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Edistämme hyvinvointia ja osallisuutta	Jokaisessa palveluyksikössä järjestetään vähintään yksi asiakastilaisuus. Hyvinvointisuunnitelmassa määritellään tavoitteet ja keinot, joiden toteutumista arvioidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa. Edistetään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja osallisuutta selvittämällä perhetalon perustamista Riihimäelle.	Toteutui / ei toteutunut HYTE-kerroin (0-100) Perhetalon selvitys on laadittu.	Toteutusta ei ole aloitettu 60/HYTE-kerroin on edellistä vuotta parempi. Ei tehty / tehty.
Kehitämme asukkaiden ja kaupungin henkilöstön tulevaisuuden taitoja	Panostamme digilukutaitojen sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen	Käynnistämme digilukutaidon opetuksen kirjaston ja	Ei käynnistetty / Käynnistetty

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
	tojen kehittämiseen läpi koulutuspolut (ml. henkilöstökoulutuksissa)	perusopetuksen yhteistyönä Kouluterveyskyselyn kiusaamiseen liittyvät kysymykset (Sotkanetin indikaattorit 4772–4774, 367, 383, 376, 4835) Henkilöstökyselyn työpaikkakäyttämiseen liittyvät kysymykset	Kouluterveyskyselyn tulokset (2021) / parempi kuin lähtötason arvot Edellisen henkilöstökyselyn työpaikkakäyttämiseen liittyvien kysymysten tulos (2022) / parempi kuin lähtötason arvot
Kehitämme asukkaiden ja kaupungin henkilöstön tulevaisuuden taitoja	Panostamme digilukutaitojen sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen läpi koulutuspolut (ml. henkilöstökoulutuksissa)	Kouluterveyskyselyn vuorovaikutustaitoihin liittyvät Sotkanetin indikaattorit (4831,329,338,347 sekä 354,358,362 ja 3828)	Kouluterveyskyselyn tulokset (2021) / parempi kuin lähtötason arvot
Laadukkaat palvelut	Asiakaskyselyt tehdään vastuualueittain	Asiakaskyselyt on tehty ja tulokset raportoitu.	Ei ole tehty / On tehty.

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
	Varmistamme opetuksen, ohjauksen ja tarvittavien tukitoimien avulla, että koko ikäluokka saa perusopetuksen ja toisen asteen päättötodistuksen	Oppilaat, jotka eivät saaneet perusopetuksen päättötodistusta, lukumäärä (oppilasmäärä)	2 (353) / 0 (n)
		Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 – 24 vuotiaat (Sotkanetin indikaattori 3219)	8,5 / valtakunnallinen keskiarvo (7,3)
	Otamme käyttöön yhteisövaikuttavuuden toimintamallin lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja pärjäämisen tukemiseksi	Toimintamalli on otettu käyttöön	Ei ole otettu käyttöön/ On otettu käyttöön (jokaisessa palveluyksiköissä)
Edistämme henkilöstön työssä jaksamista	Toteutamme hyvää johtamista	Johtaminen ja esihenkilötyö henkilöstökyselyssä	3,9 - 4,4 / yli 4
	Henkilöstöresurssien (määrä ja osaaminen) kohdentaminen ja varmistaminen (henkilömitoitukset, tehtäväkuvat, koulutus)	Hallinnan tunne työssä henkilöstökyselyssä	4,0 / yli 4
		Ei ole viime aikoina kokenut työuupumusta henkilöstökyselyssä	3,5 / yli 4

Henkilöstösuunnitelma

Taulukko 37 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan henkilöstön kokonaismäärän kehitys

Vuosi	2021	2022	09/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Henkilöstön määrä	752	774	746*	782	782	774

*tuntiopettajia ei ole huomioitu

TOIMIALA

SIVISTYS JA HYVINVOINTI

VASTUUALUE

Hallinto- ja tukipalvelut

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / TA 2024
Hallinto- ja talouspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	26 464	500	500	800	60,00%
Tuet ja avustukset	26 464	500	500	800	60,00%
TOIMINTAKULUT	-401 365	-635 400	-635 400	-439 400	-30,85%
Henkilöstökulut	-285 167	-478 500	-478 500	-281 200	-41,23%
Palvelujen ostot	-61 927	-121 700	-121 700	-123 000	1,07%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 527	-17 800	-17 800	-17 800	0,00%
Avustukset	-45 000				
Muut toimintakulut	-4 744	-17 400	-17 400	-17 400	0,00%
TOIMINTAKATE	-374 901	-634 900	-634 900	-438 600	-30,92%
VUOSIKATE	-374 901	-634 900	-634 900	-438 600	-30,92%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 980				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 980				
TILIKAUDEN TULOS	-377 881	-634 900	-634 900	-438 600	-30,92%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-377 881	-634 900	-634 900	-438 600	-30,92%

Toiminnan kuvaus

Vastuualue sisältää sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinto- ja tukipalvelut sekä kehittämistoiminnan.

Toimintaympäristön muutos

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset ovat hallitusohjelman muutoksiin valmistautuminen, palveluverkko- ja toimitilaohjelman mukaisten toimenpiteiden koordinointi sekä ukrainalaisten vastaanotto toimialan palveluihin.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Talous-, tieto-, henkilöstö- ja yleishallinnon sisäisten prosessien kehittäminen yhteistyössä Hallinto- ja konserni -toimialan kanssa. Sidosryhmäyhteistyö ja seuraavana Riihimäki kehitysohjelman toimenpiteiden edistäminen toimialalla. Toimialan digitaito -kokonaisuuden johtaminen ja koordinointi. Kaupungin hyvinvointisuunnitelman mukaisten toimenpiteiden kaupunkitason koordinointi.

Henkilöstösuunnitelma

Vastuualueen henkilöstömäärä on kolme (3), eikä siinä ole muutoksia.

TOIMIALA

SIVISTYS JA HYVINVOINTI

VASTUUALUE

Varhaiskasvatuspalvelut

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Varhaiskasvatuspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	2 982 005	2 582 400	2 582 400	2 249 500	-12,89%
Myyntituotot	74 867	35 900	35 900	210 400	486,07%
Maksutuotot	1 307 720	1 489 500	1 489 500	1 089 500	-26,85%
Tuet ja avustukset	442 115	337 100	337 100	204 000	-39,48%
Muut toimintatuotot	1 157 303	719 900	719 900	745 600	3,57%
TOIMINTAKULUT	-18 602 084	-18 646 800	-18 646 800	-19 837 800	6,39%
Henkilöstökulut	-12 034 272	-11 807 200	-11 807 200	-13 471 100	14,09%
Palvelujen ostot	-2 738 996	-2 692 300	-2 692 300	-2 186 100	-18,80%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-120 358	-157 400	-157 400	-157 400	0,00%
Avustukset	-1 720 579	-1 960 000	-1 960 000	-1 910 000	-2,55%
Muut toimintakulut	-1 987 878	-2 029 900	-2 029 900	-2 113 200	4,10%
TOIMINTAKATE	-15 620 079	-16 064 400	-16 064 400	-17 588 300	9,49%
VUOSIKATE	-15 620 079	-16 064 400	-16 064 400	-17 588 300	9,49%
TILIKAUDEN TULOS	-15 620 079	-16 064 400	-16 064 400	-17 588 300	9,49%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-15 620 079	-16 064 400	-16 064 400	-17 588 300	9,49%

Varhaiskasvatus tuottaa palveluina kunnallista varhaiskasvatusta, esiopetusta, avointa varhaiskasvatusta, perusopetuksen iltapäivätoimintaa ja koululaisten kesätoimintaa. Lasten kotihoidontuen, lasten lakisääteisen yksityisen hoidon tuen ja lasten yksityisen hoidon tuen kuntalisän kustannukset ovat tulosalueen talousarviossa. Lakisääteisenä tehtävänä on myös yksityisen varhaiskasvatuksen valvonta. Perusopetukselle tuotetaan ostopalveluna koulunkäyntiohjaajapalvelut. Hyvinvointialue hankkii sopimukseen perustuen varhaiskasvatukselta ostopalveluna vammaisten oppilaiden aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä koulun loma-aikojen toimintaa.

Toimintaympäristö

Varhaiskasvatus varautuu tuottamaan turvattomista oloista tulleille lapsille hakemuksiin perustuen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen iltapäivätoiminnan palvelun. Kasvaneen hakijamäärä vuoksi 1.4.2023 avattiin Patastenmäen puukoulun tiloihin kaksi varhaiskasvatuksen ryhmää. Toiminnan kustannukset huomioitiin vuonna 2023 lisämäärärahana. Toiminta jatkuu myös vuonna 2024.

Huoltajat hakevat pääsääntöisesti lapsilleen varhaiskasvatuspaikkaa päiväkotitoiminnasta. Alle kolmevuotiaiden lasten päiväkodissa tuotettu varhaiskasvatus vaatii yli kolmevuotiaisiin lapsiin verrattuna lakisääteisen kasvattajien ja lasten välisen suhdeluvun vuoksi enemmän resurssia. Toimintavuoden aikana palvelun piiriin tulevat lapset ovat pääosin alle kolmevuotiaita. Varhaiskasvatuslaki edellyttää, että mahdollisuuksien mukaan varhaiskasvatus tarjotaan huoltajan toivomasta varhaiskasvatuksen toimintamuodosta.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki muuttui 1.3.2023. Muutos laski asiakasmaksutuloja, alennus kompensoidaan kaupungille yhteisöveron jako-osuuden kautta. Asiakasmaksutulojen alenema on huomioitu varhaiskasvatuksen vuoden 2024 talousarviossa.

Kehitysvammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminta ja koulun loma-aikojen hoidon järjestämiseen on vuonna 2024 varattu määräraha varhaiskasvatuksen talousarvioon. Menot laskutetaan täysimääräisesti hyvinvointialueelta. Vuoden 2024 osalta on arvioitu, että laskutettavan osuus on 174 500 euroa.

Vuoden 2023 talousarviossa työvoiman vuokraukseen osoitettu määräraha on vuoden 2024 arviossa siirretty vastuualueen henkilöstömenoihin.

Vuoden 2023 toteutumaan perustuen lakisääteiseen yksityisen hoidon tukeen varattua määrärahaa vähennetään 25 000 euroa ja yksityisen hoidon tuen kuntalisään varattua määrärahaa vähennetään 25 000 euroa.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Taulukko 38 Varhaiskasvatuksen vastuualueen lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtö- taso/tavoitetaso
Edistämme hyvinvointia ja osallisuutta	Varhaiskasvatuksen asiakkaat ovat mukana palveluiden kehittämisessä Kehitämme suomi toisena kielenä opetusta	Jokaisessa toimintayksikössä järjestetään huoltajille toiminnan kehittämiseen keskittyvää tilaisuus Jokaiseen päiväkotiin perustetaan suomi toisena kielenä kerho	Järjestetty vain osassa yksiköistä/ Vuonna 2024 kaikissa toimintayksiköissä vähintään yksi tilaisuus Osassa päiväkoteja kerho on toiminnassa/ Kerhot toiminnassa kaikissa päiväkodeissa vuonna 2024
Kehitämme asukkaiden ja kaupungin henkilöstön tulevaisuuden taitoja	Varhaiskasvatukseen laaditaan digitaalistrategia. Vahvistamme Uudet lukutaidot -kuvausten mukaisesti varhaiskasvatusikäisten digitaalista osaamista	Strategian valmistuminen Alle kolmevuotiaiden varhaiskasvatuksen digitalisaation hanke toteutuu suunnitellusti ja raportoidaan vuonna 2024	Digitaitostrategian laadinta on aloitettu/ Strategia valmistuu vuonna 2024. Hanke on aloitettu 2023/ Hanke valmistuu ja raportoidaan vuonna 2024
Laadukkaat palvelut	Vuoden 2024 varhaiskasvatuksen asiakaskyselyn toteuttaminen	Asiakaskyselyn tulos.	80 -90% vastauksista vuonna 2022 sijoittui tasolle neljä tai viisi (hyvin tai erinomainen) / Kyselyn tulos vähintään vuoden 2022 tasolla

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtö- taso/tavoitetaso
Edistämme henkilöstön työssäjaksamista	Jokaisessa yksikössä on laadittu henkilöstökyselyyn perustuva kehittämissuunnitelma	Kaupungin henkilöstökysely	Henkilöstökyselyn työhyvinvointia mittaavat kysymykset ovat samalla tai korkeammalla tasolla kuin vuonna 2023

Henkilöstösuunnitelma

Varhaiskasvatuslain muutos vaikuttaa päiväkotien henkilöstörakenteeseen. Lain siirtymäkausi päättyy 31.12.2029. Vuoden 2024 talousarviossa on varauduttu muuttamaan neljä varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tointa varhaiskasvatuksen sosionomin toimeksi. Muutokseen on varattu 40 000 euroa. Vakinaisen varhaiskasvatuksen henkilöstön kouluttautumisen tueksi on laadittu ohjelma, jonka tavoitteena on mahdollistaa tarvittavan kelpoisuuden saavuttaminen siirtymäkauden aikana. Ohjelman toteuttamiseen on varattu 20 000 euron määräraha.

Vuonna 2023 on lisämäärärahan turvin otettu 11 aiemmin hankerahoituksen kautta palkattua koulunkäyntiohjaajan tehtävää kaupungin oman rahoituksen piiriin. Vuoden 2024 talousarviossa vakansseille varataan koko vuotta koskien määräraha.

Neljään päiväkotiin palkataan vakituiseen tehtävään päiväkotiavustaja. Uudet vakanssit vahvistavat yksikön varhaiskasvatuksen laatua ja tukevat henkilöstön työhyvinvointia. Lisäys henkilöstökuluihin on 128 000 euroa.

Taulukko 39 Tunnusluvut

Lapsia varhaiskasvatuksen piirissä 31.12.	TP 2022	TA 2023	TA 2024
kunnallinen varhaiskasvatus (sisältää esiopetusikäisten lasten täydentävän varhaiskasvatuksen osuuden, ei avointa varhaiskasvatusta)	1020	1050	1050
Yksityisen hoidon tuen piirissä lapsia keskimäärin/kk	111	130	130
Lakisääteinen kotihoidon tuki (sisältää osittaisen hoidon tuen) lapsia keskimäärin/kk	318	400	370
Lapsia esiopetuksessa 31.12. * sisältää myös 5-vuotiaiden esiopetuskokeilun	302*	270	250
Lapsia iltapäivätoiminnassa 31.12.	226	270	260

TOIMIALA

SIVISTYS JA HYVINVOINTI

VASTUUALUE

Opetuspalvelut

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Opetuspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	2 924 294	3 137 100	3 137 100	2 959 300	-5,67%
Myyntituotot	1 328 325	931 000	931 000	931 000	0,00%
Maksutuotot	7 965				
Tuet ja avustukset	1 355 504	1 978 900	1 978 900	1 801 700	-8,95%
Muut toimintatuotot	232 500	227 200	227 200	226 600	-0,26%
TOIMINTAKULUT	-31 390 045	-31 668 400	-31 719 800	-31 351 800	-1,00%
Henkilöstökulut	-18 871 318	-19 642 900	-19 602 900	-19 274 600	-1,87%
Palvelujen ostot	-5 346 086	-4 571 100	-4 612 500	-4 330 900	-5,25%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-841 069	-830 700	-880 700	-719 300	-13,41%
Avustukset		-47 400	-47 400	-47 400	0,00%
Muut toimintakulut	-6 331 571	-6 576 300	-6 576 300	-6 979 600	6,13%
TOIMINTAKATE	-28 465 750	-28 531 300	-28 582 700	-28 392 500	-0,49%
VUOSIKATE	-28 465 750	-28 531 300	-28 582 700	-28 392 500	-0,49%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-83 825	-50 500	-50 500	-31 300	-38,02%
Suunnitelman mukaiset poistot	-83 825	-50 500	-50 500	-31 300	-38,02%
TILIKAUDEN TULOS	-28 549 575	-28 581 800	-28 633 200	-28 423 800	-0,55%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-28 549 575	-28 581 800	-28 633 200	-28 423 800	-0,55%

Toiminnan kuvaus

Perusopetus tuottaa 1-9. luokkien perusopetuspalveluita seitsemässä alakoulussa ja kolmessa yläkoulussa. Luokille 1-5 opetus järjestetään alakouluissa, ja oppilaat siirtyvät yläkouluun 6. luokalta lähtien. Musiikkipainotteista opetusta järjestetään Eteläisellä koululla sekä Harjunrinteen koululla.

Perusopetuksen palvelualueella toimii useita erityisryhmiä sekä vaativan erityisen tuen ryhmiä, jotka vastaavat erilaisiin oppilaiden tuen tarpeisiin. Erityisen tuen oppilaalle opetusta voidaan tarjota pienessä opetusryhmässä joko pitkäkestoisesti tai lyhyenä kuntouttavana jaksona hänen yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Yksi erityisryhmistä opiskelee Mäkikujan perhetukikeskuksen yhteydessä.

Sekä ala- että yläkoulujen yhteydessä toimii kolme valmistavan opetuksen ryhmää. Valmistavan opetuksen jälkeen oppilaat siirtyvät ikätasonsa mukaiseen opetusryhmään, missä heidän kotoutumistaan sekä suomenkielentaitonsa kehittymistä tuetaan edelleen.

Lisäksi perusopetus tuottaa koulukuljetuspalveluita oppilaille, jotka sitä tarvitsevat matkan pituuden, vaikeuden tai vaarallisuuden vuoksi tai terveydellisistä syistä.

Riihimäen lukio tuottaa monipuolisia lukiokoulutuspalveluja alueen nuorille. Opiskelijoita lukiossa on noin 500, minkä lisäksi vankilaopetuksen piirissä on lukion oppimäärän suorittajia noin 40 opiskelijaa.

Hyria koulutus Oy:n kahden tutkinnon suorittajat suorittavat lukio-opinnot Riihimäen lukiossa. Heitä on aineopiskelijoina noin 40. Riihimäen lukio ja Hyria koulutus Oy järjestävät yhteistyössä tutkintoon valmentavaa koulutusta eli TUVA-koulutusta opiskelijoille, jotka tarvitsevat valmentavaa koulutusta ennen toisen asteen opintoja tai joilla on perusopetuksen oppimäärän suorittaminen kesken.

Perusopetuksen hyvinvointityötä tukee muun muassa yhteistyö Suomen Icehearts ry:n sekä Näe hyvä mussa -hankkeen kanssa.

Toimintaympäristö

Perusopetuspalveluissa korostuu oppilaiden hyvinvoinnin ja osallisuuden tukeminen sekä tarve edistää kouluyhteisöön kiinnittymistä ja ajantasaisen tuen ja avun saantia. Näihin tarpeisiin vastataan muun muassa kehittämällä koulun toimintakulttuuria, vahvistamalla yleistä tukea, selkiyttämällä oppimisen tuen prosesseja sekä vahvistamalla monialaista yhteistyötä ottamalla käyttöön yhteisövaikuttavuuden toimintamalli. Myös lukiokoulutuksessa oppilaiden tuen ja opinto-ohjauksen tarpeen kasvu korostuu.

Perusopetuksessa koulupolkunsa aloittavien ikäluokkien oppilasmäärä pienenee vähitellen, mihin liittyy Haapahuhdan koulun toiminnan päättymisen 31.7.2023. Kaupunki muodostaa yhden oppilaaksiottoalueen, jotta aloittavista ensiluokkalaisten opetusryhmistä voidaan muodostaa mahdollisimman hyvän kokoiset.

Peltosaaren koulu toimii väistötiloissa Kalevantalossa, ja uuden Itäisen koulun hankesuunnitteluvaihe on käynnissä. Tavoitteena on, että Itäinen koulu voisi aloittaa toimintansa syksyllä 2026. Peltosaaren koulun ja tulevan itäisen koulun kehittämisessä on yhtenä tärkeänä tavoitteena segregaatiokehitykseen puuttuminen. Tämä tapahtuu hajauttamalla erityisryhmiä ja valmistavaa opetusta myös muihin kouluihin.

Yläkoulujen oppilasmäärät ovat suuret ja opetustilat ovat täynnä. Tilannetta hankaloittaa kesällä tapahtunut Harjunrinteen koulun vesivahinko, joka on tuonut tarpeen löytää joi-
tain opetustiloja koulun ulkopuolelta.

Maahanmuuttajaoppilaiden määrän kasvu on edellyttänyt henkilöstöresurssin lisääystä. Syksyllä 2023 perustettiin kuudes valmistavan opetuksen ryhmä. Tämän lisäksi myös yleisopetukseen integroituvien maahanmuuttajaoppilaiden kielitaidon ja opiskelun tukeminen vaatii resursointia. Koska valmistavan opetuksen organisointi ja oppilaiden kotoutuminen vaatii erityistä huomiota, maahanmuuttajaoppilaiden opiskelun koordinointiin on rekrytoitu henkilö uuteen työtehtävään syksyllä 2023.

Aiemmin runsas hankerahoitus on vähentynyt lukuvuonna 2023 - 2024 huomattavasti. Hallitusohjelma luo kuitenkin odotuksia perusopetuksen rahoituksen vahvistamisesta.

Edelleen on käynnissä useita pitkäkestoisia hankkeita, joiden talousseurantaa perusopetuksen hankkeiden koordinaattori edistää. Rahoituksellisesti suurimpina jatkuvat Koulutuksellisen tasa-arvon edistämishanke sekä hanke, joka pyrkii tasoittamaan koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutuksia esi- ja perusopetuksessa. Jengiytymistä ehkäisevän hankkeen kautta on rekrytoitu yläkouluille kaksi kouluvalmentajaa. Entuudestaan yläkouluilla on toiminut yksi kouluvalmentaja Kielitietoinen ohjaus ja tuki -hankkeen avulla. Suomen harrastamisen mallin mukainen harrastustoiminta, jonka tavoitteena on osallistaa entistä enemmän lapsia ja nuoria toiminnan suunnitteluun ja markkinointiin, jatkuu edelleen koordinaattorin organisoimana. Näe hyvä mussa -hanke on koettu hyväksi, mutta palvelu ei ole tavoittanut riittävästi lapsia ja nuoria ja siksi esitetään hankkeesta luopumista.

Taulukko 40 Perusopetuksen oppilasmäärä, tehostetun tai erityisen tuen oppilaiden määrä sekä ukrainalaisten oppilaiden määrä

Lukuvuosi	Oppilasmäärä	Tehostetun tai erityisen tuen oppilaiden määrä	Oppilaat, joiden kansalaisuus Ukraina
2023-2024	2947	24,5 %	88
2022-2023	3041	24 %	80
2021-2022	3003	23 %	-
2020-2021	3062	21 %	-

Taulukko 41 Ylioppilastutkinnon suorittaneet, lukion päättötodistuksen saaneet sekä 4. vuotta opiskelevien määrä – mikä on informaation arvo

Yo-tutkinnon suorittaneiden määrä	Yo-tutkinnon suorittaneiden määrä	Lukion päättötodistuksen saaneiden määrä	Lukion päättötodistuksen saaneiden määrä	4. vuotta opiskelevien määrä
12/2022	5/2023	12/2022	5/2023	8/2023
26	149	26	150	20

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Taulukko 42 Opetuspalveluiden vastuualueen lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso/tavoitetaso
Edistämme hyvinvointia ja osallisuutta	Edistämme ryhmän/luokan hyvää ilmapiiriä.	Luokan hyvinvointiprofiili tai muu vastaava mittaus	Luokat tai ryhmät eivät ole tehneet mitausta/ Luokat tai ryhmät ovat tehneet mittauksen

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtö- taso/tavoitetaso
	Pidämme Kiva koulu -ohjelman mukaiset oppitunnit tai pidämme säännöllisesti tunne- ja vuorovaikutustaitotunteja. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä koontuu säännöllisesti. Osallistumme yhteisövaikuttavuuden mallin koulutukseen. Edistämme oppilaskunnan aktiivisuutta ja aitoa vaikutusmahdollisuutta.	Kiva koulu -oppituntien / tunne- ja vuorovaikutustaitotuntien määrä Kokoontumiskertojen seuranta Koulutukseen osallistuneiden henkilöstön jäsenten määrä Oppilaskunnan itsearviointi	Toteutunut satunnaisesti/ Toteutunut kaikilla kouluilla Ei toteutunut/ Toteutunut Opettajien ja koulunkäynninohjaajien osallistumisprosentti 90. Itsearviointia ei ole tehty/ Itsearviointi on tehty. Kokemus aktiivisuudesta ja vaikutusmahdollisuuksista tasolla hyvä.
Kehitämme asukkaiden ja kaupungin henkilöstön tulevaisuuden taitoja	Osallistumme Lukeva koulu -malliin. (Kansallinen lukutaitostrategia 2030)	Koulutuksiin osallistumiset. Lukevan kulttuurin kehittämiseen liittyvät konkreettiset keinot.	Ei koulutuksiin osallistumista/ Koulutukseen osallistuvia jokaiselta koululta. Ei lukevan kulttuurin kehittämistoimia koululla./ Lukevan kulttuurin kehittämistoimia on tehty jokaisella koululla.

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtö- taso/tavoitetaso
	Huolehdimme luokkamme, koulumme ja lähiympäristömme siisteydestä ja viihtyvyydestä. Harjoittelemme kestävää elämäntapaa koulun arjessa.	Digitaitostrategia on laadittu. Ekoauditointi, Vihreä lippu -arviointi tai muu koulukohtainen arviointi oppilaita osallistaen.	Ei ole laadittu/ On laadittu Ei arviointia tai auditointia / Arviointi tai auditointi on tehty.
Laadukkaat palvelut	Huoltajakysely	Huoltajakyselyt on tehty ja raportoitu lautakunnalle	Kyselyä ei ole tehty./ Kysely on tehty ja vastaukset raportoitu lautakunnalle.
Edistämme henkilöstön työssäjaksamista	Sitoudumme yhteisiin pelisääntöihin sekä avoimeen ja kunnioittavaan vuorovaikutukseen. Edistämme iloa ja yhteisöllisyyttä arjessa. Järjestämme syksyllä ja keväällä ryhmäty- mis- ja virkistysil- tapäivän.	Henkilöstökysely Ryhmäytymis- ja virkistysil- tapäivien to- teutuminen	Henkilöstökyselyn tulokset ovat samalla tasolla tai korkeammalla kuin edellisenä vuonna. Ryhmäytymis- ja virkistysil- tapäiviä ei ole pidetty / Ryhmäty- mis- ja virkistysil- tapäivät on kirjattu lu- kuvuosisuunnitel- maan ja pidetty.

Henkilöstösuunnitelma

Vähitellen tapahtuvasta oppilasmäärän vähenemisestä huolimatta perusopetuksen henkilöstömäärä ei voi laskea samassa suhteessa. Osa oppilaista tarvitsee mahdollisuuden

opiskella pienemmässä opetusryhmässä, joissa voidaan huomioida yksilöllisen tuen tarpeet.

Hankerahoituksella voidaan tuoda arvokasta apua resursointiin, mutta ei ole kestävä ratkaisu käyttää hankerahoitusta vakinaisesti tarvittavien henkilöiden palkkaukseen. Myös oppilaat, jotka tarvitsevat laaja-alaisen erityisopettajan tukea, tulee huomioida. Yläkouluissa laaja-alaisen erityisopettajien vakansseja ei ole lainkaan. Tämä puute on tarpeen ottaa huomioon tulevissa talousarviosuunnitelmissa.

Erityisopettajien rekrytoinnissa pätevän henkilöstön saatavuus voi olla haastavaa. Tätä voimme edistää tukemalla oman opetushenkilöstön lisäkoulutusta, joka pätevoittää erityisopettajaksi.

Joidenkin erityisopettajien lisäksi hankerahoituksella on kustannettu yhden oppilaanohjaajan työpanos. Oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvä lakimuutos (Perusopetuslaki 11 a §) velvoittaa kuntia huomioimaan oppilaat, jotka tarvitsevat tehostettua opinto-ohjausta siirtyäkseen toiselle asteelle. Kunnat ovat syksystä 2021 alkaen saaneet korotettua valtionosuutta, joka on tarkoitus kohdentaa tehostettuun henkilökohtaiseen oppilaanohjaukseen. Arviolta 1/6 oppilaista tarvitsee tehostettua oppilaanohjausta. Näin ollen talousarviossa on tarpeen huomioida yhden opinto-ohjaajan vakanssin lisäksi.

Maahanmuuttajaoppilaiden määrän kasvu, tarve edistää kotoutumista sekä perusopetuksen hankkeiden hallinnan tarve on osoittanut, että tarvitsemme edelleen valmistavan opetuksen ja perusopetuksen hankkeiden koordinaattorin työpanosta. Tulevana talousarviovuonna on syytä varautua yhden valmistavan ryhmän lisäämiseen, mikä merkitsee yhden opettajan ja koulunkäynninopettajan resurssin huomiointia. Syksyllä 2024 yleisopetukseen siirtyy valmistavasta opetuksesta suuri joukko oppilaita, jotka tarvitsevat edelleen opinnoissaan tukea.

Kouluvalmentaja edistää työllään nuorten sitoutumista koulunkäyntiin ja toimii kouluympäristössä aikuisena, jolla on aikaa kuunnella ja keskustella. Kouluvalmentajan työnkuva

asettuu luontevasti osaksi yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä ja vahvistaa yhteistyötä nuorisopalveluiden sekä Ankkuri-toiminnan kanssa. Kouluvalmentajien työpanos rahoitetaan hankerahoituksella.

Taulukko 43 Henkilöstön määrän ennakkointi, perusopetus (luokanopettajat ja koulunkäyntiavustajat

Nimike	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028
Luokanopettajat	80	79-80	76-77	76-77	73-74
Aineenopettajat	55	55	55	54	54
Tuntiopettajat	13	12	12	10-11	9-10
Erityisopettajat	8,5	10,5	10,5	10,5	10,5
Erityisluokanopettajat	41	43	41	40	40
OPOt	3	4	4	4	4
Muut opettajat	3	2	2	2	1
Kk-ohjaajat	57	62	56	54	44
Rehtorit	10	10	10	10	9
Vahtimestarit	3	3	3	3	3
Koulusihteerit	5	5	5	5	5

Taulukko 44 Lukuvuosi 2023 - 2024, perusopetuksen hanketyöntekijät

Nimike	Henkilömäärä
Kouluvalmentajat	3
Opot	1
Erityisopettajat	7
Valmistavan opetuksen op. tai integrointia tukeva op.	3
Koulunkäynninohjaajat	9

Taulukko 45 Henkilöstön määrän ennakkointi, lukio

	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028
Aineenopettajat	30	30	30	30	30
Tuntiop. määräaikainen	1	1			
Erityisopettajat	1	1	1	1	1
OPO:t	2	2	2	2	2
Koulu- /oppilaitosvalment.	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Rehtori ja apulaisrehtori	2	2	2	2	2
Kk-ohjaajat	0	0	0	0	0
Vahtimestari	1	1	1	1	1
Koulusihteeri	1	1	1	1	1

Taulukko 46 Lukuvuosi 2023 - 2024, lukion hanketyöntekijät

Nimike	Henkilömäärä
Tuntiopettaja	1

TOIMIALA

SIVISTYS JA HYVINVOINTI

VASTUUALUE

Vapaa sivistystyö (kansalaisopisto) ja taiteen perusopetus (taidekoulu ja musiikkiopisto)

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Kansalaisopisto ja taiteen perusopetus					
TOIMINTATUOTOT	571 600	707 700	707 700	714 300	0,93%
Myyntituotot	61 525	61 500	61 500	73 000	18,70%
Maksutuotot	461 344	546 100	546 100	567 000	3,83%
Tuet ja avustukset	38 782	89 700	89 700	63 400	-29,32%
Muut toimintatuotot	9 949	10 400	10 400	10 900	4,81%
TOIMINTAKULUT	-2 664 728	-2 636 600	-2 636 600	-2 774 500	5,23%
Henkilöstökulut	-1 998 269	-1 968 000	-1 968 000	-2 097 700	6,59%
Palvelujen ostot	-175 624	-193 800	-193 800	-182 400	-5,88%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-77 138	-58 600	-58 600	-59 800	2,05%
Avustukset	-1 210	-1 000	-1 000	-1 000	0,00%
Muut toimintakulut	-412 486	-415 200	-415 200	-433 600	4,43%
TOIMINTAKATE	-2 093 127	-1 928 900	-1 928 900	-2 060 200	6,81%
VUOSIKATE	-2 093 127	-1 928 900	-1 928 900	-2 060 200	6,81%
TILIKAUDEN TULOS	-2 093 127	-1 928 900	-1 928 900	-2 060 200	6,81%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 093 127	-1 928 900	-1 928 900	-2 060 200	6,81%

Toiminnan kuvaus

Riihimäen kansalaisopiston tehtävänä on antaa opetusta noudattaen lakia vapaasta sivistystyöstä. Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Kansalaisopisto saa vuosittain keskimäärin 390 000 euroa tuntiperusteista valtionosuutta 7 700 vuosituntiin opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Riihimäen taidekoulu antaa laajan oppimäärän mukaista tasolta toiselle etenevää taiteen perusopetusta 6–18-vuotiaille lapsille ja nuorille sekä aikuisille. Taidekoulu toimii kansalaisopiston alaisuudessa erillisenä yksikkönä. Taidekoulussa on kuvataiteen ja käsityötaiteen linja. Opetuksen tehtävänä on luoda perustaa lasten ja nuorten henkiselle hyvinvoinnille, emotionaaliselle, esteettiselle ja eettiselle kasvulle sekä antaa edellytyksiä hakeutua taiteenalojen koulutukseen tai elinikäiseen taiteiden harrastamiseen.

Riihimäen musiikkiopiston tehtävänä on antaa taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaisesti. Opetuksen tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia, luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen ilmaisuun ja antaa mahdollisuudet musiikin elinikäiselle harrastamiselle sekä valmiudet hakeutua ammattiopintoihin. Opetusta annetaan Riihimäen lisäksi myös Lopen ja Hausjärven kunnissa. Musiikkiopisto saa toimintaansa vuosittain keskimäärin 732 000 euroa tuntiperusteista valtionosuutta 17 280 vuosituntiin opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Oppilaitosten opetus on laadukasta ja henkilökunnan vaihtuvuus on vähäistä. Oppilaitoksilla on yhteinen rehtori, joka vastaa lisäksi koko kaupungin taiteen perusopetuksen koordinoinnista (musiikki-, tanssi- ja teatteritaiteet). Rehtorin työtä auttavat hallinnossa kaksi apulaisrehtoria.

Toimintaympäristö

Vastuualueen oppilaitosten toimintaan ja talouteen vaikuttavat mm. alueen väestön ikärakenteen muuttuminen, erityisesti senioriväestön kasvu, sekä oppilaitosten opetussuunnitelmat. Strategiseksi tavoitteeksi asetetun oppilasmäärän ja toiminnan näkyvyyden kasvattaminen on haasteellista opetustilojen vähäisyyden ja osittaisen sopimattomuuden vuoksi. Ukrainan sodan vaikutus näkyy mm. opistojen tilojen yhteiskäytössä peruskoulujen kanssa sekä palvelujen ja energian hinnoissa.

Vuoden 2024 hallitusohjelmaneuvoittelusta saatujen tietojen mukaan kansalais- ja työväenopistojen valtionosuus laskisi vuoden 2023 tasosta vuoden 2024 alusta 12,5 miljoonalla eurolla, mikä tarkoittaisi käytännössä noin 14 %:n leikkausta.

Valtion erityisavustusta on saatu sekä kansalaisopiston että musiikkiopiston lukuvuoden 2023–2024 sekä syyslukukauden 2024 toimintaan yhteensä 28 400 euroa. Lisäksi Riihimäen kansalaisopisto on yhteistyökumppanina Lopen kansalaisopiston kanssa Hausjärven kansalaisopiston hallinnoimassa hankkeessa. Hankkeelle on myönnetty 15 100 euroa. Kaikkien avustusten Riihimäen omarahoitus on yhteensä 2 500 euroa.

Strategiset painopisteet

Opistojen ja taidekoulun laadukkaat palvelut kasvattavat Riihimäen vetovoimaisuutta, kilpailukyvykkyyttä sekä asukkaiden osaamista ja viihtyvyyttä. Toiminnan kehittämiseen osallistetaan opiskelijoita, oppilaita ja perheitä. Vähävaraisille oppilaille ja opiskelijoille tarjotaan vapaaoppilaspaikkoja ja maksualennusta. Varmistamme, että opiskelu on turvallista. Tarjoamme myös etäopiskelumahdollisuuden.

Opistoissa ja taidekoulussa noudatetaan kaupungin strategiaan perustuvaa vastuualueen strategiaa, hyväksyttyjä opetussuunnitelmia sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia. Huolehditaan vastuualueen oppilaitosten asiakkaiden ja henkilöstön osaamisen kehittämisestä ja hyvinvoinnista. Opistot hakevat toimintansa kehittämiseen säännöllisesti ulkopuolista rahoitusta. Oppilaitosten yhteistyöverkosto on hyvin laaja. Opistot ja taidekoulu tarjoavat kaupunkilaisille ja alueen asukkaille paljon kulttuuritapahtumia ja tilaisuuksia.

Taidekoulun opettajat osallistuvat robotikkakoulutuksiin ja aloitetaan yhteistyötä peruskoulujen robotikkaan erikoistuneiden opettajien kanssa. Kansalaisopistossa tarjotaan robotiikan luentoja aikuisille.

Vastuualueen oppilaitosten opetus edustaa kestävän kehityksen ajatusta kulttuurin ja perinteiden siirtämisellä eteenpäin sekä mahdollistamalla jatkuvan oppimisen. Opistot ja taidekoulu tarjoavat täydennyskoulutusta ja tilauskursseja sekä kaupungin henkilöstölle että asukkaille. Oppilaitosten opetussuunnitelmat päivitetään säännöllisesti ja tarjontaa muokataan muuttuneen palvelukysynnän mukaisesti.

Taulukko 47 Vastuualueen lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso/tavoitetaso
Edistämme hyvinvointia ja osallisuutta	Tarjoamme vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen opiskelun mahdollisuutta kaupunkilaisille.	Asukasmäärästä 15 % opiskelee opistoissa ja taidekoulussa.	Asukasmäärän 13 % => 15 %

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtö- taso/tavoitetaso
	Tarjoamme opiskelumahdollisuuksia myös vähävaraisille. Asukkaiden on mahdollista olla mukana palveluiden kehittämisessä Tapahtumien järjestäminen (vapaa pääsy)	Vapaaoppilaspaikkojen lukumäärä musiikkiopistossa ja taidekoulussa Oppilas- ja opiskelijakyselyt (toiveet) 1-2 krt/lukuvuosi Tapahtumien lukumäärä	Musiikkiopiston vapaaoppilaspäätökset 7 kpl => 15, taidekoulussa 3 kpl => 5 kpl Ei toteutunut / toteutunut 100 tapahtumaa => 130
Kehitämme asukkaiden ja kaupungin henkilöstön tulevaisuuden taitoja	Järjestämme osaamisperusteiset kurssit kansalaisopistossa. Laadimme vastuualuetta koskevan digitaitostrategian. Taidekoulun opettajat osallistuvat robotikkakoulutuksiin ja yhteistyö peruskoulujen robotikkaan erikoistuneiden opettajien kanssa aloitetaan. Kansalaisopistossa tarjotaan robotiikan luentoja aikuisille.	Osaamisperusteisten kurssien määrä kasvaa vuosittain vähintään 1 %. Digitaitostrategia on laadittu Hanke toteutuu suunnitellusti. Luentojen lukumäärä	Ei toteutunut / toteutunut Ei toteutunut / toteutunut Ei toteutunut / toteutunut 0 => 2 luentoa

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtö- taso/tavoitetaso
	Vastuualueen oppilaitosten opetus edustaa kestävän kehityksen ajatusta kulttuurin ja perinteiden siirtämisellä eteenpäin sekä mahdollistamalla jatkuvan oppimisen.	Kestävän kehityksen kurssien määrä vähintään 40/vuosi	30 kurssia => 40 kurssia
Laadukkaat palvelut	Asiakaskyselyt toteutetaan palveluyksiköittäin.	Asiakaskyselyt (palautteet) 1–2 krt/lu- kuvuosi.	Ei toteutunut / toteutunut
Edistämme henkilöstön työssäjaksamista	Henkilöstön perehdyttäminen	Intro perehdytysohjelman käyttö	Ei toteutunut / toteutunut

Henkilöstösuunnitelma

Kansalaisopiston, taidekoulun ja musiikkiopiston opetushenkilöstön määrä pysyy samana tulevien vuosien aikana. Oppilaitosten opetus perustuu opetussuunnitelmiin. Asukkaiden ikärakenteen muutokset eivät vaikuta negatiivisella tavalla palvelujen kysyntään. Henkilöstön osaamista kehitetään jatkuvasti ja työssäjaksamisesta huolehditaan mm. kuuntelemalla ja perehdyttämällä työntekijöitä.

Taulukko 48 Tunnusluvut

Riihimäen kansalaisopisto (vapaa sivistystyö)	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Opiskelijat (netto)	2952	3296	3300	3600
Opiskelijat (brutto)	5265	5865	4000	4500
Asiakastytyväisyys (1-5)			4	4,3
Myyntipalvelukurssien tunnit	336	324	330	350

Riihimäen kansalaisopisto (vapaa sivistystyö)	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Toteutuneet opetustunnit	6755	8115	8000	8500
Valtionosuustunnit	7719	7791	7626	
Valtionosuus (€, netto)	372587	392778	404428	
Henkilöstö				
• Opettajat	4	2	2	3
• Tuntiopettajat	80	81	80	82
• Muut (toimisto ja hallinto, vastuu- alueen yhteinen)	9	9	10	10

Vapaan sivistystyön VOS 2024: päätös on odotettavissa 11/2023

Taulukko 49 Tunnusluvut

Riihimäen taidekoulu (taiteen perusopetuksen yleinen ja laaja oppimäärä)	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Opiskelijat	183	192	240	240
• Lapset/nuoret	163	171	225	220
• Aikuiset	20	21	15	20
Opintoviikkoja	28	33	33	33
Toteutuneet opetustunnit	1700	1570	2240	2300
Henkilöstö				
• Opettajat	1	2	3	3
• Tuntiopettajat	8	6	5	3
• Muut (toimisto ja hallinto, vastuu- alueen yhteinen)	9	9	10	10

Taulukko 50 Tunnusluvut

Riihimäen musiikkiopisto (taiteen perusopetuksen laaja oppi- määrä)	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Opiskelijoita	668	670	640	730

Riihimäen musiikkiopisto (taiteen perusopetuksen laaja oppi- määrä)	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
• Yksilöopetuksessa	334	349	400	400
• Ryhmäopetuksessa	334	292	210	330
• Avoimessa opetuksessa	23	29	30	40
Toteutuneet opetustunnit	18 477	17 439	17 900	19 000
Valtionosuustunnit	17 280	17 280	17 280	
Valtionosuus (€, netto)	808 751	826 972	860 165	
Pidetyt konsertit ja tapahtumat	65	126	70	90
Henkilöstö (vakinaiset)				
• Opettajat	17	16	16	16
• Tuntiopettajat	15	19	18	18
• Muut (toimisto ja hallinto, vastuu- alueen yhteinen)	9	9	10	10

Taiteen perusopetuksen VOS yksikköhinta 2023: päätös on odotettavissa 11/2023

TOIMIALA

SIVISTYS JA HYVINVOINTI

VASTUUALUE

Hyvinvointipalvelut

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Hyvinvointipalvelut					
TOIMINTATUOTOT	250 322	212 300	212 300	218 700	3,01%
Myyntituotot	2 060	1 500	1 500	1 500	0,00%
Maksutuotot	28 864	52 000	52 000	52 000	0,00%
Tuet ja avustukset	202 114	148 300	148 300	157 100	5,93%
Muut toimintatuotot	17 284	10 500	10 500	8 100	-22,86%
TOIMINTAKULUT	-2 414 059	-3 070 600	-3 070 600	-3 082 900	0,40%
Henkilöstökulut	-1 436 453	-1 497 600	-1 497 600	-1 679 000	12,11%
Palvelujen ostot	-245 928	-768 500	-768 500	-514 100	-33,10%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-240 491	-274 900	-274 900	-263 900	-4,00%
Avustukset	-5 800	-5 900	-5 900	-5 900	0,00%
Muut toimintakulut	-485 388	-523 700	-523 700	-620 000	18,39%
TOIMINTAKATE	-2 163 737	-2 858 300	-2 858 300	-2 864 200	0,21%
VUOSIKATE	-2 163 737	-2 858 300	-2 858 300	-2 864 200	0,21%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 974			-26 600	
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 974			-26 600	
TILIKAUDEN TULOS	-2 173 711	-2 858 300	-2 858 300	-2 890 800	1,14%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 173 711	-2 858 300	-2 858 300	-2 890 800	1,14%

Toiminnan kuvaus

1.1.2023 aloittanut hyvinvointipalveluiden vastuualue koostuu nuorisopalveluista, kirjastopalveluista, sekä avoimista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluista eli kohtaamispaikka Riksulan toiminnoista, jotka ovat siirtyneet sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluista sivistyksen toimialalle Oma-Hämeen hyvinvointialueen aloitettua toimintansa.

Nuorisopalveluissa tehdään yhteisöllistä, kohdennettua ja yhteiskunnallista nuorisotyötä, toimintatiloina ovat nuorisotilat nuorisokeskus Monari ja Peltsin Clubi 2.0 ja työmuotoina myös erityis- etsivä- ja koulunuorisotyö. Kirjastopalveluissa keskeistä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, kohdata, edistää lukemista ja kirjallisuutta ja tarjota kaikille avoimet tilat oppimiseen, harrastamiseen ja työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Toimintatilana on Riihimäen kaupunginkirjasto. Avoimissa hyvinvointipalveluissa tehdään monipuolista seniorityötä sekä kaupunkilaisten hyvinvointia ja terveyttä edistävää työtä. Kohtaamispaikkana on Riksula ja työmuotoina myös senioripuistoilu, avoin senioritoiminta sekä vapaaehtoistoiminta.

Toimintaympäristö

Hyvinvointipalveluiden vastuualueella korostuu ennaltaehkäisevä toiminta, hyvinvoinnin ja terveyden sekä osallisuuden edistäminen sekä yhteinen toiminta hyvinvointialueen kanssa. Kohtaamisen tarve on kasvussa.

Nuorisopalveluissa mahdollistetaan nuorten hyvinvointia lisäämällä resursseja nuorisotyöhön. Nuorisopalveluiden talousarviossa näkyy myös ostopalveluina toteutettavat nuorten työpajatoiminta sekä Ohjaamo -palveluiden koordinointi.

Avoimet hyvinvointipalvelut ovat sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalla uusi palvelukokaisuus, jonka kustannuksia kasvattavat myös kaupungille jääneet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut. Avoimissa hyvinvointipalveluissa palvelutarve on selkeästi kasvanut, mikä tarkoittaa esimerkiksi ikääntyneiden kohdalla toimintakykyisyyden ja kotona pärjäämisen tukemista sekä vapaaehtoistoiminnan mahdollistamista.

Kirjastopalveluissa kuntien yhteisen e-kirjaston pitäisi aloittaa toimintansa 1.1.2024 ja on havaittu kasvava tarve digiohjaukselle sekä monipuolisten lukutaitojen edistämiseksi.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Taulukko 51 Hyvinvointipalveluiden vastuualueen lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso/tavoitetaso
Edistämme hyvinvointia ja osallisuutta	Tarjoamme avoimia kohtaamisen paikkoja eri ikäryhmille	Kohtaamispaikkojen kävijämäärät	Kävijämäärät pysyvät edellisvuoden tasolla tai nousevat
	Asukkaiden on mahdollista olla mukana palveluiden kehittämisessä	Jokaisessa palveluyksikössä järjestetään vähintään yksi asiakastilaisuus	Toteutusta ei ole aloitettu / kaikissa yksiköissä on järjestetty asiakastilaisuus

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtö- taso/tavoitetaso
	Vaikuttamistoimielinten ja -ryhmien kokoontumisia mahdollistetaan ja niiltä kysytään aktiivisesti näkemyksiä	Annettujen lausuntojen ja kannanottojen määrä	Lausuntoja ja kannanottoja on tehty muutamia
Kehitämme asukaiden ja kaupungin henkilöstön tulevaisuuden taitoja	Vahvistamme kuntalaisten arjen digiosaamista kaikissa ikäryhmissä järjestämällä kirjastossa, Riksulassa ja nuorisopalveluissa digiopastuksia ja tapahtumia	Toteutuneiden tapahtumien ja digiopastusten määrä	Toteutusta ei ole aloitettu / digiopastustilaisuuksia on järjestetty jokaisessa palveluyksikössä
	Vahvistamme varhaiskasvatusikäisten ja perusopetusikäisten digilukutaitoa yhteisessä digilukutaitohankkeessa	Hanke toteutuu suunnitellusti	Hanke ei toteudu / Hanke toteutuu suunnitellusti ja raportoidaan
	Laadimme vastuualuetta koskevan digitaitostrategian	Digitaitostrategia on laadittu	Toteutusta ei ole aloitettu / on laadittu
Laadukkaat palvelut	Asiakaskyselyt toteutetaan palveluyksiköittäin	Asiakaskyselyt on tehty ja raportoitu lautakunnalle	Toteutusta ei ole aloitettu / jokaisessa palveluyksikössä on toteutettu asiakaskysely
Edistämme henkilöstön työssäjaksamista	Jokaisessa yksikössä on laadittu henkilöstökyselyyn perustuva kehittämissuunnitelma	Henkilöstökyselyn tulokset ovat samalla tasolla tai korkeammalla kuin edellisenä vuonna	Henkilöstökyselyn tulokset 2023/2024

Henkilöstösuunnitelma

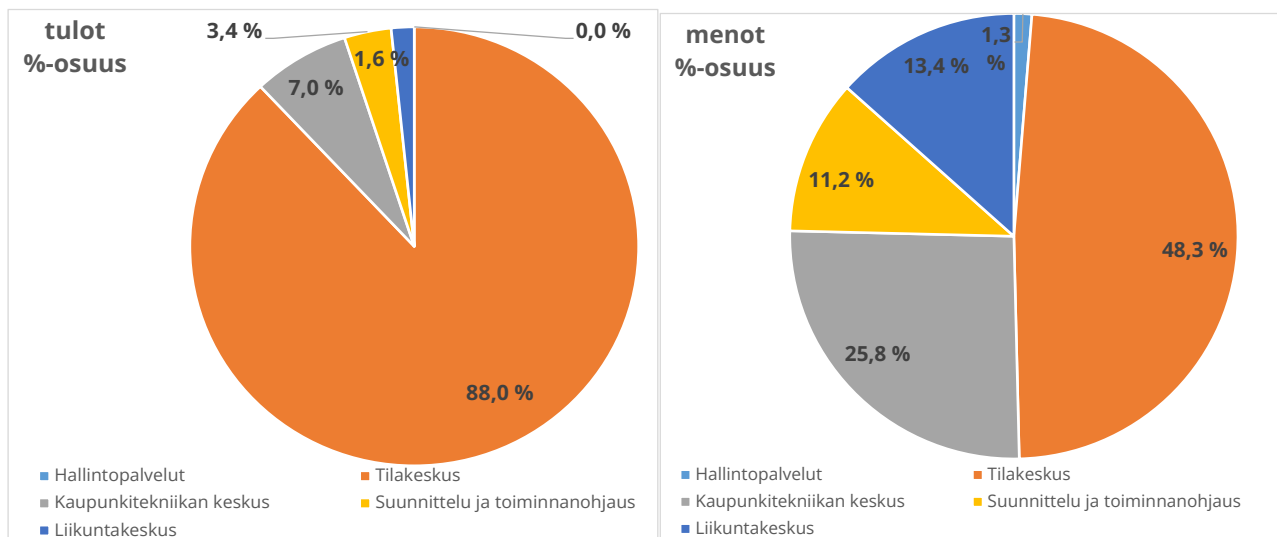
Hyvinvointipalveluiden vastuualueella nuorisopalveluiden henkilöstöresurssi pysyy samana. Avoimet hyvinvointipalvelut työllistää jatkossakin neljä henkilöä, jotka eivät aiemmin olleet sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalla. Kirjastopalveluissa henkilöstömäärä pysyy samana.

Taulukko 52 Tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kirjastopalvelut					
Kokonaislainaus	398 095	340 007	344 550	420 000	420 000
Fyysiset käynnit	132 133	88 599	135 410	160 000	160 000
E-kirjojen käyttökerrat	9580	9 019	8 903	11 000	11 000
Tapahtumat ja käyttäjäkoulutukset	210	67	216	380	400
Digiopastukset ja tapahtumat					
Taloudellisuus (Henkilöstökulut plus Kirjastoaineistokulut) / (Fyysiset käynnit plus Kokonaislainaus)	1,83	2,45	2,30	1,5	2,0
Nuorisopalvelut					
Monarin kävijämäärä	14 185				15 000
Peltosaaren nuorisotilan kävijämäärä	3659				4000
Digiopastukset ja -tapahtumat					
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen					
Riksulan avoimen toiminnan kävijämäärä			11 819		12 000
Digiopastukset ja -tapahtumat					

10.4 Tekninen toimiala

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Tekninen toimiala					
TOIMINTATUOTOT	23 553 384	21 267 200	21 267 200	22 385 700	5,26%
Myyntituotot	4 556 259	3 048 700	3 048 700	2 552 800	-16,27%
Maksutuotot	266 208	110 300	110 300	89 300	-19,04%
Tuet ja avustukset	495 076	362 800	362 800	352 000	-2,98%
Muut toimintatuotot	18 235 840	17 745 400	17 745 400	19 391 600	9,28%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	554 240	603 900	603 900	629 000	4,16%
TOIMINTAKULUT	-30 529 126	-25 970 100	-25 970 100	-28 009 300	7,85%
Henkilöstökulut	-8 553 250	-8 474 900	-8 474 900	-8 943 800	5,53%
Palvelujen ostot	-10 135 817	-6 146 100	-6 146 100	-7 752 300	26,13%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 250 956	-5 869 400	-5 869 400	-5 277 000	-10,09%
Avustukset	-78 877	-75 300	-75 300	-79 500	5,58%
Muut toimintakulut	-6 510 226	-5 404 400	-5 404 400	-5 956 700	10,22%
TOIMINTAKATE	-6 421 502	-4 099 000	-4 099 000	-4 994 600	21,85%
VUOSIKATE	-6 421 502	-4 099 000	-4 099 000	-4 994 600	21,85%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-6 058 218	-6 129 000	-6 129 000	-6 730 700	9,82%
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 058 218	-6 129 000	-6 129 000	-6 730 700	9,82%
TILIKAUDEN TULOS	-12 479 720	-10 228 000	-10 228 000	-11 725 300	14,64%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-12 479 720	-10 228 000	-10 228 000	-11 725 300	14,64%

Kuva 11 Teknisen toimialan tulojen ja menojen osuudet vastuualueittain

Taulukko 53 Teknisen toimialan vastuualueiden tulot ja menot sekä % osuudet

vastuualueet	Tulot	% osuus	Menot	% osuus	toimintakate
Hallintopalvelut	200	0,0 %	-361 400	1,3 %	-361 200
Tilakeskus	20 248 200	88,0 %	-13 535 700	48,3 %	6 712 500
Kaupunkitekniikan keskus	1 608 200	7,0 %	-7 218 100	25,8 %	-5 609 900
Suunnittelu ja toiminnanohjaus	778 800	3,4 %	-3 148 300	11,2 %	-2 369 500
Liikuntakeskus	379 300	1,6 %	-3 745 800	13,4 %	-3 366 500
Yhteensä	23 014 700	100,0 %	-28 009 300	100,0 %	-4 994 600

Toiminnan kuvaus

Tekninen toimiala huolehtii kaupungin katujen ja muiden yleisten alueiden suunnittelusta, toteuttamisesta, ylläpidosta, ja hallinnasta, sekä metsänhoidosta, liikennesuunnittelusta, kestävien kulkumuotojen ja liikenneturvallisuuden edistämisestä, joukkoliikenteen ja jätehuollon järjestämisestä, kuljetusten suunnittelusta, kaupungin kone-, kuljetus- ja korjaamopalveluista, kaupungin toimitilojen hallinnasta, toteuttamisesta ja ylläpidosta, kaupungin varastosta ja kaupungin ruokapalvelujen järjestämisestä. Tämän lisäksi toimiala huolehtii liikuntalain mukaan kunnalle kuuluvista tehtävistä, ellei erikseen ole toisin säädetty tai määrätty.

Toimintaympäristö

Talousarvion 2024 valmistelussa on huomioitu merkittävimpänä toimintaympäristön muutoksena tilakeskuksen arvio kaupungille terveyskeskuksen kuntayhtymän purkamisesta (v. 2023) siirtyvien omaisuuserien kiinteistöjen ja kiinteistöjen osakeomistusten vaikutuksista vuokratuloihin ja toimintamenoihin. Terveyskeskuskuntayhtymän purkamisen vaikutuksesta Penttilänskadun vanha terveyskeskus kiinteistö ja Uramontien 12 vanhat neuvolan osakkeet ovat siirtyneet kaupungin omistukseen ja niiden kustannukset on lisätty talousarvioon. Kustannusten osalta ei ole tarkkaa tietoa puutteellisten lähtötietojen vuoksi, mutta ne on arvioitu vastaavanlaisen kohteen mukaisesti tasolle 700 000 euroa. Tiloissa on tällä hetkellä päävuokralaisena hyvinvointialue. Tämän vaikutus Tilakeskuksen tuloihin on noin 1 000 000 euroa. Vastaavia tuottoja ja kuluja ei ole varattu vuoden 2023 talousarviossa.

Jokikylän uuden asuinalueen ja puiston maaperätutkimuksissa on havaittu pilaantunutta maata. Elinvoiman maankäytön kustannusarvion mukaan Jokikylän puhdistuskuluja kohdistuu teknisen toimialan käyttötalouteen yleisten alueiden osalta 200 000 euroa, joka on varattu budjettiin. Puhdistuskuluilla on riski nousta merkittävästi työn toteutuksen aikana. Tämä on raamin ulkopuolinen korotus, joka johtuu sitoutumisesta asemanseudun kärkihankkeen toteutukseen.

Tilasuunnittelun ja tilakeskuksen käyttötaloukuluihin on kirjattu toimitilaohjelman toimeenpanoa varten ostopalveluihin yhteensä 100 000 euroa kustannuslisäys. Tämä on raamin ulkopuolinen korotus.

Käynnissä oleva uimahallin perusparannus -hanke vaikuttaa edelleen merkittävästi toimialan toimintaan, käyttötalouden toimintatuottoihin ja -menoihin. Vaikutukset eivät ole kuitenkaan muuttuneet vuoden 2023 talousarvioon verraten.

Toimialalla merkittävimmät muutokset palveluiden ostopalveluissa kohdistuvat siivoukseen ja joukkoliikenteeseen. Siivouspalveluiden sopimuskumppani on irtisanonut sopimuksen, jonka seurauksena siivouksen kulut tulevat kasvamaan. Tämä vaikuttaa palveluiden oston menoja lisäävästi arviolta noin 250 000 euroa. Arvio perustuu selvitettyihin markkinahintoihin. Joukkoliikenteen palvelujen ostojen kustannukset kasvavat paikallisliikenteen nykyisten sopimusten päättymisen vuoksi noin 180 000 euroa verraten vuoden 2023 muutettuun talousarvioon. Joukkoliikenteen kustannukset on laskettu uusilla kilpailutetuilla hinnoilla.

Toimialan henkilöstökuluissa näkyy noin 467 000 euron menolisäys verraten vuoden 2023 henkilöstökuluihin. Menolisäykseen vaikuttaa merkittävimpana vuoden 2024 palkan korotukset noin 282 000 euroa. Lisäksi erilliskorvaukset on tarkennettu henkilöstökuluihin. Tarkennuksen jälkeen erilliskorvaukset vastaavat tilinpäätöstä 2022 ja myötäilevät vuoden 2023 toteumaa. Erilliskorvausten tarkennus on lisännyt toimialan henkilöstökuluja vuoteen 2023 verraten osaltaan, koska vuonna 2023 tämä kulu on alibudjetoitu. Erilliskorvaukset johtuvat siitä, että liikuntapaikoilla tehdään jatkuvaa vuorotyötä ja teknisen kun-

nossapidon henkilöstö päivystää. Erilliskorvausten tarkennusten vaikutus lisää henkilöstökuluja 157 000 euroa. Toimialan muu henkilöstömenolisäys aiheutuu uusien ja/tai täyttämättömien vakanssien täyttämisestä, jonka vaikutus vuoden 2023 budjettiin verraten on noin 30 000 euron menolisäys. Vaikka akuutteja lisäresurssitarpeita toimialalla on, toimialan kokonaishenkilöstömäärän ei kuitenkaan ennakoida muuttuvan oleellisesti vuonna 2024. Tämän vuoksi vakanssien täyttämiseen kohdistuva kululisäys jää mainitulle tasolle.

Tekninen toimiala panostaa toiminnassaan lasten ja nuorten hyvinvointiin muun muassa suunnittelemalla, toteuttamalla ja ylläpitämällä turvallista, toimivaa ja viihtyisää ympäristöä. Toimiala järjestää liikuntapalveluja myös lapset ja nuoret huomioiden ja tukee esimerkiksi seuratoimintaa. Toimiala tarjoaa nuorille merkittävän määrän kesätyöpaikkoja, joka on tärkeä panos myös hyvinvointinäkökulmasta.

Teknisen toimialan vastuualueiden osioissa on kuvattu toimialan toimintaympäristöä tarkemmin.

Investoinnit

Teknisen toimialan investoinnit esitetään talousarvion investointiosassa.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Seuraavassa taulukossa on kuvattu teknisen toimialan strategiset tavoitteet ja mittarit, jotka on kytketty kolmeen strategiseen tavoitteeseen Vastustamaton vartin kaupunki, Tulevaisuuden tekijöiden koti, Kestävän kasvun yhteisö. Nämä tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia.

Taulukko 54 Teknisen toimialan valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Edistetään asumisen edellytyksiä ja uudistetaan asemanseutua	Jokikylän yleisten alueiden katu- ja puistosuunnitelmat ovat valmiit ja lainvoimaiset. Jokikylän yleisten alueiden rakentaminen on alkanut.	Suunnitelmien valmiusaste Ei käynnistetty / Käynnistetty	Suunnittelu käynnistynyt 20 % / Suunnittelu toteutunut 100 % Ei käynnistetty / Käynnistetty
Edistetään laadukkaita liikuntamahdollisuuksia	Peltosaaren urheilukentän vuoden 2024 investoinnit toteutettu.	Toteutuksen valmiusaste	Ei käynnistetty / Investointiohjelman kohteet ovat toteutuneet 100 %
Toimivat, turvalliset ja tarpeen mukaiset toimitilat	Palveluverkkopäätöksen toimeenpano: -KH 29.5.2023 hyväksymä toimitilaohjelma on päivitetty -Itäisen koulun ja päiväkodin hankesuunnitelma hyväksytty. -Itäisen koulun ja päiväkodin toteutussuunnittelu ja rakentaminen käynnistetty.	Ohjelmanpäivityksen valmiusaste Suunnitelman valmiusaste Ei käynnistetty / Käynnistetty	Ei käynnissä / Ohjelmanpäivitys valmis 100 % Suunnittelu käynnistynyt 75 % / Suunnittelu toteutunut 100 % Ei käynnistetty / Käynnistetty
Edistetään elinkeinotoiminnan edellytyksiä	Toteutetaan Riihimäen-portti I katuhankkeet.	Rakentamisen valmiusaste	Esirakentaminen käynnistynyt / Kohteet toteutuneet 100 %

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Varmistetaan henkilöstön työtyytyväisyys, edistetään henkilöstön työtyytyväisyyttä	Varmistamme, että toteutamme laadukasta johtamista myös jatkossa	Henkilöstön tyytyväisyys esihenkilön johtamiseen henkilöstökyselyssä (asteikko 1-6)	Vuoden 2023 tulos 4,97 / yli 4,6
	Varmistetaan toimialan riittävä tiedonkulku	Henkilöstön tyytyväisyys tiedonkulkuun henkilöstökyselyssä (asteikko 1-6)	Vuoden 2023 tulos 4,43 / yli 4,6 Arviointiasteikon mukaan hyvä taso on 4,2 - 4,9.

Teknisen toimialan vastuualueiden osioissa on kuvattu vastuualueiden strategisia painopisteitä ja tavoitteita tarkemmin lautakuntaan sitovalla tasolla.

Henkilöstösuunnitelma

Teknisellä toimialalla keskeisenä haasteena on työvoiman saatavuus ja rekrytoinnin vaikeudet. Toimialalla on täyttämättömiä tehtäviä ja näiden tehtävien täyttäminen on ensiarvoisen tärkeää. Tehtäviä on saatu täytettyä, mutta vaihtuvuutta on jatkuvana muun muassa henkilöstön siirtymisinä toisen työnantajan palvelukseen ja eläkepoistuman myötä. Työmarkkinoilla kilpailu teknisen alan osaajista on todellista. Toimialalla on tiedossa eläkepoistumaa vuosittain.

Keskeisenä tavoitteena on huolehtia teknisen toimialan henkilöstön työssä viihtymisestä ja työssä jaksamisesta, jotta toimiala on myös jatkossa houkutteleva työnantaja monipuolisine työtehtävineen kilpailevilla työmarkkinoilla. Työssä jaksamista ja työhyvinvointia tuetaan varsinkin töiden hyvällä organisoinnilla, työyhteisöjen toimivalla yhteistyöllä ja mallikkaalla esihenkilötyöllä. Työssä onnistumista seurataan ja tuetaan aktiivisesti. Kehityskustelut on tavoite pitää jokaisen työntekijän kanssa vuosittain.

Teknisen toimialan tavoite on kohdentaa henkilöstöresurssit optimaalisesti asetettujen tehtävien hoitamiseksi. Syksyllä 2022 toimialalla on otettu käyttöön uusi organisaatio.

Tehdyn muutoksen tavoite on ollut löytää toimialan sisäisiä synergiaetuja ja vahvistaa toimialan yhteisiä prosesseja. Hyötyjä muutoksesta on saatu, mutta organisaatiomuutoksen myötä toimintaprosessien ja toimenkuvien tarkastaminen jatkuu edelleen. Vapautuvien vakanssien osalta tutkitaan tehtäväkuvien ja tehtävänimikkeiden muutostarpeet sekä tarkastetaan vakanssin tarkoituksen mukaisin sijainti teknisen toimialan organisaatiossa. Toimialan yhteisten toimintaprosessien kehittämistä jatketaan. Edelleen yleisenä toimenpiteenä henkilöstön projektijohtamistaitoja, hankintaosaamista, monialaista osaamista sekä esihenkilötaitoja vahvistetaan.

Lyhyen aikavälin toimenpiteenä kaupungin tilasuunnittelu ja -rakennuttaminen on nykytilassa aliresursoitu kaupungin tilojen investointisuunnitelmaan ja merkittäviin tilahankkeisiin nähden. Toimialan tarve on vahvistaa tilasuunnittelua ja tilarakennuttamista. Ostopalveluiden käyttö myös jatkossa on tarpeellista toteutettavien tilainvestointien kohdalla, mutta se ei poista tarvetta oman henkilöstön rooleista kyseisissä hankkeissa. Toisena nostona toimialalla on tarve kiinnittää huomiota liikuntapaikkojen hoidon, kiinteistöjen hoidon ja yleisten alueiden kunnossapidon riittävän ylläpidon tason resurssointiin, jotta omaisuuden arvo säilyy ja laadukkaan, viihtyisän ja turvallisen ympäristön tavoitteet sekä vaatimukset tulee huomioiduksi. Vaikka akuutteja lisäresurssitarpeita on, toimialan henkilöstömäärän ei kuitenkaan ennakoida muuttuvan oleellisesti tulevana vuosina.

Taulukko 55 Teknisen toimialan henkilöstön kokonaismäärän kehitys

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Henkilöstö	160	148	150	173	178	167	168	170	170

Tekninen toimialan henkilökunnan kokonaismäärän kehitys vuosina 2018-2022 (ilman työllistettyjä) on esitetty kaupungin henkilöstöraportin mukaisesti. Toimialan vakituisen henkilöstön määrä vuonna 2022 on ollut 160 ja vuoden 2023 suunnitelmassa 149. Suunnitelmavuosina vakituisen henkilöstön määrän tavoitellaan olevan tasolla 150-152.

TOIMIALA

TEKNINEN

VASTUUALUE

Hallintopalvelut

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Hallintopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	251	700	700	200	-71,43%
Tuet ja avustukset	251	700	700	200	-71,43%
Muut toimintatuotot					
TOIMINTAKULUT	-244 821	-333 500	-333 500	-361 400	8,37%
Henkilöstökulut	-206 930	-237 000	-237 000	-236 800	-0,08%
Palvelujen ostot	-24 310	-54 700	-54 700	-83 600	52,83%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-940	-9 200	-9 200	-6 500	-29,35%
Muut toimintakulut	-12 641	-32 600	-32 600	-34 500	5,83%
TOIMINTAKATE	-244 570	-332 800	-332 800	-361 200	8,53%
VUOSIKATE	-244 570	-332 800	-332 800	-361 200	8,53%
TILIKAUDEN TULOS	-244 570	-332 800	-332 800	-361 200	8,53%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-244 570	-332 800	-332 800	-361 200	8,53%

Toiminnan kuvaus

Hallintopalvelut huolehtii toimielinten valmistelu- ja toimeenpanotehtävistä ja muista yleisistä hallinto- ja taloustehtävistä sekä kaupungin valmiussuunnittelun koordinoinnista.

Hallintopalvelut sisältävät lautakuntatyöskentelystä, toimialan johtamisesta ja kaupungin valmiussuunnittelusta syntyviä kustannuksia.

Toimintaympäristö

Hallintopalveluissa ei merkittäviä toimintaympäristön muutoksia. Teknisen toimialan hallintopalveluiho on siirretty hallinto- ja konserni -toimialueelta kaupungin valmiussuunnittelun ja varautumisen palveluiden ostokuluja 16 500 euroa, koska kaupunkitasoinen valmius- ja turvallisuussuunnittelu on nykytilassa teknisen toimialan vastuulla.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Toimialan johtamisen tavoitteena kehittää toimialan toimintaa ja johtamista ja yhteen sovittaa toimintoja yhteistyössä suunnittelu ja toiminnanohjaus vastuualueen kanssa. Operatiivisten yksiköiden (kaupunkitekniikan keskus, tilakeskus, liikuntakeskus) palveluprosesseja yhteen sovitetaan ja tehtäviä täsmennetään. Palveluprosessien ja toimintojen selkiyttämiset tavoitteena on ulkoisten ja sisäisten asiakkaiden asiakastytyväisyyden ja henkilöstön työtyytyväisyyden parantuminen.

Teknisen lautakunnan kokoukset ovat kuukausittain. Kuukausikokousten lisäksi lautakunnalla on seminaaripäiviä. Lautakunnan toimialakohtaista osaamista syvennetään asiantuntijoiden säännöllisellä osallistumisella lautakuntien kokouksiin ja/tai seminaareihin. Lisäksi vuonna 2024 järjestetään teknisen lautakunnan ja elinvoiman lautakunnan yhteinen iltakoulu.

TOIMIALA

TEKNINEN

VASTUUALUE

Tilakeskus

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Tilakeskus					
TOIMINTATUOTOT	20 490 808	18 893 200	18 893 200	20 248 200	7,17%
Myyntituotot	3 902 122	2 489 200	2 489 200	2 005 800	-19,42%
Maksutuotot	0				
Tuet ja avustukset	37 725	33 200	33 200	25 800	-22,29%
Muut toimintatuotot	16 550 962	16 370 800	16 370 800	18 216 600	11,27%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	18 169				
TOIMINTAKULUT	-13 699 817	-13 027 800	-13 027 800	-13 535 700	3,90%
Henkilöstökulut	-3 432 481	-3 126 200	-3 126 200	-3 361 300	7,52%
Palvelujen ostot	-3 684 209	-2 814 000	-2 814 000	-3 463 600	23,08%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 825 214	-4 469 000	-4 469 000	-3 769 000	-15,66%
Avustukset	-20 077	-16 500	-16 500	-16 500	0,00%
Muut toimintakulut	-2 737 836	-2 602 100	-2 602 100	-2 925 300	12,42%
TOIMINTAKATE	6 809 160	5 865 400	5 865 400	6 712 500	14,44%
VUOSIKATE	6 809 160	5 865 400	5 865 400	6 712 500	14,44%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 670 409	-3 802 600	-3 802 600	-3 683 700	-3,13%
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 670 409	-3 802 600	-3 802 600	-3 683 700	-3,13%
TILIKAUDEN TULOS	3 138 751	2 062 800	2 062 800	3 028 800	46,83%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	3 138 751	2 062 800	2 062 800	3 028 800	46,83%

Toiminnan kuvaus

Tilakeskus vastuualue huolehtii kaupungin omistamien tilojen rakennuttamisesta, ylläpidosta, hallinnasta ja kehittämisestä, toimitilojen hankinnasta ja vuokraamisesta sekä asuntolainsäädännön mukaisista kunnalle kuuluvista viranomaistehtävistä. Tilakeskuksen vastuualue vastaa kaupungin kiinteistöjen siivoustoiminnasta ja ruokahuoltopalveluista sekä kaupungin keskusvaraston toiminnasta ja kaupungin tilainvestointien ohjauksesta sekä toteuttamisesta.

Tilakeskuksen tehtävänä on ylläpitää, kehittää ja rakentaa kaupungin kiinteistökantaa. Kaupungin omistamat kiinteistöt ovat merkittävä osa kaupungin tunnettavuutta ja siitä syystä kaupungin omistamien rakennusten tulee luoda kuva kaupungin arvoista.

Toimintaympäristö

Talousarvion 2024 valmistelussa on huomioitu merkittävimpana toimintaympäristön muutoksena tilakeskuksen arvio kaupungille terveyskeskuksen kuntayhtymän purkamisesta (v. 2023) siirtyvien omaisuuserien kiinteistöjen ja kiinteistöjen osakeomistusten vaiutuksista vuokratuloihin ja toimintamenoihin. Arviossa on useita epävarmuustekijöitä muun muassa puutteellisten lähtötietojen vuoksi. Esimerkiksi Penttilänselän kiinteistön aiemmista hoitokuluista ei ole kaupungilla faktatietoa.

Tilakeskus vuokraa hyvinvointialueelle (HVA) sosiaali- ja terveysteneluiden käytössä olleet tilat 3 + 1 vuoden vuokrasopimuksella. Kyseinen vuokraus on alkanut vuonna 2023. Vuokra-ajan päätyttyä tiloja koskee yhtiöittämisvelvoite. Vuokrataso noudattaa aiempaa tilakeskuksen perimää vuokraa sosiaali- ja terveysteneluilta.

Terveysteneluskuntayhtymän purkamisen vaikutuksesta Penttilänselän vanha terveysteneluskus kiinteistö ja Uramontien 12 vanhat neuvolan osakkeet ovat siirtyneet kaupungin omistukseen ja niiden kustannukset ovat lisätty talousarvioon. Kustannusten osalta ei ole tarkkaa tietoa, mutta ne on arvioitu vastaavanlaisen kohteen mukaisesti tasolle 700 000 euroa. Tiloissa on tällä hetkellä päävuokralaisena hyvinvointialue. Tämän vaikutus Tilakeskuksen tuloihin on noin 1 000 000 euroa.

Siivousteneluiden sopimuskumppani on irtisanonut sopimuksen, jonka seurauksena siivouksen kulut tulevat kasvamaan. Tämä vaikuttaa teneluiden oston menoja lisäävästi noin 250 000 euroa. Siivoustenelujen ostojen osalta selvitetään vuodelle 2025 kuinka suuri osa niistä voidaan toteuttaa omana työnä.

Tilakeskus elää muuttuvassa tilanteessa ja kaupungin kiinteistöjen kuntoa tulee selvittää niin korjausten kuin mahdollisten myyntitoimien suhteen. Tämä on osa toimitilaohjelman toimeenpanoa ja talousarvioon on varattu käyttötalouden asiantuntijapalveluihin noin 40 000 euroa lisää tilakeskuksen osioon. Kaupungissa on valmisteilla erilaisia hankkeita,

joiden toteutumisesta tai kustannuksista Tilakeskuksella ei ole tarkkaa tietoa tai hankkeiden valmistelu ei ole edennyt päätöksen tekoon (esim. TE-palvelut, kaupungin hallinnon ja uusien hankkeiden tilat).

Maailmantilanne on hieman tasapainottunut aiemmin vallinneen epätietoisuuden osalta, joten kustannukset ovat tasoittumassa niin rakennusmateriaalien kuin myös energian osalta. Odotettavissa ei ole suuria muutoksia tilakeskuksen kustannusten muutoksille ja tilanteen odotetaan olevan tasoittunut nykyiselle tasolle. Talouden osalta korkeat lainojen korkokustannukset rasittavat kaupungin omistuksessa olevien kiinteistöyhtiöiden taloutta, mutta suurin pelko korkojen jatkuvasta noususta on tahtunut. Korkea korkotaso vaatii kiinteistöyhtiöitä tarkistamaan rahoitus pohjaa, jotta tarvittavat pakolliset peruskunnostus-investoinnit on mahdollista toteuttaa. Kohonnut energian hinta vaatii toimenpiteitä hillitsemään ja leikkaamaan energian kulutusta, parantamalla tilojen ja käytön ohjausta ja ottamalla käyttöön vähemmän energiaa vaativaa tekniikkaa. Tämä on kustannustehokkainta uudisrakentamisen yhteydessä toteutettuna.

Sähkön ja lämmityksen osuutta talousarviossa 2024 on arvioitu vuoden 2023 toteuman mukaisena, joka osaltaan vaikuttaa merkittävimpana vastualueen toimintakulujen (aineet, tarvikkeet, materiaalit) laskuun. Vuoden 2023 talousarviossa oli varauduttu sähkön hinnan nousuun vuoden 2022 kustannuskasvuennusteen mukaisesti ja varaus on osoittautunut liian suureksi. Sähkö- ja lämmityskuluihin varataan nyt noin 600 000 euroa vähemmän rahoitusta verraten tilakeskuksen vuoden 2023 budjettiin.

Tilakeskuksen sisäisten vuokrien korotus on merkittävä ja siihen vaikuttaa edellisen vuoden kasvaneet hoitokulut (sähkö-/lämpökulut), mitkä siirtyvät vuoden viiveellä vuokratuotoihin, vaikutus noin 1 000 000 euroa.

Talousarvion tilakeskuksen tunnusluvuissa rakennusten kunnossapitokuluja korottaa olemassa olevien rakennusten purkukulut.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Riihimäen kaupunginvaltuusto hyväksyi 28.9.2022 kaupungin palveluverkkoselvityksen. Tämän pohjalta on laadittu toimitilaohjelma, jonka sisältöä tullaan edelleen tarkentamaan

vuoden aikana. Toimitilaohjelma linjaa mitä toimitiloja tarvitaan kaupungin ydintoimintojen toteuttamiseksi. Hyvinvointialueen (HVA) aloittaman toiminnan jäsentyessä muodostuu lisäksi HVA:n palveluverkon tavoitetila, joka ohjaa myös kaupungin toimintoja vuokrantantajana. Toimitilojen tarve vaikuttaa kaupungin tilainvestointien ja tiloista syntyvien hoito- ja rahoituskustannuksien suuruuteen. Tilakeskus valmistautuu myymään tarpeettomia tiloja sitä mukaan, kun niiden toiminnot ovat lakkaamassa.

Käytössä oleviin tiloihin tulee kohdistaa perusparannustoimia. Myös tilojen osalta palveluita tulee kehittää tasapuolisesti vartin kaupungin sisällä. Vastustamaton vartin kaupunki tarkoittaa myös kustannustehokasta kaupunkia. Vastustamaton tarkoittaa tilakeskuksen osalta myös sitä, että olemassa olevat kiinteistöt ovat kaupungin arvojen näköiset ja niiden tulee olla osa kaupungin elinvoimaa (Vastustamaton vartin kaupunki). Kaupungin tilojen tulee sijoittua tarpeiden mukaisesti kustannustehokkaasti optimaalisille paikoille.

Tilojen tulee olla käyttäjien tarpeisiin suunniteltuja ja digitalisoituja käyttäjien tarpeet huomioiden. Digitalisaation tulee palvella myös tilojen omistajia. Robotiikka huomioidaan myös tilojen suunnittelussa ja käytössä (Tulevaisuuden tekijöiden koti).

Vuokranhallintaohjelmiston hankinta on edelleen toteutumatta, mutta tavoite olisi saada ohjelmisto käyttökuntoon vuonna 2024.

Hiilineutraali Riihimäki vaatii merkittäviä panostuksia kiinteistöjen osalta. Uudet rakennukset tulee varustaa parhaalla nykyaikaisella tekniikalla säästämään energiaa. Vanhat rakennukset tulee saneerata kustannustehokkaasti tulevaisuuden energiavaatimukset huomioiden (Kestävän kasvun yhteisö). Kaupungin strategian mittareista tilakeskuksen toimintaa kuvaa kasvihuonepäästöjen vähentäminen. Tavoitteena on CO₂-ekvivalenssin vähentäminen kolmasosaan nykyisestä vuoteen 2030 mennessä. Kaupungin tavoite on rakentaa tulevaisuudessa entistä ympäristöystävällisemmin, huomioiden rakennusmateriaalien valinnat, kierrätysnäkökulmat ja hiilineutraaliusvaatimukset parhaalla kustannustehokkaalla tavalla.

Riihimäen kaupunki kuuluu energiatehokkuussopimuksen piiriin ja tämän puitteissa edistetään eri hankkeiden osalta energiansäästötoimenpiteitä. Lisäksi edistetään mm. rakennusten automaatiota ja edistyksellisiä energian talteenottomenetelmiä. Strategian mukaiset energiakehityshankkeet ovat mittakaavaltaan huomattavasti suurempia, ja ne eivät mahdu tämänhetkisen investointisuunnitelman investointivarauxiin. Energiakehityshankkeiden osalta kaupungin tulee olla edistyksellisempi ja edistää mm. aurinkopaneelien käyttöä kaupungin kiinteistöissä. Kaupungin kolmea kiinteistöä lämmitetään edelleen öljyllä ja niihin ollaan tekemässä kahden-kolmen seuraavan vuoden aikana energia- ja ympäristöystävällisempi lämmitysjärjestelmämuutos (Kestävän kasvun yhteisö).

Henkilöstösuunnitelma

Tilakeskuksen henkilöstöresursseissa on ollut muutoksia kuluneiden vuosien aikana. Kaikkia vastuualueen avoimia vakansseja ei ole onnistuttu täyttämään useista yrityksistä huolimatta. Tavoitteena on saada täytettyä vastuualueen avoinna olevat vakanssit ja varmistaa nykyisen henkilökunnan työssäjaksaminen.

Tilakeskuksen resurssit muuttuneessa tilanteessa, jossa palveluverkon toimenpiteet ovat aktivoitumassa ovat käyneet kestävämmäksi ja palveluiden toteutus ostopalveluna on myös haasteellista. Ostopalveluiden käyttö myös jatkossa on tarpeellista, mutta se ei poista tarvetta oman henkilöstön tarvetta myös ostopalvelun ohjauksessa. Palveluverkkoselvityksen toimenpiteiden seurauksena ja merkittävien tilainvestointien vuoksi, tilakeskus on varautunut talousarviossa 2024 vahvistamaan resursseja yhdellä projekti-insinöörillä lisää. Tehtävällä pyritään tuomaan osaamista tilakeskuksen kehittämiseen, tilakeskuksen kiinteistömassan hallintaan kunnossapidon ohjelmointiin, kiinteistöjen myyntiin ja jatkojalostamiseen sekä tilarakennuttamiseen. Lisäksi vastuualueelle on varattu lisärahoitus kiinteistönhoidon henkilöstökuluihin. Tämä johtuu osin terveyskeskuskuntayhtymän purkamisen vaikutuksesta lähinnä Penttilänsäädun kiinteistön hoitoon, johon kokonaisvaraus siirtymän alkuvaiheessa on 1,25-1,5 henkilötyövuotta.

Taulukko 56 Tilakeskus vastuualueen lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Parannetaan ja lisätään tilahankkeiden viestintää: Tilahankkeet tutuiksi.	Viestitään laaditun viestintäsuunnitelman mukaisesti kaupungin tilahankkeista	Viestitty viestintäsuunnitelman mukaisesti. Ei toteutunut / Toteutunut	Ei toteutunut / Toteutunut
Perusparannetaan kaupungin tilaomaisuutta suunnitelmallisesti	Toteutetaan pienten perusparannusten hyväksytyn työohjelman 2024 tilahankkeet	Toteutuksen valmiusaste	Investointiohjelma kohteet eivät ole käynnistyneet / Pienten perusparannusten investointien työohjelman hankkeet ovat toteutuneet 100 %
C-salkun kiinteistöistä luopuminen	Laaditaan aikataulutettu myynti- / kehittämishjelma	myynti- / kehittämishjelma käynnistetty	ohjelmaa ei ole laadittu / on laadittu ja otettu käyttöön

Taulukko 57 Tilakeskus tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Rakennusten kunnossapito €/rm3/v	2,52	3,40	4,00	4,5
Kiinteistön hoito €/rm3/v	5,95	6,59	6,65	6,5
Siivous €/sm2/v	29,98	26,48	23,00	35
Lämmitys MWh/rm3	28,86	25,1	27,00	28
Sähkö kWh/rm3	16,40	16,10	14,00	14
Vesi (ja jätevesi) l/rm3	112,50	106,21	110,00	100

TOIMIALA

TEKNINEN

VASTUUALUE

Kaupunkitekniikan keskus

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Kaupunkitekniikan keskus					
TOIMINTATUOTOT	1 814 781	1 399 000	1 399 000	1 215 200	-13,14%
Myyntituotot	441 521	329 500	329 500	307 000	-6,83%
Tuet ja avustukset	35 502	17 900	17 900	17 200	-3,91%
Muut toimintatuotot	1 337 757	1 051 600	1 051 600	891 000	-15,27%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	282 461	279 000	279 000	393 000	40,86%
TOIMINTAKULUT	-7 456 311	-6 013 800	-6 013 800	-7 218 100	20,03%
Henkilöstökulut	-2 467 990	-2 481 000	-2 481 000	-2 856 700	15,14%
Palvelujen ostot	-2 147 299	-1 229 400	-1 229 400	-1 852 700	50,70%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 285 070	-1 222 400	-1 222 400	-1 317 500	7,78%
Muut toimintakulut	-1 555 953	-1 081 000	-1 081 000	-1 191 200	10,19%
TOIMINTAKATE	-5 359 069	-4 335 800	-4 335 800	-5 609 900	29,39%
VUOSIKATE	-5 359 069	-4 335 800	-4 335 800	-5 609 900	29,39%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 296 008	-2 259 400	-2 259 400	-2 897 700	28,25%
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 296 008	-2 259 400	-2 259 400	-2 897 700	28,25%
TILIKAUDEN TULOS	-7 655 077	-6 595 200	-6 595 200	-8 507 600	29,00%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-7 655 077	-6 595 200	-6 595 200	-8 507 600	29,00%

Toiminnan kuvaus

Kaupunkitekniikan keskus vastuualue huolehtii kaupungin katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä ulkoliikuntapaikkojen rakentamisesta. Vastuualue huolehtii sähköpalveluista, metsänhoidosta, alueiden käytöstä, katu- ja viherrekisteristä, jätehuollon järjestämisestä sekä kaupungin kone-, kuljetus- ja korjaamopalveluista.

Toimintaympäristö

Kaupunkitekniikan keskuksen vastuulle kuuluu kunnallisteknisten investointien toteutus. Vuoden 2024 aikana on tavoitteena tehdä Jokikylän uuden kaavan mukaisesti Vantaanjoen uoman siirtäminen uuteen sijaintiin. Jokikylän asuinalueen ja puiston maaperätutkimuksissa on havaittu pilaantunutta maata yleisillä alueilla, jonka puhdistamisesta syntyvät kulut kuuluvat kaupunkitekniikan keskuksen käyttötalouteen. Elinvoiman maankäytön kustannusarvion mukaan Jokikylän puhdistuskuluja kohdistuu kaupunkitekniikan keskuksen yleisten alueiden osalta 200 000 euroa, joka on varattu budjettiin. Tämä on vuoteen 2024 kohdistuva kertaerä, joka johtuu sitoutumisesta asemanseudun kärkihankkeen toteutukseen.

Kaupunkitekniikan keskuksen kustannuksiin vaikuttaa merkittävästi energian hinnan vaihtelut. Sekä sähkön että polttoaineen hintataso on noussut ja kustannusten kasvua pyritään hillitsemään parantamalla käytön ohjausta ja ottamalla käyttöön vähemmän energiaa vaativaa tekniikkaa. Vuonna 2024 jatketaan muun muassa katuvalaistuksen uudistamista energiatehokkaammaksi. Merkittävää energiakustannusten nousua ei ole ennakoitu vuoden 2023 ja vuoden 2024 budjetin välillä.

Katujen kunnossapitoon kuuluvien kivikorjausten, tiemerkintöjen ja asfalttipaikkausten kustannusten arvioidaan nousevan aiemmasta kustannustasosta. Syynä tähän yleisesti kohonneet energia- ja materiaalikustannukset.

Puistopalvelujen tavoitteena on jatkaa pitkäjänteistä työtä vieraslajien torjunnassa. Monien vieraslajien määrä on sitkeällä työllä saatu vähenemään kuten esim. espanjansiruetanoiden vähentyminen, mutta torjuntatyötä on edelleen jatkettava. Osittain EU-rahoitteinen Viekas Life-projekti jättipalsamin torjunnasta loppuu vuoden 2023 loppuun, mutta torjuntatyötä on tavoite jatkaa myös vuonna 2024 osana kaupungin toimintaa.

Metsänhoitotöitä jatketaan myös vuonna 2024 ja erityisesti keskittyä vaarallisiin, huonokuntoisiin ja kirjanpainajan iskemiin puihin. Lisäksi tavoitteena on tehdä metsämaanmuokkausta ja istuttaa muokatuille alueille uusia puuntaimia. Vastuualueen toimintatuotot vähentää merkittävimpana kuitenkin isojen metsänhakkuutöiden vähentyminen vuonna 2024.

Yksityistielainsäädännön muutos edellyttää muutoksia kaupungin yksityisteiden kunnossapidon periaatteisiin. Kaupungin rooli ja taloudelliset vaikutukset yksityisteiden kunnossapidossa arvioidaan vuoden 2024 aikana.

Vastuualueen henkilöstökuluissa näkyy lisäyksenä vuoden 2024 palkankorotukset. Lisäksi kunnossapidossa toimii aiempien vuosien tapaan päivystys, jonka erilliskorvaukset on tarkennettu henkilöstökuluihin. Erilliskorvausten tarkennus on lisännyt vastuualueen henkilöstökuluja osaltaan. Merkittävimpana vastuualueen henkilöstökuluissa näyttäytyy kuitenkin eräiden vakanssien aiempi siirto toimialalla suunnittelun ja toiminnanohjauksen vastuualueelta kaupunkitekniikan keskuksen vastuualueelle. Henkilöstön sisäinen siirto on

vaikuttanut myös vastuualueen valmistus omaan käyttöön -tulolajiin tuloja nostavasti ja lisäksi on arvioitu henkilöstömenojen kohdennus investointeihin, vaikutus tulojen nousuun yhteensä 114 000 euroa.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Katujen ja puistojen kunnossapidon tavoitteena on turvata jokaiselle kuntalaiselle esteettön ja turvallinen liikkuminen kaupunkialueella. Erityisesti kaupunkitekniikan keskus tulee kiinnittämään huomiota kevyenliikenteenväylien kunnossapitoon. Tavoitteena on mahdollistaa myös hyvät olosuhteet ympärivuotiselle työ- ja koulumatkapyöräilylle. (Vastustamaton vartin kaupunki.)

Riihimäen kaupunki kuuluu energiatehokkuussopimuksen piiriin ja tämän puitteissa edistetään energiansäästötoimenpiteitä. Vähäenergisiin polttimoihin siirtymistä katuvalaistuksessa jatketaan. Ajoneuvokaluston energiakustannuksiin pyritään vaikuttamaan myös siirtymällä paketti- ja henkilöautojen käyttövoiman osalta asteittain dieselistä ja bensasta sähköön. Lisäksi sähköauton latauspaikkojen lisäysten suunnittelua kaupungin eri yksiköille jatketaan. (Kestävän kasvun yhteisö.)

Katu- ja viherrekisterin keskipisteenä on kehittää rajapintoja (Trimble-kehitysprojekti), jotta tietoja saadaan siirrettyä rekisteristä eri järjestelmiin. Rajapintojen kehitys poistaa turhia työvaiheita ja yksinkertaistaa prosessia. Rajapintojen kehittäminen on myös edellytys, jotta katu- ja viherrekisteritietoa saadaan julkaistua myös kaupungin julkiseen karttapalveluun kuntalaisten saataville. Yleisten alueiden luvituksessa sähköisten lupapalveluiden prosessissa kehitetään ja selkiytetään (Trimble-kehitysprojekti) sekä asiakkaan käyttöliittymää (ePermit) että lupien käsittelyprosessia (Locus Cloud) parannetaan. Trimbe-kehitysprojektin edistyminen on riippuvainen yhteistyöstä kaupungin paikkatietopalvelun kanssa. (Tulevaisuuden tekijöiden koti.)

Henkilöstösuunnitelma

Erityisesti yhdyskuntateknisen rakennuttamisen haasteena on ollut rekrytointi. Avoimia vakansseja ei ole onnistuttu täyttämään useista yrityksistä huolimatta, joka vahvistaisi

osaltaan vastualueen investointiprojektijohtamista. Tavoitteena on saada täytettyä vastualueen avoinna olevat vakanssit ja varmistaa nykyisen henkilökunnan työssäjaksaminen.

Kaupunkitekniikan keskus tarjoaa nuorille merkittävän määrän kesätyöpaikkoja, joka on tärkeä panos myös hyvinvointinäkökulmasta. Puistopalvelut työllistävät kesäisin noin 40 nuorta kesätyöntekijää ja tavoitteena on työllistää vähintään sama määrä myös vuonna 2024.

Taulukko 58 Kaupunkitekniikan keskus vastualueen lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Parannetaan kestävänn liikkuksen edellytyksiä ja kaupungin viihtyisyyttä	Toteutetaan investointiohjelman 2024 mukaiset kaupunkikeskustan katuhankeet	Toteutuksen valmiusaste	Investointiohjelman 2024 toteutus ei ole alkanut / Investointiohjelman kaupunkikeskustan katuhankeet ovat toteutuneet 100 %
Parannetaan kaupunkiympäristön turvallisuutta ja esteettömyyttä	Toteutetaan investointiohjelman 2024 mukaiset katu- ja puistojen perusrannushankkeet ja liikenneturvallisuustoimenpiteet	Toteutuksen valmiusaste	Investointiohjelman 2024 kohteet eivät ole käynnistyneet / Investointiohjelman kohteet ovat toteutuneet 100 %
Katuvalaistuksen uudistaminen energiaa säästäviksi led-valoiksi	Uusitaan vanhoja valaisimia uusiksi energiaa säästäviksi. Pyritään laskemaan katuvalaistuksen sähkökustannuksia, vaikka	Toteutunut kustannus €/valaisin	Vuoden 2023 TA taso 45 €/valaisin / Tavoite 43 €/valaisin

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
	sähkönsiirtohintaa on nous-		

Taulukko 59 Kaupunkitekniikan keskus tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Katuvalaistuksen sähkö euroa/valaisin	42	42	45	43
Viheralueiden hoito	5 799	2 879	5 009	5400

TOIMIALA

TEKNINEN

VASTUUALUE

Suunnittelun ja toiminnanohjauksen vastuualue

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Suunnittelu ja toiminnanohjaus					
TOIMINTATUOTOT	561 536	534 200	534 200	542 800	1,61%
Myyntituotot	202 644	230 000	230 000	240 000	4,35%
Tuet ja avustukset	358 892	304 200	304 200	302 800	-0,46%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	248 436	324 900	324 900	236 000	-27,36%
TOIMINTAKULUT	-2 450 456	-3 175 900	-3 175 900	-3 148 300	-0,87%
Henkilöstökulut	-1 024 179	-1 457 700	-1 457 700	-1 141 000	-21,73%
Palvelujen ostot	-1 378 671	-1 681 600	-1 681 600	-1 954 100	16,20%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 861	-13 300	-13 300	-18 300	37,59%
Muut toimintakulut	-37 744	-23 300	-23 300	-34 900	49,79%
TOIMINTAKATE	-1 640 484	-2 316 800	-2 316 800	-2 369 500	2,27%
VUOSIKATE	-1 640 484	-2 316 800	-2 316 800	-2 369 500	2,27%
TILIKAUDEN TULOS	-1 640 484	-2 316 800	-2 316 800	-2 369 500	2,27%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 640 484	-2 316 800	-2 316 800	-2 369 500	2,27%

Toiminnan kuvaus

Vastuualue huolehtii toimialan johtamisen tuesta, prosessien yhteensovittamisesta, kehittämisestä, kaupungin investointien ohjauksesta ja investointisuunnitelman koordinoinnista, kaupungin katujen, puistojen, viheralueiden ja muiden yleisten alueiden sekä kaupungin toimitilojen ja ulkoliikuntapaikkojen suunnittelusta sekä liikennesuunnittelusta, kestävien kulkumuotojen ja liikenneturvallisuuden edistämisestä, joukkoliikenteen ja kuljetusten suunnittelusta.

Toimintaympäristö

Vastuualueen toimintaympäristössä näkyy merkittävänä muutokset palveluiden ostoissa. Palvelujen ostoissa 60 000 euron lisäys johtuu toimitilaohjelman toimeenpanosta. Rahoitus kohdistetaan tilasuunnittelun tarve- ja esiselvityksille, joilla ei ole vielä investointipäätöstä. Toisena merkittävänä muutoksena joukkoliikenteen palvelujen ostojen kustannukset on laskettu kilpailutetuilla uusilla hinnoilla paikallisliikenteen nykyisten sopimusten päättymisen vuoksi. Sopimukset päättyvät kesään 2024. Joukkoliikenteen muutos on noin 180 000 euron lisäys talousarviossa verraten vuoden 2023 muutettuun talousarvioon. Vastuualueen pienimuotoinen tulolisäys johtuu joukkoliikenteen myyntituottojen lisääntymisestä.

Vastuualueen henkilöstökuluissa näkyy teknisen toimialan kehittämispäällikön vakanssin siirto (06/2023) hallinto ja konserni -toimialalle. Lisäksi henkilöstökuluissa näkyy eräiden vakanssien aiempi siirto toimialalla suunnittelun ja toiminnanohjauksen vastuualueelta kaupunkitekniikan keskuksen vastuualueelle. Edellä mainitut ovat vähentäneet vastuualueen henkilöstökuluja merkittävästi, vaikka valmistelussa on huomioitu vuoden 2024 palkankorotukset. Henkilöstön sisäinen siirto on vaikuttanut myös vastuualueen valmistus omaan käyttöön -tulolajiin tuloja laskevasti noin 89 000 euroa.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Investoinnit

Vastuualue huolehtii teknisen toimialan investointien ohjauksesta. Investointisuunnitelma on laadittu toimialojen ja toimijoiden vuorovaikutteisena yhteistyönä varmistaen, että investoinnit ovat kaupungin strategian ja tavoitteiden mukaisia. Kaupunkiemon investoinnit esitetään talousarvion investointiosassa.

Joukkoliikenne ja kuljetusten suunnittelu

Joukkoliikenteen kehittäminen tukee erityisesti strategian viihtyisä vartin kaupunki ja kestävän kasvun yhteisö tavoitteiden sekä ympäristöpolitiikan toteutumista.

Joukkoliikennettä kehitetään parantamalla yleistä palvelutasoa paikallisliikenteessä. Vuonna 2022 aloitettua R-kytti kutsuliikennettä jatketaan ja sen palvelua kehitetään edelleen saatujen kokemusten ja palautteiden perusteella.

Vuosi 2023 on ollut ennätyksellinen vuosi matkustajamäärissä. Hyvä palvelutaso on edellytys sille, että matkustajamäärien kasvu jatkuu. Polttoaineiden raju hinnan nousu on nostanut joukkoliikenteen kustannuksia. Kustannusten nousu on kohdistunut myös yksityisautoiluun, jonka vuoksi osa yksityisautoilijoista on siirtynyt joukkoliikenteen käyttäjiksi.

Haapahuhdan koulun lakkauttamisen vuoksi on paikallisliikenteeseen lisätty syksyllä 2023 yksi linja, joka tulee jatkossa kulkemaan sekä kevät- että syyslukukausina. Tämä on nostanut paikallisliikenteen kustannuksia.

Oppivelvollisuutta laajennettiin ja Riihimäellä lastenlipun ikäraja on syksyllä 2023 nostettu 19 vuoden ikään muuttaen lippu lasten- ja nuorten lipuksi. Tällä pyritään pitämään myös toisen asteen opiskelijat edelleen joukkoliikenteen käyttäjinä ja tukemaan nuorten omatoimista liikkumista. Edellinen vähentää mahdollisesti hieman paikallisliikenteestä saatavia lipputuloloja. Riihimäellä on käytössä koululaisille ja opiskelijoille erittäin edullinen kausilippu, joka on voimassa myös iltaisin ja viikonloppuisin. Tällä tuetaan lasten ja nuorten omatoimista liikkumista kouluun ja vapaa-ajan harrastuksiin.

Kaupunki on teettänyt käyttövoimaselvityksen, jonka tietojen pohjalta paikallisliikenne on kilpailutettu syksyllä 2023 mahdollisimman kustannustehokkaaksi ja päästöiltään vähäiseksi. Uusi sopimuskausi alkaa kesäkuussa 2024. Vuonna 2024 panostetaan myös joukkoliikenteen markkinointiin. Markkinointi toteuttaa myös aiemman valtionavustus-hankkeen jatkotoimenpiteitä.

Joukkoliikennettä täydentävät kaupunkipyörät, joiden määrä on lisätty 60 pyörästä 120 pyörään. Lisäys on mahdollistanut asemapaikkojen määrän kasvattamisen siten, että palvelu kattaa lähes koko kaupungin. Kaupunkipyörien ja niiden asemien määrällinen lisäys tarjoaa vaihtoehdon pyörän käyttämiseen oman auton sijasta. Lisäksi kattava kaupunkipyöräjärjestelmä tukee hyvin muuta joukkoliikennettä paikkaamalla yhteys- tai aikataulullisia puutteita, joita ei ole kustannussyistä järkevää järjestää perinteisenä joukkoliikenteenä.

Kaupunkipyörrien kustannus (62 300 euroa) on kohdistettu joukkoliikenteen rahoitukseen. Nykyinen kaupunkipyöräsopimus on voimassa vuosille 2023–2026.

Henkilökuljetuksien kehittämistarpeita ovat edelleen kustannustehokkuuden parantaminen ja eri osapuolten toimintakäytäntöjen sujuvoittaminen. Kuljetusten reittien ja aikataulujen optimoinnilla on mahdollista lisätä kustannustehokkuutta. Kuljetuksiin liittyviä toimintakäytäntöjä voidaan sujuvoittaa eri osapuolten selvällä ohjeistamisella ja yleisesti käytäntöjen kehittämisellä. Kuljetussuunnittelua tehdään edelleen korvausta vastaan Oma-Hämeelle vuonna 2024.

Kaupunkiympäristön ja tilojen suunnittelu

Kaupunkiympäristöä ja tiloja suunnitellaan RakasRiksu2035 -strategian ja erityisesti päämäärien vastustamaton vartin kaupunki ja kestävä kasvun yhteisö mukaisesti. Vuoden 2024 suunnittelukohteita on mm. Jokikylän alue, Herajoen keskustan alue, Kokon mahdollinen asuntomessualue, keskustan katujen uudistukset, sisääntuloteiden liittymien suunnittelu sekä Itäinen koulu ja päiväkoti. RakasRiksu2035 -strategian päämäärä, tulevaisuuden tekijöiden koti, huomioidaan esimerkiksi Itäisen koulun ja päiväkodin suunnittelussa. Tavoitteena on laadukas kasvatus- ja oppimisympäristö, joka tukee luovuutta, empatiaa, ongelmaratkaisukykyä ja yhteisöllisiä työskentely- ja digitaitoja.

Kaupunkiympäristössä ja kaupungin toimitilojen suunnittelussa tulee vahvasti huomioida esteettömyys ja kestävä kehitys hankkeen eri vaiheissa. Suunnittelija vaikuttaa tekemillään ratkaisuilla kohteen materiaalivalintoihin, toteutusmenetelmiin ja kunnossapidon intensiivisyyteen sekä kohteen koko elinkaaren aikaiseen kestävyYTEEN ja kustannuksiin. Toisinaan laadukkaammat ja ekologisemmat valinnat lisäävät kustannuksia.

Esteettömän suunnittelun osaamista lisätään edelleen kaikkien kaupunkiympäristön ja tilojen suunnittelijoiden kouluttautumisella. Laadukkaasti esteettömyys huomioiden rakennettu ympäristö lisää viihtyisyyttä, saavutettavuutta ja omin voimin liikkumista kaikissa ikäryhmissä.

Sini-viheralueiden suunnittelu ja edelleen toteutus on tärkeässä asemassa ilmastonmuutoksen ehkäisemisessä, luonnon ääri-ilmiöihin varauduttaessa ja luonnon monimuotoisuuden tukemisessa. Suunnittelussa huomioidaan Riihimäen hulevesiohjelma. Kaupungin sijainti valtakunnallisesti merkittävällä tulvariskialueella vaatii edelleen jatkuvaa hulevesien hallinnan kehittämistä ja suunnitelmallisuutta.

Leikkipaikkoja uudistetaan leikkipaikkaohjelman mukaisesti. Vuonna 2024 suunnitteluun tulevat Savottapuisto ja Kantakadun leikkipuisto. Leikkipuistojen suunnittelussa huomioidaan monipuolisuus ja eri kohde- ja ikäryhmät. Muun muassa kuntolaitteita lisäämällä toivotaan myös vanhempia viettämään aikaa yhdessä lasten kanssa, jolloin perheenä vietetty aika lisää lasten ja nuorten hyvinvointia. Kaupungin kiinteistöjen pihojen suunnittelussa huomioidaan myös eri käyttäjäryhmät sekä monipuolisuus, turvallisuus ja esteettömyys.

Tilasuunnittelussa kehitetään edelleen laajasti osallistavaa suunnittelua, jotta saavutetaan mahdollisimman monikäyttöiset, toimivat, saavutettavat, viihtyisät sekä samalla tehokkaat tilat eri toiminnoille ja tilojen käyttäjille. Painopisteenä on myös nykypäivän vaatimusten mukainen, koko elinkaarensa ajan vähähiilinen ja tehokas uudisrakentaminen. Lisäksi olevien kiinteistöjen ja tilojen, niin perusparannusten kuin pienempien muutostöidenkin suunnittelussa, pyritään parantamaan energiatehokkuutta sekä huomioimaan hiilijalanjälki. Suunnittelun avulla pyritään edistämään kohteiden toteutusvaiheessa huomioitavaa kiertotalouden näkökulmaa.

Liikennesuunnittelussa kehittämisen painopisteenä on edelleen kestävä ja turvallinen liikuminen. Turvallinen ja esteetön liikenneympäristö tukee lasten omatoimista liikkumista ja edistää siten lasten ja nuorten hyvinvointia. Edellisten edistämiseksi toimeen pannaan 2021 kaupunginhallituksen hyväksymässä kestävän liikkumisen suunnitelmassa sekä kaupunkikehityslautakunnan hyväksymässä keskustan ja sisääntuloteiden liikennejärjestelmässä 2040 sovittuja toimia, joita ovat mm. jalankulun ja pyöräilyn opastuksen suunnittelu, pyöräpysäköinnin kartoittaminen ja suunnittelu. Lisäksi tilataan maankäytön ja liikenteen suunnittelua tukevia liikennemäärätietoja (noin 15 000 euroa) sekä valtionavustushankkeiden valmistelua (noin 10 000 euroa).

Lisäksi vastuualueella jatketaan toimialan toiminnanohjauksen kehittämistä.

Henkilöstösuunnitelma

Vastuualueella on täyttämättömiä tehtäviä ja näiden tehtävien täyttäminen on ensiarvoisen tärkeää. Mahdollisesti vuoden aikana vapautuvat vakanssit täytetään. Vastuualueen tilasuunnittelu on nykytilassa aliresursoitu kaupungin tilojen investointisuunnitelmaan ja merkittäviin tilahankkeisiin nähden. Vastuualueen on tarve vahvistaa tilasuunnittelua. Vuoden 2024 talousarvioon on varattu yksi uusi vakituinen tilasuunnittelun resurssi. Ostopalveluiden käyttö myös jatkossa on tarpeellista toteutettavien tilainvestointien kohdalla, mutta se ei poista tarvetta oman henkilöstön rooleista kyseisissä hankkeissa.

Taulukko 60 Suunnittelun ja toiminnan ohjauksen vastuualueen lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Tavoittelemme vähähiilisyttä suunnittelussa	Kaikille toimitilaohjelman uudis- ja korjaushankkeille asetetaan numeerinen vähähiilisyystavoite. Tavoite on mietittävä hankekohtaisesti ja se esitetään hankesuunnitelmassa.	Numeerinen vähähiilisyystavoite asetettu. Ei toteutunut / Toteutunut	Ei toteutunut / Toteutunut
Edistämme kestävää kehitystä ja vastuullisuutta maanrakentamisen suunnitelmassa	Huomioimme teknisen toimialan suunnitelmissa uusiomaa-ainesten ja Riihimäen kaivumaiden hyödyntämisen kehittämisohjelman ja sen periaatteet kiertotalouden soveltamiseksi maarakentamisessa.	Kehittämisohjelma ja periaatteet on huomioitu kaikissa toimialan suunnitelmissa. Ei toteutunut / Toteutunut	Ei toteutunut / Toteutunut
Joukkoliikenteen käyttäjämäärän lisääminen	Joukkoliikenteen markkinoinnin lisääminen.	Kaupunkipyörillä tehtyjen matkojen määrä Paikallisliikenteen matkustusmäärä	Toteutuneet matkamäärät ovat korkeammalla tasolla kuin vuonna 2023

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Edistetään elinkeinotoiminnan edellytyksiä	Toteutetaan Riihimäen-portti IV ja VI tiesuunnitelmatasoisien aluevaraus-suunnitelman laadinta.	Suunnitelman valmiusaste	Suunnittelu käynnistynyt 10 % / Suunnittelu toteutunut 100 %

Taulukko 61 Suunnittelun ja toiminnanohjauksen vastuualueen tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Joukkoliikennematkat (1000 kpl)	178	-	210	230

TOIMIALA

TEKNINEN

VASTUUALUE

Liikuntakeskus

	TP 2022	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Liikuntakeskus					
TOIMINTATUOTOT	686 007	440 100	440 100	379 300	-13,82%
Myyntituotot	9 972			0	
Maksutuotot	266 208	110 300	110 300	89 300	-19,04%
Tuet ja avustukset	62 706	6 800	6 800	6 000	-11,76%
Muut toimintatuotot	347 121	323 000	323 000	284 000	-12,07%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	5 175				
TOIMINTAKULUT	-4 092 055	-3 419 100	-3 419 100	-3 745 800	9,56%
Henkilöstökulut	-1 272 813	-1 173 000	-1 173 000	-1 348 000	14,92%
Palvelujen ostot	-468 320	-366 400	-366 400	-398 300	8,71%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-128 878	-155 500	-155 500	-165 700	6,56%
Avustukset	-58 800	-58 800	-58 800	-63 000	7,14%
Muut toimintakulut	-2 163 243	-1 665 400	-1 665 400	-1 770 800	6,33%
TOIMINTAKATE	-3 400 874	-2 979 000	-2 979 000	-3 366 500	13,01%
VUOSIKATE	-3 400 874	-2 979 000	-2 979 000	-3 366 500	13,01%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-91 801	-67 000	-67 000	-149 300	122,84%
Suunnitelman mukaiset poistot	-91 801	-67 000	-67 000	-149 300	122,84%
TILIKAUDEN TULOS	-3 492 675	-3 046 000	-3 046 000	-3 515 800	15,42%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-3 492 675	-3 046 000	-3 046 000	-3 515 800	15,42%

Toiminnan kuvaus

Liikuntakeskus vastuualue huolehtii liikuntalain mukaan kunnalle kuuluvista tehtävistä, ellei erikseen ole toisin säädetty tai määrätty. Vastuualue 1) järjestää liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen; 2) tukee kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta; sekä 3) ylläpitää liikuntapaikkoja.

Toimintaympäristö

Käynnissä oleva uimahallin perusparannus -hanke vaikuttaa merkittävästi liikuntakeskuksen toimintaan, toimintatuottoihin ja -menoihin.

Vastuualueen henkilöstökuluissa näkyy lisäyksenä vuoden 2024 palkankorotukset. Lisäksi liikuntapaikoilla tehdään jatkuvasti vuorotyötä, joiden erilliskorvaukset on tarkennettu henkilöstökuluihin. Erilliskorvausten tarkennus on lisännyt vastuualueen henkilöstökuluja osaltaan.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Liikunnanohjaus

Käynnissä oleva uimahallin perusparannus -hanke vaikuttaa edelleen huomattavasti liikunnanohjauksen vuoden 2024 toimintaan. Ohjaustoimintaa jatketaan muissa tiloissa ja vesiliikuntaryhmiä järjestetään maauimalan lisäksi Hyvinkään ja Tervakosken uimahalleissa. Liikunnanohjauksen tuotot ovat vähentyneet mm. uimakoulujen määrän vähentymisen ja vauvauintien poisjäämisen vuoksi. Liikunnanohjauksessa pyritään jatkamaan aktiivista hanketoimintaa hakemalla jatkovuotta Ilo ja LiiKe -hankkeelle Ilo- ja LiiKe -hankkeen osalta talousarvioon ei ole budjetoitu hankkeen tuloja tai menoja hankkeista vastaavan liikunnanohjaajan palkkaa lukuun ottamatta. Talousarvioon varattu palkkaraha kattaa hankkeen omarahoitusosuuden. Hankkeen ulkopuolella toimintaa suunnataan muille kohderyhmille, erityispainopisteiden ollessa liikuntaneuvonnassa sekä ikääntyneiden ja erityisryhmien liikunnassa. Uinninopetusta järjestetään kesäaikana maauimalassa. Kaupungin järjestämiin uimakouluihin varataan riittävät taloudelliset ja toiminnalliset resurssit, jotta jokainen riihimäkeläinen hakija saa paikan uimakoulusta. Alkeisryhmien lisäksi varataan myös riittävät resurssit jatkoryhmille, että jokaisen uimakouluun osallistuvan lapsen olisi mahdollista saada riittävän hyvä uimataito. Liikunnanohjaus vastaa lasten- ja

nuorten hyvinvoinnin lisäämisen haasteeseen aloittamalla perheille sekä lapsille ja nuorille suunnatun liikuntaneuvonnan kehittämisen. Liikunnanohjaus tutkii myös yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa mahdollisuutta järjestää lisää vapaita ”höntsävuoroja” liikuntapaikoille nuorten itsensä järjestämää toimintaa varten.

Liikuntapaikat

Liikuntapaikoissa näkyy vuonna 2024 edelleen uimahallin perusparannus. Vuoden 2023 talousarvioon verrattuna uimahallin sulkua ei kuitenkaan aiheuta merkittävää muutosta. Uimahallin vakituinen henkilöstö sijoitetaan työskentelemään maauimalakauden ulkopuolella muihin liikuntapaikkoihin. Peltosaaren liikuntapuiston kalustoa, olosuhteita ja ympäristöä kehitetään edelleen. Kehittämistoimien tavoitteena on tarjota laadukkaat puitteet elokuussa 2024 Riihimäellä järjestettäviä nuorten yleisurheilun SM-kisoja varten. Uimarantojen ja virkistysalueiden olosuhteita kehitetään uusilla tulentekopaikoilla, pukukopeilla ja wc:illä. Ulkoliikuntapaikkojen valaistuksen energiatehokkuuteen tehdään edelleen parannuksia. Kenttien pintoja huoltosorastetaan ja hiihtolatujen pohjia tasoitetaan. Riuttan alueen kehittämistä jatketaan. Vuonna 2024 laaditaan myös koko kaupungin pidemmän aikavälin liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelma. Liikuntapaikkojen palvelualue vastaa lasten- ja nuorten hyvinvoinnin lisäämisen haasteeseen tarjoamalla ja kehittämällä laadukkaita liikuntapaikkoja sekä seurojen, että lasten- ja nuorten omatoimiseen liikkumiseen.

Kansalaistoiminnan tuki

Yhteistyötä ja keskustelua seurojen kanssa kehitetään edelleen. Järjestetään kaksi kertaa vuodessa seurafoorumi, jossa yhteisesti keskustellaan, suunnitellaan ja sovitaan kehittämistoimenpiteistä. Toiminta- ja kohdeavustuksiin tehdään indeksikorotus ja tarkennetaan liikunnan avustussääntöä.

Henkilöstösuunnitelma

Mahdollisesti vuoden aikana vapautuvat vakanssit täytetään. Lisäksi yksi liikuntapaikanhoitajan vakanssi täytetään, joka on jätetty aiemmin täyttämättä.

Taulukko 62 Liikuntakeskus vastuualueen lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Liikunta- ja hyvinvointineuvonnan laadun kehittäminen ja määrän lisääminen	Varmistetaan liikunnanohjauksen riittävät resurssit neuvonnan järjestämiseksi ja tehostetaan viestintää	Liikunta- ja hyvinvointineuvonnan kävijämäärä	Vuoden 2023 TA taso 500 käyntiä / Ylittää vuoden 2023 toteutuneen tason

Taulukko 63 Liikuntakeskuksen tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Avustukset euro-määrä ja hakijat	58 800; 28	58 800; 28	58 800; 28	63 000; 30
Jäähallit kävijämäärä	75 920	101 214	90 000	90 000
Uimala kävijämäärä	84 856	90 747	40 000	35 000
Liikunta ja hyvinvointineuvonta kävijämäärä	286	403	500	600
Erityisliikunnanohjaus kävijämäärä	5 618	3 739	7 000	7 000

11 Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos

TULOSLASKELMA	Tp. 2022	TA 2023	Ennuste 2023	TA 2024	muutos %	Suunnitelmavuodet 2025 2026	
Liikevaihto	9 045 160	9 374 500	9 374 500	10 203 000	8,84	10 611 200	11 035 600
Liiketoiminnan muut tuotot	32 442	20 100	20 100	17 800	-11,44	18 600	19 300
	9 077 601	9 394 600	9 394 600	10 220 800	8,79	10 629 800	11 054 900
Valmistus omaan käyttöön	13 847						
Materiaalit ja palvelut							
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 086 293	-1 307 300	-1 307 300	-1 306 600	-0,05	-1 332 700	-1 359 300
Palvelujen ostot	-1 509 352	-1 465 600	-1 465 600	-1 519 000	3,64	-1 549 300	-1 580 200
	-2 595 644	-2 772 900	-2 772 900	-2 825 600	1,90	-2 882 000	-2 939 500
Henkilöstökulut	-1 702 418	-1 898 900	-1 898 900	-1 716 500	-9,61	-1 750 800	-1 785 700
Palkat ja palkkiot yhteensä	-1 379 020	-1 538 900	-1 538 900	-1 386 200	-9,92	-1 413 900	-1 442 100
Henkilösivukulut	-323 398	-360 000	-360 000	-330 300	-8,25	-336 900	-343 600
	-1 702 418	-1 898 900	-1 898 900	-1 716 500	-9,61	-1 750 800	-1 785 700
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 916 079	-2 900 500	-2 900 500	-3 400 000	17,22	-3 400 000	-3 400 000
	-134 814	-175 200	-175 200	-188 700	7,71	-192 400	-196 200
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	1 742 493	1 647 100	1 647 100	2 090 000	26,89	2 404 600	2 733 500
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot							
Muut rahoitustuotot	6 594						
Kunnalle maksetut korkokulut	-99 454	-76 700	-76 700	-67 000	-13	-70 000	-73 000
Korvaus peruspääomasta	-750 150	-750 000	-750 000	-750 000	0,00	-750 000	-750 000
Muut rahoituskulut	-557						
	-843 568	-826 700	-826 700	-817 000	-1,17	-820 000	-823 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	898 926	820 400	820 400	1 273 000	55,17	1 584 600	1 910 500
RAHOITUSLASKELMA	Tp. 2022	TA 2023	Ennuste 2023	TA 2024	muutos %	Suunnitelmavuodet 2025 2026	
Toiminnan rahavirta							
Liikelylijäämä (alijäämä)	1 742 493	1 647 100	1 647 100	2 090 000	26,89	2 404 600	2 733 500
Poistot ja arvonalentumiset	2 916 079	2 900 500	2 900 500	3 400 000	17,22	3 400 000	3 400 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-843 568	-826 700	-826 700	-817 000	-1,17	-820 000	-823 000
	3 815 004	3 720 900	3 720 900	4 673 000	25,59	4 984 600	5 310 500
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-5 323 589	-9 445 000	-9 445 000	-5 675 000	-39,92	-5 490 000	-4 160 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	25 201	254 000	254 000	281 600	10,87	346 500	317 600
	-5 298 388	-9 191 000	-9 191 000	-5 393 400	-41,32	-5 143 500	-3 842 400
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 483 382	-5 470 100	-5 470 100	-720 400	-86,83	-158 900	1 468 100
Rahoituksen rahavirta							
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta				2 000 000			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-650 000	-650 000	-650 000	-650 000	0,00	-850 000	-850 000
	-650 000	-650 000	-650 000	1 350 000	-307,69	-850 000	-850 000
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Saamisten muutos kunnalta	2 435 245						
Saamisten muutos muilta	-221 566						
Korottomien velkojen muutos kunnalta							
Korottomien velkojen muutos muilta	-80 297						
	2 133 382	6 120 100	6 120 100	-629 600	-110,29	1 008 900	-618 100
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1 483 382	5 470 100	5 470 100	720 400	-86,83	158 900	-1 468 100

Toiminnan kuvaus

Riihimäen vesihuoltoliikelaitos on suoraan kaupunginhallituksen alaisena toimiva liikelaitos. Riihimäen Vesi vastaa talousveden toimittamisesta kiinteistöille, vesijohto- ja viemäriverkostojen rakentamisesta ja kunnossapidosta, jätevesien johtamisesta ja käsittelystä sekä sadevesien ja perustusten kuivatusvesien johtamisesta. Vuonna 2022 liikelaitoksen liikevaihto oli 9,0 miljoonaa ja tase noin 52 miljoonaa.

Toimintaympäristön muutos

Inflaatio eli yleinen kustannusten nousu on jatkunut voimakkaana myös viimeisen vuoden aikana ollen 6,5 %. Kaupungin hallintosäännön 189 § mukaisesti Vesihuoltoliikelaitoksen johtokunnan ratkaisultaan kuuluu laitoksen perimät maksut. Johtokunta on päättänyt kokouksessaan 20.9.2023 § 44 talous- ja jäteveden käyttö- ja perusmaksut sekä palvelumaksut vuodelle 2024.

Vesihuoltoliikelaitoksen maksujen tarkistus on tehty Vesilaitosyhdistys ry ohjeiden ja suositusten mukaan. Käyttö- ja perusmaksutulojen yhteenlasketusta summasta 50 % tulisi kattaa perusmaksutuloilla. Vesihuoltoliikelaitoksen perusmaksujen osuus on ollut ennen korotusta 23 %. Käyttömaksujen 5,4 % korotuksen ja perusmaksujen 15,5 % korotuksen jälkeen perusmaksujen osuus on noin 25 % käyttö- ja perusmaksutulojen summasta.

Maa- ja metsätalousministeriö on yhdessä vesihuoltoalan toimijoiden kanssa kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelman, jossa on luotu vesihuoltosektorin yhteinen visio – vastuullinen vesihuolto 2030. Siinä on mm. todettu, että vesihuollon rakennemuutosta kohti tarkoituksenmukaisempia ja toimivampia vesihuoltopalveluja tuottavia yksiköitä on edistettävä ja vesihuollon alueellista yhteistyötä kehitettävä. Keinoina on mainittu mm.: luo-

daan kannusteita vesihuoltolaitosten yhdistymiseen ja selvitetään vesihuollon järjestämisen ja organisoinnin vaihtoehdot ja mahdollisuudet sekä toteuttamiskelpoisuus. Vision pohjalta on aloitettu vesihuoltolain uudistamisen valmistelu, jossa lakia on tarkoitus uudistaa vaiheittain. Lain 1. vaiheen muutosten valmistelu on ministeriössä käynnissä ja luonnos hallituksen esitykseksi laista pitäisi valmistua vuonna 2024. Aiheeseen liittyen Riihimäen Vesi ja Hausjärven kunta ovat Hausjärven aloitteesta käynnistäneet selvityksen operointiyhteistyöstä, jossa Riihimäen Vesi operoisi Hausjärven vesihuoltoa.

Toiminnan painopistealueet ja tavoitteet

Toiminnan painopisteet talousarviovuodelle ja taloussuunnitelmakausille: toimintavarmuus, omaisuudenhallinnan kehittäminen, hiilineutraalisuus (toimenpiteinä mm. veden lämmön hyödyntäminen, aurinkopaneelit, vähäpäästöiset ajoneuvot ja työkoneet) ja digitalisaation edistäminen.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

- Liikelaitoksen taloudellinen tulos on ylijäämäinen ja se pystyy maksamaan valtuuston vahvistaman peruspääoman koron
- Taloustutkimus Oy:n asiakastyytyväisyystutkimuksessa vertailukuntien keskiarvoa parempi kokonaisindeksi
- Putkirikkojen määrä runkoverkoissa korkeintaan 10 kpl
- Laskuttamaton kulutus on korkeintaan 15 % verkostoon pumpattusta talousvedestä ja että jätevedenpuhdistamolle johdettavien huonesien osuus on alle 40 % puhdistamolle johdetuista jätevesistä

Investointisuunnitelma

Vuonna 2024 investointeihin on esitetty käytettäväksi yhteensä 5,4 milj. euroa ilman arvonlisäveroa laskettuna, josta kaupunki maksaa 219 874 euroa kaupungin ja Riihimäen Veden välisen hulevesisopimuksen perusteella.

Laitosinvestointeihin on varattu yhteensä 1,6 milj. euroa, josta Hausjärvi ja Loppi maksavat maksuosuuksinaan yhteensä noin 62 000 euroa. Suurimpana yksittäisenä kohteena on Haapahuhdan vesilaitoksen saneerauksen jatkaminen. Vuoden 2024 töiden hinnaksi on arvioitu 0,9 milj. euroa.

Verkostoinvestoinneissa on varattu 200 000 euroa elinkeinoalueiden ja 700 000 euroa asuntoalueiden rakentamiseen. Verkostojen saneerauksiin ja täydentämiseen on varattu yhteensä 2,2 milj. euroa. Kohteina ovat kaksivuotisen Keskusta I -urakan toinen vaihe, Haapahuhdan vesilaitokselta lähtevän putken saneeraus sekä Kaivokadun-Kaartokadun alueen vesihuoltosaneeraus. Kaupungin hankkeisiin liittyviin töihin on varattu 1,0 milj. euroa.

Vuosien 2025 ja 2026 nettoinvestoinnit ovat 5,1 milj. euroa ja 3,8 milj. euroa.

Henkilöstösuunnitelma

Vuonna 2024 laitoksen palveluksessa on 27 henkilöä, joka on kolme henkilöä vähemmän kuin vuonna 2023.

Riihimäen Vesihuoltoliikelaitoksen investointisuunnitelma 2024 - 2026

	2024	2025	2026
ASUNTOALUEIDEN RAKENTAMINEN JA TÄYDENNYS	700 000	1 300 000	
Jokikylä	200 000	300 000	
Kokko	500 000	1 000 000	
ELINKEINOALUEIDEN RAKENTAMINEN	200 000	200 000	200 000
Ansatie	100 000		
Varaus	100 000	200 000	200 000
KAUPUNGIN HANKKEISIIN LIITTYVÄT TYÖT	950 000	250 000	300 000
Kauppakatu v. Hämeenkatu-Valtakatu	350 000		
Museokatu	500 000		
Hämeenkatu		150 000	200 000
varaus	100 000	100 000	100 000
PUTKISTOSANEERAUS JA TÄYDENNYS	2 150 000	3 080 000	3 150 000
Keskusta I (Lopentie-Uudenmaankatu, Paloheimonkatu, Torikuja, Hallikuja, Väliittäjä)	500 000		
Haapahuhdan vesilaitokselta lähtevän putken saneeraus	500 000		
Kaivokadun-Kaartokadun alue	1 000 000		
Nurmelaentie v. Uramontie-klv		180 000	
Päävesijohdon saneeraus Herajoen laitos - Teollisuuskatu + viettoviemäri		1 000 000	
Koivistonmäki II		750 000	
Mattilan teollisuusalue		1 000 000	1 000 000
Herajoen tie - Kukkotie - Laurilantie			650 000
Rajapolku			350 000
Pohjois-Juppala I (Oravankatu, Ratamontie ja Saviahonkatu)			1 000 000
Virtausmittauskaivot	100 000	100 000	100 000
Verkoston kuntotutkimukset	50 000	50 000	50 000
Kaupungin rahoitusosuus	-219 900	-250 000	-250 000
Verkostoinvestoinnit yhteensä	4 000 000	4 830 000	3 650 000
Rahoitusosuus	-219 900	-250 000	-250 000
Verkostoinvestoinnit (netto)	3 780 100	4 580 000	3 400 000
LAITOSINVESTOINNIT	1 620 000	660 000	510 000
Jätevedenpuhdistamon koneisto- ja automaattiosaneeraukset	300 000	500 000	350 000
rejektivesien käsittelyselvitys	20 000		
Vedenhankinnan koneistosaneeraukset	100 000	60 000	60 000
Pumppaamosaneeraus	250 000	100 000	100 000
Haapahuhdan vesilaitoksen saneeraus	850 000		
Herajoen vesilaitoksen putkistojärjestelyt	100 000		
Jätevedenpuhdistamon koneistosaneeraukset, rahoitusosuus	-61 700	-96 500	-67 600
Laitosinvestoinnit yhteensä	1 620 000	660 000	510 000
Rahoitusosuus	-61 700	-96 500	-67 600
Laitosinvestoinnit netto	1 558 300	563 500	442 400
KALUSTO	55 000		
Verkostoyksikkö			
Laitosyksikkö	55 000		
Investointimenot	5 675 000	5 490 000	4 160 000
Rahoitusosuudet	-281 600	-346 500	-317 600
Investoinnit yhteensä (netto)	5 393 400	5 143 500	3 842 400

12 Riihimäen kaupunki yhteensä

Tässä osiossa käsitellään Riihimäen kaupunkia kokonaisuutena. Riihimäen kaupungin tuloslaskelma on esitetty seuraavaksi.

Riihimäen kaupunki ilman vesihuoltoliikelaitosta, ml. sisäiset erät			
TUOSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Toimintatuotot	48 506 490	34 440 100	36 499 900
Myyntituotot	8 971 502	4 939 400	6 847 500
Maksutuotot	7 182 415	2 755 300	2 394 500
Tuet ja avustukset	6 893 916	4 795 200	3 645 400
Muut toimintatuotot	25 458 657	21 950 200	23 612 500
Valmistus omaan käyttöön	555 040	603 900	629 000
Henkilöstökulut yhteensä	- 74 679 009	- 53 772 600	- 58 389 100
Palkat ja palkkiot	- 59 264 574	- 43 127 500	- 47 086 600
Henkilösivukulut	- 15 414 435	- 10 645 100	- 11 302 500
Palvelujen ostot	- 115 532 589	- 20 020 300	- 22 330 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 7 837 912	- 7 532 900	- 6 908 600
Avustukset	- 7 450 782	- 4 291 600	- 4 175 800
Muut toimintakulut	- 20 911 774	- 17 244 300	- 18 646 600
Toimintakulut yhteensä	- 226 412 066	- 102 861 700	- 110 450 100
TOIMINTAKATE	- 177 350 536	- 67 817 700	- 73 321 200
Verotulot	140 156 440	74 800 000	72 300 000
Valtionosuudet	48 841 708	11 755 700	8 099 100
Rahoitustuotot ja -kulut	1 647 299	1 439 500	917 500
Korkotuotot	168 102	78 600	68 900
Muut rahoitustuotot	2 547 032	2 280 000	2 280 000
Korkokulut	- 370 500	- 889 100	- 1 401 400
Muut rahoituskulut	- 697 335	- 30 000	- 30 000
VUOSIKATE	13 294 911	20 177 500	7 995 400
Poistot ja arvonalentumiset	- 6 364 427	- 6 199 500	- 6 815 700
TILIKAUDEN TULOS	6 930 484	13 978 000	1 179 700
Poistoeron lisäys- tai vähennys+	46 875	47 000	47 000
Varausten lisäys- tai vähennys+			
Rahastojen lisäys- tai vähennys+	100 000	100 000	100 000
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	7 077 360	14 125 000	1 326 700

Ulkoisen tuloslaskelman mukaisessa tarkastelussa kaupunkiemon toimialojen sisäiset erät sekä vesihuoltoliikelaitoksen välinen keskinäisen kaupankäynnin tai toiminnan vaikutukset on eliminoitu. Tarkastelu on ulkoisen tilinpäätöksen mukainen. Riihimäen kaupungin yhdistelty ulkoinen tuloslaskelma ja rahoituslaskema on esitetty seuraavilla sivuilla.

RIIHIMÄEN KAUPUNKI JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS
YHDISTELTY ULKOINEN TUOSLASKELMA TALOUSARVIO 2024

	Riihimäen kaupunki	Riihimäen Vesi	Yhteensä (ennen elim.)	Eliminoinnit		Yhteensä
				Kaupunki	Vesi	
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITITUOTOT	4 745 500	10 203 000	14 948 500	-43 600	-346 500	14 558 400
MAKSUTUOTOT	2 394 500		2 394 500			2 394 500
TUET JA AVUSTUKSET	3 645 400	4 800	3 650 200			3 650 200
MUUT TOIMINTATUOTOT	9 152 400	13 000	9 165 400	-71 200		9 094 200
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	19 937 800	10 220 800	30 158 600	-114 800	-346 500	29 697 300
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	629 000		629 000			629 000
HENKILÖSTÖKULUT	-58 389 100	-1 716 500	-60 105 600			-60 105 600
PALKAT JA PALKKIOT	-47 086 600	-1 386 200	-48 472 800			-48 472 800
HENKILÖSIVUKULUT	-11 302 500	-330 300	-11 632 800			-11 632 800
ELÄKEKULUT	-9 351 600	-272 500	-9 624 100			-9 624 100
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 950 900	-57 800	-2 008 700			-2 008 700
PALVELUJEN OSTOT	-19 193 500	-1 519 000	-20 712 500	199 000	44 600	-20 468 900
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-6 908 300	-1 306 600	-8 214 900	147 500		-8 067 400
AVUSTUKSET	-4 175 800		-4 175 800			-4 175 800
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 221 300	-188 700	-5 410 000		70 200	-5 339 800
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-93 888 000	-4 730 800	-98 618 800	346 500	114 800	-98 157 500
TOIMINTAKATE	-73 321 200	5 490 000	-67 831 200	231 700	-231 700	-67 831 200
VEROTULOT	72 300 000		72 300 000			72 300 000
VALTIONOSUUDET	8 099 100		8 099 100			8 099 100
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	68 900		68 900	-67 000		1 900
MUUT RAHOITUSTUOTOT	2 280 000		2 280 000	-750 000		1 530 000
KORKOKULUT	-1 401 400	-67 000	-1 468 400		67 000	-1 401 400
MUUT RAHOITUSKULUT	-30 000	-750 000	-780 000		750 000	-30 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	917 500	-817 000	100 500	-817 000	817 000	100 500
VUOSIKATE	7 995 400	4 673 000	12 668 400	-585 300	585 300	12 668 400
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-6 815 700	-3 400 000	-10 215 700			-10 215 700
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-6 815 700	-3 400 000	-10 215 700			-10 215 700
TILIKAUDEN TULOS	1 179 700	1 273 000	2 452 700	-585 300	585 300	2 452 700
POISTOERON MUUTOS	47 000		47 000			47 000
RAHASTOJEN LISÄYS- TAI VÄHENNYS+	100 000		100 000			100 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 326 700	1 273 000	2 599 700	-585 300	585 300	2 599 700

RIIHIMÄEN KAUPUNKI JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS
YHDISTELTY RAHOITUSLASKELMA TALOUSARVIO 2024

	Riihimäen kaupunki	Riihimäen Vesi	Yhteensä (ennen elim.)	Eliminoinnit		Yhteensä
				Kaupunki	Vesi	
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
VUOSIKATE	7 995 400	4 673 000	12 668 400	-585 300	585 300	12 668 400
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-1 680 000		-1 680 000			-1 680 000
	6 315 400	4 673 000	10 988 400	-585 300	585 300	10 988 400
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-24 883 000	-5 675 000	-30 558 000	219 900		-30 338 100
RAHOITUSOSUUDET	610 000	281 600	891 600		-219 900	671 700
INVESTOINTIMENOIHIN						
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN	2 100 000		2 100 000			2 100 000
LUOVUTUSTULOT						
	-22 173 000	-5 393 400	-27 566 400	219 900	-219 900	-27 566 400
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-15 857 600	-720 400	-16 578 000	-365 400	365 400	-16 578 000
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-4 000 000		-4 000 000	2 000 000		-2 000 000
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYKSET	650 000		650 000		-650 000	
	-3 350 000	0	-3 350 000	2 000 000	-650 000	1 350 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	24 590 200	2 000 000	26 590 200		-2 000 000	24 590 200
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-5 532 600	-650 000	-6 182 600	650 000		-5 532 600
	19 057 600	1 350 000	20 407 600	650 000	-2 000 000	19 057 600
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	150 000	-629 600	-479 600			-479 600
	150 000	-629 600	-479 600			-479 600
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	15 857 600	720 400	16 578 000	1 919 200	-1 919 200	16 578 000

13 Riihimäki konserni

Talousarvion tässä osiossa käsitellään Riihimäki konsernia. Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Valtuuston asettamat tavoitteet ohjaavat kunnan edustajia tytäryhteisöjen toimitelmissä, mutta eivät kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Riihimäen kaupunkikonserniin kuuluvat on esitetty seuraavassa kuvassa vuoden 2023 näkökulmasta. Konserniin vuonna 2023 kuulumattomat yhteisöt on otettu huomioon ja poistettu konsernikokonaisuudesta. Konsernista poistuvat Riihimäen seudun terveystalouden kuntayhtymä, Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiriin kuntayhtymä sekä Eteva kuntayhtymä, joiden toiminta siirtyy hyvinvointialueelle.

Taulukko 63 Riihimäki konserni vuonna 2024

RIIHIMÄEN KAUPUNKI	
RIIHIMÄEN VESIHUOLTOLIIKELAITOS	TYTÄRYHTEISÖT JA YHTEISÖT
	Osakeyhtiöt
	Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy konserni 100 %:
	* Oy Expomade-Kiinteistöt Ab 100 %
	* Riihimäen Karoliinankatu 13-15 Oy 100 %
	* Kiinteistö Oy Riihimäen Kuuskulma 100 %
	* Kiinteistö Oy Riihimäen Sepänkatu 5 82,68 %
	* Kiinteistö Oy Riihimäen Lykka 82,53 %
	* Riihimäen Kaapelitehdas Oy 68,05 %
	*Kiinteistö Oy Riihimäen Ophelia 54,24 %.
	*Kiinteistö Oy Riihimäen Tehdäskylänkatu 5 81,94%
	Riihimäen Kotikulma Oy konserni 100 %:
	* Kotikulman Kiinteistöpalvelut Oy 100 %
	Riihimäen Kaukolämpö Oy 51 %
	Kiinteistöosakeyhtiöt
	Kiinteistö Oy Riihimäen Yritystalo 100 %
	Kiinteistö Oy Riihimäen Paloasema 100 %
	Kiinteistö Oy Riihimäen Jäähalli 100 %
	Kiinteistö Oy Riihimäen Kalevanrinne 100 %
	Kiinteistö Oy Riihimäen Teatterihotelli 88,12 %
KUNTAYHTYMÄ	
Hämeen maakuntaliitto ky 16,94 %	
OSAKKUUSYHTEISÖT	
Osakeyhtiöt	
Hyria koulutus Oy 25,12 %	
Ilves-halli Oy 24,88 %	
Asunto Oy Riihimäen Kalevankoti 33,10 %	

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan (emoyhteisö) sekä yhden tai useamman oikeudellisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä. Konsernin tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä,

joissa emoyhteisöllä on määräysvalta eli jonka äänivallasta emoyhtiöllä on yli 50 % osuus joko suoraan tai välillisesti. Osakkuusyhteisöiksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta. Konsernin emoyhteisöllä on äänivallasta 20 - 50 % osuus suoraan tai välillisesti ja merkittävä omistusosuus (vähintään 20 % yhtiön omasta pääomasta yhteisössä).

Riihimäki konsernin talous tunnuslukujen ja kriisikuntakriteerien valossa

Riihimäki konsernin talouden kehittymistä on kuvattu viimeisen neljän vuoden tilinpäätöksen keskeisten tunnuslukujen avulla. Kunnan osalta ei yleensä laadita erillistä konsernin talousarviota. Tästä johtuen on tärkeää tarkastella konsernin edellisten vuosien toteutuneita tunnuslukuja ja laatia konsernin tavoitteenasettelu tämän perusteella. Riihimäki konsernin tunnuslukuja on koottu seuraavaan taulukkoon vuosilta 2018 - 2022.

Taulukko 64 Riihimäki konsernin tunnusluvut TP 2018 – 2022

Konsernin tunnusluku	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Konsernin toimitatulot toimintamenoista %:a	41,8	41,6	40,5	41,9	40,6
Konsernin vuosikate poistoista %:a	169,1	139	196	173	166
Konsernin omavaraisuusaste %:a	29	43,9	47,1	48,5	47,7
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus %:a	84,9	71,9	65,0	62,3	63,4
Konsernin korolliset lainat/ euroa per asukas	5 731	4 672	4 365	4 249	4 635
Konserni lainakanta (1000 €) 31.12 tilanteessa	164 776	134 597	125 327	121 200	131 399

Konsernin tunnusluku	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Konsernin leasing ja vuokravastuut (1000€) 31.12 tilanteessa		8 563	8 752	8 559	6 997

Riihimälikonsernin osalta vanhojen kriisikuntakriteerien voimassa ollessa täyttynyt suhteellinen velkaantuneisuus vuosina 2019 - 2021. Vanhojen kriteerien mukainen kriisikunta tarkastelu päättyi vuonna 2021.

Uudet kriisikuntakriteerit

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista nykyistä paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Uusia raja-arvoja on sovellettu ensimmäisen kerran vuoden 2022 tilinpäätöksessä.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa (ei muutosta nykyiseen)
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa (ei muutosta nykyiseen)

TAI

- jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot

- 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 % (nykyisin konsernin negatiivinen vuosikate);

- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (nykyisin 1 prosenttiyksikkö);
- 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 %:lla (nykyisin tunnusluvussa ainoastaan konsernin lainamäärä);
- 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 (nykyisin tunnuslukuna: suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %).

Vuoden 2024 talousarvion valmistelun näkökulmasta ei ole vielä käytettävissä vuoden 2023 lukuja. Riihimäki konsernin tilannetta on tarkasteltu uusien kriteerien valossa vuoden 2022 lisäksi takautuvasti myös vuoden 2021 tilinpäätöstiedoilla. Tarkastelu osoittaa, että Riihimäki konsernin osalta mikään kriisikunnan kriteeristä ei täyty.

Taulukko 65 Uudet kriisikuntakriteerit

Kriteerit	2021		2022		2021	2022
Rmk = Riihimäki+Vhl	Raja-arvo	Rmk	Raja-arvo	Rmk		
A peruskunnan alijäämä (RMK + VHL)						
Kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen (=peruskunta) kertynyttä alijäämää enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien	Alijäämää	+ 104,1 milj.e	Alijäämää	+ 111,8 milj.e	ei	ei
TAI						
B kuntakonsernin alijäämä						
Kuntakonsernin alijäämä/asukas						
*viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa	-1000	✓ + 3267	-1000	✓ + 3573	ei	ei
*ja sitä edeltävässä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa	-500	✓ + 2925	-500	✓ + 3267	ei	ei
TAI						
C kaikki tunnusluvut täyttyvät kahtena vuonna peräkkäin						
*kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80%	alle 80%	173	alle 80%	166	ei	ei
*kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti	> 20,02	20,50	> 20,01	20,50	ei	ei
*kuntakonsernin tilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä/asukas ylittää kaikkien kuntakonsernin tilinpäätöksen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50%	9065	4550	tieto ei ole vielä käytettävissä	4882	ei	ei?
*kuntakonsernin tilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	alle 0,8	1,8	alle 0,8	1,6	ei	ei

Väljemmät raja-arvot ovat niin kutsutut keltaiset valot

Kuntalaissa määritellään edelleen tunnuslukujen raja-arvot, jotka kuvaavat kunnan erityisen vaikeaa taloudellista asemaa. Kuntien näkökulmasta on tarpeen tunnistaa myös tilanteet, joissa ollaan lähellä raja-arvon täyttymistä. Hallituksen esityksessä on esitetty myös väljemmät raja-arvot (ns. keltaiset valot), jotka eivät vielä johda arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täyttyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomioita taloutensa kehitykseen ja analysointiin.

- Konsernin kertynyt alijäämä on vähintään 500 €/as
- Konsernin vuosikate % poistoista alle 100
- Tuloveroprosentti 1,5 % -yks. yli keskimääräisen
- Konsernin lainat ja vastuut 25 % yli keskimääräisen
- Konsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 1,0

Konserniyhtiöt ja niiden tavoitteet

Kotikulma Oy

Toiminnan kuvaus

Riihimäen Kotikulma Oy on Riihimäen kaupungin omistama, yhteensä 37 vuokranmääritysyksikköä käsittävä aravavuokrataloyhtiö. Yhtiön toimialana on rakennuttaa, omistaa ja hallita kiinteistöjä, vuokratontilla olevia rakennuksia ja huoneistoja, ostaa ja vuokrata alueita, rakennuksia ja huoneistoja, antaa vuokralle kiinteistöjä ja huoneistoja sekä kiinteistöjen vuokratonteilla olevien rakennusten isännöinti ja huoltotoiminta. Isännöinti ja huoltotoimintaa toteuttaa Riihimäen Kotikulma Oy:n omistama Kotikulman Kiinteistöpalvelut Oy.

Vuoden 2024 talousarvioiden mukaan yhtiöiden liikevaihto on yhteensä n. 10,7 milj. euroa, josta Riihimäen Kotikulman osuus on n. 9,3 milj. euroa ja Kotikulman Kiinteistöpalvelujen osuus n. 1.4 milj. euroa.

Toimintaympäristö

Riihimäen Kotikulma Oy omalta osaltaan muiden alueella toimivien asunnontarjoajien kanssa vastaa Riihimäellä asuvien ja kaupunkiin muuttavien asumistarpeisiin. Kotikulman asunnoissa asuu n. 7 % Riihimäkeläisistä. Nykyisessä taloustilanteessa kilpailu vuokra-markkinoilla on voimakasta.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Kotikulman päästrategiana on kiinteistökannan hyvä ylläpito, epäkurantista asuntokannasta luopuminen, rakennuttaa tilalle kysyntää vastaavaa uudistuotantoa ja olla mukana kehittämässä Riihimäkeä kaupunkikonsernin strategian ja kaupunginvaltuuston hyväksymän asunto-ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Tavoitteet valtuustokaudelle

Asiakkaat ja toiminta

1. Toteutetaan kysely, jolla selvitetään, miten asukkaat haluaisivat parantaa yhteisöllisyyttä ja viihtyvyyttä.
2. Uusien kohteiden sijainnit siten, että vartin kaupunki toteutuu.
3. Asukkaiden digitalisaatioon, teknologiaan ja asumisen arjen hallintaan liittyvän osaamisen kasvattaminen.

Asukkaiden viihtyvyyttä kartoitetaan erilaisilla kyselyillä sekä organisoidaan yhteisöllisyyttä edistäviä tapahtumia. Tiedonkulkua parannetaan sähköisillä järjestelmillä ja osallistumalla yhteisöjen tapahtumiin. Kerran vuodessa toteutettava laajempi asukastytyväisyyskysely. Lisäksi vuoden 2024 aikana tullaan järjestämään Kotikulma-päivä. Tavoitteenamme on toimia tehokkaasti ja tunnistaa asukkaiden tarpeita.

Suunnitteilla olevan uuden kohteen (Junailijankatu) sijainti on kaupungin keskustassa. Uusien hankittavien kohteiden osalta tarkastellaan, että sijainti on sellainen, että vartin kaupunki toteutuu.

Kotikulma pyrkii edistämään Riihimäen kaupungin strategiaa esimerkiksi opiskelijoiden asuttamiseen liittyvän hankkeen toteuttamisen selvittämiseen vuoden 2024 aikana. Keskustan alueelle suunnatuilla hankkeilla on päämääränä elävöittää kaupungin keskustaa.

Huomioidaan kulkuyhteyksien ja palveluiden helppous sekä mahdollinen kevyenliikenteen suuntautuminen. Valmistaudumme asuttamaan Riihimäelle saapuvia tai kaupunkiin jääviä ukrainalaisia.

Vuoden 2024 aikana kehitämme edelleen sähköisiä asukkaille suunnattuja palveluita.

Henkilöstö

1. Huolehdimme henkilöstön työhyvinvoinnista.
2. Henkilöstön digitalisaatioon ja teknologiaan liittyvän osaamisen kasvattaminen.

Kartoitetaan henkilöstön hyvinvointia jatkuvasti. Kerran vuodessa järjestetään henkilöstö-tyytyväisyyskysely ja sen esiin nostamiin asioihin reagoidaan välittömästi.

Kouluttautumis suunnitelma päivitetään teknologia- ja digiosaamisen osalta, jotta osaaminen vastaa markkinoiden vaatimuksia. Lisäksi työntekoon käytettävät välineet päivitetään vastaamaan tehtävää työtä. Työhallittavuuteen ja johtamiseen soveltuvia järjestelmiä kartoitetaan vuoden 2024 aikana.

Markkinat

1. Kotikulma tukee toiminnallaan Riihimäen kaupungin asukasmäärän vuosittaista 0,2 % kasvutavoitetta.
2. Asuntotarjonta seuraa kysyntää: Kotikulma tarjoaa monipuolisia ja laadukkaita asumisen mahdollisuuksia niin nykyisille kuin uusille kaupunkilaisille.

Ohjaavana ajatuksena se, että Kotikulmalla tulee olla aina vapaita asuntoja, jotta kysyntään voidaan vastata, mutta kuitenkin siten, että tyhjät asunnot eivät rasittaa taloutta. Pysyvään kasvavaan kysyntään vastataan uudisrakentamisella ja/tai hankkimalla olemassa olevia kohteita tai yksittäisiä osakehuoneistoja. Junailijankadun uudishanke on suunniteltu toteutettavaksi vuoden 2024 aikana, mikäli yhtiön taloustilanne sen sallii.

Toteutetaan etenkin sosiaalisen median markkinointia siten, että se tavoittaa potentiaalisia uusia asukkaita myös muualta kuin Riihimäeltä. Parannetaan eri medioissa tehtävää ”brändäystä” ja mainontaa.

Vuokrataso pidetään kohtuullisena markkinavuokran tasolla tai hieman alempana Riihimäen ja lähikuntien vuokriin verrattuna. Vuokratasoa tullaan korottamaan arviolta 2-3 % vuoden 2024 aikana yleisen kustannustason sekä rahoituskulujen nousun johdosta.

Käyttöastetavoitteeseen 95 % pyritään tehostamalla asuntojen markkinointia ja panostamalla muuttojen yhteydessä tehtäviin remontteihin huoneistojen viihtyvyyden, kiinnostavuuden ja kysynnän kasvun lisäämiseksi. Pyritään lisäämään tarjottavien asuntojen monipuolisuutta eri hintaluokissa.

Toteutetaan kerran vuodessa laajempi markkinakatsaus, jossa ennakoidaan asuntokysynnän kehitystä pitkällä aikavälillä. Tällä hetkellä etenkin esteettömien yksiöiden/ pienien asuntojen osalta kysyntä ylittää tarjonnan.

Talous

1. Hoidamme Kotikulman taloutta suunnitelmallisesti ja tasapainoisesti.
2. Huolehdimme Kotikulman omaisuuden arvon säilymisestä.

Talouden johtamisen digitalisointi ja seurantajärjestelmien hyödyntäminen parantavat talouden hallittavuutta sekä raportointia.

Käyttöastetta, vaihtuvuutta ja vuokratasoja seurataan suunnitelmallisesti.

Kiinteistöt

1. Ylläpidämme ja perusparanamme Kotikulman kiinteistöjä viihtyisyyden ja kiinteistöjen arvon säilymisen näkökulmasta
2. Kotikulma on resurssiviisas ja hiilineutraali.

Riihimäen Kotikulma on käyttötaloudeltaan omillaan toimeen tuleva. Tavoitteenamme on suunnitelmallinen vanhan, epäkurantin asuntokannan vähentäminen.

Tavoitteena on vanhan asuntokannan suunnitelmallinen vähentäminen. Epäkurantin asuntokannan vähentämisen strategia on tehty vuoden 2021 loppupuolella sekä Kotikulman kiinteistöihin on lisäksi tehty kattava kuntoarviointi vuoden 2023 alussa.

Varmistamme olemassa olevien kiinteistöiden arvon säilyttämisen suunnitellulla säännöllisellä huoltamisella ja korjaamisella. Vuoden 2024 joudumme supistamaan osasta suunnitelluista korjauksista kustannusten nousun seurauksena. PTS-suunnitelmat on laadittu kaikille kiinteistöille ja korjauksissa huomioidaan kiinteistöjen käyttösuunnitelma seuraavan 10 vuoden aikana.

Suunnitteilla olevan uudishankkeen Hämeenkatu 20/Junailijankatu 11 toteuttamista arvioidaan uudelleen talouden kehittymisen näkökulmasta vuoden 2023 lopulla. Tavoitteenamme on aloittaa hanke vuoden 2024 aikana.

Toiminta on resurssiviisauden mukaista ja tavoitteena on pienentää jatkuvasti yhtiön hiilijalanjälkeä. Olemassa oleviin kiinteistöihin tullaan laatimaan energiatehokkuusselvitys 2025 aikana. Tulevaisuuden investoinnit kohdennetaan osiltaan kiinteistöjen energiataloudellisuuden parantamiseen. Perusparannuksissa ja rakennushankkeissa huomioidaan edelleen kasvava sähköautokanta. Lisäksi tehostetaan jätteen kierrättämistä ympäristönäkökohdat huomioiden.

Kotikulma auditoi Ekokompassi-sertifikaatin vuoden 2024 aikana.

Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy

Toiminnan kuvaus

Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy (RTOY) on elinkeino-, kehitys- ja toimitilayhtiö, jonka missiona on lisätä yritystyöpaikkojen määrää Riihimäellä. Yhtiö vastaa myös Riihimäen messutoiminnasta Riihimäen Messut Oy:n fuusioituttua yhtiöön. Yhtiö on kaupungin elinkeinopolitiikan keskeinen väline ja proaktiivinen toteuttaja. RTOY:n ja kaupungin välinen yhteistyö on sujuvaa.

Yhtiö on konsernin emoyhtiö, johon kuuluu tytäryhtiöinä Oy Expomade-Kiinteistöt Ab, KOy Riihimäen Lykka, Riihimäen Kaapelitehdas Oy, KOy Riihimäen Ophelia, Kiinteistö Oy Riihimäen Tehdaskylänkatu 5, Kiinteistö Oy Riihimäen Kuusikulma ja Kiinteistö Oy Riihimäen Sepänkatu 5. Yhtiö omistaa vähemmistöosuudet seuraavista yhtiöistä: Kiinteistö Oy Riihimäen Erätalo, KOy Riihimäen Larissa, KOy Riihimäen Autotalo, YritysVoimala Oy ja KOy Riihimäen Yrittäjänkatu 8.

Yhtiö tarjoaa toimitilojen rakennuttamis-, vuokraus- (L W), rahoitus- ja asiantuntija-palveluita. Toimitilojen välitykseen yritys ylläpitää riihimäentilat.fi -hakupalvelua. Yhtiö ylläpitää BusinessPark Riihimäkeä.

Yhtiö markkinoi Riihimäkeä yrityksille luoden kaupungille elinvoimaa ja kehittämällä yksityistä palvelutarjontaa Riihimäellä. RTOY osallistuu asemanseudun ja keskustan kehittämiseen (mm. Granitin kesäkeikat), robotiikka- ja kampusyhteistyöhön sekä puolustusalan DEFINE-hankkeeseen. Kehittämämme Alihankinta.info -palvelu parantaa alihankintayritysten näkyvyyttä ja löydettävyyttä netissä. Yhtiö hallinnoi Led-screen mainostauluja ja jättitauluja Riihimäellä.

RTOY:n keinoja yritystyöpaikkojen luomiseen on uusien investointien edistäminen, olemassa olevien yritysten toiminta- ja työllistämisedellytyksien parantaminen, toimitilojen käyttöasteen nostaminen sekä toimitilojen rakennuttaminen erityisesti Riihimäelle sijoitettaville yrityksille.

Liikevaihto v. 2022 oli 2.414 Me ja henkilöstön määrä 6 vakituista ja 1 osa-aikainen työntekijä.

Toimintaympäristö

Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy toimii tiiviissä yhteistyössä Yritysvoimalan, Riihimäen Yrittäjät ry:n, HAMK:n, Hyrian, Syklin, Riihimäen-Hyvinkään kauppakamarin, Hämeen EL V-keskuksen, Business Finlandin ja muiden yrityspalveluiden tarjoajien kanssa.

Yrityksen toimintaympäristöön on viime aikoina vaikuttanut erityisesti Venäjän hyökkäyssota ja korkotason nousu.

Tavoitteet valtuustokaudelle

Tavoitteena on vuosittaisilla uusilla toimitilahankkeilla saada Etelä-Mattilan alue rakentumaan valmiiksi.

Tavoitteena on saada robotiikan opetuksen kehittäminen näkymään Riihimäen yritysten toiminnassa.

Tavoitteena on kasvattaa yhtiön toimitilasalkkua maltillisesti ja kannattavasti, ylläpitäen tervettä omavaraisuusastetta (n. 60-80%). Tavoitteena on käyttöastetta ylläpitäen parantaa emoyhtiön kannattavuutta. Tavoitteena on monipuolistaa toimitilasalkkua ja pienentää vanhan 1980-luvulla rakennetun toimitilakannan osuutta sal- kussa.

Riihimäen Kaukolämpö Oy

Toiminnan kuvaus

Riihimäen Kaukolämpö Oy on Riihimäen kaupungin (51 %) ja abrdn-sijoitusyhtiön (Suomi Heat Holdings Oy) (49 %) yhdessä omistama yhtiö. Yhtiön toimintaa ja tavoitteita toteutetaan osakassopimuksen mukaisesti. Yhtiö ostaa pääosan käyttämästään lämmöstä Fortum Waste Solutions Oy:n Riihimäen laitokselta ja lopun alle 5 % vuotuisesta energiasta se tuottaa omilla lämpökeskuksillaan. Fortumin toimittama lämpö on jätteiden käsittelyn yhteydessä syntyvää ja teollisesti talteen otettua lämpöä. Työntekijöitä yhtiöllä on 2 henkilöä, käyttö- ja kunnossapito sekä verkon rakentamisen toiminnot ovat ulkoistettuja. Kaukolämpöliittymiä on n. 760 kpl. Vuonna 2022 lämpöä myytiin 188,4 GWh, liikevaihto oli 14,38 milj. euroa ja taseen loppusumma 21 milj. euroa.

Toimintaympäristö

Ukrainan sota on ja yleinen inflaatio on nostanut voimakkaasti yhtiön toimintakustannuksia ja tällä on ollut vaikutusta myös yhtiön kulurakenteeseen. Tämä on tuonut haasteita budjetointiin ja taloudelliseen onnistumiseen. Huoltovarmuuden säilyttämiseen hyvällä tasolla on keskitytty esimerkiksi lämpökeskusten öljyvarastojen laajentamisella, hankintakanavien monipuolistamisella ja muihinkin riskeihin varautumisella. Nämä asiat pysyvät toimintaympäristössä tärkeinä myös tulevana vuonna.

Jätteiden käsittelyn yhteydessä syntyvän lämmön hyödyntämisen sääntelyssä on nähtävillä muutoksia ja näihin on mahdollisuuksien mukaan varauduttava tulevaisuudessa. Kiinteistökohtaiset toteutukset lämmitysratkaisuissa ovat yleistyneet, mutta Riihimäellä kaukolämmöstä ei juurikaan ole asiakkaita eronnut. Kaukolämmön kilpailukykyisyys ja halettavuus on kuitenkin varmistettava myös tulevaisuudessa.

Toiminnan painopistealueet

Asiakaspalvelu, tehokkuus, ympäristöystävällisyys, digitalisaatio ja yhteistyö.

Tavoitteet

Tavoitteiksi valtuustokaudelle on osakassopimuksen mukaisesti asetettu taloudellisen tuloksen onnistuminen ja lämmön hinnoittelu. Fossiilisten tuotantotapojen osuus on alle 5 % kokonaistuotannosta.

Talousarviokirjan liitteet

Riihimäen kaupunki 10-vuoden investointisuunnitelma (alustava luonnos)

Suunnitelman tarkoitus on hahmottaa pitkän aikavälin investointiohjelmää.

	Yht.	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
1. MAA- JA VESIALUEIDEN INVESTOINNIT												
Menot	9 590 000	1 930 000	1 950 000	1 380 000	1 220 000	1 200 000	490 000	400 000	590 000	340 000	90 000	0
Tulot, myynnit	36 800 000	2 200 000	2 100 000	2 500 000	3 000 000	3 500 000	3 500 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Maa- ja vesialueiden investoinnit yhteensä (netto):	-27 210 000	-270 000	-150 000	-1 120 000	-1 780 000	-2 300 000	-3 010 000	-3 600 000	-3 410 000	-3 660 000	-3 910 000	-4 000 000
2. OSAKKEET JA OSUUDET												
Menot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet yhteensä (netto):	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. TILAINVESTOINNIT												
Kesäteatteri		150 000										
Uimahallin perusparannus (netto)	15 100 000	6 000 000	8 300 000									
Menot	15 900 000	6 240 000	8 860 000									
Tulot / Valtionavustus, rahoitusosuus		240 000	560 000									
Maauimalan perusparannus	8 640 000	150 000				150 000	4 340 000	4 000 000				
Itäinen koulu ja päiväkotikoti (n. 6700m2, alakoulu ja päiväkotikoti n. 3 000€/m2) (kustannukset tarkentuvat hankkeen suunnittelun edetessä)	20 100 000	400 000	4 800 000	9 100 000	5 800 000							
Jukolan väestönsuoja	400 000		400 000									
Peltosaaren urheilupuiston pukuhuonerakennus	400 000		400 000									
Kaupunginmuseon siirtyminen taidemuseon yhteyteen, rakennuskustannukset		130 000	110 000									
Perusparannukset / tekninen lautakunta	15 750 000	1 500 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Perusparannus (tulot), rahoitusosuus	600 000	100 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Toimitilaohjelma												
Toimitilaohjelma (suunnittelu)	400 000		200 000	200 000								
Opistotalo	14 500 000				5 000 000	4 500 000	5 000 000					
Kaupungintalo	6 500 000					500 000		5 000 000	1 000 000			
Kalevantalo	10 300 000							3 000 000	7 000 000			300 000
Eteläinen koulu	8 000 000									4 000 000	4 000 000	
Voimala	0				0	0	0					
Kohdistamaton	15 700 000									4 000 000	4 000 000	7 700 000
Suunnitelmakaudelle kohdistamattomat kohteet (sis. esim. koulujen peruskorjaukset), n. 67,1 milj. €												
Suomen lasimuseon korjaus	11 300 000					5 700 000	5 600 000					
Kino Sampon perusparannus (sisätilat)	1 300 000						1 300 000					
Konttontien päiväkotikoti	2 500 000						1 500 000	1 000 000				
Kirjauksen päiväkotikoti	2 500 000									1 000 000	1 500 000	
Tilainvestoinnit yhteensä:												
Menot	133 780 000	8 570 000	16 020 000	10 550 000	12 050 000	12 350 000	19 240 000	14 500 000	9 500 000	10 500 000	11 000 000	9 500 000
Rahoitusosuudet (tulot)	1 400 000	340 000	610 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Tilainvestoinnit yhteensä (netto):	132 380 000	8 230 000	15 410 000	10 500 000	12 000 000	12 300 000	19 190 000	14 450 000	9 450 000	10 450 000	10 950 000	9 450 000

	Yht.	2 023	2 024	2 025	2 026	2 027	2 028	2 029	2 030	2 031	2 032	2 033
4. KUNNALLISTEKNIIKAN INVESTOINNIT												
Kunnallistekniikan rakentaminen (netto)	20 250 000	2 265 000	1 310 000	2 070 000	1 865 000	1 920 000	2 475 000	1 970 000	1 715 000	1 620 000	1 525 000	1 515 000
Menot		2 690 000	1 310 000	2 070 000	1 865 000	1 920 000	2 475 000	1 970 000	1 715 000	1 620 000	1 525 000	1 515 000
Rahoitusosuudet, tulot		425 000										
Katujen ja puistojen perusparantaminen	16 400 000	1 600 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
Keskustan ja Asemanpuiston kehittäminen (netto)	36 229 000	4 365 000	2 110 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 820 000	4 650 000	3 750 000	2 963 000	2 775 000	2 796 000
Menot		4 425 000										
Rahoitusosuudet, tulot		60 000										
Elinkeinoalueiden rakentaminen	1 365 000	875 000	490 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Asuntomessut	2 500 000	0	0	500 000	1 000 000	1 000 000	0	0	0	0	0	0
(menot täsmennyvät seuraavaksi yhteistoimintasopimuksen yhteydessä)												
Katuvalaistuksen saneeraus	2 500 000	300 000	300 000	300 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Hulevesien viemäröintimaksu	2 750 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Ulkoliikuntapaikat	3 300 000	300 000	300 000	700 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä:												
Menot	85 779 000	10 440 000	5 960 000	8 020 000	7 765 000	8 220 000	8 595 000	8 920 000	7 765 000	6 883 000	6 600 000	6 611 000
Rahoitusosuudet, tulot	485 000	485 000										
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä (netto):	85 294 000	9 955 000	5 960 000	8 020 000	7 765 000	8 220 000	8 595 000	8 920 000	7 765 000	6 883 000	6 600 000	6 611 000
5. KALUSTOHANKINNAT												
Elinvoiman toimialan kalustohankinnat	516 000	167 000	0	137 000	0	80 000	67 000	0	0	65 000	0	0
Teknisen toimialan kalustohankinnat	5 975 000	580 000	650 000	550 000	500 000	490 000	545 000	500 000	500 000	590 000	570 000	500 000
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan kalustohankinnat	3 090 000	180 000	260 000	355 000	1 100 000	780 000	100 000	75 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Hallinto ja konserni -toimialan kalustohankinnat	0	0	43 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kalustohankinnat yhteensä (netto):	9 581 000	927 000	953 000	1 042 000	1 600 000	1 350 000	712 000	575 000	560 000	715 000	630 000	560 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ:												
Menot	238 730 000	21 867 000	24 883 000	20 992 000	22 635 000	23 120 000	29 037 000	24 395 000	18 415 000	18 438 000	18 320 000	16 671 000
Rahoitusosuudet (tulot)	1 885 000	825 000	610 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Tulot (myynnit)	36 800 000	2 200 000	2 100 000	2 500 000	3 000 000	3 500 000	3 500 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Netto	200 045 000	18 842 000	22 173 000	18 442 000	19 585 000	19 570 000	25 487 000	20 345 000	14 365 000	14 388 000	14 270 000	12 621 000

Kaavoituksen ohjelmoidut hankkeet

Talousarviokirjan liitteenä on Riihimäen kaavoituskatsauksen 2023 liite, jossa on esitetty kaavoituksen suunnittelukohteet kartalla:

A-kohteet: vuonna 2023 alkavat (ja jatkuvat) asemakaava- ja asemakaavamuutoskohteet (yksityiset hankkeet merkitty tähdellä * karttakuvaan)

B-kohteet: vuosille 2024 - 2025 alustavasti ohjelmoidut alkavat asemakaava- ja asemakaavamuutoskohteet

Y-kohteet: kehittämis- ja yleissuunnitelmat

Kaavoituskatsauksessa 2023 esitettyjen kohteiden valmistelutyö ja eteneminen on ohjelmoitu alkuvuodesta 2023 (tammi-helmikuu). Katsauksessa esitetty kartta ja hankeaikataulu kuvaavat sen hetkistä arviota/tavoitetta kaavahankkeiden määrästä ja hankkeiden etenemisestä. Kaupunginhallitus käsittelee kaavoituskatsauksen vuosittain, jossa kohteiden aikataulut ja eteneminen tarkentuvat.

Kaavoituskatsausliitteen tarkoitus on auttaa hahmottamaan kaupungin lähivuosien kaavoituksia. Kaavoitussuunnitelmat ovat tiedoksi, eivätkä sitovia.

